

SNS REAAL

2005

Financieel Jaarverslag 2005

Groei, door nieuwe wegen

Financieel Jaarverslag 2005

SNS REAAL Groep N.V.

Croeselaan 1
Postbus 8444
3503 RK Utrecht
Telefoon 030 - 291 52 00
www.snsreaal.nl

Concern Communicatie

Telefoon 030 - 291 48 76
Fax 030 - 291 48 49
concerncommunicatie@snsreaal.nl

Investor Relations

Telefoon 020 - 550 85 34
Fax 020 - 420 48 12
investorrelations@snsreaal.nl

Handelsregister KvK Utrecht nr. 16062627

Inhoud

3	SNS REAAL in het kort
3	Missie
5	Kerncijfers SNS REAAL
8	Bestuurders en Commissarissen
9	Voorwoord voorzitter Raad van Bestuur
12	Bericht Raad van Commissarissen
16	Verslag Raad van Bestuur
16	2005 in hoofdlijnen
17	Strategie
32	Corporate governance
36	Financiële ontwikkelingen
50	Risicobeheer
74	Funding
76	Maatschappelijk verantwoord ondernemen
81	Personeel & Organisatie
84	Vooruitzichten
100	Jaarrekening SNS REAAL 2005 ¹
100	Geconsolideerde jaarrekening SNS REAAL
104	Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening
182	Vennootschappelijke jaarrekening SNS REAAL Groep N.V.
189	Belangrijkste groepsmaatschappijen en overige kapitaalbelangen
190	Overige gegevens
190	Statutaire regeling inzake de winstbestemming
190	Accountantsverklaring
191	Curricula vitae van de leden van de Raad van Commissarissen
192	Nevenfuncties van de leden van de Raad van Bestuur

¹) Voor een gedetailleerde inhoudsopgave van de jaarrekening 2005 zie pagina's 98 en 99.

SNS REAAL wil de favoriete financiële retailspecialist van Nederland zijn. Daartoe bieden wij een samenhangend pakket van innovatieve bancaire, beleggings- en verzekeringsproducten aan. Een pakket dat is afgestemd op de eisen van vandaag en morgen. Hierbij richten wij ons op de Nederlandse particuliere en midden- en kleinzakelijke markt – samen aangeduid met retail(plus)markt – via meerdere merken en verschillende distributiekkanalen.

Ondernemingsprincipes

- ⊙ Klantgericht
- ⊙ Professioneel
- ⊙ Integer
- ⊙ Maatschappelijk betrokken

Profiel

SNS REAAL is een innovatieve Nederlandse dienstverlener op het gebied van verzekeren en bankieren die zich richt op de particuliere markt en het midden- en kleinbedrijf (MKB). Het balanstotaal bedraagt ruim €68 miljard en de groep heeft 5.336 medewerkers op basis van volledige werktijd. De dienstverlening aan particuliere en zakelijke relaties vindt vooral plaats door SNS Bank en REAAL Verzekeringen. Tot SNS REAAL behoren ook diverse verkooplabels die op een specifieke markt werkzaam zijn: ASN Bank, BLG Hypotheken, CVB Bank, Proteq, SNS Securities, SNS Assurantiën en SNS Asset Management.

Onze retailstrategie gaat uit van de behoefte van de klant. Door alert signalen op te vangen in de samenleving kunnen wij de wensen van de klant snel doorgronden en adequaat vertalen in klantvriendelijke producten. De klant bepaalt waaraan hij behoefte heeft. Wij zorgen voor passende oplossingen. SNS REAAL beperkt zich in haar productaanbod. Onze focus stelt ons in staat om meer kennis over deze producten te ontwikkelen, binnen elke productgroep meer differentiatie toe te passen en sneller producten te ontwikkelen en ter beschikking te stellen. Dit vormt de basis voor leiderschap in deze producten.

SNS REAAL streeft naar snelheid en heldere antwoorden, gericht op de hoofdzaken en op het bieden van relevante oplossingen. Wij streven ernaar dat onze klanten een betere greep krijgen op hun financiële toekomst door onze kennis om te zetten in begrijpelijke producten en diensten.

SNS Bank bedient haar klanten via eigen kantoren, het onafhankelijke intermediair, het internet en de telefoon. REAAL Verzekeringen verkoopt haar producten en diensten via het onafhankelijke intermediair en Proteq via het internet. Bank en verzekeraar worden ondersteund door efficiënt ingerichte processen en een stringente kosten- en risicobeheersing.

SNS REAAL hecht van oudsher veel waarde aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dit blijkt uit het ontwikkelen van duurzame spaar-, beleggings- en verzekeringsproducten, het verrichten van gespecialiseerde maatschappelijke beleggingsresearch, het ondersteunen van projecten voor vrijwilligerswerk en de sponsoring op landelijk, regionaal en lokaal niveau.

Strategische doelstellingen

- ⊙ Structurele waardeontwikkeling
- ⊙ Focus op retail(plus)klanten
- ⊙ Groei

Financiële doelstellingen

Rendement

- ⊙ Groei van de nettowinst per aandeel met meer dan 10% per jaar (2005: 12,2%)
- ⊙ Rendement op eigen vermogen van meer dan 12,5% per jaar, na belasting (2005: 14,1%)

Efficiency

- ⊙ Efficiencyratio bank minder dan 61,5% (2005: 59,8%)
- ⊙ Bedrijfskosten-premieverhouding verzekeraar minder dan 16,1% (2005: 16,9%)

Solvabiliteit

Double leverage SNS REAAL

- kleiner dan 115% (2005: 105,3%)
- BIS-ratio SNS Bank groter dan 11% (2005: 11,9%)
- Tier 1-ratio SNS Bank groter dan 8% (2005: 8,7%)
- Solvabiliteit Leven groter dan 150% (2005: 233%)
- Solvabiliteit Schade groter dan 200% (2005: 275%)

Ratings

SNS Bank	S&P	Moody's	Fitch
Korte termijn	A-1	P1	F1
Lange termijn	A	A2	A+
Verwachting	Stabiel	Positief	Stabiel

SNS REAAL	S&P	Moody's
Korte termijn	A-2	
Lange termijn	A-	A3
Verwachting	Stabiel	Stabiel

Operationeel model SNS REAAL

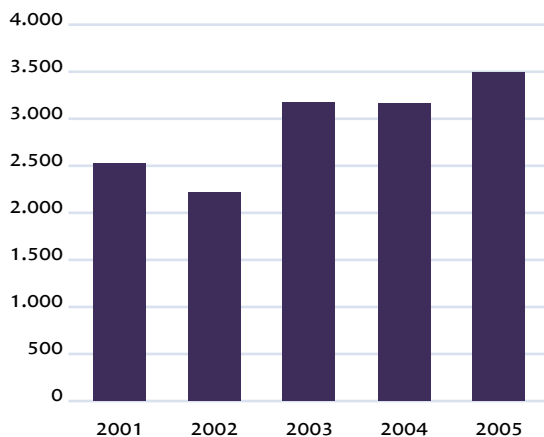
Hoofdmerken	SNS Bank REAAL Verzekeringen
Verkooplabels	ASN Bank CVB Bank BLG Hypotheken SNS Securities SNS Assurantiën SNS Asset Management SNS Fundcoach Proteq
Competence Centers	Hypotheken Vermogensopbouw Verzekeringen
Verkoopkanalen	Intermediair Kantoren Klantcontactcentrum Internet Distributiepartners
Service Centers	Betalingsverkeer Hypotheken Effecten Verzekeringen

Kerncijfers SNS REAAL

In miljoenen euro's	2005	2004	2003
Resultaat			
<i>Baten Bankbedrijf</i>			
Rentemarge	595	571	587
Provisie	114	109	92
Overige opbrengsten	55	16	18
Totaal	764	696	697
<i>Baten Verzekeringsbedrijf</i>			
Nettopremie-inkomen	1.745	1.650	1.737
Resultaat uit beleggingen voor eigen rekening en risico	545	618	453
Resultaat uit beleggingen voor rekening en risico van polishouders	394	126	196
Overige opbrengsten	46	41	31
Totaal	2.730	2.435	2.417
Totaal Baten geconsolideerd	3.471	3.130	3.165
Totaal Lasten geconsolideerd	3.064	2.816	2.866
<i>Resultaat voor belastingen</i>			
Bankbedrijf	258	195	190
Verzekeringsbedrijf	194	169	131
Groepsactiviteiten	-45	-50	-22
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen	9	44	58
Geconsolideerd resultaat voor belastingen	416	358	357
Belastingen	93	70	97
Belang derden	--	--	17
Nettowinst	323	288	243
In miljoenen euro's	31-12-2005	31-12-2004	31-12-2003
Balans			
Balanstotaal	68.088	59.972	52.691
Beleggingen	9.211	8.233	8.740
Beleggingen voor verzekeringsproducten voor rekening en risico van polishouders	3.426	2.798	2.971
Hypothecaire vorderingen op klanten	43.544	39.924	31.002
Vorderingen op kredietinstellingen	4.949	3.421	3.071
Eigen vermogen	2.528	1.880	1.643
Aansprakelijk vermogen	4.144	3.323	2.799
Schuldbewijzen	25.654	23.464	16.061
Verzekeringstechnische voorzieningen	12.658	11.330	11.174
Spaargelden	12.333	10.973	10.404
Schulden aan kredietinstellingen	3.419	2.442	2.344
In procenten	31-12-2005	31-12-2004	31-12-2003
Ratio's			
Rendement eigen vermogen	14,1%	16,6%	15,9%
Groei netto operationeel resultaat	24,7%	26,0%	
Aantal medewerkers (FTE's)	5.336	5.383	5.545
SNS Bank:			
Efficiencyratio	59,8%	63,1%	64,6%
BIS-ratio	11,9%	11,7%	11,9%
Tier 1-ratio	8,7%	8,7%	8,3%
REAAL Verzekeringen:			
New annual premium equivalent (in miljoenen euro's)	200	172	168
Bedrijfskosten-premieverhouding	16,9%	17,2%	16,4%
Solvabiliteit levenbedrijf	233%	192%	195%
Solvabiliteit schadebedrijf	275%	261%	359%
Combined ratio schadebedrijf	98,1%	93,6%	100,4%

Baten SNS REAAL

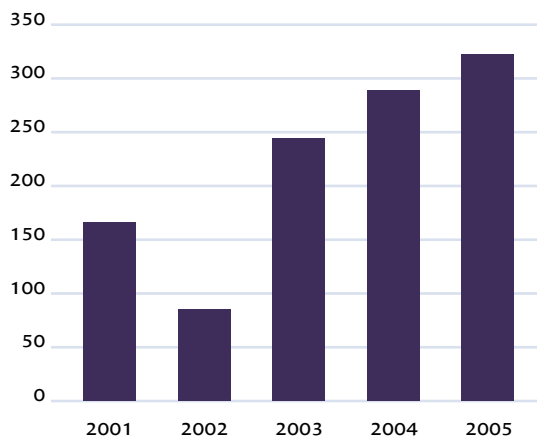
€ miljoenen

■ Baten SNS REAAL

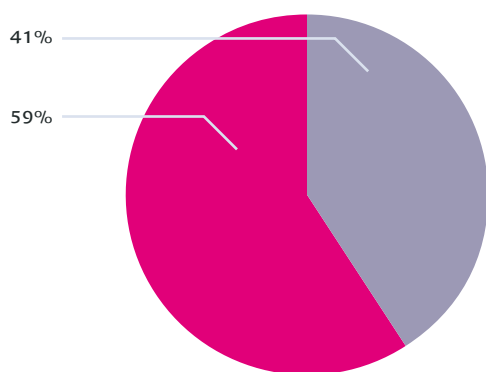
Nettowinst SNS REAAL

€ miljoenen

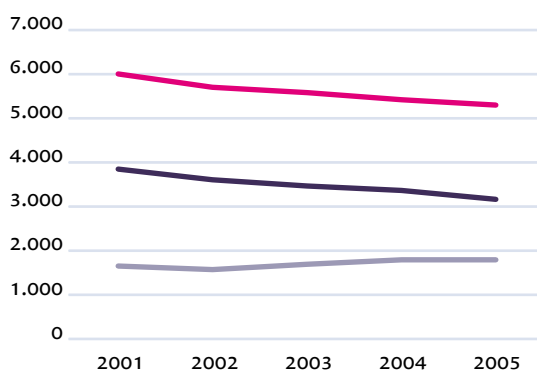
■ Nettowinst SNS REAAL

Nettowinst in 2005 per bedrijfsonderdeel

■ SNS Bank
■ REAAL Verzekeringen

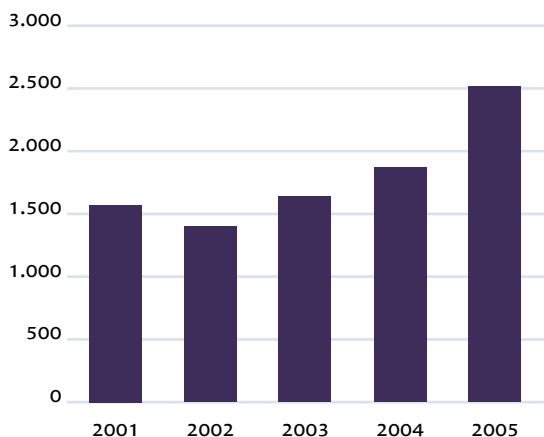
Ontwikkeling aantal medewerkers (FTE's)

■ SNS REAAL
■ SNS Bank
■ REAAL Verzekeringen

Eigen vermogen SNS REAAL

€ miljoenen

■ Eigen vermogen SNS REAAL

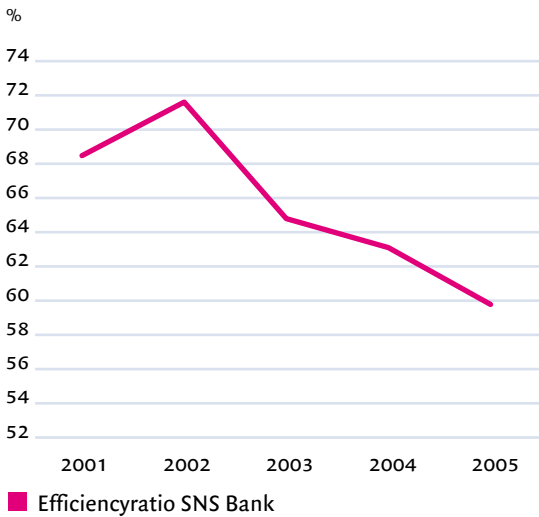
Rendement eigen vermogen SNS REAAL

%

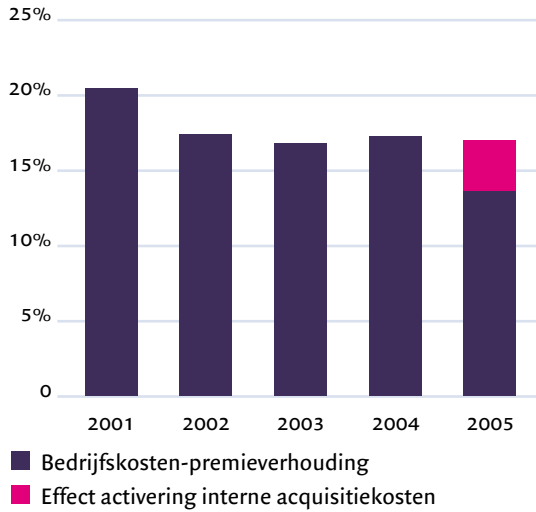

■ Rendement eigen vermogen SNS REAAL

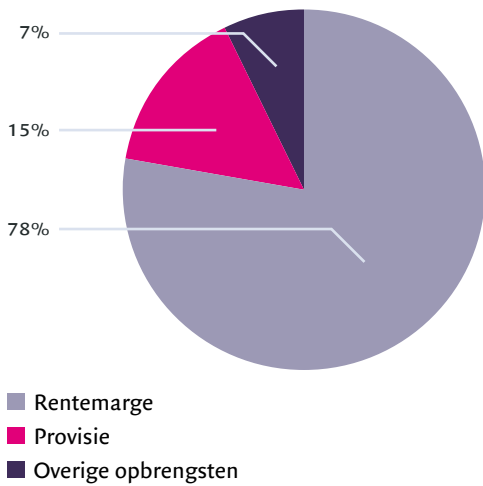
Efficiëncyratio SNS Bank

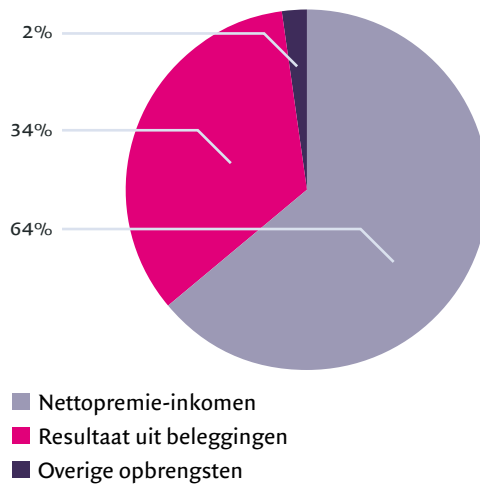
Bedrijfskosten-premieverhouding REAAL Verzekeringen

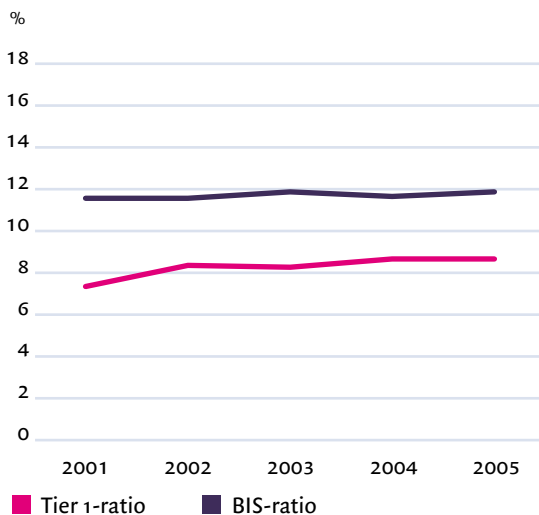
Batenverdeling SNS Bank 2005

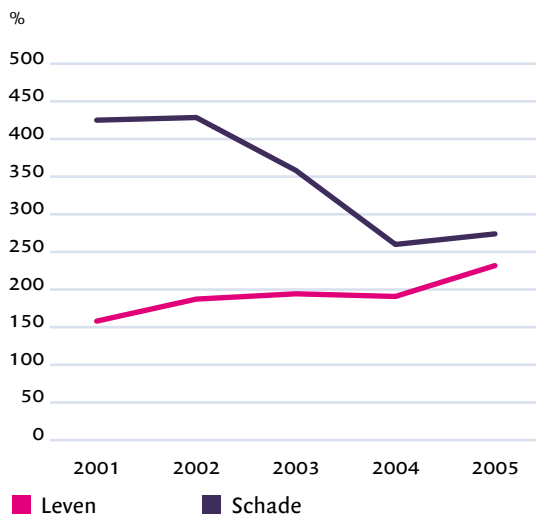
Batenverdeling REAAL Verzekeringen 2005

BIS- en Tier 1-ratio SNS Bank

Solvabiliteit REAAL Verzekeringen

SNS REAAL publiceert in de jaarrekening 2005 het resultaat voor het eerst op basis van IFRS-grondslagen. De vergelijkende cijfers voor 2004 zijn aan IFRS aangepast, maar – zoals toegestaan – met uitzondering van IAS 32 en 39 en IFRS 4. Dat houdt in dat vergelijkende informatie ten aanzien van financiële instrumenten en verzekeringscontracten primair wordt opgesteld volgens de oude waarderingsgrondslagen van SNS REAAL. In dit overgangsjaar zijn cijfers hierdoor minder goed vergelijkbaar.

De vergelijkende cijfers 2003 zijn op basis van SNS REAAL -Dutch GAAP en gereclassificeerd naar de IFRS-rubricering voor vergelijkingsdoeleinden.

De Raad van Bestuur van SNS REAAL.
Van links naar rechts Sjoerd van Keulen, Rien Hinssen, Ronald Latenstein van Voorst en Cor van den Bos.

Bestuurders en Commissarissen

Raad van Commissarissen SNS REAAL

Prof.dr. J.L. Bouma, voorzitter
Drs. H.M. van de Kar, vicevoorzitter
Drs. J.V.M. van Heeswijk
J. den Hoed RA
Drs. D. Huisman
Prof.mr. S.C.J.J. Kortmann
H. Muller

Raad van Bestuur SNS REAAL

Drs. S. van Keulen, voorzitter
Drs. C.H. van den Bos RA
Mr. M.W.J. Hinssen
R.R. Latenstein van Voorst MBA

Evenals in voorgaande jaren hebben wij in 2005 een zeer goed resultaat geboekt. De nettowinst nam met 12,2% toe tot € 323 miljoen. Met 14,1% kwam het rendement op het eigen vermogen ook in 2005 ruim boven onze doelstelling uit. De efficiencyratio's van bank en verzekeraar lieten wederom een verbetering zien.

Wij blijven groeien!

De bereikte resultaten geven ons het vertrouwen dat we met SNS REAAL de goede 'formule' te pakken hebben. Ook in commercieel opzicht waren de resultaten dusdanig dat we met recht kunnen concluderen dat we weer een stap dichterbij het realiseren van onze missie: de favoriete financiële dienstverlener zijn voor particuliere klanten en kleine tot middelgrote bedrijven in Nederland.

Succesvolle strategie

De financiële en commerciële successen vloeien voort uit onze sterke punten:

- ⊙ We hebben een eenvoudige en heldere strategie
- ⊙ We concentreren ons volledig op het bedienen van specifieke doelgroepen
- ⊙ We hebben bewust gekozen voor een beperkt aantal kernproducten
- ⊙ We hebben onze focus op Nederland
- ⊙ Door deze focus zijn wij specialist geworden op ons vakgebied
- ⊙ Deze focus heeft geleid tot een overzichtelijke organisatie, die snel, wendbaar en innovatief is
- ⊙ Door deze 'absolute' focus ontwikkelen wij producten en bedieningsconcepten die worden ervaren als eigentijds, vernieuwend, relevant en transparant
- ⊙ Onze transactieverwerkingscentra en ICT-systemen zijn 'state of the art'
- ⊙ Onze klanten kunnen kiezen uit een veelheid aan distributiekanaalen
- ⊙ Wij halen uit acquisities snel integratie-, efficiency- en synergievoordelen
- ⊙ Onze medewerkers zijn gericht op de wensen en het belang van de klant en vertalen deze in een zeer goede dienstverlening
- ⊙ Onze onderneming heeft een bescheiden risicoprofiel

Groei in vele vormen

In 2005 hebben we groei op vele manieren laten zien – niet alleen in de vorm van betere financiële cijfers. We zijn gegroeid in het aantal klanten, zowel particulier als zakelijk. Het aantal voor onze klanten relevante producten is toegenomen. Groei zit ook in onze distributie, met uitbreiding van ons kantorennet in de Randstad, met steeds meer intermediairs die zaken met ons doen, met toenemende mogelijkheden via internet en met nieuwe samenwerkingspartners aan de verkoopkant. Aan onze parelketting met succesvolle acquisities hebben we in 2005 Nieuwe Hollandse Lloyd toegevoegd. Allemaal redenen om 'groei' tot thema te maken van dit jaarverslag.

'Beheerst' groeien

In 2005 speelden ook beheersmatige processen een belangrijke rol. De laatste jaren worden bank en verzekeraar geconfronteerd met veel nieuwe wet- en regelgeving, zoals de Wet financiële dienstverlening, IFRS, Basel II en Customer Due Diligence. Integriteit en zorgplicht zijn begrippen die sterk aan betekenis hebben gewonnen en inmiddels hun verankering hebben gekregen in de organisatie. Daarnaast hebben wij onverminderd gewerkt aan de verdere versterking van onze 'defensie': het integrale risicobeheerbouwwerk.

Tegelijkertijd zijn we met onverminderd enthousiasme blijven werken aan onze commerciële activiteiten en aan ontwikkelingsprojecten voor innovatieve producten en dienstverleningsconcepten. We zijn niet in een spagaat geraakt door de combinatie van juridisch 'moeten' en commercieel 'willen'.

De projecten die voortvloeien uit de regelgeving en de projecten ter verbetering van het risicobeheer en de managementinformatie liggen op schema. Bovendien zijn we op het commerciële vlak erin geslaagd nieuwe producten te lanceren – bijvoorbeeld op het gebied van de levensloopregeling en de arbeidsongeschiktheidsverzekering – en activiteiten te ondernemen zoals ‘linking marketing’. Hieronder verstaan we de samenwerking met partners die ons merk een emotionele meerwaarde geeft en ons tevens in staat stelt uiting te geven aan onze maatschappelijke betrokkenheid.

Groei en innovatie

Naast groei is ‘innovatie’ een belangrijk thema in onze organisatie. Bij innovatie denken wij niet aan spectaculaire sprongen vooruit, maar eerder aan vele kleine en continue stappen in de goede richting. We schaven voortdurend aan ons productenpakket om verbeteringen voor onze klanten te realiseren. Maar het is breder dan dat. We zijn ook steeds bezig met het innoveren van onze processen en van onze distributiemethoden, uitmondend in betere en bredere dienstverlening voor de klant.

Bij innovatie denken wij niet aan spectaculaire sprongen vooruit, maar eerder aan vele kleine en continue stappen in de goede richting.

Echt vernieuwend betonen we ons op het gebied van allianties. Wij propageren het ‘buiten de vaste kaders denken’: interessante samenwerkingsmogelijkheden zoeken buiten de eigen bedrijfstak. We denken niet alleen anders, maar doen ook anders. Voorbeelden zijn het aandeelhouderschap in ‘Route Mobiel’ en de eerdergenoemde ‘linking marketing’. De ervaring leert dat de buitenwacht ons ook eerder opzoekt onder het motto ‘SNS REAAL is wel in voor iets aparts.’ Innovatie is voor ons dan ook sterk verbonden met ‘uitdaging’ en met een mentale instelling.

Groei en bedrijfscultuur

Wij zien dergelijke uitdagingen niet als activiteiten in de marge. Innovatie is noodzakelijk om onze toegevoegde waarde in de sterk competitieve financiële markt te bewijzen. We willen de klant blijven verrassen, op een positieve manier. Dit moet deel zijn van onze cultuur. Het is essentieel dat onze medewerkers de uitdaging in hun werk zien, ambitieus zijn, professioneel te werk gaan en – zeker zo belangrijk – plezier hebben in hun werk. En het is van belang dat zij zich ontwikkelen en zich daartoe gestimuleerd en gesteund weten. We gaan meer investeren in training en opleiding.

De klant willen wij helpen te groeien in zijn financiële mogelijkheden; de medewerker geeft dat handen en voeten door ‘naast’ de klant te staan en zich oprecht in te zetten voor zijn belangen. Vanuit die gedachte geven wij daar als bedrijf invulling aan door de thema’s voor ons maatschappelijk verantwoord ondernemen: transparantie, toegankelijkheid en integriteit.

SNS REAAL is wel in voor iets aparts.

Ons bedrijf raakt steeds nauwer verbonden met het maatschappelijk verantwoord ondernemen: het wordt een vast onderdeel van onze operationele plannen. Bij alles wat we doen moet worden gekeken naar de sociale, ethische en milieuaspecten. Wij zijn verheugd dat ook onze medewerkers duidelijk betrokkenheid tonen bij de samenleving, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk via LaLuz en Workmate.

Groeiplannen voor 2006

Dit voorwoord met zijn wat beschouwend karakter dient te worden gelezen in samenhang met – of als tegenhanger van – de vele feitelijke informatie die dit verslag biedt. Om niet minder concreet te eindigen dan dit voorwoord begon, noemen wij diverse plannen die wij in 2006 willen realiseren en die kunnen worden geplaatst in het perspectief van groei en innovatie, samen met en ten voordele van de klant:

- ⊙ Wij gaan de vermogensopbouw van onze klanten sterk bevorderen, via vernieuwende producten à la SNS Spaarmix en diensten zoals SNS Managed Account en 'Fund Account'.
- ⊙ We gaan verder werken aan het versterken van onze marktpositie op het gebied van zorg- en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen.
- ⊙ Wij zetten de ontwikkeling van ons distributienetwerk voort, bijvoorbeeld door verdere samenwerking met aanbieders van niet-financiële producten.
- ⊙ De zakelijke dienstverlening wordt krachtig ondersteund, zowel via de Ondernemersdesks als via internet.
- ⊙ Het kantorennet in de Randstad wordt verder uitgebreid.
- ⊙ De positionering van SNS REAAL wordt verder versterkt.

Het is geen uitputtende lijst en wij durven de toezegging aan dat wij onze klanten en de markt geregeld in positieve zin zullen verrassen. De cirkel voltooiend: wij blijven groeien. Voor 2005 was dat een constatering, voor 2006 is dat een streven. Wij hebben er alle vertrouwen in dit samen met onze medewerkers te kunnen realiseren.

Namens de Raad van Bestuur van SNS REAAL,

Sjoerd van Keulen
Voorzitter

SNS REAAL heeft in 2005 opnieuw een zeer goed resultaat geboekt. Alle bedrijfsonderdelen laten commercieel en financieel goede cijfers zien. De strategie werkt. In toenemende mate wordt SNS REAAL genoemd en herkend als een retailspecialist die een bijzondere positie inneemt op de Nederlandse markt voor financiële dienstverlening. Wij willen het management en alle medewerkers danken voor hun inzet en complimenteren met het bereikte resultaat.

Bericht van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening en winstbestemming

De Raad van Commissarissen heeft de jaarrekening 2005 goedgekeurd in de vergadering van maart 2006. Voorafgaand aan deze vergadering heeft het Audit Committee deze jaarrekening zorgvuldig bestudeerd en met de Raad van Commissarissen zijn bevindingen besproken. De externe accountant KPMG heeft een goedkeurende verklaring voor de jaarrekening afgegeven. Aan de aandeelhoudersvergadering wordt voorgesteld om de nettowinst als onderdeel van de winstbestemming volledig toe te voegen aan het eigen vermogen van SNS REAAL.

Samenstelling Raad van Commissarissen

In de Aandeelhoudersvergadering van mei 2005 is de heer Muller herbenoemd als commissaris. In het kader van de nieuwe structuurwetgeving heeft de Centrale Ondernemingsraad gebruik gemaakt van haar versterkte aanbevelingsrecht en de heer Muller voor benoeming voorgedragen.

De heer Huisman, die volgens het rooster in 2006 aftreedt, heeft te kennen gegeven niet voor herbenoeming in aanmerking te willen komen. Dit betekent dat de heer Huisman aftreedt tijdens de aandeelhoudersvergadering in maart 2006. De Raad van Commissarissen is de heer Huisman zeer erkentelijk voor de wijze waarop hij zijn kennis en ervaring gedurende vele jaren ten dienste heeft gesteld van SNS REAAL. De vacature die ontstaat zal op korte termijn worden ingevuld. De Raad overweegt verdere uitbreiding

van het aantal leden naar het eerdere aantal van acht. De curricula vitae van de leden van de Raad zijn opgenomen op pagina 191 van dit jaarverslag.

Samenstelling Raad van Bestuur en Hoofddirecties

De samenstelling van de Raad van Bestuur is in 2005 niet gewijzigd. Het contract met de voorzitter van de Raad van Bestuur dat voor vier jaar is aangegaan, loopt in 2006 af. Mede op grond van de goede ontwikkelingen van SNS REAAL in de afgelopen jaren, zal het contract met de heer Van Keulen voor twee jaar worden verlengd.

De portefeuillevverdeling binnen de Raad van Bestuur is als volgt. De heer Van Keulen is CEO en heeft in zijn portefeuille tevens de groepsstaven Juridische Zaken & Compliance, Concern Audit, Personeel & Organisatie, Concern Communicatie, Concernzaken en Buitenland, alsmede SNS Securities. De heer Latenstein van Voorst is CFO en heeft de groepsstaven Balansbeheer & Risk Management, Financial Reporting & Information Management, Management Accounting, ICT, Fiscale Zaken en het Facilitair Bedrijf in portefeuille, alsmede SNS Financial Markets en SNS Asset Management. De heer Hinssen is behalve lid van de Raad van Bestuur tevens voorzitter van de Hoofddirectie van SNS Bank. De heer Van den Bos is behalve lid van de Raad van Bestuur tevens voorzitter van de Hoofddirectie van REAAL Verzekeringen. De nevenfuncties van de leden van de Raad van Bestuur zijn vermeld op pagina 192 van dit jaarverslag.

In zijn vergadering van augustus 2005 heeft de Raad van Commissarissen de benoeming van de heer Kroeze als CFO in de Hoofddirectie van SNS Bank goedgekeurd. De heer Kroeze volgt hiermee de heer Th. Janssen op die – zoals in het jaarverslag 2004 reeds vermeld – in april 2005 zijn loopbaan buiten SNS Bank heeft voortgezet.

Vergaderingen van de Raad van Commissarissen

In het verslagjaar heeft de Raad van Commissarissen negen keer vergaderd in aanwezigheid van de Raad van Bestuur. Een keer per jaar vergadert de Raad, voorafgaand aan de reguliere vergadering, buiten aanwezigheid van de Raad van Bestuur. De Raad staat dan onder meer stil bij het eigen functioneren, de relatie met de Raad van Bestuur, de kwaliteit van de verstrekte informatie, het functioneren van de eigen commissies en de samenstelling en omvang van de vergaderagenda. In deze vergadering wordt ook het functioneren van de afzonderlijke leden van de Raad van Bestuur besproken. Naast de reguliere vergaderingen is de Raad bijeen geweest om uitvoerig geïnformeerd te worden over ‘embedded value’ en andere financieel-technische verzekeringsonderwerpen.

De vergaderingen van de Raad worden voorbereid in het Technisch Overleg waaraan de voorzitter en vicevoorzitter van de Raad en de voorzitter en CFO van de Raad van Bestuur deelnemen. De agenda van de vergadering van de Raad van Commissarissen bevat naast vaste elementen een breed scala aan onderwerpen. Vast onderdeel van de agenda zijn onder meer de mededelingen van het Audit Committee en de Remuneratie-, selectie- en benoemingscommissie. Vier keer per jaar bespreekt de Raad de kwartaalrisicorapportages en de managementrapportages van de Raad van Bestuur. Ook het onderwerp ‘strategische projecten’ vormt vast onderdeel van de agenda. Een van die projecten betrof de overname van Nieuwe Hollandse Lloyd. De Raad is verder geïnformeerd over de voortgang van het ‘In Control’-Programma en de Strategische Risico Analyse die door Raad van Bestuur en Hoofddirecties is opgesteld.

In 2005 is de gedachtewisseling met de Raad van Bestuur over de kapitalisatie van de groep voortgezet. De Raad van Commissarissen is nog steeds van mening dat het in het kader van de groeistrategie verstandig is om de financiering van een eventuele overname van grotere marktpartijen te hebben voorbereid.

De Raad is door de Hoofddirectie SNS Bank en de Hoofddirectie REAAL Verzekeringen in twee achtereenvolgende vergaderingen geïnformeerd over de marktontwikkelingen en interne ontwikkelingen bij de bank en de verzekeraar. Ook zijn door twee verkooplabels van de bank – ASN Bank en CVB Bank – presentaties gehouden.

In het kader van de Code Tabaksblad zijn diverse stappen gezet. Begin 2005 werd de Klokkenluiders-regeling door de Raad goedgekeurd. Tevens werden reglementen van de Raad van Commissarissen, het Audit Committee en de Raad van Bestuur aangepast aan de Code. Ook werd de profielschets van de Raad van Commissarissen opnieuw vastgesteld (zie voor reglementen en profielschets www.snsreaal.nl). De decertificering van de aandelen van SNS REAAL heeft plaatsgevonden en daarmee is de Stichting Administratiekantoor SNS REAAL opgeheven. Alle aandelen SNS REAAL zijn nu rechtstreeks in handen van Stichting Beheer SNS REAAL. Het enige prioriteitsaandeel in handen van Stichting Beheer wordt ingeruild voor een gewoon aandeel en komt daarmee in feite te vervallen.

De Raad van Bestuur is teruggetreden uit het bestuur van Stichting Beheer. Vervolgens is besloten dat uit het bestuur van deze stichting, nu bestaande uit de voltallige Raad van Commissarissen van SNS REAAL, vier commissarissen zich zullen terugtrekken en plaats zullen maken voor twee onafhankelijke bestuurders, van wie een als voorzitter van het Stichtingsbestuur zal gaan optreden.

De Raad heeft met de Raad van Bestuur van gedachten gewisseld over de strategie en is akkoord met het doortrekken van de bestaande lijn. Het Operationeel Plan 2006-2008, gebaseerd op deze strategie, is door de Raad goedgekeurd in haar vergadering van december 2005. Het is opnieuw een ambitieus – maar haalbaar – plan dat in een sterk concurrerende omgeving dient te worden gerealiseerd.

Het Audit Committee

Het Audit Committee, bestaande uit de heren Van Heeswijk (voorzitter), Den Hoed en Huisman, is in het verslagjaar zesmaal bijeen geweest. De vergaderingen van het Audit Committee worden bijgewoond door de voorzitter en de CFO van de Raad van Bestuur, en zowel de externe als de interne accountant. Eenmaal per jaar heeft het Audit Committee een afzonderlijk gesprek met zowel de externe als de interne accountant buiten aanwezigheid van de Raad van Bestuur.

Het Audit Committee is nauw betrokken geweest bij de voorbereiding op IFRS. Deze nieuwe grondslagen hebben geleid tot een flink aantal aanpassingen in de balans en winst- en verliesrekening van SNS REAAL. Door de organisatie en de externe accountant zijn grote inspanningen geleverd om de halfjaarcijfers 2005 op IFRS-basis volgens planning op te leveren en te beoordelen. Het vele werk heeft er vervolgens toe geleid dat de oplevering van de jaarcijfers 2005 vlot is verlopen. Het Audit Committee heeft hiervoor zijn waardering uitgesproken.

Vaste agendapunten voor de vergaderingen van het Audit Committee zijn de managementrapportages van de Raad van Bestuur, diverse risicorapportages en de 'litigation statement'. De kwartaal-, halfjaar- en jaarcijfers worden uitvoerig besproken. Ook het accountantsverslag, de managementletter en het actuariële rapport worden in aanwezigheid van externe accountant en externe actuaris zorgvuldig behandeld. De interne accountant rapporteert via kwartaalrapportages aan het Audit Committee. Uit de verschillende rapportages komen concrete actiepunten voort, waarvan de uitvoering wordt bewaakt door de interne accountant. Vaste agendapunten zijn tevens de jaarplannen van de interne en externe accountant, alsmede de evaluatie van het functioneren van de interne en externe accountant.

Over een aantal grotere voor de organisatie cruciale projecten wordt het Audit Committee afzonderlijk geïnformeerd. Een van deze projecten is het 'In Control'-project, het programma dat is opgezet om op zeker moment een 'In Control Statement' te kunnen afgeven.

De Remuneratie-, selectie- en benoemingscommissie

De Remuneratie-, selectie- en benoemingscommissie stelt jaarlijks een remuneratierapport op over de beloning van de Raad van Bestuur. Het eerste remuneratierapport over 2004 is verschenen op de internetsite van SNS REAAL. In 2005 kwam de Commissie, bestaande uit de heren Van de Kar (voorzitter), Bouma, Kortmann en Muller, vier keer bijeen. Hierbij werd onder meer gesproken over de hoogte van de variabele beloning van bestuurders en de invoering van een vorm van langetermijnbeloning.

De leden van de Commissie houden na afloop van het boekjaar eindejaarsgesprekken met de afzonderlijke leden van de Raad van Bestuur. De mate

waarin de begroting en de operationele plannen zijn gerealiseerd, alsmede de eindejaarsgesprekken, vormen de input voor de vaststelling van de kortetermijn variabele beloning.

In juni 2005 is het vaste salaris van de leden van de Raad van Bestuur verhoogd met 2% wat overeenkomt met de stijging volgens de CAO, zoals deze van toepassing is op de werknemers van SNS REAAL. Over 2004 is aan de leden van de Raad van Bestuur een variabele beloning toegekend van 40% van het vaste salaris. Deze bonus is uitgekeerd in april 2005. De variabele beloning over het verslagjaar 2005 wordt op basis van een advies van de Remuneratie-, selectie- en benoemingscommissie vastgesteld in de vergadering van de Raad van Commissarissen van maart 2006.

Voor een volledig beeld van de beloning van de Raad van Bestuur in 2005 wordt verwezen naar pagina 175 van de jaarrekening 2005 en naar het remuneratierapport 2005 dat in de aprilvergadering van de Raad van Commissarissen wordt vastgesteld en vervolgens op de internetsite van SNS REAAL wordt geplaatst.

Voor 2006 zal het beloningsbeleid, onder voorbehoud van goedkeuring door de aandeelhoudersvergadering, worden aangepast. Het vaste salaris van de leden van de Raad van Bestuur is begin 2006 verhoogd met 2%, gelijk aan de CAO-verhoging voor de werknemers van SNS REAAL.

De kortetermijn-bonusregeling blijft qua systematiek gehandhaafd. Wel worden de bonuspercentages aangepast naar 40% at target en 50% maximaal voor leden van de Raad van Bestuur en 50% at target en 60% maximaal voor de voorzitter.

De voorgestelde wijziging van het beloningsbeleid betreft met name de invoering van een langetermijn-bonusregeling voor de leden van de Raad van Bestuur en het hoger management. Het langetermijn-bonusplan past in de ontwikkeling van SNS REAAL naar een meer prestatiegerichte onderneming, maar is ook bedoeld om het topkader voor een langere periode aan SNS REAAL te binden en meer marktconform te honoreren.

De langeretermijnbonus wordt jaarlijks toegekend op basis van de realisatie van het rendement op het eigen vermogen. In lijn met het beleid van SNS REAAL is de zogeheten prestatiehorde vastgesteld op een niveau van 12,5% rendement

op het eigen vermogen. Indien het REV 12,5% bedraagt, leidt dit tot een 'at target' langeretermijnbonushoogte van 30% ten behoeve van de leden van de Raad van Bestuur. Bij een REV van 17,5% en meer kan de langetermijnbonus voor de leden van de Raad van bestuur oplopen tot maximaal 40% en voor de voorzitter van de Raad van Bestuur tot maximaal 50%.

De bonusbedragen worden voorwaardelijk toegekend en kunnen, mits voldaan aan de voorwaarden, na een periode van drie jaar onvoorwaardelijk worden, de 'vestingperiode'. De langetermijnbonus wordt in jaarlagen uitgekeerd.

Na goedkeuring door de aandeelhouders zal de langetermijn-bonusregeling met ingang van 2006 worden ingevoerd.

Het Kredietcomité

Het Kredietcomité, bestaande uit de heren Bouma (voorzitter), Van de Kar, Kortmann en Muller, heeft in het verslagjaar tweemaal vergaderd. Tijdens deze vergaderingen wordt vooral stilgestaan bij het kredietbeleid zakelijk en het kredietbeleid particulieren. Ook de voortgang van grotere projecten zoals Basel II is besproken. Het Comité krijgt de zakelijke kredietaanvragen en revisies van meer dan 25 miljoen euro ter toetsing voorgelegd.

Contacten met de Centrale Ondernemingsraad

Tweemaal per jaar is een wisselende afvaardiging van de Raad aanwezig bij een overlegvergadering van de Centrale Ondernemingsraad (COR) met de Raad van Bestuur. De overlegvergadering waar de begroting 2006 aan de orde was, is bijgewoond door de voorzitter en de vicevoorzitter van de Raad, de heren Bouma en Van de Kar. Een andere overlegvergadering wordt bij toerbeurt bijgewoond door twee commissarissen. De Raad ontvangt bovendien de notulen van de Overlegvergaderingen en blijft zo ook langs deze weg op de hoogte van de belangrijke thema's waarbij de medezeggenschap betrokken is.

De heer Bouma is tevens in een COR-vergadering verschenen om de kapitalisatie van SNS REAAL toe te lichten; de heer Van de Kar lichtte op een andere COR-vergadering de remuneratie van de Raad van Bestuur toe.

Utrecht, 9 maart 2006

Namens de Raad van Commissarissen,
J.L. Bouma, voorzitter

SNS REAAL heeft in 2005 wederom een zeer goed resultaat behaald.

De nettowinst is met 12,2% toegenomen tot € 323 miljoen.

De financiële en commerciële ontwikkelingen vormen een aansporing om onze strategie – SNS REAAL ontwikkelen tot favoriete retailspecialist in

Nederland – onverminderd voort te zetten.

2005 in hoofdlijnen

Financieel

SNS REAAL, SNS Bank en REAAL Verzekeringen hebben aan al hun financiële doelstellingen voldaan.

- ⊙ De nettowinst per aandeel is met 12,2% toegenomen tot €1,55.
- ⊙ Het rendement op het eigen vermogen is onveranderd hoog: 14,1%.
- ⊙ De efficiencyratio van SNS Bank is wederom verbeterd; nu tot 59,8%.
- ⊙ De bedrijfskosten-premieverhouding van REAAL Verzekeringen verbeterde tot 16,9%.
- ⊙ De BIS- en Tier 1-ratio's voldoen wederom ruimschoots aan hun interne en externe doelstellingen.
- ⊙ De solvabiliteitsratio's Leven en Schade liggen eveneens ruim boven de interne en externe doelstellingen.

Commercieel

- ⊙ De hypotheekportefeuille van SNS REAAL is in 2005 met €3,6 miljard toegenomen tot €43,5 miljard. In vergelijking met het jaar 2001 is de portefeuille met €18,8 miljard gegroeid; in die periode nam het marktaandeel toe van 7,2% tot 8,3%.
- ⊙ In diezelfde vijf jaar is het spaartegoed toegenomen van €8,7 miljard tot €12,3 miljard. Het marktaandeel nam licht toe van 5,7% tot 6,0%. In 2005 bedroeg de toename €1,4 miljard.
- ⊙ De bruto periodieke premie Leven is de laatste vijf jaar sterk gegroeid, van €616 miljoen tot €859 miljoen, een toename van 39,4%. Het marktaandeel bij de nieuwe productie periodieke individuele levensverzekeringen is in die vijf jaar gestegen van 6,5% naar 15,2%.

Gerealiseerd in 2005

- ⊙ SNS Bank en REAAL Verzekeringen introduceren nieuwe producten op het gebied van de Levensloop.

- ⊙ SNS Bank is gestart met 'linking marketing': een samenwerking met partners die het merk SNS Bank een emotionele meerwaarde geeft.
- ⊙ Het kantorennet van SNS Bank in de Randstad is uitgebreid, op weg naar het doel van 25 kantoren in die regio.
- ⊙ REAAL Verzekeringen introduceert nieuw pensioen-product voor het MKB.
- ⊙ De formule van SNS Fundcoach – een groot aantal gespecialiseerde beleggingsfondsen beschikbaar stellen – blijkt een succes: het beheerde vermogen groeit zeer sterk met ruim €250 miljoen tot €296 miljoen.
- ⊙ REAAL Verzekeringen sluit nieuwe samenwerkings-overeenkomsten, onder meer met De Goudse voor verzuimverzekeringen.
- ⊙ De belangstelling voor duurzaam bankieren is sterk toegenomen: het aantal klanten van ASN Bank is toegenomen tot ruim een kwart miljoen.
- ⊙ Een innovatieve actie van REAAL Verzekeringen is het plaatsen van nieuwsschermen op stations.
- ⊙ CVB Bank heeft het aantal verbonden tussen-persoon met 65 uitgebreid tot 425.
- ⊙ REAAL Verzekeringen heeft Nieuwe Hollandse Lloyd overgenomen en succesvol geïntegreerd in de eigen organisatie.
- ⊙ Zowel door autonome groei als door recente overnames groeien bij REAAL Verzekeringen het Volmachtbedrijf en het Schadebedrijf.
- ⊙ REAAL Verzekeringen doet zaken met een groeiend deel van de top 200-intermediairs.
- ⊙ Het risicobeheer is verder versterkt, zowel qua organisatie als uitvoering.
- ⊙ Het Pensioenfonds van SNS REAAL is verzelfstandigd.
- ⊙ In het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen is de aanzet gegeven tot de oprichting van het SNS REAAL Waterfonds, dat \$50 miljoen wil investeren in watergerichte projecten.

De missie van SNS REAAL is de ontwikkeling tot favoriete retailspecialist in financieel Nederland. Onze doelgroepen zijn de particuliere consument en het midden- en kleinbedrijf, samen aangeduid met ‘retail(plus)markt’. Nauwkeurig en alert inspeland op hun financiële behoeften, bieden wij via een groot aantal distributiekkanalen een evenwichtig pakket producten en diensten, met nadruk op de categorieën hypotheek, vermogensopbouw (sparen & beleggen) en verzekeringen (leven, pensioen & schade). Wij onderscheiden ons door ons innoverende vermogen, onze ‘slimme’ en relevante producten, onze snelheid en wendbaarheid en ten slotte de volledige focus op onze klanten en de markt in het algemeen.

Strategie

SNS REAAL

SNS REAAL heeft ter realisatie van de missie een aantal jaren geleden haar strategie geformuleerd, die succesvol is gebleken en dan ook de komende periode wordt voortgezet. Voor het bereiken van de hieronder genoemde doelstellingen blijft het realiseren van baten- en kostensynergie tussen de verschillende activiteiten van SNS REAAL een belangrijke basis vormen.

Strategische doelstellingen

- 1 Structurele waardeontwikkeling
- 2 Focus op retail(plus)klanten
- 3 Groei

Doelstelling 1

Structurele waardeontwikkeling

De hoofddoelstelling van SNS REAAL is het streven naar structurele waardeontwikkeling. Dat houdt in dat wij waarde willen creëren voor onze aandeelhouders, klanten, medewerkers en de samenleving. Voor onze aandeelhouders realiseren wij groei en rendement, bij adequate beheersing van de risico's. Onze klanten bieden wij hoogwaardige en relevante producten en diensten en onze medewerkers ontplooiingsmogelijkheden. De samenleving leveren wij meerwaarde door ons te richten op een duurzame ontwikkeling van ons bedrijf. Wij nemen in onze besluitvorming sociale, ethische en milieuoverwegingen in acht.

Waardecreatie voor aandeelhouders

Vereist rendement van 12,5% netto

Het beschikbare kapitaal dient zo efficiënt en effectief mogelijk te worden ingezet. Te ontwikkelen activiteiten – van afzonderlijke producten tot bedrijfs-

onderdelen – worden geselecteerd op grond van hun toegevoegde waarde en rendement, rekening houdend met de bijbehorende risico's. Voor het rendement op het eigen vermogen hanteren wij een ondergrens van 12,5% na belasting op het ingezette kapitaal. Het in 2005 gerealiseerde rendement op het eigen vermogen ligt hier met 14,1% ruim boven.

Risicobeheersing op een hoger plan

In 2005 is veel aandacht gegeven aan de verdere versterking van het risicobeheer. Het aspect risicobeheersing is een vast element van alle processen en activiteiten binnen onze organisatie. SNS REAAL beschikt over een bescheiden risicoprofiel.

Dat neemt niet weg dat we blijven streven naar verdere verbeteringen: een van onze prioriteiten voor de komende jaren.

Diversificatie van baten

De combinatie van een bank en een verzekeraar leidt tot verschillende soorten baten – rente, provisies, premie-inkomsten, beleggingsopbrengsten – waardoor de inkomensstroom zich relatief evenwichtig kan ontwikkelen. Ook gaat een stabiliserende werking uit van de 'natuurlijke hedging' van een bank en verzekeraar: een rentewijziging leidt voor de ene partij in principe tot een stijging van inkomsten en voor de andere tot een daling.

Kostenbeheersing, synergie en schaalvoordelen

Strikte kostenbeheersing is voor een speler op de retail(plus)markt een essentiële zaak. Ons succes op dit gebied blijkt uit het feit dat de efficiencyratio van zowel het bank- als het verzekeringsbedrijf (het tijdelijke effect van overnames buiten beschouwing latend) al vele jaren achtereen een verbetering laat zien. Onze efficiencyratio's behoren tot de beste in de Nederlandse financiële markt.

Wij hebben schaalvoordelen en synergie gerealiseerd door het samenvoegen en centraliseren van afdelingen en staven. Ook hebben wij in 2004 samenhang gebracht in de namen (SNS REAAL, SNS Bank, REAAL Verzekeringen) en eenheid in het beeldmerk (de caleidoscoop). De productontwikkeling vindt gezamenlijk plaats ten behoeve van alle labels binnen de groep en onze administratieve backoffice-centra verwerken de producten van alle bancaire en verzekeringslabels. De meerwaarde van synergie is evident.

Overnames dragen bij tot het realiseren van schaal- en kostenvoordelen. Wij hebben veel ervaring in het snel en zorgvuldig integreren van acquisities, zoals

in de laatste jaren is gebleken bij het overnemen van portefeuilles van Zurich Nederland, de Leven-portefeuille van Univé en de aandelen Nieuwe Hollandse Lloyd.

'Straight Through Processing'

Wij streven voortdurend naar verdere efficiency bij de administratieve verwerking van onze producten. Standaardisatie en hoogwaardige en snelle verwerking zijn van essentieel belang voor een retailspecialist. De groei van de omzet heeft, samen met de beperkte toename van het aantal medewerkers en van de personeelskosten, geleid tot een toename van de productiviteit per medewerker.

De volgende stap in de geautomatiseerde verwerking – een stap van strategisch belang voor SNS REAAL – betreft 'Straight Through Processing' (STP), dat zich inmiddels in een gevorderd stadium bevindt. STP betekent dat het administratieve proces vanaf de aanvraag van een product tot en met de afronding ervan voor het overgrote deel digitaal verloopt. Op een willekeurig kantoor van de bank of het intermediair worden dan alle benodigde gegevens rechtstreeks en eenmalig in de geautomatiseerde systemen ingevoerd en verwerkt. Deze standaardisatie spaart tijd, werkt kostenverlagend, voorkomt fouten en verhoogt – door automatische controles en verbeterde managementinformatie – tevens de kwaliteit van de risicobeheersing. De medewerkers van die afdelingen kunnen zich dan geheel richten op de complexere offerte- en acceptatiezaken en vooral op het bedienen van onze klanten. Het gehele STP-traject, twee jaar geleden begonnen, is naar verwachting in 2009 afgerond.

Benchmark-obligaties SNS Bank

SNS Bank is actief op de internationale kapitaalmarkten en succesvol bij het aantrekken van haar funding. De kapitaalmarkt onderkent het sterke kredietprofiel, wat ertoe heeft geleid dat er veel vraag is naar schuld papier van de bank. Binnen de 'single A'-financing heeft SNS Bank zich ontwikkeld tot de benchmark.

Waardecreatie voor klanten

Duurzame relatie met klanten opbouwen

Tot de structurele waardeontwikkeling van het concern rekenen wij nadrukkelijk het opbouwen en onderhouden van structurele langdurige relaties met onze klanten. Immers, een echte retailer geeft alle aandacht aan zijn klant. Op diens toekomstige wensen moeten wij anticiperen. Wij doen dan ook

frequent onderzoek naar klanttevredenheid en de behoeften van klanten op financieel gebied, zodat wij hierop snel en gericht kunnen inspelen.

Toegankelijk, transparant en integer

Bij het invulling geven aan onze relatie met de klant hebben wij als centrale thema's gekozen voor 'toegankelijk, transparant en integer'. 'Toegankelijk' betekent dat onze dienstverlening letterlijk en figuurlijk geen drempel kent en 'transparant' wil zeggen dat onze producten en diensten helder zijn qua prijs, voorwaarden en risico's. 'Integer' houdt onder meer in dat onze medewerkers goed zijn opgeleid om op de juiste wijze invulling te geven aan onze zorgplicht voor de klant. Maar het is breder: integer heeft betrekking op alle relaties die we intern met collega's hebben en extern met klanten en zakenpartners. Het geldt ook voor onze producten, die moeten voldoen aan eisen van zorgvuldigheid en relevantie voor de klant.

Pricing

Wij bieden onze klanten een compleet pakket producten en diensten, dat zich kenmerkt door de kwaliteit en gepaard gaat met een goede service en uitstekende verwerking. Onze insteek is het leveren van 'value for money' en hiervoor vragen wij een alleszins redelijke vergoeding.

Waardecreatie voor medewerkers

Aantrekken, ontwikkelen en behouden van talent

SNS REAAL investeert in zijn medewerkers en daardoor ook in de structurele ontwikkeling van het concern. Wij trekken talent aan en verzorgen hun opleiding en ontwikkeling. Wij bieden een uitvoerig programma op het gebied van Management Development, Talent Development en Leiderschapsontwikkeling. Wij helpen bij vakopleidingen en training 'on the job'. Samen met de kandidaat stippen wij een carrièrepad uit, wat leidt tot verticale, horizontale en diagonale bewegingen binnen het concern.

Mobiliteit tussen de bedrijfsonderdelen bevordert de creativiteit, wat de innovatie en de synergie binnen de onderneming ten goede komt. Gerichte planning moet ertoe leiden dat wij ten minste driekwart van de toekomstige vacatures op hoger managementniveau met interne kandidaten kunnen vervullen.

Waardecreatie voor de samenleving

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)

Een gezond bedrijf ontwikkelt zich in harmonie met zijn omgeving. SNS REAAL heeft alleen al op

grond van haar historie een nauwe band met de samenleving: MVO zit ons in de genen. MVO is en blijft dan ook een belangrijk element bij de besluitvorming over alle activiteiten die de groep onderneemt. In de hele bedrijfsvoering streven wij naar een duurzame waardeontwikkeling, wat uiteenloopt van het terugdringen van het papierverbruik binnen de organisatie via het stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk tot het oprichten van het SNS REAAL Waterfonds. In het hoofdstuk 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen' komen wij hierop terug.

Verzelfstandiging Pensioenfonds

Per 1 januari 2005 is het Pensioenfonds van SNS REAAL verzelfstandigd. Dat heeft voor de groep geleid tot beter beheersbare pensioenlasten en voor de medewerkers tot marktconforme pensioenaanspraken. Tevens bevordert de verzelfstandiging de transparantie van de winst- en verliesrekening van de groep, doordat de waardeschommelingen in de beleggingen van het Pensioenfonds daarin niet meer tot uiting komen. Bovendien zijn de beleggings- en actuariële risico's van de portefeuille nu voor rekening van het Pensioenfonds.

Doelstelling 2

Focus op retail(plus)klanten

SNS REAAL richt zich volledig op de Nederlandse particuliere en zakelijke (MKB-)markt. Deze retailstrategie kenmerkt zich door een sterke focus op doelgroepen, op producten en op verwerking. Groei, innovatie, standaardisatie en 'klantdenken' spelen in onze retailstrategie een belangrijke rol. Bij de distributie maken wij gebruik van een veelheid aan kanalen en processen.

Retailstrategie: vijf keer focus

Wij zijn ervan overtuigd dat financiële retailmarkten dezelfde kenmerken vertonen als andere consumentenmarkten: krappere marges, een breed assortiment, een kritische en veeleisende klant en een toenemend gebruik van het internet. Deze ontwikkelingen vormen het uitgangspunt voor onze retailstrategie: wij willen voor de klant en het intermediair het regelen van financiële zaken zo direct en eenvoudig mogelijk maken en stellen daarvoor onze kennis, kunde en informatie beschikbaar.

In onze retailstrategie speelt permanente innovatie een grote rol. Wij zien dit breder dan het traject van productontwikkeling, verkoop en verwerking:

vernieuwing gaat iedere medewerker aan en heeft betrekking op alle facetten van de onderneming. Bij 'innovatie' moet men overigens niet altijd denken aan trenddoorbraken, maar vooral aan kleine, voor onze klanten relevante en kenmerkende verbeteringen.

De hieronder genoemde uitgangspunten van onze retailbenadering worden later in dit hoofdstuk nader toegelicht voor SNS Bank en REAAL Verzekeringen.

Focus op de klant

De hoofdmerken en verkooplabels van SNS REAAL richten zich in hoofdzaak op de particuliere markt en het midden- en kleinbedrijf (MKB). Daarnaast hebben bank en verzekeraar grotere bedrijven en overheden tot klant in het kader van de zakelijke dienstverlening en pensioenregelingen.

Ons succes als financiële retailer wordt in belangrijke mate bepaald door de medewerker met klantcontact. De kwaliteit van zijn of haar dienstverlening is bepalend voor het niveau van de dienstverlening. De oprechte interesse voor de klant en diens financiële huishouding vormt de basis van wat wij doen. Onder 'klanten' verstaan wij overigens niet alleen de eindconsumenten maar ook de tussenpersonen, met wie wij veel zaken doen.

Focus op productontwikkeling

Wij bieden financiële producten en diensten met focus op slechts drie categorieën: hypotheek, vermogensopbouw (sparen & beleggen) en verzekeringen (leven, pensioen & schade). Voor deze kernproducten willen wij productleider zijn: de trendsetter die, snel inspeland op de behoeften van de klant, innovatieve producten ontwikkelt en in korte tijd op de markt zet. Wij streven ernaar onze producten zo transparant mogelijk te maken, dus duidelijk voor de klant qua opbouw, condities en risico's.

De particuliere en de kleinzakelijke markt lopen deels in elkaar over. Wij hebben dan ook gekozen voor een retailbenadering van het MKB, door veel van onze bancaire en verzekeringsproducten voor de zakelijke markt te enten op die voor de particuliere markt. Daarnaast worden ook specifiek voor de zakelijke markt (standaard)producten ontwikkeld. Standaardisatie werkt snelle productontwikkeling en efficiënte verwerking in de hand, met alle (kosten)voordelen van dien.

Focus op verwerking

Ook op dit gebied willen wij koploper zijn. In de dienstverlening werken wij voortdurend aan onze

klantprocessen en -systemen, opdat ze eenvoudiger, sneller en beter verlopen. We willen het aantal formulieren waarmee klant en medewerker worden geconfronteerd, zoveel mogelijk terugdringen. Optimale verwerking draagt ertoe bij dat het 'klantgericht werken' – niet voor niets een van onze ondernemingsprincipes – merkbaar voor de klant meer inhoud krijgt, onder meer door een snelle en correcte afhandeling. De zorgvuldige vastlegging is tevens van belang vanuit de zorgplicht voor de klant gezien.

Onze verkoop- en verwerkingsprocessen zijn in hoge mate geautomatiseerd. De kwaliteit van de backoffice is van essentieel belang voor een financiële retailspecialist: productleiderschap vereist kwalitatief hoogwaardige verwerking. Wij blijven dan ook werken aan verdere verbetering op dit gebied, onder meer door het eerdergenoemde 'Straight Through Processing'.

Focus op distributie

Onze producten worden verkocht via het intermediair, de kantoren, de telefoon en het internet. REAAL Verzekeringen is succesvol bij het benutten van de diverse varianten van intermediaire distributie. Alleen Proteq richt zich op de directe distributie. Uitgangspunt bij de multichannel-benadering van SNS Bank is de keuzevrijheid van de klant: hij of zij bepaalt de gewenste ingang voor de dienstverlening. Wij bieden in dat verband zoveel mogelijk producten en diensten aan in een 'doe-het-zelf'-vorm via het internet, naast advisering via de andere kanalen. Vanuit onze innovatieve benadering van de markt wordt voortdurend gewerkt aan nieuwe vormen van distributie, bijvoorbeeld in de vorm van samenwerking met aanbieders van niet-financiële producten.

Focus op positionering

In onze communicatie zijn wij voortdurend bezig met de verdere versterking van onze merknaam en positionering. Onze positionering is die van de specialist en de uitdager. Wij onderscheiden ons van de zeer grote financiële instellingen door sneller, efficiënter en effectiever te zijn. Wij zijn innovatief en een tikkeltje brutaal. Wij zijn oprecht geïnteresseerd in onze klanten. De uitstraling van onze medewerkers naar de klant zien wij als een belangrijke bepalende factor voor dat laatste. Het 'klantdenken' maakt dan ook nadrukkelijk deel uit van ons opleidings- en trainingsprogramma. In de managementopleidingen wordt, vanuit dezelfde gedachte, ruim aandacht besteed aan de cultuur en de normen en waarden binnen onze organisatie.

Doelstelling 3 Groei

SNS REAAL streeft naar rendabele groei. Hoge groeipercentages realiseren wij al jaren, zowel door autonome als niet-autonome groei. Het beleid op dit gebied wordt met kracht voortgezet. Binnen de groeistrategie komt extra nadruk te liggen op producten voor vermogensopbouw, de arbeidsongeschiktheidsverzekering en de zakelijke markt. Uiteraard moet bij groei aan de beide andere strategische doelstellingen worden voldaan: het moet leiden tot meerwaarde en passen in de retail(plus)strategie.

Autonome groei Groeimarkten

SNS REAAL biedt een uitstekend pakket aan bancaire, beleggings- en verzekeringsproducten, met een focus op de productgroepen hypotheek, vermogensopbouw (sparen & beleggen) en verzekeringen (leven, pensioen & schade). De ontwikkelingen die in 2005 op deze markten hebben plaatsgevonden, komen bij de paragrafen over SNS Bank en REAAL Verzekeringen nader aan de orde. Naar verwachting zullen de hypotheekmarkt en de markt voor leven individueel de komende periode slechts beperkt groeien, wat reden is om tevens de aandacht op sneller groeiende markten te richten. Wij leggen de nadruk op de volgende markten:

⊙ Vermogensopbouw

Een van die markten met groeikansen betreft de vermogensopbouw voor klanten. Het gaat dan om sparen, beleggen en verzekeren – vooral het onderdeel pensioenen – als gevolg van de toenemende vergrijzing en eigen verantwoordelijkheid voor (oudedags)voorzieningen. Aan ons productenpakket op dat gebied zijn eind 2005 zowel aan de bank- als aan de verzekeringskant diverse nieuwe producten toegevoegd in het kader van de levensloopregeling.

⊙ Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (AOV)

De AOV zien wij als tweede markt met aantrekkelijke groeikansen. Ook op dit gebied treedt de overheid terug en wordt meer aan de marktwerking overgelaten. De nieuwe WIA (Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen), vervanger van de WAO, beoogt gedeeltelijk arbeids(on)geschikten zoveel mogelijk aan het werk te houden of te krijgen. Zowel de werkgever als de werknemer kan zich verzekeren tegen de inkomensterugval bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid; oogmerk is dan ook het

bieden van verzekeringen op collectieve en op individuele basis. In het verlengde hiervan biedt REAAL Verzekeringen in nauwe samenwerking met De Goudse onder eigen label een verzuim-product aan. Deze REAAL Verzuimverzekering helpt werkgevers bij het beheersen van ziekte en arbeidsongeschiktheid tijdens de verzuimperiode van twee jaar voordat de WIA in werking treedt.

⊙ Zakelijke dienstverlening

De dienstverlening aan de zakelijke markt is zowel door SNS Bank als REAAL Verzekeringen tot speerpunt benoemd. SNS Bank beoogt groei van het aantal relaties in de MKB-markt, op basis van gestandaardiseerde dienstverlening en vooral in segmenten met een laag risicoprofiel. Hiertoe worden zakelijke producten aangeboden die zijn afgeleid van producten voor de particuliere markt, wat de efficiency en snelheid ten goede komt. Daarnaast worden specifieke producten voor de zakelijke markt ontwikkeld. De verwerving door REAAL Verzekeringen van Nieuwe Hollandse Lloyd heeft de positie in de zakelijke markt aanzienlijk versterkt. Naast de schaalgrootte nam de specialistische kennis op het gebied van transportverzekeringen en de beurstekening toe. Ook het volmachtbedrijf kreeg hierdoor een sterke impuls: het aantal gevolmachtigden bedraagt nu 135.

Groei in distributie

Wij beogen de groei bij al onze distributiekkanalen voort te zetten. Het kantorennet in de Randstad is in een aantal jaren uitgebouwd tot 16 kantoren. In 2006 komen daar naar verwachting vijf à zes bij.

Zowel SNS Bank als REAAL Verzekeringen werkt aan versterking van de internetfaciliteiten. Aan de bankkant moet de klant immers eenvoudig kunnen wisselen tussen advies en 'doe-het-zelf'. De intermediairs van de bank en de verzekeraar worden steeds beter bediend via het extranet, voor het opvragen van allerlei informatie en het direct invoeren van bijvoorbeeld gegevens en mutaties in onze systemen.

REAAL Verzekeringen doet zaken met een snel groeiend deel van de top 200-intermediairs en met steeds meer partijen worden samenwerkingsverbanden gesloten. Naast het werken met de vertrouwde distributiekkanalen worden nieuwe wegen ingeslagen. Voorbeelden hiervan zijn 'white labeling', directe verkoop via Proteq en activiteiten zoals 'Route Mobiel'.

De telefonische verkoop en dienstverlening groeien aanzienlijk, zowel voor de particuliere markt via SNS Direct als voor de zakelijke markt via de SNS Zakenlijn. Daarnaast maakt de zakenman gebruik van internet voor 'doe-het-zelf'-werk en de Ondernemersdesks voor advisering.

Niet-autonome groei

Naast het groeien op eigen kracht heeft SNS REAAL de afgelopen jaren diverse succesvolle acquisities verricht. Recente voorbeelden zijn de verwerving van Zurich Nederland in 2003, de levenportefeuille van Univé in 2004 en Nieuwe Hollandse Lloyd in 2005. In korte tijd zijn de medewerkers en de activiteiten van deze bedrijven in REAAL Verzekeringen geïntegreerd.

Eind 2005 heeft SNS Securities de obligatieportefeuille van circa € 80 miljoen overgenomen van Van der Hoop Bankiers. Tevens is een beperkt aantal medewerkers vermogensbeheer, effectenadvisering en obligatiehandel van Van der Hoop in dienst genomen door SNS Securities.

Ons acquisitiebeleid wordt voortgezet, waarbij wij verwachten dat de verzekeringsmarkt hiervoor op dit moment meer mogelijkheden biedt dan de bancaire markt. Vanzelfsprekend dienen acquisities te passen binnen de strategie van SNS REAAL. Ze moeten dus bijdragen aan onze financiële doelstellingen op het gebied van winstgroei, rendement en efficiency-ratio's en aansluiten bij onze retailstrategie qua doelgroepen en activiteiten.

In het kader van de strategische doelstellingen van SNS REAAL richt SNS Bank zich op de structurele en rendabele groei van de marktaandeelen voor haar kernproductgroepen hypotheken en vermogensopbouw. De komende periode komt daarnaast extra nadruk te liggen op de zakelijke dienstverlening aan het MKB. Middelen daartoe zijn het ontwikkelen van innovatieve producten en het vergroten van de distributiekraft.

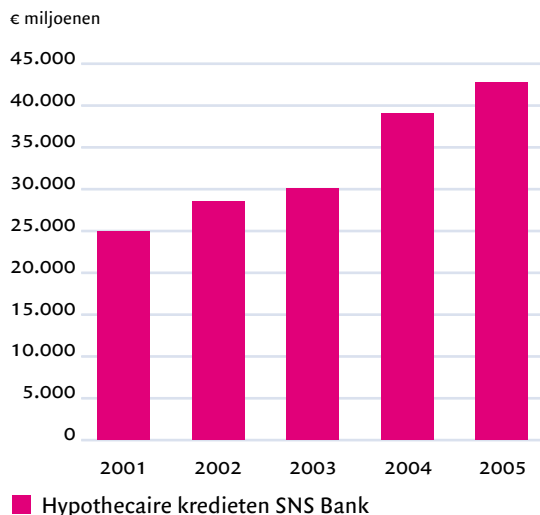
Sterke groei bij het beleggen

Vooruitlopend op het herstel van de economie trokken de aandelenbeurzen in 2005 weer aan: de AEX nam met 25,6% toe van 348 tot 436. Gezien de ervaringen in het verleden blijven vele klanten aan de voorzichtige kant en wordt veelal de voorkeur

Hypotheekportefeuille groeit met 9,3%

Voor onze kernproductgroep hypotheken willen wij een groeiend marktaandeel realiseren, gemeten in aantallen nieuwe hypotheken. In 2005 nam de portefeuille met € 3,6 miljard toe tot € 42,5 miljard, uitmondend in een marktaandeel ultimo 2005 van 8,3% (zie grafiek 1). Wij verwachten op deze markt een verder toenemende concurrentie. De gewenste groei in het marktaandeel denken wij onder meer te realiseren door verdere penetratie in de Randstad, vergroting van de verkoop via het intermediair en het nog meer richten van de kantorenorganisatie op advisering en acquisitie (zie verder onder 'Vergroten distributiekraft', pagina 24).

1 Hypothecaire kredieten SNS Bank

gegeven aan het gespreid beleggen in solide beleggingsfondsen. Een en ander vertaalde zich in een sterke groei bij SNS Beleggingsfondsen, zowel wat de inleg als het rendement betreft. Het beheerde vermogen nam toe van €1,7 miljard tot €2,2 miljard. Aan nieuw geld stroomde in 2005 €229 miljoen in. Alle fondsen lieten een positief rendement zien. Ultimo 2005 omvat het assortiment vijftien beleggingsfondsen.

Ook in 2006 en daarna willen wij de vermogensopbouw van onze klanten bevorderen door de vele beleggingsmogelijkheden die wij bieden via zoveel mogelijk distributiekanaalen ter beschikking te stellen en ze breed onder de aandacht te brengen (zie tabel 1). Innovatief is de aanpak via SNS Fundcoach. Hier nam het beheerde vermogen eveneens sterk toe met ruim €250 miljoen tot €296 miljoen. SNS Fundcoach biedt de mogelijkheid in een groot aantal gespecialiseerde beleggingsfondsen te beleggen en heeft al enkele tienduizenden (potentiële) beleggers getrokken met de gratis minicursus 'slimmer beleggen'. Uit het succes hiervan blijkt de toenemende belangstelling voor beleggen in het algemeen en voor fondsen in het bijzonder.

Aan de beleggingskant wordt de impuls voor de vermogensopbouw vooral verwacht van de twee unieke producten 'Fund Account' en 'Managed Account'. Via de Fund Account van SNS Fundcoach kan de belegger een portefeuille opbouwen met nationale en internationale gerenommeerde fondsen die anders voor een kleine belegger onbereikbaar blijven. Met een Managed Account van SNS Bank kan de belegger al vanaf €20.000 zijn portefeuille actief laten beheren. De waardeontwikkeling en recente transacties kunnen op ieder moment via internet worden gevolgd.

Hoofddirectie SNS Bank

Mr. M.W.J. Hinssen, voorzitter
Drs. C.H. van den Bos RA, vicevoorzitter
Drs. B.A.G. Janssen, vicevoorzitter
H.K. Kroeze RA
Drs. M. Menkveld
Drs. G.T. van Wakeren RBA

Vermogende particuliere beleggers en institutionele beleggers kunnen voor specifieke dienstverlening op beleggingsgebied ook terecht bij SNS Securities; op het gebied van duurzaam institutioneel beleggen is SNS Asset Management specialist (zie respectievelijk de pagina's 26 en 79).

Spaargeld met 12,4% toegenomen

De doelstelling is ons marktaandeel bij het sparen structureel boven de 6% te brengen en te houden. In 2005 nam het marktaandeel toe van 5,7% tot 6,0%. De haperende economie heeft ertoe bijgedragen dat de totale besparingen de laatste jaren fors zijn toegenomen. Inclusief de

SNS Fundcoach Webchat

In oktober 2005 kwam SNS Fundcoach met een innovatieve dienstverlening voor klanten en belangstellenden: de SNS Fundcoach Webchat. Dit is interactieve webtelevisie, waarbij men direct contact heeft met de fondsmanager van zijn of haar favoriete beleggingsfonds. De fondsmanager geeft een korte presentatie en beantwoordt vervolgens vragen. Deze dienstverlening draagt bij aan het transparanter maken van beleggingsfondsen. Gasten waren onder meer Mathieu Negre (Fortis Turkey Fund) en Peter Håkansson (East Capital fondsen).

1 Beleggingsmogelijkheden

Doe-het-zelf		Met advies		Beheer	
SNS Effectenlijn	SNS Fundcoach	SNS Vermogens-Prisma	SNS Effecten Adviesdesk	SNS Vermogens-beheer	SNS Managed Account
SNS Effectenlijn, voor de actieve 'doe-het-zelf'-beleggers, wordt al jaren gekozen tot de beste internetbroker onder de algemene banken.	SNS Fundcoach is een 'fondsensupermarkt' die beleggers helpt bij het zelf samenstellen van een verantwoorde beleggingsportefeuille.	SNS VermogensPrisma is een adviesconcept dat medewerkers gebruiken bij het adviseren van de klanten behoeve van diens vermogensopbouw.	SNS Effecten Adviesdesk helpt beleggers bij het samenstellen van hun individuele portefeuille.	SNS Vermogensbeheer verzorgt het 'vrije-hand'-beheer van portefeuilles (vanaf €250.000).	SNS Managed Account is beschikbaar voor vermogens vanaf €20.000. Via internet kan de klant zijn portefeuille volgen, inclusief de transacties die de vermogensbeheerder heeft uitgevoerd.

bijgeschreven rente groeiden de spaartegoeden in 2005 met 12,4% tot € 12,3 miljard (zie grafiek 2).

Naar verwachting laat de komende periode een verdere groei van de spaargelden zien, naast een toenemende belangstelling voor beleggingen in aandelen als gevolg van de aantrekkelijke economie. Ook door de combinatie van toenemende vergrijzing en de terugtrekkende overheid neemt de behoefte aan sparen en beleggen voor de eigen (oudedags)voorzieningen toe. SNS Bank speelt hierop in door, naast (nieuwe) spaarproducten, toegesneden producten te bieden, bijvoorbeeld in het kader van de Levensloopregeling.

Vergroten distributiekraft

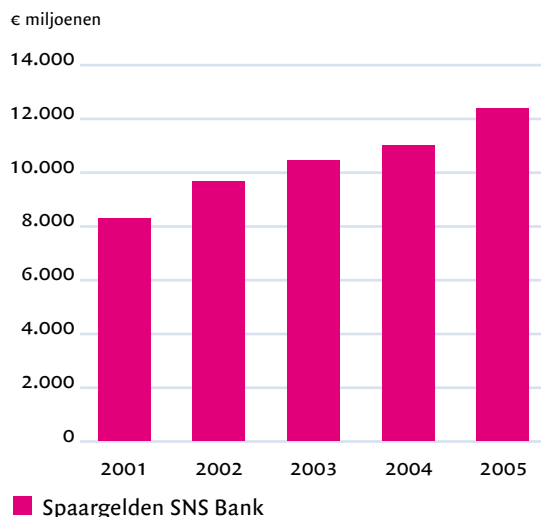
In de kantoren vindt een accentverlegging plaats van servicing naar acquisitie en advisering, parallel met de verdere uitbouw van de internet-‘doe-het-zelf’-mogelijkheden voor de klant. In onze multichannelbenadering moeten klanten immers eenvoudig kunnen schakelen tussen advies en ‘doe-het-zelf’. SNS Bank werkt er voortdurend aan om zowel het adviesconcept als het ‘doe-het-zelf’-concept verder te verbeteren. In juli 2005 werden de mogelijkheden op internet verder uitgebreid door de introductie van de SNS Snelverzekeraar voor schadeverzekeringen.

SNS Bank streeft naar een goede landelijke spreiding van de kantoren. Op basis hiervan is enkele jaren geleden begonnen met de uitbouw van het kantorennet in de Randstad, waar de bank van oudsher over weinig kantoren beschikt. Door de opening van een kantoor in Amstelveen omvat het netwerk in de Randstad nu 16 kantoren. In 2006 volgen er naar verwachting nog 5 à 6, waarmee het netwerk de beoogde omvang van 25 kantoren nadert. Het totale aantal kantoren van SNS Bank in Nederland bedraagt nu 167, acht minder dan eind 2004.

SNS Bank beschikt momenteel over ruim 300 geldautomaten, waarvan eenderde deel elders dan bij een eigen bankkantoor is geplaatst. Innovatief is de ‘direct marketing’ via deze machines, door informatie op het scherm te laten verschijnen die specifiek op de geldopnemende klant is toegesneden.

CVB Bank verkoopt inmiddels bancaire diensten via 425 intermediairs, waardoor een goed gespreid en fijnmazig netwerk in heel Nederland wordt gevormd (zie ook het kader op pagina 26). Op deze

2 Spaargelden SNS Bank

SNS Bank: bereikbaarder dan ooit!

Het drukst bezochte kantoor van SNS Bank is ‘snsbank.nl’: tienduizenden bezoekers klikken dagelijks de website aan. Het aantal neemt bovendien snel toe. Twee jaar geleden telden we 12 miljoen ‘clicks’, in 2004 22 miljoen en in 2005 ruim 31 miljoen.

Deze cijfers bevestigen dat ‘de’ klant weinig moeite heeft met het gebruik van moderne technieken om contact te zoeken met de bank. Hij of zij gebruikt geldautomaten, belt (al dan niet mobiel), mailt, is actief op internet en neemt – laatste ontwikkeling – deel aan ‘chatsessies’. In de praktijk kost het de klant geen moeite om over te schakelen op een of meer van de genoemde contactmogelijkheden en de meerderheid van de klanten gaat de directe kanalen beschouwen als hun voorkeursmogelijkheid om met de bank in contact te treden.

Aan de kant van de bank zijn de systemen zo geïntegreerd dat het mogelijk is om alle klantinformatie met één druk op de knop op het scherm te krijgen. Wanneer de klant aan de lijn komt, kan de medewerker dus direct concreet op de situatie ingaan. Snel, gemakkelijk en efficiënt. En met de ‘videochat’, dus met de medewerker in beeld tijdens het gesprek én de mogelijkheid om tijdens het gesprek allerlei documenten online uit te wisselen, is er binnenkort ook via het Klantcontactcentrum op een nog persoonlijker manier contact met de klant.

Het aantal interactiemomenten tussen klanten en bank is nu al vele malen groter dan in de tijd met alleen kantoren. En zeker zo belangrijk: de klant blijkt zeer tevreden over al die vernieuwende mogelijkheden!

manier wordt financiële dienstverlening geboden op plaatsen waar banken zich de afgelopen jaren hebben teruggetrokken.

Extra aandacht voor het intermediair

SNS Intermediair onderhoudt de contacten met de grote groep tussenpersonen, die samen een aanzienlijk deel van de (hypotheek)productie van SNS Bank verzorgen. In 2005 is het accountmanagement nader toegespitst op de kernrelaties, zowel gemeten in producten als in de zin van groeimogelijkheden. Speciale aandacht gaat ook uit naar nieuwe relaties in de Randstad.

Via een extranet kan een tussenpersoon de status van een dossier opvragen en informatie inwinnen over rentes, voorwaarden en acties. Vooruitlopend op de 'Straight Through Processing' op hypotheekengebied is de verwerking van hypotheekaanvragen door tussenpersonen nu gecentraliseerd bij één Intermediair Servicedesk in Arnhem, waar ook de 'mid office' is ingericht. De 'mid office' verzorgt de acceptatie van hypotheekdossiers voor alle verkoopkanalen van SNS Bank. Het gevolg is meer uniformiteit, een hogere servicegraad en verbetering van de risicobeheersing. Bij het betaal- en spaarverkeer en het effectenverkeer is STP al gerealiseerd.

Klantbeleving: vernieuwend, persoonlijk, toegankelijk

SNS Bank ziet innovatie niet alleen in het kader van productvernieuwing, maar wil dit ook tot uiting laten komen in de dienstverlening aan de klant. Doel is dat de klant SNS Bank ziet als een bank met een persoonlijke benadering, die toegankelijk en transparant is. Een 'faciliterende' bank die de zaken op een vernieuwende manier aanpakt en méér voor de klant mogelijk maakt – Zo kan het ook!

Een van de manieren om de relatie tussen klant en bank verder te versterken is door de gerichte opleiding van medewerkers ten aanzien van hun benadering van de klant. Het 'gezicht' van de bank is immers voor het overgrote deel het gezicht en het gedrag van de medewerker: hij of zij maakt het verschil. In samenhang hiermee is in 2005 in de kantorenorganisatie een uniform adviesconcept geïmplementeerd.

Een andere manier is 'linking marketing': samenwerking met partners die het merk SNS Bank een emotionele meerwaarde geeft en waarin ook onze maatschappelijke betrokkenheid tot uiting kan komen. Een serieuze aanpak, kortom, om het traditionele beeld van een zakelijke instelling om te

'Bill, your banking buddy'

Bill is het speciaal voor jongeren ontwikkelde betaalsysteem binnen MSN Messenger, waarmee zij kunnen betalen bij webwinkels en geld kunnen overmaken naar andere buddy's. Bill geeft bovendien aantrekkelijke kortingen op het gebied van uitgaan en muziek. Bill is in feite een chipknip op internet, die is gekoppeld aan een privérekening bij een Nederlandse bank, dus niet noodzakelijkerwijs SNS Bank. Bill is veilig en snel, omdat betalingen realtime in de systemen van SNS Bank worden verwerkt. Bill vormt een aantrekkelijke ingang tot de jongerenmarkt en helpt het innovatieve karakter van SNS Bank te onderstrepen. De kijkers van de jongeren-TV-zender Jetix kenden begin 2006 Bill de 'Jetix Concept Award' toe, omdat zij het 'betaalmaatje' de leukste multimediale actie voor jongeren vonden.

vormen tot een 'andersdenkende' bank, innovatief, met aantrekkingskracht.

SNS Bank ondersteunt bijvoorbeeld de Bart Foundation, die mensen met een ernstige handicap of ziekte helpt hun ambities te realiseren. Door de samenwerking met Mojo Concerts, de grootste organisator van concerten en muziekfestivals in Nederland, gaat men SNS Bank associëren met uitgaan en muziek. Een andere ingang tot de jongerenmarkt biedt Jetix, een van de grootste jeugdzenders. Met uitgever VNU is het tijdschrift 'Sprout' ontwikkeld om weer een heel andere doelgroep te benaderen: het MKB. De eigen aanpak van SNS Bank komt ook tot uiting in Caleidoshop.nl, de internetwinkel met een voor de bank ontwikkelde moderne kledinglijn. SNS Bank schenkt een deel van

Synergie bij een complexe financiering

Een voorbeeld van synergie is het arrangement dat een van de units Bedrijven & Instellingen heeft verzorgd voor een zakelijke relatie: een combinatie van een bedrijfsfinanciering en een vastgoedbelegging. SNS Bank verzorgde de financiering van een winkelcentrum plus hotel, SNS Assurantiën regelde de opstalverzekering, SNS Financial Markets sloot een CAP af om het risico van een rentestijging te beperken, Masterlease (een handelsnaam van Masterfleet, waarin SNS REAAL Invest een 40%-deelneming heeft) offereerde een leasecontract voor een wagenpark van enkele tientallen auto's en REAAL Verzekeringen kwam met een voorstel voor de pensioenvoorziening voor de medewerkers van het bedrijf. Aldus wordt synergie bij een complexe financiering gerealiseerd.

Gespecialiseerde verkooplabels

SNS Bank beschikt over diverse verkooplabels, die op een gespecialiseerde deelmarkt werkzaam zijn. Daarvan komen ASN Bank en SNS Asset Management gezien hun oriëntatie op duurzaamheid ter sprake in het hoofdstuk Maatschappelijk verantwoord ondernemen. Voor SNS Fundcoach zie pagina 23.

CVB Bank, de intermediairbank, zag in 2005 door het sluiten van een overeenkomst met 65 nieuwe intermediairs het totale aantal verbonden tussenpersonen toenemen tot 425. Het pakket aan bank-, beleggings- en verzekeringsproducten werd sterk uitgebreid, onder meer met de CVB Levensloopregeling. In 2005 werd een recordaantal hypotheek- en spaaracties gevoerd. De hypotheekportefeuille groeide met 10% tot € 3,1 miljard. De toevertrouwde middelen namen met 26% toe tot ruim € 1,4 miljard. Independer riep CVB Bank uit tot ‘de meest dienstverlenende bank van Nederland’; uit een onderzoek van Effectory kwam CVB Bank in de categorie bedrijven met minder dan 100 fte’s naar voren als ‘leukste werkgever van Nederland’.

BLG Hypotheken is gespecialiseerd in de verkoop van hypotheeken via het intermediair. De verkiezing van de Pensioen Optimaal Hypotheek tot HET hypotheekproduct van 2005 leverde BLG veel aandacht in de (vak)pers op. Het Independer-onderzoek onder bankklanten resulteerde in de tweede plaats voor BLG; vooral met ‘klaarstaan voor klanten’, ‘duidelijke informatie’ en ‘beloftes nakomen’ werd goed gescoord. De hoge waardering van het professionele intermediair bleek – wederom – uit het jaarlijkse onderzoek ‘Imago Blauwdruk Hypotheekverstrekkers’. BLG werd onderscheiden met de Zilveren Spreekbuis, omdat het bedrijf de beste ontwikkeling liet zien wat betreft bekendheid, waardering, absolute voorkeur en overweging bij het huidige en potentiële intermediair. ‘Goede organisatie’ en ‘afspraken nakomen’ kwamen ook hier als sterke punten naar voren. BLG Hypotheken realiseerde in 2005 een productie van € 2,1 miljard (+15%), leidend tot een portefeuille van € 8,1 miljard.

SNS Securities is commissionair in effecten. ‘Sales-teams’ bedienen de binnen- en buitenlandse institutionele relaties met gespecialiseerde vastrentende producten en Nederlandse Small & Midcap-aandelenadviezen. Daarnaast is SNS Securities actief op het gebied van aandelen-trading, corporate finance en vermogensbeheer. In 2005 heeft SNS Securities weer een sterke performance laten zien in zowel de resultaten als de positionering van haar Small & Midcap-strategie. Evenals in 2004 blijkt het researchproduct van SNS Securities, in de beoordeling van Starmine en AQ-rating, tot de top van de markt te behoren. Een verdere uitbouw van het Small & Midcap-segment wordt hierdoor ondersteund.

SNS Assurantiën is de landelijk werkende assurantiegroep van SNS Bank, vooral gericht op de zakelijke markt. Vanuit vier assurantiekantoren in het land en in nauwe samenwerking met de Ondernemersdesks en de units Bedrijven & Instellingen worden (complexe) verzekerings- en pensioenzaken geregeld voor ondernemers. Met diverse arrangementspartners zijn samenwerkingsverbanden gesloten. De volmacht- en ‘backoffice’-activiteiten van SNS Assurantiën zijn ondergebracht in SNS Assuradeuren.

de opbrengst van Caleidoshop.nl aan de eerdergenoemde Bart Foundation.

Het zakelijk bedrijf: naar rendabele groei

Zoals het particuliere bedrijf de ambitie heeft favoriete retailspecialist te zijn voor de consument, wil het zakelijk bedrijf zich ontwikkelen tot de financiële retailer voor het midden- en kleinbedrijf. De doelgroep van het zakelijk bedrijf loopt van zzp'ers (zelfstandigen zonder personeel) tot middelgrote bedrijven. Ook verenigingen, stichtingen, instellingen en lagere overheden worden tot de doelgroep gerekend.

SNS Bank heeft onlangs in het kader van de groeidoelstelling het zakelijk bedrijf nadrukkelijk tot speerpunt benoemd. In lijn met de aantrekkelijke economie neemt het vertrouwen van ondernemers toe, vindt winstherstel plaats en groeit het aantal zelfstandige ondernemers. Doel is gerichte groei van het aantal relaties in de MKB-markt, op basis van gestandaardiseerde dienstverlening, internetgebruik en advisering. Vooral groei in segmenten met een laag risicoprofiel wordt beoogd, mede om het rendement van het zakelijk bedrijf te verhogen.

Het zakelijk bedrijf maakt voor de verkoop en advisering gebruik van het internet, de telefoon en kantoren. De zakelijke pagina van snsbank.nl biedt een steeds breder productenpakket, waarbij de afhandeling zonder menselijke tussenkomst kan worden afgewikkeld. Voor (eenvoudige) vragen en telefonische advisering kan men terecht bij de

SNS Zakenlijn, die tevens een toenemend deel van de verkoop van eenvoudige producten verzorgt. Op veertien grotere kantoren van SNS Bank zijn Ondernemersdesks ingericht, voor de snelle en brede dienstverlening en de meer uitgebreide advisering. Daarnaast leggen vijf units Bedrijven & Instellingen – landelijk gespreid – zich toe op professionele advisering, in het bijzonder ten aanzien van complexere vormen van kredietverlening en het zakelijk betalingsverkeer. Voor de advisering van zakelijke verzekeringen wordt de ondersteuning ingeroepen van de specialisten van SNS Assurantiën. Net als de particuliere klant heeft de ondernemer dus de keus tussen 'doe-het-zelf'-varianten en vormen van individuele advisering. Nieuwe relaties – in 2005 nam het zakelijk bedrijf met netto 4.000 relaties toe – komen vooral via de zakelijke internetpagina binnen.

Niet alleen in de distributie is de nauwe aansluiting met het particuliere bedrijf zichtbaar, maar ook in het productenpakket. Veel zakelijke producten zijn afgeleid van hun particuliere tegenhanger, wat de standaardisatie, efficiency en snelheid van aanbod bevordert. Het gaat hierbij om wat wel 'maatconfectie' wordt genoemd, gebaseerd op een breed inzetbaar product met individuele accenten. Succesvolle voorbeelden zijn het Zakelijk Internet Sparen Super en de SNS Bedrijfshypotheek met Kapitaalverzekering. Daarnaast zijn er speciaal voor het zakelijk bedrijf producten ontwikkeld, zoals de Rentebeschermer, een zakelijk hypotheekproduct.

REAAL Verzekeringen

REAAL, al een aantal jaren sterke groei realiserend, heeft de ambitie breed en gericht door te groeien naar een top 5-positie in de overall-verzekeringsmarkt en naar een top 3-positie voor een aantal segmenten. REAAL wil met nadruk groeien in de vier strategische pijlers 'leven individueel', 'pensioenen' (leven collectief), 'schade' en 'zorg' (vooral AOV). De insteek hierbij is productleiderschap, met innovatie op elk gebied. Meer aandacht zal uitgaan naar het zakelijke bedrijf, waardoor

de premieverdeling particulier/zakelijk op termijn in evenwicht wordt gebracht. Niet-autonome groei behoort nadrukkelijk tot de doelstellingen van REAAL.

Leven individueel: blijvende groei marktaandeel

In vijf jaar tijd is het marktaandeel van REAAL Verzekeringen bij de nieuwe productie periodieke individuele levensverzekeringen spectaculair gestegen

van 6,5% naar 15,2%. De premies periodiek stegen met 10,1% tot € 838 miljoen in een stabiele levenmarkt.

Hieraan ligt vooral autonome groei ten grondslag. Verkoop Intermediair, dat zich richt op de grote groep intermediairs met een breed assortiment, realiseerde in 2005 de hoogste verkoop ooit met een premiestijging van 75%. Ook het aantal relaties waarmee zaken wordt gedaan nam sterk toe. Verkoop Intermediair richt zich op verduurzaming van de contacten met vooral de top 200-kantoren.

Naast de inspanningen van de eigen verkooporganisatie heeft de verwerving van de leven-portefeuilles van Zurich Nederland (2003) en Univé (2004) positief bijgedragen aan de groei. Tot de competenties van REAAL behoort het vermogen om snel nieuw verworven bedrijven te integreren en de ontstane schaalvoordelen te benutten. Wij verwachten dat de levenmarkt – die in veel opzichten een verdringingsmarkt is – de komende periode licht zal groeien, waarbij het marktaandeel van REAAL verder zal toenemen.

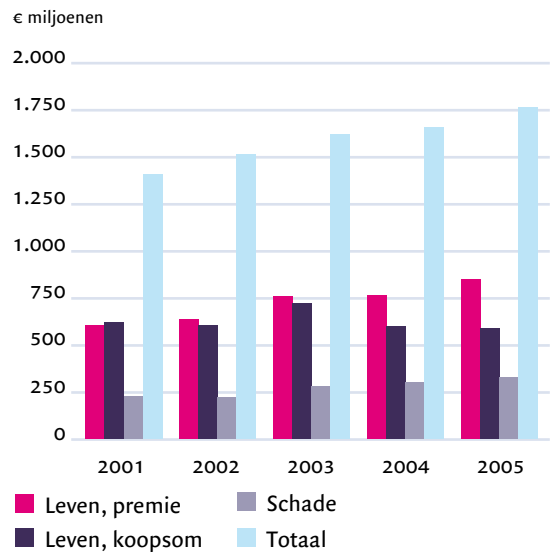
Voor de afdeling Speciale Distributie, die zich richt op grote distributiepartners en hypotheekketens, heeft 2005 in het teken gestaan van verdere productiegroei, bestendiging van bestaande relaties en verbreding van het relatiebestand. Met deze zakelijke partners worden maatproducten ontwikkeld en in vele gevallen onder de naam van de distributeur verkocht.

Op het gebied van de koopsommen is in 2005 het marktaandeel gedaald naar 7,7%, vooral omdat REAAL de tariefstelling van enkele grote verzekeraars niet wenste te volgen. Voor 2006 wordt weer van een stijging van het marktaandeel uitgegaan, in een beperkt groeiende markt.

Pensioenen: substantiële groei

De positieve ontwikkeling van de afgelopen jaren heeft zich in 2005 voortgezet. Het Pensioenbedrijf, dat (semi)collectieve pensioenen verkoopt via daarin gespecialiseerde tussenpersonen en actuariële adviesbureaus, heeft de samenwerking met deze professionele pensioenpartijen verder uitgebreid en geïntensiveerd. Werkgevers hebben, door de vele elkaar snel opvolgende wetwijzigingen, behoefte aan kwaliteitsadvies en een professionele uitvoerder. Voeg hier de gevolgen van de Wet financiële dienstverlening (Wfd) aan toe en het is duidelijk dat een gespecialiseerd en

3 Ontwikkeling nettopremie REAAL Verzekeringen

hoogwaardig verkoopkanaal voor pensioenen aansluit op de behoeften in de markt.

In 2005 is veel werk verzet om alle wettelijke wijzigingen, zoals de Wet gelijke behandeling en de fiscale beperking van vut- en prepensioenregelingen, in de polissen door te voeren. Ondanks deze wettelijke verplichtingen is de pensioenportefeuille substantieel gegroeid. Nieuwe wijzigingen staan op stapel, zoals de nieuwe Pensioenwet als opvolger van de Pensioen- en spaarfondsenwet. De toenemende behoefte in de markt aan 'eigen' regelingen leidt enerzijds tot groei, terwijl anderzijds bij de collectieve pensioenen de versoering – door de overgang van eindloon- naar middelloonregelingen – een negatieve invloed heeft op de pensioenmarkt.

De uitvoeringsovereenkomst met de Stichting Pensioenfonds FNV is in 2005 verlengd, waarmee de jarenlange intensieve samenwerking tussen FNV en REAAL Verzekeringen wordt gecontinueerd. Ook heeft een eenvoudiger en eenduidiger jaarlijks pensioenoverzicht het licht gezien, waardoor

Hoofddirectie REAAL Verzekeringen

Drs. C.H. van den Bos RA, voorzitter

Mr. M.W.J. Hinssen, vicevoorzitter

Drs. A.F.J. Bakker RA

Mr. J. Boven

N.J. Jongerius

J.H. Wilkes

REAAL nu reeds voldoet aan de eisen en wensen die het Verbond van Verzekeraars heeft opgesteld. Vanaf 1 januari 2007 communiceren alle pensioen-uitvoerders op deze wijze.

Schadebedrijf: sterk in ontwikkeling

Het Schadebedrijf, een aantal jaren geleden tot 'core business' benoemd, heeft sindsdien – mede door gerichte acquisities – een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Ook hier gaat autonome groei gepaard met niet-autonome groei. De verwerving van de particuliere en kleinzakelijke schadeportefeuille van Zurich Nederland (2003) kreeg in 2005 een vervolg met de overname van Nieuwe Hollandse Lloyd, waardoor vooral de positie in de zakelijke markt is versterkt.

Bij het Schadebedrijf nam niet alleen de schaal-grootte toe, maar ook de specialistische kennis op het gebied van transportverzekeringen en de beurstekening. Bovendien is in 2005 een specifiek op het MKB gericht pensioenproduct op de markt gebracht en is het schadepakket (REAAL Bedrijven Totaalplan) op een hoger niveau gebracht. Eind 2004 is het productenpakket voor de particulier al helemaal vernieuwd (Verkeerspakket, Woonpakket, Totaalplan, nieuwe rechtsbijstandsverzekering).

Volmachten: forse impuls

De verwerving van Nieuwe Hollandse Lloyd betekende een forse impuls voor het Volmachtbedrijf. Het aantal gevolmachtigden, enkele jaren geleden nog ruim onder de honderd, nam in 2005 met zes toe. Met de 25 van Nieuwe Hollandse Lloyd erbij is het totaal nu opgelopen tot ruim 130. Het doel om met de helft van de in totaal 300 'serieuze' volmachtkantoren zaken te doen, komt duidelijk in zicht, evenals de beoogde top 3-positie op deze markt. Het Volmachtbedrijf heeft het ondersteuningsprogramma uitgebreid met onder meer offertesoftware, analysetools, opleiding en marketingondersteuning. REAAL heeft alle vertrouwen in het volmachtbedrijf; in 2005 bedroeg de groei 40%. Het premie-inkomen, inclusief Nieuwe Hollandse Lloyd, nam toe tot € 140 miljoen.

Hypotheek: succesvolle 'zomeraanbieding'

REAAL verkoopt hypotheeklen onder het label van verschillende financierende instellingen, in principe in combinatie met een eigen leven- of beleggingsverzekering. In overleg met een van de geldverstrekkers is in de zomermaanden een hypotheekactie gevoerd met een forse korting op de rentetarieven. De actie, waarmee REAAL zich bij het

Proteq: snelgroeiend door innovatie

Proteq is het directe verkoopkanaal van REAAL Verzekeringen dat als zelfstandige verzekeraar onder eigen label opereert. Via de nieuwe internetsite van Proteq kan de klant de meest voorkomende verzekeringen rechtstreeks afsluiten. Dat betekent 'invoer aan de bron' (de consument voert de aanvraag zelf in via internet) in combinatie met automatische acceptatie, waardoor de klant direct ziet of de verzekering tot stand is gekomen. Proteq speelt hiermee in op de snelgroeiende vraag in de consumentenmarkt.

De ziektekostenverzekering voor hond en kat (Dier & Zorg) was ook in 2005 zeer succesvol. De distributie verloopt via de dierenarts en ook deze verzekering kan eenvoudig via internet worden afgesloten. De zorg voor het huisdier komt in Nederland op een steeds hoger niveau en Proteq speelt daar in samenwerking met het veterinaire kanaal op in.

Snelle groei kent ook Route Mobiel. Als aandeelhouder en verzekeraar achter dit concept profiteert Proteq mee van dit succesvolle alternatief voor de klassieke Wegenwacht. Voor 2006 is 'cross selling' op de opgebouwde portefeuille een belangrijk aandachtspunt.

In 2006 geeft Proteq verder invulling aan haar internet-propositie. Verder wordt het merk breed geïntroduceerd via de 'Prinses Pecunia'-campagne. Een innovatief nieuw distributieconcept is de in 2006 aangekondigde samenwerking met de retailketen Kruidvat.

intermediair ook als interessante hypotheekpartner presenteerde, bleek zeer succesvol en mondde uit in een productie van € 1,4 miljard aan hypotheeklen.

Doelstelling: breed en gericht groeien naar een top 5-positie

REAAL Verzekeringen wil de sterke groei lijn vasthouden en heeft de ambitie door te stoten naar een top 5-positie in de overall-verzekeringsmarkt. Op deelgebieden (leven individueel, volmachten) is reeds een top 3-positie bereikt, zodat hier de aansluiting is gerealiseerd. Aangezien de totale verzekeringsmarkt voor ongeveer de helft particulier en voor de helft zakelijk is, is het doel het zakelijke aandeel in de premieomzet sneller te laten groeien. Omdat nu nog ongeveer tweederde deel van de premie-inkomsten uit de particuliere markt afkomstig is, zal REAAL zich nog sterker dan voorheen richten op de zakelijke markt – in het bijzonder

het midden- en kleinbedrijf. Overnames maken nadrukkelijk deel uit van deze plannen.

Sterke punten blijven benutten

In dit kader zal REAAL de sterke punten (blijven) benutten die ten grondslag liggen aan de huidige groei: topproducten, een goede administratieve verwerking en een flexibele organisatie die kansen onderkent en benut. Tot die sterke punten behoort ook het continu denken in termen van innovatie. Uit het Nationaal Performance Onderzoek Leven 2005, door IG&H Management Consultants gehouden, blijkt dat relaties REAAL zien als ‘een innovatieve voordelige verzekeraar met aanzien in de levenmarkt’. Het productleiderschap wordt duidelijk onderkend en de intermediairs geven aan dat de naamsbekendheid van REAAL Verzekeringen onder consumenten aanmerkelijk is toegenomen.

De innovatie blijkt uit het op de markt brengen van geheel nieuwe producten zoals in het kader van de Levensloopregeling, de AOV en de WIA (de nieuwe WAO) (zie de kaders hieronder en op de volgende pagina). Naast grootschalige projecten zoals de ‘Straight Through Processing’, worden doorlopend praktische verbeteringen in de informatie- of verwerkingsstroom aangebracht. Op distributiegebied worden nieuwe wegen ingeslagen, lopend van het geleidelijk uitbouwen

Voortschrijdende digitalisering

REAAL Verzekering beschikt al een aantal jaren over STP voor haar hypotheek en een deel van de schadeverzekeringen. Liefst 65% van de hypotheekofferteaanvragen loopt via InSupport. Daarvan leidt weer 75% automatisch tot een offerte in vijf seconden. Van de aanvragen en mutaties voor autoverzekeringen wordt bijna 30% automatisch geaccepteerd. Van de autoroyementen is dat liefst 75% en van de woonaanvragen ruim 30%. Van alle (particuliere) schadeaanvragen komt 15% binnen via Meeting Point.

van het internetaanbod, via ‘white labeling’, tot een spectaculaire activiteit als ‘Route Mobiel’. We zijn voortdurend op zoek naar vernieuwende samenwerkingsvormen.

Intermediair blijft belangrijkste verkoopkanaal

De genoemde verbreding in de distributiemix neemt niet weg dat het intermediaire kanaal de belangrijkste plaats blijft innemen. Hun oordeel over onze dienstverlening nemen wij dan ook zeer ter harte. De resultaten van het Klantwaardenonderzoek, dat in 2005 voor de derde maal is gehouden, stemden tot tevredenheid: de waardering voor de aspecten ‘alert’, ‘praktisch’ en ‘betrouwbaar’ lagen duidelijk hoger dan bij het vorige onderzoek.

REAAL Levensloop: flexibel, met keuze uit combinaties van sparen, beleggen en verzekeren

Met de levensloopregeling kunnen werknemers geld opzijleggen voor een later verlof: eerder stoppen met werken, een wereldreis maken, ouderschapsverlof opnemen enzovoorts. Werkgevers zijn verplicht een dergelijke regeling aan te bieden en uit te voeren.

REAAL Verzekeringen heeft daartoe een gericht product ontwikkeld – de ‘REAAL Levensloop’ – die zowel de werkgever als de werknemer voordeel biedt. De werkgever kan bij een collectieve regeling zijn mensen een financieel voordeel bieden in de vorm van een hogere rentevergoeding over het tegoed. Bovendien profileert hij zich als aantrekkelijke werkgever op de arbeidsmarkt. Tevens kan hij zich veel werk besparen: REAAL Verzekeringen draagt zorg voor een soepele en efficiënte administratie van de levensloprekeningen. De werknemers hebben, naast de hogere rente, het voordeel dat zij via internet online toegang hebben tot hun levensloprekening. Een rekenmodule helpt te becijferen wat zij in de loop der jaren kunnen opbouwen. Bij REAAL Levensloop heeft de werknemer bovendien invloed op het rendement, door te kiezen tussen sparen en (deels) beleggen. In het laatste geval worden, op basis van het beleggingsprofiel en de beleggingshorizon van de werknemer, beleggingsfondsen van SNS Bank of ASN Bank gekozen.

Uniek is het verzekeringsaspect: REAAL biedt met de Levensloop Bonusregeling een verzekering bij leven. De Levensloop Bonusregeling Standaard houdt in dat REAAL Verzekeringen jaarlijks bij in leven zijn een aantrekkelijke bonus uitkeert over het opgebouwde tegoed; bij overlijden vóór de einddatum ontvangen de nabestaanden de helft van het opgebouwde tegoed. Bij de Levensloop Bonusregeling Extra vindt bij overlijden voor de einddatum geen uitkering plaats, maar wordt jaarlijks bij leven een nog hogere bonus uitgekeerd waardoor het tegoed beter rendeert en sneller groeit. Met de flexibele Levensloop van REAAL kan iedere werknemer dus een eigen invulling aan de levensloopregeling geven.

Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen: strategische pijler voor REAAL

REAAL Verzekeringen heeft begin 2005 de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (AOV) tot een van de vier strategische pijlers benoemd. Doel is om binnen vijf jaar tot de top 5 van deze markt te behoren. REAAL is in 2005 gestart met het aanbieden van een assortiment AOV-producten en zal dit assortiment over de komende jaren gaan uitbreiden.

De in 2005 geïntroduceerde verzuimproducten helpen werkgevers bij het beheersen van ziekte en arbeidsongeschiktheid in het bedrijf, onder meer door het vergoeden van preventie- en reïntegratieactiviteiten. De werkgever dient zich tijdens de verzuimperiode van twee jaar immers in te spannen om een zieke werknemer weer aan het werk te krijgen.

In december 2005 is de REAAL WIA Collectieve Verzekering geïntroduceerd, die werknemers na de verzuimperiode van twee jaar beschermt tegen een inkomensterugval bij een arbeidsongeschiktheid van 35% of meer. Bij de nieuwe wet Werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA), die op 1 januari 2006 de WAO heeft vervangen, is een omvangrijke inkomensvermindering niet denkbeeldig.

De verzuim- en de WIA-verzekeringen sluiten logisch op elkaar aan en stellen de werkgever in staat de inkomensaanvullende verzekering als een goede secundaire arbeidsvoorwaarde aan te bieden.

Daarnaast is de positie van REAAL op de individuele AOV-markt versterkt door de overname van Nieuwe Hollandse Lloyd (NHL). In de schadeportefeuille van NHL nemen AOV-producten een belangrijke plaats in. Om de positie op de individuele AOV-markt de komende jaren verder te versterken heeft REAAL de aanvullende arbeidsongeschiktheidsrenten op levenproducten omgebouwd tot een nieuw schadeproduct: de REAAL Inkomensverzekering Privé.

Het intermediair kan zich met deze producten profileren als de deskundige adviseur voor de werkgever, de werknemer en de ondernemer/DGA.

Voor de opleidingen die REAAL Verzekeringen het intermediair biedt, bestaat toenemende belangstelling. Bij het REAAL College, gericht op medewerkers bij intermediairkantoren, nam het aantal deelnemers toe van circa 1.400 (2004) tot ruim 2.000. Vanzelfsprekend wordt in de opleiding veel aandacht gegeven aan nieuwe wetgeving (zoals de Wfd) en de eisen in het kader van de zorgplicht. Ook voor de REAAL Business School, die een praktijkgerichte managementopleiding biedt aan directeuren/managers van grote(re) intermediairs, bestaat veel belangstelling.

De koppeling van systemen neemt in hoog tempo toe. Voor het contact tussen intermediair en verzekeraar zorgen bijvoorbeeld Meeting Point en InSupport (zie kader op pagina 30 bovenaan).

Sterke groei naamsbekendheid

Zoals bij steeds meer medewerkers het begrip 'vernieuwing' tussen de oren zit, klinkt het 'REAAL. Realist in verzekeren' steeds meer (potentiële) klanten bekend in de oren. De (geholpen) naamsbekendheid van REAAL Verzekeringen ligt nu

boven de 90%. Een vernieuwende aanpak vindt ook op dit gebied plaats: op perrons van vijf stations zijn nieuwsschermen geplaatst met voortdurend ververste nieuwsflitsen, om aan te geven dat je met REAAL steeds bij de tijd bent.

SNS REAAL Groep N.V. acht het beschikken over een effectieve bestuurlijke organisatie en het beheersen van de ondernemingsprocessen van essentieel belang.

De groep heeft een bestuursstructuur waarmee meerdere doeleinden worden nagestreefd, zoals samenhang tussen de verschillende bedrijfsonderdelen en het realiseren van synergie. SNS REAAL Groep N.V. heeft bij de totstandkoming van de Nederlandse Corporate Governance Code (de Code Tabaksblat, de 'Code') besloten deze in belangrijke mate te volgen.

Corporate governance

Bestuursstructuur

De Raad van Bestuur van SNS REAAL Groep N.V. ('RvB') bestaat uit vier leden. SNS REAAL Groep N.V. is een zogenoemde structuurvennootschap. De vennootschap heeft een Raad van Commissarissen ('RvC') met alle bevoegdheden die door de wet aan de RvC van een structuurvennootschap worden toegekend en enige aanvullende bevoegdheden vermeld in het reglement van de RvB en de statuten.

SNS REAAL Groep N.V. is enig aandeelhouder van SNS Bank N.V. en REAAL Verzekeringen N.V. Beide voorzitters van de Hoofddirecties van SNS Bank N.V. en REAAL Verzekeringen N.V. zijn tevens lid van de RvB. SNS REAAL is ervan overtuigd dat deze bestuursstructuur bijdraagt tot een optimale synergie tussen de concernonderdelen. Dit wordt nog versterkt doordat de voorzitter van een Hoofddirectie tevens als vice-voorzitter zitting heeft in de andere Hoofddirectie.

De Raden van Commissarissen van SNS REAAL Groep N.V., van SNS Bank N.V. en van REAAL Verzekeringen N.V. bestaan uit dezelfde personen. De RvC houdt toezicht op het beleid van de RvB en de Hoofddirecties en staat deze met raad terzijde.

De Code Tabaksblat

De Code is op 9 december 2003 vastgesteld door de commissie-Tabaksblat. De Code bevat 21 principes en 113 'best practice'-bepalingen met betrekking tot het bestuur, de raad van commissarissen, aandeelhouders en de algemene vergadering van

aandeelhouders, financiële verslaggeving en de accountant.

De Code is van toepassing op alle Nederlandse beursgenoteerde vennootschappen.

Deze vennootschappen zijn verplicht in het jaarverslag mededeling te doen over de naleving van de principes en 'best practice'-bepalingen van de Code die zijn gericht tot het bestuur of de raad van commissarissen van de vennootschap. Indien de vennootschap principes of best practice bepalingen niet heeft nageleefd of niet voornemens is deze in het lopende en daaropvolgende boekjaar na te leven, moet zij daarvan in het jaarverslag gemotiveerd opgave doen.

Ondernomen stappen

Hoewel SNS REAAL Groep N.V. niet beursgenoteerd is, zijn diverse stappen ondernomen om in belangrijke mate aan de Code te voldoen:

- ⊙ De statuten van SNS REAAL Groep N.V. zijn aangepast in lijn met de Code.
- ⊙ De reglementen van de RvB en de RvC zijn geactualiseerd. Overigens is inmiddels besloten de in de reglementen opgenomen regeling op het gebied van tegenstrijdig belang aan te passen om ook mogelijke situaties van een tegenstrijdig belang van een lid van de RvB of de RvC bij de uitoefening van een bestuurs- of toezichthoudende functie bij een vennootschap die tot SNS REAAL behoort, onder de regeling te laten vallen.
- ⊙ De aandelen van SNS REAAL Groep N.V. zijn gedecertificeerd. Alle certificaten van

aandelen werden gehouden door Stichting Beheer SNS REAAL. SNS REAAL Groep N.V. en de stichting menen dat deze certificering van aandelen niet meer paste in de geest van de tijd zoals die onder meer is verwoord in de Code. Het administratiekantoor is inmiddels opgehouden te bestaan. Bij de decertificering werd Stichting Beheer SNS REAAL de enige aandeelhouder. Het enige prioriteitsaandeel in handen van de Stichting Beheer wordt ingeruild voor een gewoon aandeel en komt daarmee in feite te vervallen.

- ⊙ De samenstelling van het bestuur van Stichting Beheer SNS REAAL is ingrijpend gewijzigd. Het bestuur heeft altijd bestaan uit alle leden van de RvB en de RvC. Eerst zijn in 2004 alle leden van de RvB teruggetreden. Vervolgens zullen in 2006 ook vier van de zeven leden van de RvC uit het bestuur teruggetreden. Er worden twee onafhankelijke bestuursleden benoemd, van wie een als voorzitter van het Stichtingsbestuur zal gaan optreden.
- ⊙ De zittingsduur van leden van de RvC is beperkt tot drie vierjaarstermijnen en de huidige leden van de RvC zijn nog maar tweemaal herbenoembaar voor een periode van vier jaar.
- ⊙ Er is een Remuneratie-, selectie- en benoemingscommissie ingesteld naast het in 2001 ingestelde Audit Committee.
- ⊙ Er is een Klokkenluidersregeling vastgesteld en ingevoerd.
- ⊙ In 2005 is een 'Business Control Framework' ontwikkeld dat in 2006 verder zal worden geïmplementeerd (zie het kader op pagina 34). Dit Framework is onder meer bedoeld om SNS REAAL Groep N.V. in de gelegenheid te stellen op een nader te bepalen moment een 'In Control Statement' in het jaarverslag op te nemen.

Afwijkingen van de Code

De Code beschrijft dat de vennootschap de Code ook naleeft indien de algemene vergadering van aandeelhouders goedkeuring geeft aan de corporate governance-structuur en de afwijkingen van de bepalingen van de Code sanctioneert. In dit kader zijn SNS REAAL Groep N.V. en haar aandeelhouder van mening dat het op dit moment beter is om af te wijken van een beperkt aantal van de 'best practice'-bepalingen. Het betreft de volgende bepalingen:

'Best practice'-bepaling II.1.1:

'Een bestuurder wordt benoemd voor een periode van maximaal vier jaar. Herbenoeming kan telkens voor een periode van maximaal vier jaar plaatsvinden.'

De voorzitter van de RvB is in 2002 benoemd voor een termijn van vier jaar. Hij zal in 2006 worden herbenoemd voor een termijn van twee jaar. De overige leden van de RvB zijn in overeenstemming met de op het moment van hun benoeming geldende wettelijke bepalingen voordat de Code tot stand kwam voor onbepaalde duur benoemd. SNS REAAL Groep N.V. acht het niet wenselijk de arbeidsovereenkomsten op dit punt aan te passen. Wel zal bij de benoeming van een nieuwe bestuurder worden afgewogen of het in het belang is van de vennootschap en de 'stakeholders' om deze bepaling dan eventueel toe te passen. De vennootschap heeft de overtuiging dat het handhaven van de vrijheid om op dit punt op individuele basis met personen te contracteren belangrijk is om bestuurders van het gewenste kaliber aan zich te kunnen binden.

'Best practice'-bepaling II.2.7:

'De maximale vergoeding bij onvrijwillig ontslag bedraagt eenmaal het jaarsalaris (het 'vaste' deel van de bezoldiging). Indien voor een bestuurder die in zijn eerste benoemingstermijn wordt ontslagen, het maximum van eenmaal het jaarsalaris kennelijk onredelijk is, komt deze bestuurder in aanmerking voor een ontslagvergoeding van maximaal tweemaal het jaarsalaris.'

De arbeidsovereenkomsten van de huidige leden van de RvB zijn tot stand gekomen voorafgaande aan de Code en wijken af van deze bepaling. De arbeidsovereenkomsten zullen op dit punt niet worden aangepast.

'Best practice'-bepaling III.2.1:

'Alle commissarissen, met uitzondering van maximaal een persoon, zijn onafhankelijk in de zin van 'best practice'-bepaling III.2.2.'

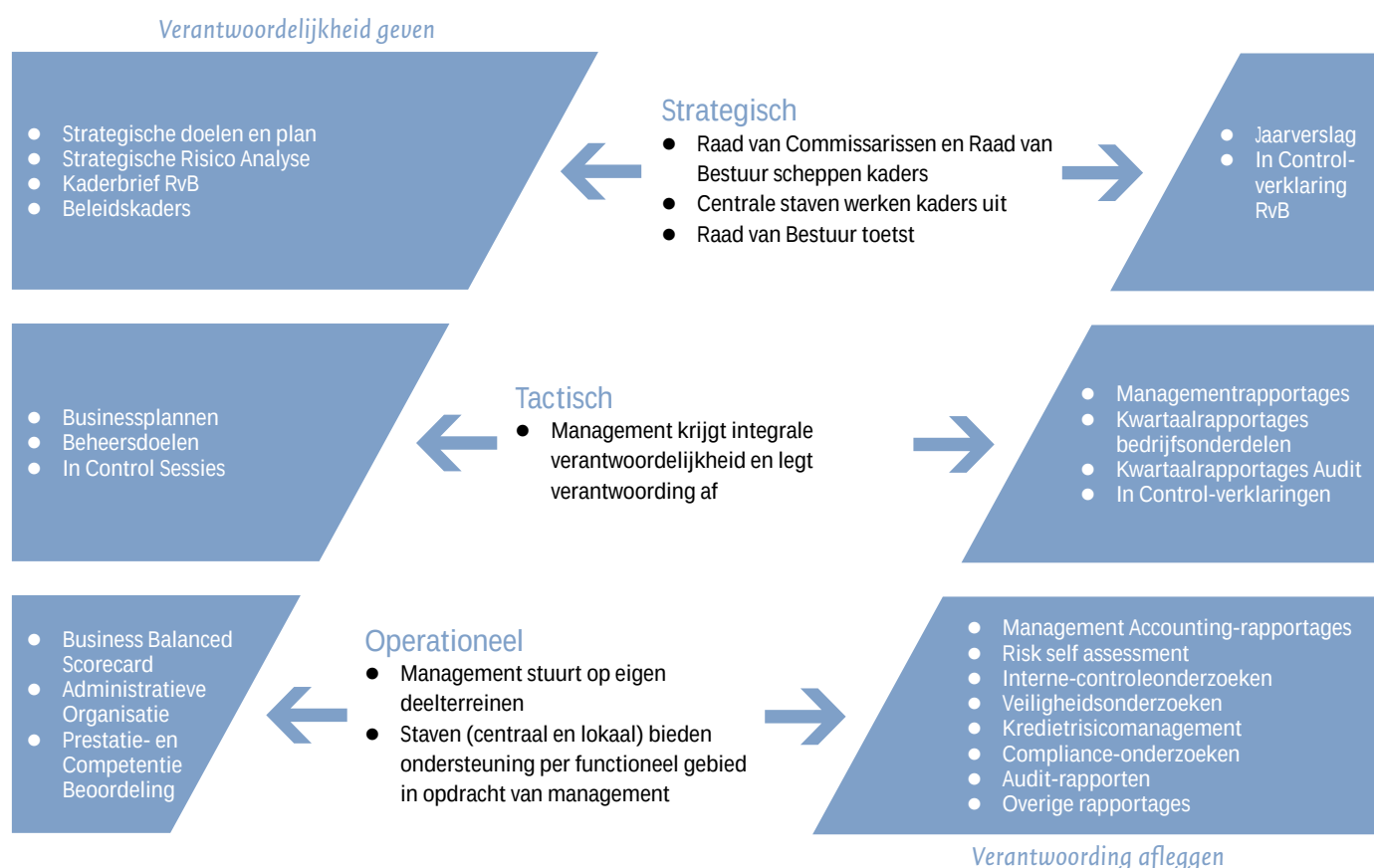
De Code hanteert als uitgangspunt dat een commissaris niet als onafhankelijk geldt indien hij bestuurder is bij een rechtspersoon die ten minste tien procent van de aandelen in de vennootschap houdt. Stichting Beheer SNS REAAL houdt meer dan 10% van de aandelen in SNS REAAL Groep N.V. Drie van de zeven leden van de RvC van SNS REAAL Groep N.V. maken deel uit van het bestuur van de stichting. Hoewel de meerderheid van de leden van de RvC dus onafhankelijk is, worden drie leden dat in bovenomschreven zin geacht niet te zijn. SNS REAAL Groep N.V. is van mening dat de aard

Business Control Framework

SNS REAAL wil dé favoriete financiële retailspecialist in Nederland zijn. Om dat te bereiken zijn strategische en financiële doelstellingen geformuleerd, die voor de Raad van Bestuur het uitgangspunt vormen bij de besturing van de organisatie. De Hoofddirecties van SNS Bank en REAAL Verzekeringen zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse bedrijfsvoering binnen de door de Raad van Bestuur vastgestelde beleidskaders. Zij streven voortdurend naar een verantwoorde balans tussen enerzijds het als ondernemer nemen van risico's en anderzijds het beheersen van diezelfde risico's. Een verantwoord, ofwel 'beheerst' ondernemerschap vereist dus een goed risicobeheer van activiteiten en processen op ieder niveau van de organisatie.

De afgelopen jaren hebben wij veel aandacht gegeven aan de verdere versterking van ons risicobeheer. In het gelijknamige hoofdstuk (zie pagina 50 en volgende) wordt uitvoerig op de beleidsmatige en organisatorische aspecten hiervan ingegaan. Dit neemt niet weg dat er ruimte is om de risicobeheersing op een nog hoger niveau te krijgen, vooral wat betreft de transparantie en integratie ervan.

Met als doel tot een in alle opzichten 'beheerst ondernemerschap' te komen en ons in staat te stellen een 'In Control Statement' af te geven, is een 'Business Control Framework' opgesteld voor SNS REAAL in haar totaliteit. In dit transparante en geïntegreerde raamwerk wordt aangegeven wat wij wensen te realiseren en hoe wij dat willen doen, waarbij wordt geborgd dat op ieder niveau binnen de gestelde kaders wordt gewerkt en daarover verantwoording wordt afgelegd. Dit raamwerk, waarmee in 2005 is begonnen, wordt in 2006 verder geïmplementeerd en versterkt de reguliere planning- en control-systematiek binnen onze organisatie. Daarmee biedt het een belangrijk deel van de infrastructuur voor de interne beheersing vanuit de Raad van Bestuur, uitmondend in de daarbij behorende verklaringen op enig moment.

Veel aandacht gaat uit naar de verankering van het risicobeleid in de operationele processen, waaronder de gehele financiële verslaglegging. Van belang daarbij is de zorgvuldige formulering van de beheersdoelen, ofwel de doelstellingen per risicosoort die worden opgesteld op basis van de strategie, het risicobeleid, wet- en regelgeving en 'best practice'. De mede op basis hiervan vastgestelde key-risk-indicatoren worden samen met van andere bedrijfsdoelen afgeleide performance-indicatoren vastgelegd in de 'Business Balanced Score Cards'. Binnen de organisatie wordt door een dekkende systematiek van afdelingsgewijze 'risk assessments' een goede onderbouwing verkregen van de interne managementverklaringen.

en de doelstelling van haar meerderheidsaandeelhouder onderscheiden kunnen en moeten worden van die van de meerderheidsaandeelhouders van vele andere vennootschappen. De meerderheidsaandeelhouder is in dit geval een stichting (die dus geen leden of aandeelhouders kent en) die een beperkte doelstelling heeft. De stichting heeft onder meer ten doel het behartigen van de belangen van SNS REAAL. Deze doelstelling is verankerd in de statuten van de stichting. De commissarissen van SNS REAAL zijn op grond van de wet eveneens gehouden zich bij de vervulling van hun taak te richten naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Gelet op deze gelijkgerichtheid ziet SNS REAAL geen argumenten om de huidige situatie aan te passen. Overigens zijn zoals hiervoor beschreven al ingrijpende wijzigingen aangebracht in de samenstelling van het bestuur van Stichting Beheer SNS REAAL.

'Best practice'-bepaling III.6.2

'Een commissaris neemt niet deel aan de discussie en de besluitvorming over een onderwerp of transactie waarbij deze commissaris een tegenstrijdig belang heeft.'

Het bestuur van Stichting Beheer SNS REAAL bestaat uit de voltallige RvC. Er is besloten dat vier commissarissen zich zullen terugtrekken en plaats zullen maken voor twee onafhankelijke bestuurders. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden kan de situatie zich voordoen dat de drie leden van de RvC die ook deel uitmaken van het Stichtingsbestuur een tegenstrijdig belang hebben ten aanzien van bepaalde onderwerpen of transacties, in verband met hun positie in het Stichtingsbestuur. SNS REAAL Groep N.V. is van mening dat een dergelijk tegenstrijdig belang zich, gelet op de bijzondere doelstellingen van de stichting, feitelijk zelden zal voordoen. Om die reden is besloten dat: (i) de drie leden van de RvC die zitting zullen houden in het Stichtingsbestuur niet zullen deelnemen aan discussies en besluitvorming binnen de RvC inzake overeenkomsten tussen SNS REAAL Groep N.V. en de stichting en (ii) dat zij in beginsel in alle andere gevallen wel aan de discussies en besluitvorming in de RvC zullen deelnemen.

Overige bepalingen van de Code – Raad van Bestuur **Reglement**

De taken en werkwijze van de RvB zijn vastgelegd in een door de RvC goedgekeurd reglement. Het reglement is opgenomen op de website van SNS REAAL.

Nevenfuncties

Geen van de leden van de RvB bezit commissariaten bij beursgenoteerde vennootschappen. In het reglement is vastgelegd dat de aanvaarding van een commissariaat van een beursgenoteerde vennootschap door een lid van de RvB de goedkeuring behoeft van de RvC. Andere belangrijke nevenfuncties dienen aan de RvC te worden gemeld. In overeenstemming met de Code bepaalt het reglement verder dat een lid van de RvB niet meer dan twee commissariaten bij beursgenoteerde vennootschappen mag bekleden.

Remuneratie en effectenbezit

De leden van de RvB zijn gebonden aan de 'Regeling Privé-Beleggingstransacties SNS REAAL' en het 'Reglement Bezit en Transacties Effecten SNS REAAL' waarmee wordt voorzien in de eisen van de Code.

Overige bepalingen van de Code – Raad van Commissarissen **Reglement**

De taken en werkwijze van de RvC (inclusief de omgang met de RvB en de algemene vergadering van aandeelhouders) zijn vastgelegd in een reglement. Daarnaast bestaat een reglement voor het Audit Committee en een reglement voor de Remuneratie-, selectie- en benoemingscommissie. Alle reglementen zijn opgenomen op de website van SNS REAAL.

Remuneratie en effectenbezit

De algemene vergadering van aandeelhouders stelt de bezoldiging van de commissarissen vast. De bezoldiging van de commissarissen is niet (mede) afhankelijk van de resultaten van de vennootschap. Ook de leden van de RvC zijn gebonden aan de 'Regeling Privé-Beleggingstransacties SNS REAAL' en het 'Reglement Bezit en Transacties Effecten SNS REAAL'.

Profielschets

De RvC heeft in 2005 een profielschets voor zijn beoogde omvang en samenstelling opgesteld. De RvC zal iedere wijziging van de profielschets in de algemene vergadering van aandeelhouders en met de ondernemingsraad bespreken. De profielschets is opgenomen op de website van SNS REAAL.

Commissies

De reglementen van het Audit Committee en de Remuneratie-, selectie- en benoemingscommissie geven aan wat de rol en verantwoordelijkheid van de commissies is en op welke wijze zij hun taak uitoefenen. Het verslag van de RvC vermeldt de belangrijkste onderwerpen die aan de orde zijn gekomen.

SNS REAAL heeft in 2005 wederom een zeer goed resultaat behaald. De nettowinst is met 12,2% toegenomen tot € 323 miljoen, bij een groei van de totale baten van 10,9% tot bijna € 3,5 miljard. Het netto operationeel resultaat steeg zelfs met 24,7%. Voorts verbeterde bij REAAL Verzekeringen de bedrijfskosten-premieverhouding van 17,2% naar 16,9% en de efficiencyratio van SNS Bank van 63,1% naar 59,8%.

Financiële ontwikkelingen

SNS REAAL

SNS REAAL, SNS Bank en REAAL Verzekeringen hebben aan vrijwel al hun doelstellingen op het gebied van verdere groei en verbetering van de operationele efficiency voldaan. De financiële en commerciële ontwikkelingen vormen een aansporing om de strategie – SNS REAAL ontwikkelen tot favoriete retailspecialist in Nederland – onverminderd voort te zetten. Hierbij wordt gestreefd naar een gezond evenwicht tussen risico en rendement. SNS REAAL handhaaft haar bescheiden risicoprofiel door de focus op de kernproducten – hypotheek, vermogensopbouw en verzekeringen – in combinatie met de focus op standaardisatie van producten en helder gedefinieerde klantgroepen.

SNS REAAL heeft op 20 september 2005 Nieuwe Hollandse Lloyd (NHL) overgenomen, een belangrijke strategische stap op het gebied van de schadeverzekeringsactiviteiten. NHL heeft vanaf de datum van acquisitie voor een bedrag van € 3,4 miljoen bijgedragen aan de nettowinst over 2005 van SNS REAAL.

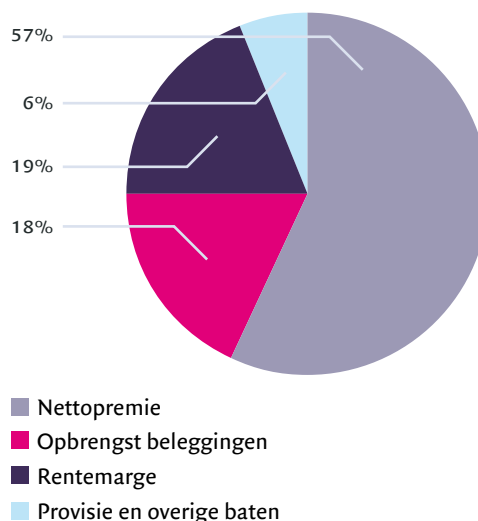
In 2004 zijn de pensioenrechten van bijna alle medewerkers ondergebracht bij het zelfstandige Pensioenfonds van SNS REAAL. Vanaf 1 januari 2005 komen toekomstige risico's en actuariële winsten en verliezen niet meer voor rekening van SNS REAAL, omdat SNS REAAL is overgegaan van een zogenaamd collectief 'defined benefit'-stelsel naar een collectieve 'defined contribution'-regeling (met uitzondering van voormalige medewerkers van Zurich Nederland en NHL). Voortaan betaalt de werkgever uitsluitend een vaste premie voor de pensioenregeling.

SNS REAAL publiceert in dit jaarverslag het resultaat over 2005 voor het eerst op basis van IFRS-grondslagen. Ook de cijfers over 2004 zijn op basis van IFRS, maar – zoals toegestaan – met uitzondering van IFRS 4, IAS 32 en 39. In dit overgangsjaar zijn cijfers hierdoor minder goed vergelijkbaar. In de analyse van het resultaat (zie tabel 2 op pagina 38) is wel een benadering gemaakt op basis van inschattingen teneinde te komen tot meer vergelijkbare resultaten.

Resultaat

De nettowinst van SNS REAAL is met € 35 miljoen toegenomen van € 288 miljoen over 2004 tot € 323 miljoen over 2005 (+12,2%). Het bank- en verzekeringsbedrijf laten beide een winstgroei zien. SNS Bank realiseerde een winststijging van € 53 miljoen tot € 204 miljoen (+35,1%). Bij REAAL Verzekeringen groeide de nettowinst met € 12 miljoen tot € 140 miljoen (+9,4%).

4 Verdeling van de baten 2005

In miljoenen euro's	2005	2004	Mutatie
Resultaat			
<i>Baten Bankbedrijf</i>			
Rentemarge	595	571	4,2%
Provisie	114	109	4,6%
Overige opbrengsten	55	16	243,8%
Totaal	764	696	9,8%
<i>Baten Verzekeringsbedrijf</i>			
Nettopremie-inkomen	1.745	1.650	5,8%
Resultaat uit beleggingen voor eigen rekening en risico	545	618	-11,8%
Resultaat uit beleggingen voor verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders	394	126	212,7%
Overige opbrengsten	46	41	12,2%
Totaal	2.730	2.435	12,1%
Overige baten en eliminaties	-23	-1	--
Totaal Baten	3.471	3.130	10,9%
Technische lasten op verzekeringscontracten	2.095	1.837	14,0%
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten	167	122	36,9%
Bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa	60	71	-15,5%
Personeelskosten	443	451	-1,8%
Overige lasten	299	335	-10,7%
Totaal lasten	3.064	2.816	8,8%
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen	9	44	-79,5%
Belastingen	93	70	32,9%
Nettowinst	323	288	12,2%
In miljoenen euro's	31-12-2005	31-12-2004	Mutatie
Balans			
Balanstotaal	68.088	59.972	13,5%
Beleggingen	9.211	8.233	11,9%
Beleggingen voor verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders	3.426	2.798	22,4%
Hypothecaire vorderingen op klanten	43.544	39.924	9,1%
Vorderingen op kredietinstellingen	4.949	3.421	44,7%
Eigen vermogen	2.528	1.880	34,5%
Aansprakelijk vermogen	4.144	3.323	24,7%
Schuldbewijzen	25.654	23.464	9,3%
Verzekeringstechnische voorzieningen	12.658	11.330	11,7%
Spaargelden	12.333	10.973	12,4%
Schulden aan kredietinstellingen	3.419	2.442	40,0%
In procenten	31-12-2005	31-12-2004	
Ratio's			
Rendement eigen vermogen	14,1%	16,6%	
Groei netto operationeel resultaat	24,7%	26,0%	
SNS Bank:			
- Rendement eigen vermogen	14,9%	12,0%	
- Efficiencyratio	59,8%	63,1%	
- BIS-ratio	11,9%	11,7%	
- Tier 1-ratio	8,7%	8,7%	
REAAL Verzekeringen:			
- Rendement eigen vermogen	12,9%	16,8%	
- New annual premium equivalent (in € miljoen)	200	172	
- Bedrijfskosten-premieverhouding	16,9%	17,2%	
- Solvabiliteit Levenbedrijf	233%	192%	
- Solvabiliteit Schadebedrijf	275%	261%	
- Combined ratio Schadebedrijf	98,1%	93,6%	

De resultaten van SNS REAAL worden beïnvloed door ontwikkelingen in rente, aandelenkoersen en actuariële veronderstellingen. Deze factoren leiden tot volatiliteit van de resultaten van SNS REAAL.

Het resultaat van SNS REAAL komt tot stand door de onderliggende resultaten van SNS Bank en REAAL Verzekeringen. Door de introductie van IFRS in 2005 alsmede de aard en omvang van de activiteiten, is de volatiliteit van het resultaat en het vermogen van de bank en verzekeraar toegenomen.

SNS Bank beperkt de volatiliteit van resultaat en vermogen door het toepassen van hedge accounting. Consequentie is wel dat mogelijke ineffectiviteit bij de toepassing van hedge accounting kan leiden tot materiële resultaat-effecten. Verder draagt de resultaatbepalingsgrondslag rondom ontvangen boeterente bij tot een verhoogde volatiliteit van het resultaat van SNS Bank.

REAAL Verzekeringen wordt geconfronteerd met een toename van de volatiliteit van resultaat en vermogen doordat onder IFRS vooralsnog alleen de marktwaardeveranderingen van activa verwerkt worden in het resultaat of vermogen. Door toepassing van IFRS kunnen ook ontwikkelingen in de rente, aandelenkoersen of vastgoed een substantiële invloed hebben op de beleggingsopbrengsten, technische lasten of toereikendheid van de technische voorzieningen. Ten slotte leiden de actuariële veronderstellingen die de verzekeraar toepast ten aanzien van bijvoorbeeld sterfte, verval, roeyement en winstdeling, tot een verhoogde volatiliteit. De veronderstellingen zijn namelijk gebaseerd op schattingen die in de tijd aan verandering onderhevig zijn. Dit heeft invloed op de omvang van de technische lasten en technische voorzieningen. Met een omvang van € 12 miljard van de post Technische voorzieningen kan een kleine aanpassing in de actuariële veronderstellingen leiden tot een significante verandering van de technische lasten.

In tabel 2 is de nettowinst van SNS REAAL over 2005 en 2004 onderling beter vergelijkbaar gemaakt door correctie van de effecten van incidentele posten, een benadering van de eerste toepassing van IFRS en normalisaties.

Uit het overzicht blijkt dat de netto operationele winst van SNS REAAL over 2005 met 24,7% is gestegen. De vergelijkbare nettowinst, waarbij de netto operationele winst wordt gecorrigeerd voor het effect van de activering van interne acquisitiekosten

2 Vergelijkbare nettowinst SNS REAAL

In € miljoen	2005	2004	Mutatie
Nettowinst	323	288	12,2%
Incidenteel:			
- Boekwinst SNS REAAL Invest	--	-29	
Netto operationeel resultaat	323	259	24,7%
IFRS:			
- Activering interne acquisitiekosten REAAL Verzekeringen	--	32	
- Realisatiebeleid REAAL Verzekeringen	--	-48	
- Reële waarde derivaten SNS Bank	--	15	
Normalisatie:			
- Boeterente SNS Bank	-12	--	
Vergelijkbare nettowinst	311	258	20,5%

en de effecten van de veronderstelde resultaten met betrekking tot het realisatiebeleid, de reële waarde van derivaten en de normalisatie van de boeterente, is met 20,5% toegenomen van € 258 miljoen in 2004 tot € 311 miljoen in 2005.

De winstgroei van 12,2% kwam tot stand door een snellere stijging van de baten dan de lasten. De totale baten namen in 2005 met € 341 miljoen toe tot € 3,5 miljard (+10,9%), terwijl de totale lasten met 8,8% stegen tot € 3,1 miljard.

Baten

De totale baten van SNS Bank groeiden met € 68 miljoen tot € 764 miljoen (+9,8%). Zo steeg de rentemarge met € 24 miljoen (+4,2%) tot € 595 miljoen, terwijl de nettoprovisie en beheervergoedingen met € 5 miljoen stegen tot € 114 miljoen (+4,6%). De Overige opbrengsten namen met € 39 miljoen toe tot € 55 miljoen (+243,8%), als gevolg van het gestegen resultaat uit derivaten en overige financiële instrumenten (€ 40 miljoen). Deze toename is het gevolg van een positieve ontwikkeling van de rentecurve, die gepaard gaat met een stijging van de marktwaarde van derivaten en ineffectiviteit bij de toepassing van hedge accounting.

Bij REAAL Verzekeringen namen de totale baten toe met € 295 miljoen tot € 2,7 miljard (+12,1%). De new annual premium equivalent Leven nam toe met € 28 miljoen tot € 200 miljoen (+16,3%). Hierbij stegen de periodieke premies Leven met € 77 miljoen tot € 838 miljoen (+10,1%), terwijl de koopsompremiën Leven bij sterke prijsconcurrentie met € 9 miljoen licht

afnamen tot €584 miljoen (-1,5%). De premies Schade kenden een stijging van €27 miljoen tot €323 miljoen (+9,1%) waarvan €19 miljoen betrekking had op de overname van Nieuwe Hollandse Lloyd. De nieuwe invoer voor Schade bedroeg €35 miljoen en steeg ten opzichte van 2004 met €9 miljoen (+34,6%).

De beleggingsopbrengsten voor eigen rekening en risico van REAAL Verzekeringen daalden met €73 miljoen tot €545 miljoen over 2005 (-11,8%). Bij toepassing van de IFRS-grondslagen IAS 32 en 39 vanaf 2004 in plaats van 2005 en rekening houdend met een verondersteld realisatiebeleid in 2004, zouden de beleggingsopbrengsten zich nagenoeg op hetzelfde niveau hebben gegeven, namelijk €545 miljoen.

De beleggingsopbrengsten voor rekening en risico van polishouders kenden in 2005 een sterke stijging met €268 miljoen tot €394 miljoen (+212,7%) als gevolg van een verbeterd beursklimaat. De beleggingen van polishouders bestaan overwegend uit aandelen, waardoor sterk geprofiteerd is van de positieve koersontwikkeling in 2005.

Lasten

De toename van de baten bij SNS REAAL ging gepaard met een beperktere toename van de lasten, namelijk met €248 miljoen tot €3,1 miljard (+8,8%). De verzekeringstechnische lasten inclusief winstdeling en kortingen stegen met €258 miljoen tot €2,1 miljard (+14,0%). De verzekeringstechnische lasten voor eigen rekening namen met €93 miljoen af tot €1,3 miljard (-6,6%), onder andere door de lagere koopsomproductie bij het Levenbedrijf en de lagere schadelast bij het Schadebedrijf.

De verzekeringstechnische lasten voor rekening en risico van polishouders stegen met €351 miljoen tot €782 miljoen (+81,4%). Deze stijging wordt veroorzaakt door het hogere resultaat uit beleggingen voor verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders. De externe acquisitiekosten namen toe met €45 miljoen door gestegen productie via tussenpersonen en volmachten. De stijging van de lasten werd beperkt door de lagere dotatie aan kredietvoorzieningen met als gevolg dalende waardeveranderingen voor vorderingen en de activering van interne acquisitiekosten per 1 januari 2005.

Als onderdeel van de implementatie van IFRS 4 heeft SNS REAAL besloten de verwerking van de interne acquisitiekosten meer in lijn te brengen met het matchingprincipe. Vanaf 2005 worden de interne

acquisitiekosten geamortiseerd over de gemiddelde looptijd van de perioden waarover de premies worden ontvangen. De impact op het resultaat 2005 van de wijziging in deze waarderingsgrondslag bedraagt €43 miljoen voor belastingen (€30 miljoen na belastingen).

De activering van de interne acquisitiekosten in 2005 had een kostenverlagend effect in 2005 van €23 miljoen op de Personeelskosten en €20 miljoen op de Overige operationele lasten. Wanneer activering van acquisitiekosten in 2004 had plaatsgevonden, was het kostenverlagend effect in 2004 op de Personeelskosten €25 miljoen en op de Overige operationele lasten €22 miljoen geweest.

De lage belastingdruk over 2005 bedraagt 22,4% maar is desondanks hoger dan de belastingdruk over 2004. De lagere belastingdruk in 2004 is met name veroorzaakt door een hogere deelnemingsvrijstelling en een hogere vrijval in de belastingvoorziening.

Rendement eigen vermogen

Het rendement op het eigen vermogen van SNS REAAL bleef met 14,1% (ultimo 2004: 16,6%) ruim boven het minimumvereiste van 12,5%. Het rendement op het eigen vermogen van SNS Bank nam door de winstgroei toe van 12,0% in 2004 tot 14,9% in 2005.

Als gevolg van verhogingen van het eigen vermogen van REAAL Verzekeringen, met onder meer ongerealiseerde koersresultaten op de portefeuille 'voor verkoop beschikbaar' onder IFRS (€149 miljoen), nam het eigen vermogen in 2005 toe met €384 miljoen tot €1,2 miljard. Dit leidde, ondanks een toename van de nettowinst, tot een afname van het rendement op het eigen vermogen van REAAL Verzekeringen tot 12,9% (ultimo 2004: 16,8%). Dit ligt boven de interne eis van 12,5%. Het rendement van het Schadebedrijf ligt op een niveau van 18,4%.

Zowel in 2004 als 2005 bedraagt het aantal uitstaande gewone aandelen van SNS REAAL 208.801.030 stuks met een nominale waarde van €1,63 per aandeel. De winst per aandeel over 2005 bedraagt €1,55 (2004: €1,38).

Balans

Het balanstotaal van SNS REAAL is in vergelijking met ultimo 2004 met €8,1 miljard gegroeid tot €68,1 miljard (+13,5%).

Groepsvermogen

Het groepsvermogen van SNS REAAL nam ten opzichte van 2004 met €648 miljoen toe van €1,9

miljard tot € 2,5 miljard. Deze vermogensgroei werd veroorzaakt door de nettowinst over 2005 (€ 323 miljoen), de eenmalige vermogensaanpassingen als gevolg van de eerste toepassing van IFRS 4, IAS 32 en 39 (€ 159 miljoen) en directe vermogensmutaties (€ 166 miljoen, met name als gevolg van ongerealiseerde herwaardering op beleggingen).

Het aansprakelijk vermogen van SNS Bank nam met € 110 miljoen toe tot € 2,6 miljard (+4,4%). Dit werd veroorzaakt door de toename van het eigen vermogen met € 131 miljoen, als gevolg van het resultaat over het boekjaar ad € 204 miljoen verminderd met het reeds uitgekeerde interimdividend ad € 73 miljoen aan SNS REAAL. De participatiecertificaten ad € 298 miljoen worden onder IFRS verantwoord onder de schulden en maken in het kader van de solvabiliteitsrapportage aan DNB onderdeel uit van het Tier 1-vermogen. De uitgekeerde vergoeding aan de houders van participatiecertificaten wordt onder IFRS gepresenteerd als interestlasten binnen de rentemarge.

Het aansprakelijk vermogen van REAAL Verzekeringen nam met € 379 miljoen toe tot € 1,3 miljard (40,3%). Dit werd veroorzaakt door de stijging van het eigen vermogen met name als gevolg van de toename van het resultaat over het boekjaar, de reële waarde reserve en de toename van de cash flow hedge reserve.

De 'double leverage', die de verhouding weergeeft tussen de netto vermogenswaarde van de deelnemingen en het eigen vermogen van SNS REAAL, daalde van 114,3% in 2004 tot 105,3% ultimo 2005, vooral als gevolg van dividenduitkeringen door SNS Bank en REAAL Verzekeringen.

Solvabiliteit

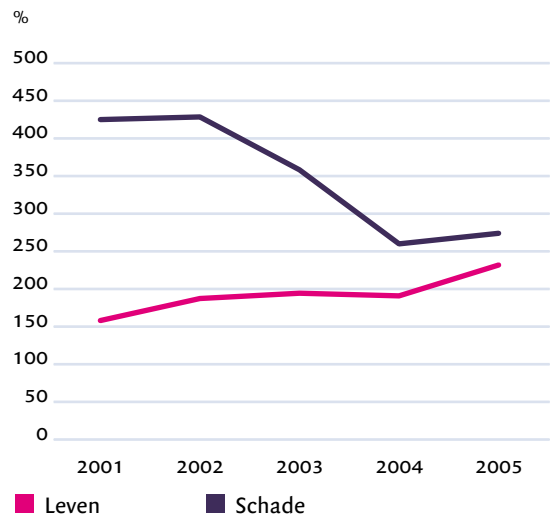
De solvabiliteit van SNS Bank bleef onveranderd sterk. Ultimo 2005 komt de Tier 1-ratio van SNS Bank uit op 8,7% (2004: 8,7%) van de risicogewogen activa. De BIS-ratio bedraagt ultimo 2005 11,9% (2004: 11,7%).

De solvabiliteit van REAAL Verzekeringen nam sterk toe, zowel bij het Leven- als het Schadebedrijf. Bij Leven steeg deze van 192% naar 233%, bij Schade van 261% naar 275%.

Toereikendheidstoets

Onder IFRS 4 dient bij elke externe rapportage een toereikendheidstoets te worden uitgevoerd. De toereikendheidstoets voor REAAL Leven geeft

5 Solvabiliteit REAAL Verzekeringen

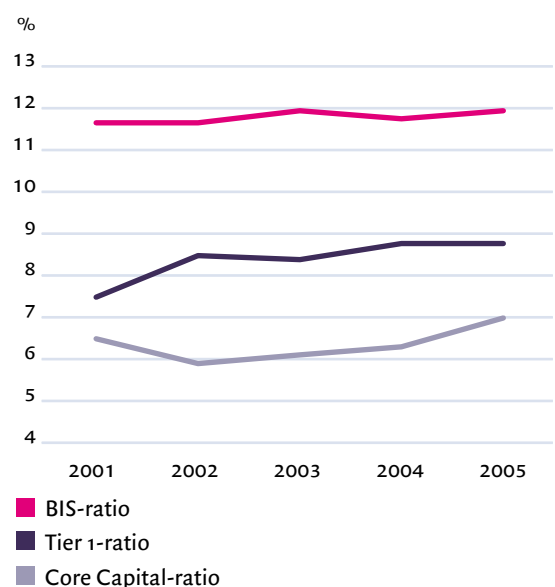

aan dat de aangehouden voorziening bij prudente uitgangspunten meer dan voldoende is. De toereikendheidstoets voor REAAL Schade toont aan dat de voorzieningen toereikend zijn.

Hypotheek

De hypotheekportefeuille van SNS REAAL groeide ten opzichte van ultimo 2004 met € 3,6 miljard tot € 43,5 miljard (+9,1%). Het marktaandeel van SNS Bank, gemeten in aantallen nieuwe hypotheek kwam uit op 8,3% (2004: 9,1%). Van de gehele portefeuille is ultimo 2005 in totaal voor € 7,6 miljard aan hypothecaire vorderingen gesecuritiseerd.

6 Solvabiliteitsmaatstaven SNS Bank

Beleggingen

De beleggingen stegen in 2005 met € 1,6 miljard tot € 12,6 miljard ultimo 2005 (+14,6%). Deze stijging heeft voor € 1,0 miljard betrekking op beleggingen voor eigen risico en € 628 miljoen op beleggingen voor rekening en risico van polishouders. De toename op beleggingen voor eigen risico komt met name voort uit de nieuwe premie omzet en de overname van NHL.

Spaargelden

De omvang van de spaargelden bedroeg ultimo 2005 € 12,3 miljard en kende daarmee een stijging van € 1,4 miljard (+12,4%) ten opzichte van vorig boekjaar. De succesvolle producten SNS SpaarMix en ASN Ideaal Sparen nemen het grootste deel van de stijging voor hun rekening.

Verzekeringstechnische voorzieningen

De Verzekeringstechnische voorzieningen namen toe met € 1,3 miljard als gevolg van de toegenomen productie van verzekeringsproducten. De belangrijkste effecten ultimo boekjaar als gevolg van de overname in 2005 van Nieuwe Hollandse Lloyd zijn de toename van de beleggingen voor eigen rekening en risico ad € 356 miljoen, de beleggingen voor rekening en risico polishouders ad € 263 miljoen en de Verzekeringstechnische voorziening ad € 566 miljoen.

Funding

SNS Bank maakt gebruik van diverse funding-programma's. De financiering van de groei aan hypothecaire vorderingen (€ 3,6 miljard) heeft naast de toename van de spaargelden plaatsgevonden door uitgifte van schuldbewijzen (€ 2,2 miljard). Gedurende 2005 heeft de bank voor € 2,6 miljard onderhandse leningen geplaatst. Ultimo 2005 stond onder het Euro Medium Term Note-programma € 15,9 miljard uit. Verder maakt de bank gebruik van haar Australische A\$ 3 miljard MTN-programma. In 2005 is dit programma gebruikt om een lening van A\$ 600 miljoen te emitteren. De bank heeft in 2005 haar securitisatieactiviteiten van hypotheek gecontinueerd door haar gde en 1ode Hermes transactie te emitteren van elk € 1,5 miljard.

Resultaat groepsactiviteiten

Onder de groepsactiviteiten zijn de bedrijfsonderdelen opgenomen die direct vanuit SNS REAAL worden aangestuurd en waarvan de baten en lasten niet worden toegerekend aan SNS Bank of REAAL Verzekeringen. Tot deze groepsactiviteiten behoort ook SNS REAAL Invest.

De nettowinst van de groepsactiviteiten is gedaald van een winst van € 8,3 miljoen over 2004 naar een verlies van € 20,9 miljoen over 2005. Dit wordt met name veroorzaakt door de lagere winst van SNS REAAL Invest, welke daalde van € 38 miljoen in 2004 tot € 5 miljoen in 2005 vanwege de verkoop van een groot deel van haar belangen in 2004 in het kader van de afbouw van activiteiten. De kosten van de groepsactiviteiten betreffen de kosten van de holding en financieringskosten.

SNS Bank presenteert over 2005 een uitstekend resultaat. Over 2005 is een nettowinst geboekt van € 204 miljoen, een stijging ten opzichte van vorig boekjaar van € 53 miljoen (+35,1%). Het resultaat vóór belastingen nam met € 63 miljoen toe van € 195 miljoen over 2004 tot € 258 miljoen over 2005 (+32,3%). SNS Bank realiseerde in 2005 een forse toename van de totale baten van € 68 miljoen tot € 764 miljoen (+9,8%). De totale lasten zijn in 2005, als gevolg van strikte kosten-bewaking in combinatie met dalende dotaties aan de kredietvoorzieningen, slechts met 1,8% gegroeid tot € 507 miljoen.

Resultaat

De cijfers zijn beïnvloed door IFRS-effecten, waardoor onderliggende trends minder goed zichtbaar zijn geworden. In tabel 3 is de nettowinst van SNS Bank over 2005 en 2004 onderling vergelijkbaar gemaakt door normalisatie en correctie van het effect van een benadering van de eerste toepassing van IFRS.

Uit het overzicht blijkt dat de netto operationele winst van SNS bank over 2005 met 35,1% is gestegen. Indien we de netto operationele winst corrigeren voor een verondersteld effect van de reële waarde van derivaten in 2004 en de normalisatie van de boeterente in 2005, zou de vergelijkbare nettowinst toenemen met 15,7% van € 166 miljoen in 2004 tot € 192 miljoen in 2005.

Rentemarge

De rentemarge groeide met € 24 miljoen tot € 595 miljoen (+4,2%). De rentemarge is positief beïnvloed door gerichte verkoopinspanningen op hypotheekgebied en de hoge bate uit boeterente.

De hypotheekportefeuille liet een stijging zien van 9,3% tot € 42,6 miljard. Gerichte acties en innovatieve producten ondersteunden deze ontwikkeling. Daarnaast was er sprake van een toename van de rentemarge in combinatie met een lichte stijging van de risico gewogen activa, resulteerde in een verbetering van de verhouding tussen de rentemarge en de risicogewogen activa van 2,8% in 2004 tot 2,9% in 2005.

Als gevolg van de invoering van IFRS wordt de opbrengst uit boeterente direct als renteresultaat verantwoord, terwijl in het verleden deze resultaten

werden geamortiseerd. In 2005 heeft de bank een bedrag van € 90 miljoen aan boeterente ontvangen die, gemitigeerd door de toepassing van hedge accounting en de afkoopkosten van vervroegd afgeloste funding, de rentemarge positief heeft beïnvloed voor een bedrag van € 46 miljoen. Over 2004 is een bedrag ad € 28 miljoen aan boeterente verantwoord.

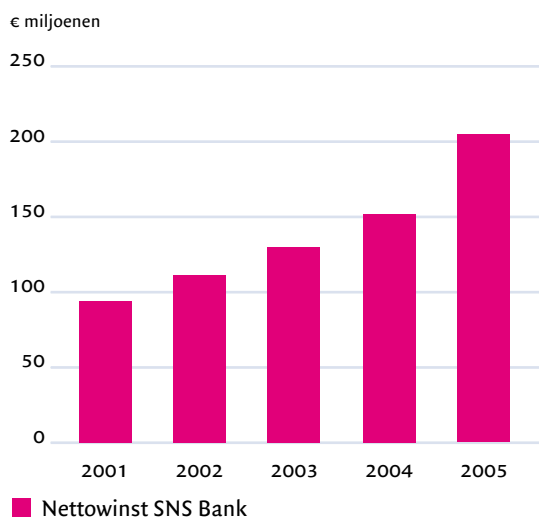
Retail

Voor het segment Retail bedraagt de rentemarge over 2005 € 561 miljoen, een stijging ten opzichte van 2004 met € 27 miljoen (+5,1%).

De totale baten van het segment Retail zijn in 2005 met € 60 miljoen gestegen (+9,7%) en bedragen ultimo 2005 € 676 miljoen. Ondanks de toegenomen nettohypotheekproductie die uitkwam op € 3,6 miljard (+9,3%) was het marktaandeel hypotheek

In € miljoen	2005	2004	Mutatie
Nettowinst	204	151	35,1%
Incidenteel	--	--	
Netto operationeel resultaat	204	151	35,1%
IFRS:			
- Reële waarde derivaten	--	15	
Normalisatie:			
- Boeterente	-12	--	
Vergelijkbare nettowinst	192	166	15,7%

7 Nettowinst SNS Bank

In miljoenen euro's	2005	2004	Mutatie
Resultaat			
Rentemarge	595	571	4,2%
Nettoprovisie en beheervergoedingen	114	109	4,6%
Resultaat uit beleggingen	26	21	23,8%
Resultaten derivaten en overige financiële instrumenten	33	-7	571,4%
Overige operationele opbrengsten	-4	2	-300,0%
Totaal Baten	764	696	9,8%
Bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa	50	59	-15,3%
Personeelskosten	258	251	2,8%
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	27	28	-3,6%
Overige operationele lasten	172	160	7,5%
Totaal Lasten	507	498	1,8%
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen	1	-3	133,3%
Resultaat voor belastingen	258	195	32,3%
Belastingen	54	44	22,7%
Nettowinst	204	151	35,1%
In miljoenen euro's	31-12-2005	31-12-2004	Mutatie
Balans			
Eigen vermogen	1.440	1.313	9,7%
Aansprakelijk vermogen	2.590	2.480	4,4%
Spaargelden	12.333	10.973	12,4%
Schuldbewijzen en overige schulden aan klanten en kredietinstellingen	36.062	32.420	11,2%
Hypothecaire vorderingen	42.558	38.937	9,3%
Overige vorderingen	6.785	5.186	30,8%
Balanstotaal	53.098	47.242	12,4%
Risico gewogen activa	20.175	20.037	0,7%
In procenten	31-12-2005	31-12-2004	
Ratio's			
Rendement eigen vermogen	14,9%	12,0%	
Efficiencyratio	59,8%	63,1%	
Bis-ratio	11,9%	11,7%	
Tier 1-ratio	8,7%	8,7%	
Rentemarge ten opzichte van risico gewogen activa	2,9%	2,8%	
Kredietvoorziening ten opzichte van risico gewogen activa	0,80%	0,72%	
Waardeveranderingen ten opzichte van risicogewogen activa	0,25%	0,29%	

In miljoenen euro's	Retail		Zakelijk		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Activa	49.151	43.035	3.947	4.207	53.098	47.242
Baten	676	616	88	80	764	696
Rentemarge	561	534	34	37	595	571

ultimo 2005 met 8,3% lager dan ultimo 2004 (9,1%). Dit was vooral het gevolg van hevige prijsconcurrentie. De brutoproductie van particuliere hypotheek nam toe met 14,8% tot € 8,6 miljard. Daarentegen steeg het marktaandeel sparen van 5,7% ultimo 2004 naar 6,0% ultimo 2005. De totale spaarportefeuille bedraagt ultimo 2005 € 12,3 miljard en is daarmee met € 1,4 miljard gestegen ten opzichte van 2004 (+12,4%). Deze groei komt mede voor rekening van het product SNS Spaarmix.

ASN Bank was in 2005 zeer succesvol met het verwerven van ruim 60.000 nieuwe klanten dankzij het product ASN Ideaalsparen. BLG Hypotheken liet een sterke performance zien met betrekking tot de toename van de hypotheekportefeuille en verbetering van de efficiency. CVB Bank heeft haar netwerk in 2005 verder uitgebreid, waarbij de mijlpaal van 400 intermediairs is overschreden. Het belegd vermogen van SNS Fundcoach heeft in 2005 een aanzienlijke groei doorgemaakt met ruim € 250 miljoen tot € 296 miljoen. Dit vertaalt zich tevens in een hogere ontvangen effectenprovisie van € 2 miljoen over 2005. De positie in de Randstad is in 2005 verder uitgebreid tot 16 kantoren.

Zakelijk

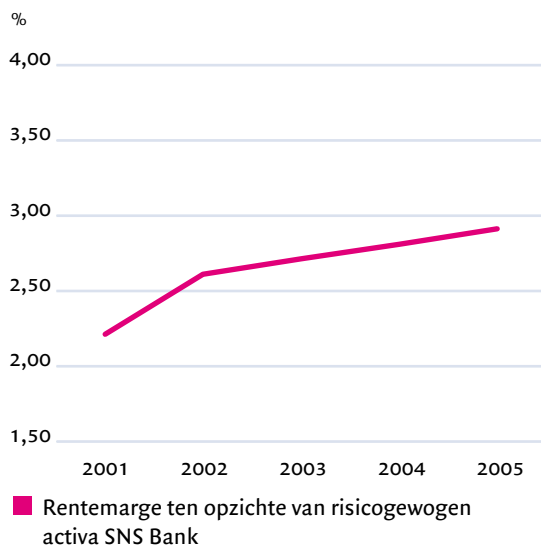
Voor het segment Zakelijk bedraagt de rentemarge over 2005 € 34 miljoen, wat een daling ten opzichte van 2004 inhoudt met € 3 miljoen (-8,1%). Ondanks een verbetering van de procentuele rentemarge in 2005 daalde de rentemarge in volume. De totale baten van het segment Zakelijk zijn in 2005 met € 8 miljoen gestegen (+10,0%) en bedragen ultimo 2005 € 88 miljoen.

SNS Asset Management kende een sterke toename van het beheerd vermogen met € 2,6 miljard tot € 14,3 miljard in 2005 (+22,2%), door instroom in bestaande portefeuilles en positieve koersontwikkelingen.

Provisie en beheervergoedingen

De nettoprovisie en beheervergoedingen in 2005 namen met € 5 miljoen toe tot € 114 miljoen (+4,6%). De stijging van de nettoprovisie wordt verklaard door de toename van de verzekeringsprovisies en effectenprovisies. Bij SNS Bank en BLG Hypotheken stegen de verzekeringsprovisies door toegenomen verkoop van schadeverzekeringen, terwijl SNS Fundcoach en SNS Securities een sterke stijging lieten zien van de effectenprovisies. Tevens begeleidde SNS Securities in 2005 een tweetal kapitaalmarkttransacties.

8 De rentemarge ten opzichte van risicogewogen activa SNS Bank

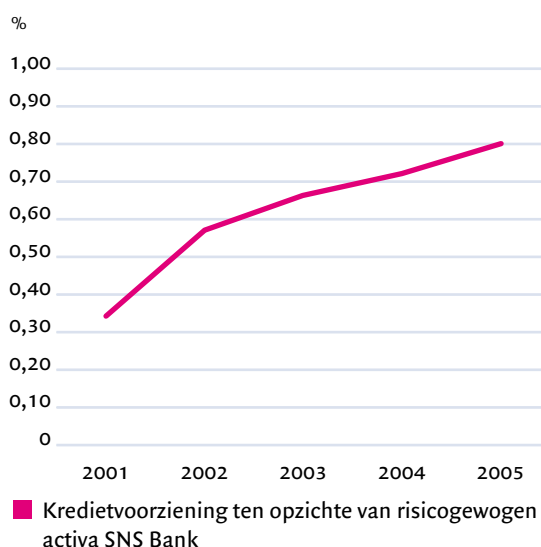

De stijging van de beheervergoeding werd met name veroorzaakt door de groei van het beheerd vermogen bij SNS Asset Management en het fondsvermogen bij ASN Bank.

Beleggingen

Het resultaat uit beleggingen is met € 5 miljoen toegenomen tot € 26 miljoen (+23,8%), met name door de gestegen resultaten op effecten en schuld-papier. Hierin zijn opgenomen de verkoopresultaten bij ASN Bank en SNS Bank op obligaties beschikbaar voor verkoop, alsmede resultaat op aandelen en dividend.

9 Kredietvoorziening ten opzichte van risicogewogen activa SNS Bank

Derivaten

De resultaten uit derivaten en overige financiële instrumenten zijn in 2005 gestegen met € 40 miljoen tot € 33 miljoen. Door de implementatie van IFRS worden met ingang van 2005 de derivaten tegen marktwaarde gewaardeerd. SNS Bank past grotendeels hedge accounting toe op de derivatenportefeuille. De toename van de resultaten uit derivaten en overige financiële instrumenten is het gevolg van een positieve ontwikkeling van de rentecurve, gepaard gaande met een stijging van de marktwaarde van de derivaten en ineffectiviteit bij de toepassing van hedge accounting.

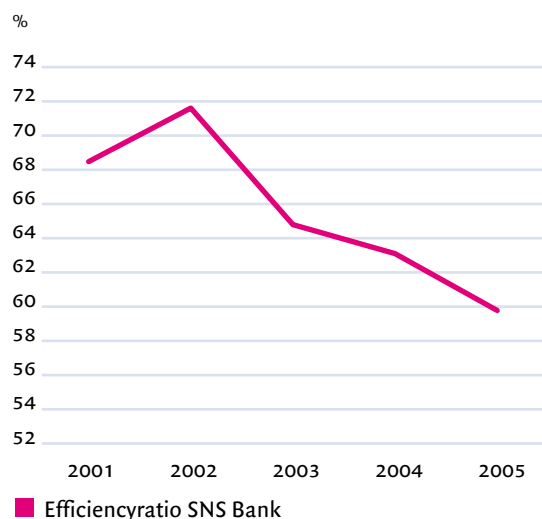
Operationele lasten

Onder invloed van strikte kostenbeheersing zijn de totale lasten slechts beperkt gestegen met € 9 miljoen, van € 498 miljoen in 2004 naar € 507 miljoen in 2005 (+1,8%). De kostenstijging was het gevolg van een stijging van de personeelskosten en overige operationele lasten. De gestegen personeelskosten houden verband met het inhuren van tijdelijke medewerkers in de verkooporganisatie en de toegenomen regelgeving waaronder Basel II en IFRS. Het aantal vaste medewerkers is in 2005 met 170 FTE afgenomen tot 3.158 FTE (2004: 3.328 FTE). De gestegen operationele kosten in 2005 houden verband met een toename van de marketing- en communicatiekosten als gevolg van onder meer nieuwe marketinginspanningen en diverse media-campagnes.

Bijzondere waardeverminderingen

De lasten uit bijzondere waardeverminderingen daalden in 2005 met € 9 miljoen tot € 50 miljoen (-15,3%) als gevolg van een fors lagere dotatie aan de voorziening voor zakelijke kredieten. De dotatie voor bijzondere waardeverminderingen op hypotheekposten bedroeg € 18 miljoen (2004: € 19 miljoen) en voor particuliere kredieten € 11 miljoen (2004: € 10 miljoen). De zakelijke portefeuille kende een daling van deze dotaties met € 9 miljoen tot € 24 miljoen. Hiermee is de negatieve tendens doorbroken van toenemende dotaties aan de kredietvoorziening. Dit is het gevolg van de maatregelen die daartoe in de afgelopen jaren zijn getroffen, zoals een actiever kredietbeheer in de kantorenorganisatie, organisatorische veranderingen en een versnelling van het executieproces bij Bijzonder Beheer. De waardeverminderingen uitgedrukt in een percentage van de risico gewogen activa daalde van 0,29% in 2004 tot 0,25% in 2005.

10 Efficiencyratio SNS Bank

Efficiencyratio

De toename in 2005 van enerzijds de totale baten (€ 764 miljoen) en anderzijds de totale operationele lasten exclusief bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa (€ 457 miljoen), resulteerde in een verbetering van de efficiencyratio tot 59,8% (ultimo 2004: 63,1%). Deze efficiencyratio behoort hiermee tot de lagere in Nederland. Hierin komt tot uiting de operationele efficiency van SNS Bank als gevolg van de goede kwaliteit van de backoffice en de systemen.

Belastingdruk

De belastingdruk over 2005 bedraagt 20,9% en is daarmee lager dan de belastingdruk over 2004 (22,6%). De lagere belastingdruk is met name veroorzaakt door de daling van het nominale percentage vennootschapsbelasting in 2005 (van 34,5% naar 31,5%).

REAAL Verzekeringen

Over 2005 realiseerde REAAL Verzekeringen een nettowinstgroei van € 12 miljoen tot € 140 miljoen (+9,4%). Het Levenbedrijf liet een stijging van de nettowinst zien met € 19 miljoen tot € 113 miljoen (+20,2%). De nettowinst van het Schadebedrijf nam met € 7 miljoen af tot € 27 miljoen (-20,6%). In de nettowinst over 2005 is het resultaat ad € 3,4 miljoen opgenomen van Nieuwe Hollandse Lloyd (NHL), dat met ingang van 20 september 2005 onderdeel uitmaakt van REAAL Verzekeringen.

De cijfers zijn beïnvloed door IFRS-effecten, waardoor onderliggende trends minder goed zichtbaar zijn geworden. In tabel 4 is de nettowinst van REAAL Verzekeringen over 2005 en 2004 onderling vergelijkbaar gemaakt door een benadering van de eerste toepassing van IFRS.

Resultaat

De netto operationele winst van REAAL Verzekeringen over 2005 is met 9,4% toegenomen tot € 140 miljoen. De vergelijkbare nettowinst, rekening houdend met het effect van de activering van interne acquisitiekosten en het veronderstelde effect van het realisatiebeleid, is in 2005 met 25,0% gestegen van € 112 miljoen tot € 140 miljoen.

De totale baten stegen met € 295 miljoen (+12,1%) van € 2,4 miljard over 2004 tot € 2,7 miljard over 2005. De totale lasten namen met € 272 miljoen toe tot € 2,5 miljard (+12,0%).

Levensverzekeringen

In 2005 heeft het Levenbedrijf wederom een sterke groei laten zien, waardoor tevens sneller werd gegroeid dan de markt. Met name de structuur van Unit Linked-producten voor zowel de particuliere klant als de pensioenvariant voor het kleinbedrijf zijn de pijlers onder dit succes. Daarnaast hebben het snel en innovatief inspelen op de veranderingen in het distributielandchap met nieuwe distributievormen en partnerships hieraan bijgedragen. Het marktaandeel voor nieuwe productie bij de periodieke individuele levensverzekeringen liet een stijging zien tot 15,2% (2004: 12,6%). De premies en koopsommen Leven stegen met € 68 miljoen tot € 1,4 miljard (+5,0%). De new annual premium equivalent Leven (de som van 100% van het nieuwe premie-inkomen en 10% van de nieuwe koopsommen exclusief winstkoopsommen) nam toe met € 28 miljoen tot € 200 miljoen (2004: € 172 miljoen). Hierbij stegen de periodieke premies

4 Vergelijkbare nettowinst REAAL Verzekeringen

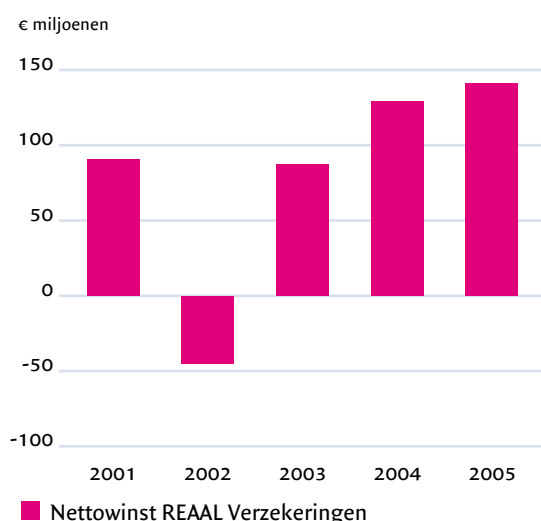
In € miljoen	2005	2004	Mutatie
Nettowinst	140	128	9,4%
Incidenteel	--	--	
Netto operationeel resultaat	140	128	9,4%
IFRS:			
- Activering interne acquisitiekosten REAAL Verzekeringen	--	32	
- Realisatiebeleid REAAL Verzekeringen	--	-48	
Vergelijkbare nettowinst	140	112	25,0%

Leven met € 77 miljoen tot € 838 miljoen (+10,1%). Het marktaandeel Koopsommen bedraagt ultimo 2005 7,7% en heeft gedurende 2005 een stijgende lijn laten zien. Dit na een daling aan het begin van het jaar als gevolg van hevige prijsconcurrentie. Ondanks een herstellend marktaandeel namen in 2005 de koopsompremies Leven af met € 9 miljoen tot € 584 miljoen (-1,5%).

Schadeverzekeringen

De premies Schade kenden een stijging van € 27 miljoen tot € 323 miljoen (+9,1%). Het Schadebedrijf kende in 2005 een hogere nieuwe invoer, voornamelijk als gevolg van nieuwe impulsen van de overgenomen portefeuille van NHL. De overname in september 2005 heeft geleid tot een betere spreiding van de omzet over branches. Tevens is hiermee een positie verworven in nieuwe sectoren zoals coassurantie en arbeidsongeschiktheids-

11 Nettowinst REAAL Verzekeringen

REAAL Verzekeringen

In miljoenen euro's	2005	2004	Mutatie
Resultaat			
Periodiek Leven	838	761	10,1%
Koopsommen Leven	584	593	-1,5%
Premies Schade	323	296	9,1%
Nettopremie-inkomen	1.745	1.650	5,8%
Resultaat uit beleggingen voor eigen rekening en risico	545	618	-11,8%
Resultaat uit beleggingen voor verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders	394	126	212,7%
Resultaat derivaten en overige financiële instrumenten	-2	--	--
Ontvangen provisie en beheervergoeding	43	31	38,7%
Overige operationele opbrengsten	5	10	-50,0%
Totaal baten	2.730	2.435	12,1%
Technische lasten op verzekeringscontracten	1.313	1.406	-6,6%
Technische lasten op verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders	782	431	81,4%
Verzekeringstechnische lasten	2.095	1.837	14,0%
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten	188	140	34,3%
Bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa	7	9	-22,2%
Personeelskosten	127	151	-15,9%
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	11	14	-21,4%
Overige operationele lasten	69	60	15,0%
Overige rentelasten	41	55	-25,5%
Totaal lasten	2.538	2.266	12,0%
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen	2	--	--
Resultaat voor belastingen	194	169	14,8%
Belastingen	54	41	31,7%
Belang van derden	--	--	--
Nettowinst	140	128	9,4%
Nettowinst Leven	113	94	20,2%
Nettowinst Schade	27	34	-20,6%
In miljoenen euro's	31-12-2005	31-12-2004	Mutatie
Balans			
Eigen vermogen	1.190	806	47,6%
Aansprakelijk vermogen	1.320	941	40,3%
Verzekeringstechnische voorziening	12.694	11.330	12,0%
Beleggingen voor eigen rekening en risico	9.749	8.878	9,8%
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders	3.426	2.798	22,4%
Balanstotaal	15.456	13.264	16,5%
In procenten	31-12-2005	31-12-2004	
Ratio's			
Rendement eigen vermogen	12,9%	16,8%	
Bedrijfskosten-premieverhouding, exclusief activering acquisitiekosten	16,9%	17,2%	
Bedrijfskosten-premieverhouding, inclusief activering acquisitiekosten	13,5%	13,2%	
Solvabiliteit Levenbedrijf	233%	192%	
Solvabiliteit Schadebedrijf	275%	261%	
New annual premium equivalent Levenbedrijf (in miljoenen euro's)	200	172	
Combined ratio Schadebedrijf	98,1%	93,6%	

verzekeringen. De branche Motor kreeg te maken met meer roeyementen als gevolg van toegenomen prijsconcurrentie.

Direct writer Proteq realiseerde een groei in de portefeuille in 2005. De samenwerking met Route Mobiel is succesvol gebleken door de verkoop van ruim 83.000 schadepolissen. Ook de marktleiderspositie van Dier & Zorg is verstevigd. Het aantal volmachten bij REAAL Schade is in 2005 verder uitgebreid.

Opbrengst beleggingen

De opbrengst beleggingen voor eigen risico daalde met € 73 miljoen tot € 545 miljoen over 2005 (-11,8%). Deze ontwikkeling is beïnvloed door de toepassing van IFRS-grondslagen (IAS 32 en 39) die niet in de vergelijkende cijfers over 2004 zijn meegenomen. Bij toepassing van de IFRS-grondslagen IAS 32 en 39 vanaf 2004 in plaats van 2005 en rekening houdend met een verondersteld realisatiebeleid in 2004, zouden de beleggingsopbrengsten nagenoeg op hetzelfde niveau zijn gebleven als in 2004, namelijk € 545 miljoen.

De beleggingsopbrengsten voor rekening en risico van polishouders kenden in 2005 een sterke stijging met € 268 miljoen tot € 394 miljoen (+212,7%), als gevolg van een verbeterd beursklimaat. De beleggingen van polishouders bestaan overwegend uit aandelen, waardoor sterk geprofiteerd is van de positieve koersontwikkeling in 2005.

Provisie en beheervergoedingen

De ontvangen provisie en beheervergoedingen zijn toegenomen met € 12 miljoen van € 31 miljoen in 2004 naar € 43 miljoen in 2005 (+38,7%). Deze toename is het gevolg van een hogere beheervergoeding van hypotheekpartners en overige kostenvergoedingen.

Verzekeringstechnische lasten

De verzekeringstechnische lasten stegen met € 258 miljoen tot in totaal € 2,1 miljard (+14,0%). Die voor eigen rekening namen met € 93 miljoen af tot € 1,3 miljard (-6,6%), terwijl die voor rekening en risico van polishouders met € 351 miljoen stegen tot € 782 miljoen (+81,4%). Deze laatste stijging valt af te lezen uit het hogere resultaat op beleggingen voor verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders.

Acquisitiekosten

De stijging van de acquisitiekosten met € 48 miljoen tot € 188 miljoen (+34,3%) is het gevolg

van gestegen productie via tussenpersonen en volmachten. Als onderdeel van de implementatie van IFRS 4 heeft SNS REAAL besloten de verwerking van de interne acquisitiekosten meer in lijn te brengen met het matchingprincipe. Vanaf 2005 worden de interne acquisitiekosten geamortiseerd over de gemiddelde looptijd van de perioden waarover de premies worden ontvangen. De impact op het resultaat 2005 van de wijziging in deze waarderingsgrondslag bedraagt € 43 miljoen voor belastingen (€ 30 miljoen na belastingen).

De activering van de interne acquisitiekosten in 2005 had een kostenverlagend effect in 2005 van € 23 miljoen op de Personeelskosten en € 20 miljoen op de Overige operationele lasten. Wanneer activering van acquisitiekosten in 2004 had plaatsgevonden, had het kostenverlagend effect in 2004 op de Personeelskosten € 25 miljoen en op de Overige operationele lasten € 22 miljoen bedragen.

Operationele lasten

Zonder rekening te houden met de effecten van de activering van interne acquisitiekosten namen in 2005 de personeelskosten af met € 1 miljoen tot € 150 miljoen (-0,7%). De Overige operationele lasten stegen in 2005 met € 29 miljoen tot € 89 miljoen in 2005 (+48,3%). De toename is het gevolg van de opname van de bedrijfskosten van NHL en bijbehorende integratiekosten. Daarnaast is er sprake van een aantal grote projecten, onder andere op het gebied van wet- en regelgeving en de verdere automatisering en verbetering van administratieve processen.

Door de wetgever wordt in een hoog tempo nieuwe regelgeving opgesteld waaraan verzekeraars moeten voldoen. Het doorvoeren van deze wet- en regelgeving in de administratieve systemen heeft veel aandacht geëist en zal dit in de nabije toekomst ook blijven eisen. Kostenbeheersing op het doorvoeren van deze wet- en regelgeving wordt gerealiseerd door een tijdige en gedisciplineerde projectmatige aanpak. Verder draagt de toenemende benutting van de modulaire opbouw van producten en de schaalvergroting in de primaire processen bij aan de kostenbeheersing.

Bedrijfskosten-premieverhouding

Zonder rekening te houden met de effecten van de activering van de interne acquisitiekosten komt de bedrijfskosten-premieverhouding over 2005 uit op 16,9%, ofwel 0,3 procentpunt lager dan in 2004. Indien wel met de effecten van de activering van de

interne acquisitiekosten rekening wordt gehouden, komt de bedrijfskosten-premieverhouding uit op 13,5%, ofwel 0,3 procentpunt hoger dan in 2004.

De hogere beheervergoeding en periodieke premies werken in 2005 als positieve effecten door in de bedrijfskosten-premieverhouding. Een negatief effect vormen de hogere bedrijfskosten in 2005. REAAL Verzekeringen zet stappen voor een verdere verbetering van de operationele efficiency, door aanpassingen in de ICT-omgeving en de organisatie van de werkprocessen. Dit gebeurt onder de noemer 'Straight Through Processing' en ketenintegratie.

Belastingdruk

De belastingdruk over 2005 bedraagt 27,8% en is daarmee hoger dan de belastingdruk over 2004 (24,3%). De hogere belastingdruk in 2005 houdt verband met de hogere deelnemingsvrijstelling in 2004.

Leven

Het Levenbedrijf heeft met een nettowinst van € 113 miljoen een zeer goed jaar achter de rug (2004: € 94 miljoen). De nettopremie van het levenbedrijf is in 2005 met € 68 miljoen gestegen tot € 1,4 miljard (+5,0%). De stijging is toe te wijzen aan de hogere nieuwe productie door een combinatie van groei via intermediairs en speciale distributiekanaal. De koopsommen Leven zijn licht gedaald.

In 2005 daalden de verzekeringstechnische lasten op verzekeringscontracten voor eigen risico met € 102 miljoen ten opzichte van 2004. De technische lasten op verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders stegen met € 351 miljoen tot € 782 miljoen. Deze stijging wordt veroorzaakt door het hogere resultaat uit beleggingen voor verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders.

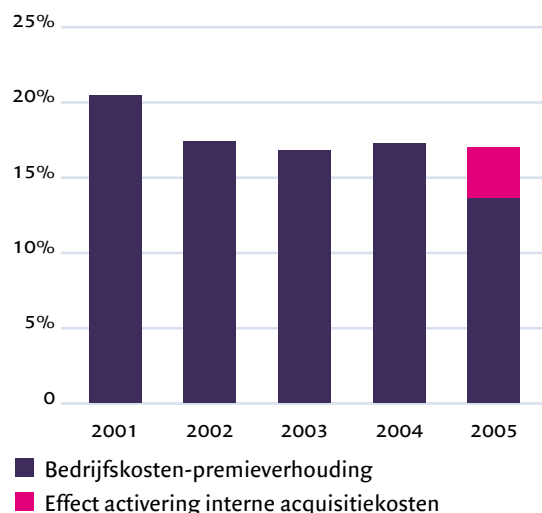
De bedrijfskosten zijn gedaald als gevolg van kostenbeheersing en activering van interne acquisitiekosten met ingang van boekjaar 2005.

Schade

De nettowinst van het Schadebedrijf daalde met € 7 miljoen tot € 27 miljoen ondanks een sterk verbeterd schaderesultaat, als gevolg van de met € 18 miljoen gestegen bedrijfskosten.

De netto premies van het schadebedrijf zijn in 2005 met € 27 miljoen toegenomen tot € 323 miljoen (+9,1%). Van deze groei is € 19 miljoen veroorzaakt door de overname van NHL en € 8 miljoen door

12 Bedrijfskosten-premieverhouding

de gestegen productie. Dit heeft geleid tot een toename van de technische lasten ten opzichte van vorig boekjaar met € 9 miljoen tot € 165 miljoen en de acquisitiekosten met € 11 miljoen tot € 85 miljoen. De schadequote daalde in 2005 tot 51,7% (ultimo 2004: 51,8%), door een lagere schadefrequentie en het uitblijven van grote schades. De schadelasten in combinatie met de scherp bewaakte bedrijfskosten resulteerden in een onveranderd goede combined ratio van 98,1%. De bedrijfskostenstijging van € 18 miljoen wordt vooral veroorzaakt door de opname van de bedrijfskosten van NHL, hogere allocatie van bedrijfskosten naar Schade en de integratiekosten van NHL.

SNS REAAL ziet risicobeheer, kapitaalmanagement, prijsstelling en portefeuillmanagement als de vier pijlers van het op langetermijn-waardecreatie gerichte beleid.

Risicobeheer

Het risicoprofiel is van invloed op de kapitaalbehoefte, maar omgekeerd geldt ook dat het beschikbare kapitaal de risicotolerantie van de groep begrenst. Prijzen moeten zijn gebaseerd op verwachte en onverwachte verliezen en kapitaalvereisten. Een zorgvuldige en op risico gebaseerde prijsstelling voorkomt dat producten met een te lage marge worden aangeboden, zodat de langetermijn-waardecreatie blijft gewaarborgd. In het kader van het portefeuillmanagement worden producten en activiteiten geanalyseerd in termen van risico versus rendement.

De vier belangrijkste externe belanghebbenden ten aanzien van risicobeheer en waardecreatie zijn de aandeelhouders, de klanten, de toezichthouders en de verschaffers van vreemd vermogen. SNS REAAL beoogt langetermijn-waardecreatie voor de aandeelhouders binnen de randvoorwaarden van het gewenste bescheiden risicoprofiel. Het voldoen aan deze randvoorwaarden moet SNS REAAL in staat stellen aan haar verplichtingen tegenover klanten en debiteuren te voldoen. SNS REAAL wil transparant zijn voor haar belanghebbenden voor wat betreft haar risicobeheer en waardecreatieraamwerk, zodat zij kunnen volgen hoe hun belangen worden behartigd.

Het risicobeleid is erop gericht het risicoprofiel van SNS REAAL op het gewenste lage niveau te houden en het waardecreatieraamwerk goed te laten functioneren. Daartoe heeft de Raad van Bestuur een risicobeheerorganisatie ingesteld die bestaat uit de onderdelen:

- 1.1 Risicoprincipes
- 1.2 Risicocomités
- 1.3 Risicobeheerafdelingen
- 1.4 Risicoclassificatie

Deze onderdelen, in figuur 13 weergegeven in de 'schil', maken de vier activiteiten mogelijk ten behoeve van waardecreatie, ofwel de 'kern' waar het om draait:

- 2.1 Kapitaalmanagement
- 2.2 Prijsstelling
- 2.3 Portefeuillemanagement
- 2.4 Risicobeheer

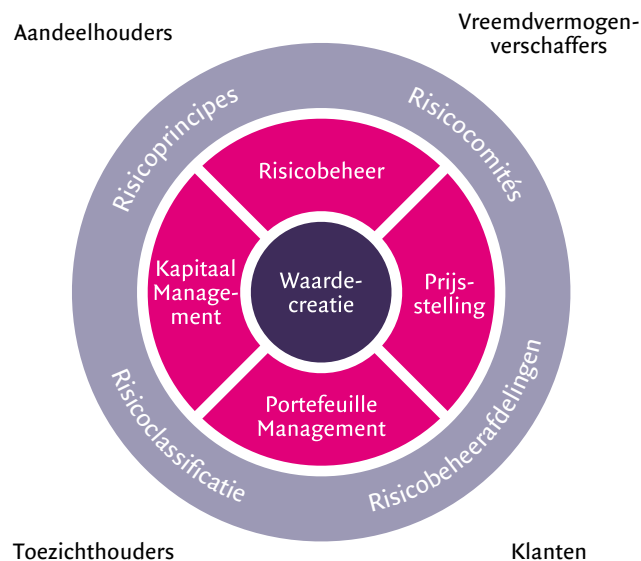
Risicobeheerorganisatie

Risicoprincipes

Teneinde tot een geïntegreerde en samenhangende organisatie te komen heeft de Raad van Bestuur een aantal algemene principes gedefinieerd die gelden voor alle risicotypen. Die principes zijn bepalend voor het risicoraamwerk van SNS REAAL:

- ⊙ De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor het risicobeheer.
- ⊙ De Chief Financial Officer van SNS REAAL is tevens de Chief Risk Officer van SNS REAAL.

13 Waardecreatie door Risicobeheer

- ⊙ Binnen de Raad van Bestuur en de Hoofddirecties van SNS Bank en REAAL Verzekeringen zijn ‘risico-eigenaren’ aangewezen, die verantwoordelijk zijn voor de formulering en uitvoering van het risicobeleid op de toegewezen aandachtsgebieden.
- ⊙ SNS REAAL heeft en behoudt minimaal een solide A-rating bij de rating agencies. Deze ambitie bepaalt de risicotolerantie van de groep per risicotype.
- ⊙ Ten behoeve van een eenduidige interne communicatie wordt groepsbreed gebruik gemaakt van gemeenschappelijke definities voor de risicotypen: de risicoclassificatie.
- ⊙ De risicotolerantie per risicotype bepaalt de beheersdoelstellingen, acceptatiecriteria en gedragscodes.
- ⊙ SNS REAAL maakt bij het risicobeheer onderscheid naar drie niveaus:
 - de lijnorganisatie is verantwoordelijk voor het risico en de besturing van het risico.
 - de risicobeheerafdelingen ondersteunen de lijn door advisering en het monitoren van de posities.
 - de interne accountant (de Concern Audit Afdeling) toetst de opzet en de werking van de risico-organisatie en -operatie.
- ⊙ Voor de belangrijkste risico's worden per bedrijfsonderdeel analyses gemaakt voor stress-situaties en worden maatregelen vastgesteld voor noodsituaties.
- ⊙ De Raad van Bestuur heeft een aantal risicocomités en risicobeheerafdelingen in het leven geroepen met duidelijk beschreven taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Er zijn comités ingesteld zowel op groepsniveau als bij de bank en de verzekeraar.
- ⊙ De modellen voor risicobeheersing worden geregeld getest.

Risicocomités

De Raad van Commissarissen heeft uit zijn midden een Audit Committee ingesteld. Deze commissie heeft onder meer tot taak toezicht te houden op de kwaliteit en werkzaamheden van de organisatie en de operatie van het risicobeheer. Het Audit Committee beoordeelt de opzet en de werking van de risicobeheerorganisatie en laat zich hierover informeren door de externe accountant, de interne accountant en de certificerende actuaris. Het Audit Committee bereidt de besluitvorming in de Raad van Commissarissen over deze onderwerpen voor.

Structuur risicobeheerorganisatie

Risicotoezicht: Raad van Commissarissen

Risicobeleid: Raad van Bestuur

Risicobeheer: Risicocomités / Risicobeheerafdelingen

Comité Risicobeleid SNS REAAL
ALCO Groep

Hoofddirecties
Prijsrisicocomités
Kredietcommissies
Uitvoerende ALCO's

Het Comité Risicobeleid SNS REAAL (CRG) bestaat uit de Raad van Bestuur, de directeur Balansbeheer & Risk Management en de directeur Juridische Zaken & Compliance. Het CRG bepaalt het strategische risicobeleid, richt de groepsbrede risicobeheerorganisatie in en vertaalt de ‘risicotolerantie’ (‘risk appetite’) van SNS REAAL naar normen en limieten voor de verschillende risico's waarbinnen de entiteiten kunnen opereren. Daarnaast bepaalt het de mandaten van de overige risicocomités.

Het Asset & Liability Comité SNS REAAL (ALCO Groep) stuurt de balans van de bank en de verzekeraar. Het ALCO Groep wordt gevormd door de Raad van Bestuur, de CFO's van SNS Bank en REAAL Verzekeringen, de directeur Balansbeheer & Risk Management, het hoofd Asset & Liability Management en de directeur SNS Asset Management. Uitvoerende ALCO's binnen bank en verzekeraar bereiden de beslissingen voor, nemen beslissingen binnen gestelde mandaten en dragen zorg voor de uitvoering van de besluiten van het ALCO Groep.

Het Comité Risicobeleid SNS Bank (CRB) en het Comité Risicobeleid Verzekeraar (CRV), bestaande uit de Hoofddirectie-leden, zijn ‘overall’ risicocomités waar risico's op uitvoerend niveau worden beheerd.

Bij SNS Bank en REAAL Verzekeringen worden de kredietbeslissingen genomen in respectievelijk de Kredietcommissie Bank (KCB) en de Kredietcommissie Verzekeraar (KCV), bestaande uit hun Hoofddirecties. Deze commissies adviseren over kredietlimieten, tegenpartijlimieten en acceptatie van grote posten.

Het Prijsrisicocomité Bank (PCB) en het Prijsrisicocomité Verzekeraar (PCV), met vertegenwoordigers van productmanagement, verkoop, Service Centers, Management Accounting en Balansbeheer & Risk Management, geven advies over de klantenprijzen. Het Prijsrisicocomité van de bank is tevens belast met de sturing van de hypotheekportefeuille.

Risicobeheerafdelingen

De Raad van Bestuur heeft een aantal stafafdelingen in het leven geroepen met als taak groepsbreed te adviseren over het risicobeheer en te rapporteren over het risicoprofiel. Hiermee worden efficiëntie en uniformiteit bevorderd. De risicobeheerafdelingen opereren als ‘shared service centres’ voor bank en verzekeraar. De directeuren van deze stafafdelingen rapporteren hiërarchisch aan de Raad van Bestuur en functioneel aan de verantwoordelijken binnen bank en verzekeraar. Met betrekking tot de risico’s zijn zij – naast het formuleren van de definities en het beleid – verantwoordelijk voor het modelleren, meten, monitoren, rapporteren en adviseren.

Balansbeheer & Risk Management (BRM)

BRM ondersteunt de Raad van Bestuur en de Hoofddirecties bij

- ⊙ De bepaling van het gewenste risicoprofiel
- ⊙ Het waarden van de portefeuilles voor sturing op waardecreatie
- ⊙ De prijsbepaling van producten en diensten op basis van een risicogewogen rendement
- ⊙ De keuze uit producten en diensten die passen binnen het gewenste risicoprofiel
- ⊙ Asset & Liability Management voor bank en verzekeraar
- ⊙ Funding en kapitalisatie
- ⊙ Portefeuillesturing en modelleren van het kredietrisico
- ⊙ Portefeuillesturing verzekeringstechnisch
- ⊙ Operationeel risico
- ⊙ Actuariële rapportage

Juridische Zaken & Compliance (JZC)

JZC heeft zowel een beleidsvoorbereidende als een operationeel ondersteunende functie op het gebied van risicomanagement, met als belangrijkste taken:

- ⊙ Het signaleren van en adviseren over (toekomstige) wet- en regelgeving
- ⊙ Het adviseren over (aspecten van) integriteit en zorgplicht
- ⊙ Het voorbereiden en uitvoeren van (aspecten van) beleid op het gebied van integriteit en zorgplicht.

Belangrijkste veranderingen risicobeheersingsorganisatie

- ⊙ De structuur van de risicobeheersingcomités is sterk vereenvoudigd. Het ORM Comité, het Compliance Comité en het Zorgplicht Comité (WfD+) zijn opgegaan in het Comité Risicobeleid Groep. Er bestaat nu een transparante en uniforme comitéstructuur voor de groep, bank en verzekeraar.
- ⊙ De risicorapportage aan de RvB en aan de RvC is verbreed en dekt naast marktrisico nu ook verzekeringstechnisch risico, kredietrisico, operationeel risico, compliance en zorgplicht. Hiermee hebben RvC en RvB een integraal beeld op het risicoprofiel van SNS REAAL.
- ⊙ In het kader van Basel II en IFRS is disclosure van het risicoprofiel en het risicobeleid in het jaarverslag en de jaarrekening belangrijk uitgebreid.
- ⊙ Er is een ‘In Control’-programma ingericht dat de organisatie in staat zal stellen een onderbouwde ‘In Control’-verklaring af te geven.
- ⊙ De risk appetite van de groep is voor de te onderscheiden risicotypen vertaald naar beleid, limieten en beheersdoelstellingen.
- ⊙ Voor een verbetering van de accountability is voor ieder risicotype een risico-eigenaar vastgesteld op het niveau van Hoofddirectie of Raad van Bestuur.
- ⊙ Strategische risicoanalyses zijn in 2005 ingevoerd als standaardonderdeel van het risicoframework. De RvB en de Hoofddirecties evalueren de belangrijkste strategische risico’s en kansen, stellen acties vast in de operationele plannen en monitoren deze op kwartaalbasis.
- ⊙ Er is een business control framework vastgesteld.
- ⊙ De afdeling Administratieve Organisatie van SNS Bank is opgenomen in de afdeling Business Process Management.
- ⊙ Het Actuarieel is samengesmolten met de afdeling Balans en Risk Management. Hierdoor wordt het eenvoudiger op risico gebaseerde prijzen te hanteren en te voldoen aan het toekomstige risicogebaseerde toezicht (Solvency II).

Binnen de belangrijkste bedrijfsonderdelen van SNS REAAL zijn ‘local compliance officers’ aangesteld die functioneel worden aangestuurd door het hoofd Compliance. De zelfstandige positie van de compliance officers is gewaarborgd in een door de Raad van Bestuur vastgesteld handvest.

De directeur Juridische Zaken & Compliance rapporteert rechtstreeks aan de voorzitter van de Raad van Bestuur en heeft de bevoegdheid in voorkomende gevallen rechtstreeks te rapporteren aan de voorzitter van de Raad van Commissarissen.

Concern Audit Afdeling (CAA)

CAA verschaft de Raad van Bestuur en de beide Hoofddirecties optimale zekerheid omtrent de effectiviteit en de efficiency van het interne risicobeheersings- en controlesysteem, de effectiviteit van de daarop betrekking hebbende verwerkingsprocessen en de betrouwbaarheid van de managementinformatie.

CAA beoordeelt de opzet van de beheermaatregelen en rapporteert dienaangaande aan de Raad van Bestuur en de beide Hoofddirecties. Tevens worden het Audit Committee en de Raad van Commissarissen geïnformeerd over de belangrijkste bevindingen ten aanzien van de kwaliteit van de risicobeheerorganisatie.

CAA ressorteert rechtstreeks onder de voorzitter van de Raad van Bestuur. Op deze wijze is deze afdeling in staat de werkzaamheden onafhankelijk te verrichten ten opzichte van de bedrijfsonderdelen en de afdelingen van SNS REAAL. Voor uitzonderlijke gevallen heeft de directeur CAA de mogelijkheid rechtstreeks contact op te nemen met de voorzitter van het Audit Committee en de voorzitter van de Raad van Commissarissen.

CAA rapporteert omtrent de uitkomst van haar onderzoeken aan de voor het object verantwoorde-lijke portefeuillehouder binnen de Hoofddirectie; de Raad van Bestuur krijgt de samenvatting van het rapport. Door middel van kwartaalrapportages vindt een samenvattende rapportage plaats via de Hoofddirecties aan de Raad van Bestuur en vervolgens het Audit Committee.

Naast de genoemde drie stafafdelingen zijn op risicobeheersingsgebied binnen de organisatie de afdelingen Interne Controle en Kredietrisico-management werkzaam.

Interne Controle

De afdelingen Interne Controle van SNS REAAL, SNS Bank en REAAL Verzekeringen toetsen ten behoeve van het lijnmanagement de (permanente) werking van de in procedures opgenomen beheersmaatregelen. Door aansluiting te zoeken bij de algemene risicodefinities en doelstellingen van SNS REAAL wordt gewaarborgd dat de bevindingen ten opzichte van een uniforme norm worden 'gewogen' en dat adequate managementinformatie ontstaat, gerelateerd aan de organisatie- en procesdoelstellingen.

Risicoclassificatie

Strategisch risico

Het risico dat doelstellingen niet worden gehaald doordat op veranderingen in de omgevingsfactoren niet (in voldoende mate) wordt gereageerd.

Marktrisico

Het risico dat marktprijzen dusdanig veranderen dat negatieve gevolgen ontstaan voor het resultaat en/of de vermogenspositie. In marktprijzen zijn rentes, aandelenkoersen en wisselkoersen begrepen.

Kredietrisico

Het risico dat een debiteur geheel of gedeeltelijk in gebreke blijft of dat diens positie verslechtert, waardoor het resultaat en/of de vermogenspositie negatieve gevolgen ondervindt.

Verzekeringstechnisch risico

Het risico dat de omvang en het tijdstip van uitgaande kasstromen in verband met materiële risico's, zoals sterfte, invaliditeit, schadeclaims of verzekeringsgedrag, niet overeenstemmen met de verwachtingen.

Liquiditeitsrisico

Het risico dat funding en liquide middelen niet (in voldoende mate) ter beschikking staan, waardoor de onderneming niet op korte termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

Operationeel risico

Het risico dat verliezen ontstaan door inadequate of falende interne processen of systemen, door ontoereikend, nalatig of crimineel gedrag, of door externe gebeurtenissen.

Gedragstypisch risico

Het risico dat wetten, regelgeving, interne normen of gedragsregels over integriteit en zorgplicht onvoldoende worden nageleefd.

Kredietrisicomanagement (KRM)

KRM ressorteert onder SNS Bank en richt zich op beleidsvoorbereidende en operationele ondersteuning op het gebied van kredietrisicomanagement. De directeur van KRM rapporteert rechtstreeks aan de CFO van SNS Bank. Binnen de afdeling KRM zijn tevens de afdelingen Bijzonder Beheer Zakelijk en Bijzonder Beheer Particulier ondergebracht. De belangrijkste taken van KRM zijn:

- ⊙ Het analyseren van zakelijke kredietvoorstellen en hierover adviseren aan de goedkeurende functionaris of Kredietcommissie

- ⊙ Het administreren en beheren van de krediet-faciliteiten en zekerheden
- ⊙ Het beheren en afwikkelen van kredieten die in problemen zijn geraakt
- ⊙ Het voorbereiden en vastleggen van het krediet-beleid en de communicatie hierover
- ⊙ Het verzorgen van operationele management-rapportages op het gebied van kredietrisico (Management Informatie Systeem KRM)

Activiteiten ten behoeve van waardecreatie

Inleiding: het risicoprofiel van SNS REAAL

SNS REAAL streeft naar het handhaven van haar bescheiden risicoprofiel door een gezond evenwicht tussen risico en rendement. Dit risicoprofiel wordt bepaald door de volgende factoren

- ⊙ De focus op retail(plus)klanten
- ⊙ De focus op drie kernproductgroepen
- ⊙ De diversificatie binnen de portefeuilles
- ⊙ De focus op Nederland
- ⊙ Het prudente herverzekeringsbeleid
- ⊙ Het bankverzekeringsmodel
- ⊙ De diversificatie binnen de distributiekkanalen
- ⊙ Het beperkte risico ten aanzien van de pensioen-verplichtingen

SNS REAAL is van mening dat oriëntatie op de consumenten- en kleinzakelijke markt minder risicovol is dan bancaire en verzekeringsdienst-verlening aan grote bedrijven. Verder bestaan de activa van SNS Bank vooral uit particuliere hypotheek, die in Nederland altijd gepaard zijn gegaan met zeer geringe kredietverliezen. De focus op een beperkt aantal kernproduct-groepen – hypotheek, vermogensopbouw en verzekeringen – in combinatie met de focus op een beperkt aantal klantgroepen en standaardisatie van de producten, leidt ertoe dat de activiteiten minder risicovol zijn dan in het geval van een omvangrijker productenaanbod. Bovendien is sprake van een behoorlijke diversificatie van de hoofdactiviteiten, door het grote aantal beperkte ‘exposures’.

Daar komt bij dat Nederland een land is met een goed ontwikkelde economie, met een redelijk voorspelbare en stabiele groei. Dat het management van SNS REAAL zich altijd al op Nederland heeft georiënteerd, is dus een positieve factor. Het herverzekeringsbeleid van REAAL Verzekeringen

beperkt de verliezen die voortvloeien uit calamiteiten tot niveaus die passen bij het bescheiden risicoprofiel van SNS REAAL. Verder hebben rente-schommelingen veelal een tegengesteld effect op de waardeontwikkeling van bank en verzekeraar. Het bankverzekeringsmodel leidt dan dus vanzelf tot een ‘hedge’ op rentegebied.

In de financiële dienstverlening verandert veel op distributiegoed. Er komen nieuwe concurrenten bij op de retailmarkt, op distributiegoed vindt zowel horizontale als verticale integratie plaats en bedrijfsmodellen worden aangepast. SNS REAAL wordt hierdoor echter nauwelijks beïnvloed, omdat het over een breed scala aan distributiekkanalen en -strategieën beschikt. Bovendien is een van de sterke punten van de onderneming dat snel op veranderingen in de omgeving kan worden ingespeeld.

Tot slot is SNS REAAL van mening dat de verzelf-standinging van het SNS REAAL Pensioenfonds in 2005, alsmede de omzetting naar een ‘defined contribution’-systeem, het risicoprofiel van de onderneming ten goede is gekomen.

Kapitaalmanagement

Het kapitalisatiebeleid van SNS REAAL is gericht op het optimaliseren van de kapitaalstructuur, waardoor wordt bijgedragen aan het realiseren van de strategische doelstellingen van SNS REAAL. Dit betekent dat de kapitaalsturing een winstgroei van minimaal 10% en een rendement op het eigen vermogen van minimaal 12,5% mogelijk maakt, terwijl tegelijkertijd wordt voldaan aan de grenzen die worden gesteld door:

- ⊙ De Nederlandsche Bank (DNB)
- ⊙ Europese regelgeving
- ⊙ De rating agencies
- ⊙ De interne eisen ten aanzien van de kapitaal-voorziening

5 Solvabiliteitsnormen

Onderdeel	Maatstaf	Interne norm
SNS REAAL	Double leverage	< 115%
REAAL Verzekeringen	Double leverage	< 115%
	CAR van S&P	> 150%
	EU-norm Leven	> 150%
	EU-norm Schade	> 200%
SNS Bank	BIS-ratio	> 11%
	Tier 1-ratio	> 8%
	Core capital-ratio	> 6%

SNS Bank stuurt op een BIS-ratio van minimaal 11%, een Tier 1-ratio van minimaal 8% en een Core Capital-ratio van minimaal 6%. REAAL Verzekeringen houdt als interne norm voor Leven 150% van de EU-norm aan en voor Schade 200% van de EU-norm.

SNS REAAL hanteert een bovengrens van 115% voor de 'double leverage'. Deze norm beperkt de mate waarin vreemd vermogen dat door de groep is aangetrokken, als eigen vermogen kan worden doorgegeven aan de dochters. Deze ratio is de afgelopen jaren sterk verbeterd (zie grafiek 14).

Voor de beoordeling van de kapitaaltoereikendheid wordt steeds meer rekening gehouden met de economische risico's van de onderliggende activiteiten. Die worden beoordeeld met behulp van 'economisch kapitaal' en 'stresstests'.

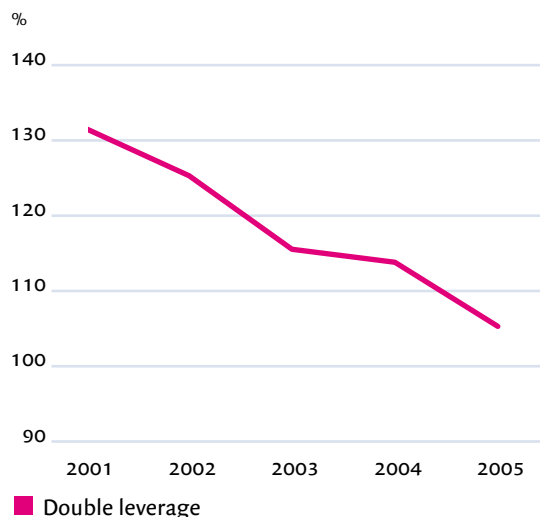
Wij verwachten dat deze benadering meer en meer door toezichthouders en rating agencies wordt overgenomen, waarbij zij zich in toenemende mate een oordeel vormen op basis van de inschattingen van de instelling zelf. Een goede onderbouwing van de stresstests en transparantie over de uitgangspunten zijn daarbij van essentieel belang.

De kapitalisatiemix – de verdeling over eigen vermogen, achtergestelde leningen en tussen-vormen ervan – wordt bepaald door het streven de 'single A'-rating te handhaven.

Met het oog op de planning van de kapitaalvoorziening worden jaarlijks commerciële plannen met een horizon van drie jaar opgesteld. Vervolgens stelt BRM een kapitaalplan met dezelfde looptijd op, waarin de kapitaalbehoefte en de kapitaalinvulling dusdanig zijn bepaald dat SNS REAAL kan voldoen aan de interne en externe normen. Bij de kapitalisatiesturing worden zowel instrumenten ingezet om het risico te verlagen, als instrumenten om het beschikbare kapitaal te verhogen. Hierbij is het kapitaal voor SNS Bank en REAAL Verzekeringen een mix van verschillende soorten kapitaal, met de nadruk op eigen vermogen. Voor de overige vormen van kapitaal worden per onderdeel bandbreedtes gehanteerd. SNS REAAL is in ruime mate in staat de komende jaren de eigen autonome groei te financieren.

SNS Bank maakt maandelijks een 'rolling forecast' voor twaalf maanden voor haar kapitaalbehoefte. In het verlengde van de monitoring kan desgewenst worden bijgestuurd, bijvoorbeeld door securitisatie en/of het aantrekken van achtergestelde leningen.

14 Double leverage SNS REAAL

SNS Bank beschikt over een ruime toegang tot de financiële markten.

Economisch kapitaal

Eén van de belangrijkste parameters voor het risico-profiel van SNS REAAL is 'economisch kapitaal'. SNS REAAL omschrijft 'economisch kapitaal' als het kapitaal dat nodig is om economische risico's van alle activiteiten op te vangen binnen een tijdsbestek van een jaar. Hierbij wordt een 99,96%-betrouwbaarheidsniveau gehanteerd. SNS REAAL werkt voortdurend aan het verbeteren en verfijnen van de eigen economisch kapitaal-methodologie.

Door te aggregeren, over de risicotypen heen, wordt bepaald of de instelling in haar totaliteit voldoende is gekapitaliseerd. Door de verdeling van de kapitaalbehoefte aan de inkomsten te relateren, wordt vastgesteld of de juiste rendement-risicokeuzes worden gemaakt. Met behulp van het economisch kapitaalmodel wordt de risico-consumptie over risicotypen heen transparant en bestuurbaar gemaakt en wordt het risicoprofiel van de onderneming zichtbaar.

Om te toetsen of een onderneming in economische zin solvabel is, wordt het economisch kapitaal (kapitaalbehoefte op economische basis) vergeleken met de marktwaarde van het eigen vermogen (aanwezige kapitaal op economische basis). Dit laatste wordt gedefinieerd als het verschil tussen de marktwaarde van de activa en de passiva. Dit betekent dat alle balansposten worden gewaardeerd op economische basis: marktprijzen voor de courante activa, contante waarde van de kasstromen voor niet-courante activa en passiva,

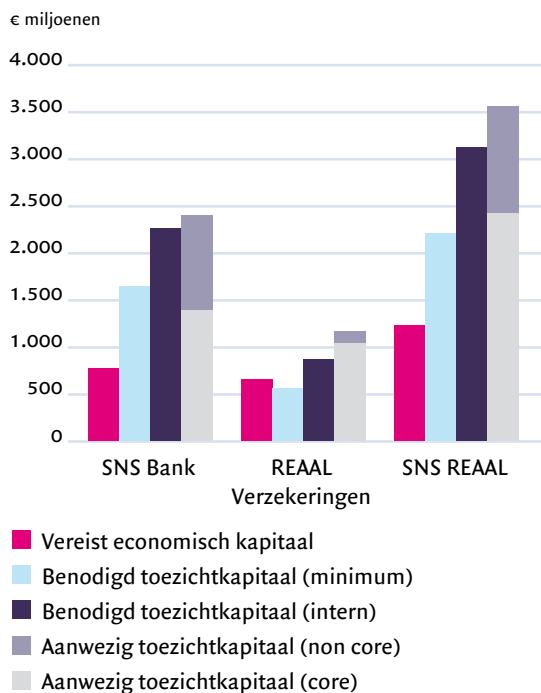
inclusief derivaten-waarderingstechnieken voor 'embedded' opties en garanties in producten.

In de praktijk heeft SNS REAAL ook te maken met de solvabiliteitseisen van de EU. Deze Europese regels zijn in de Nederlandse wetgeving opgenomen en DNB houdt hierop toezicht. In grafiek 15 staan het benodigde en het vereiste toezichtkapitaal weergegeven, samen met het economisch kapitaal. Het toezichtkapitaal is hier gedefinieerd volgens de interne richtlijnen: een BIS-ratio van 11% voor SNS Bank, respectievelijk 150% voor Leven en 200% voor Schade bij REAAL Verzekeringen. Het grote verschil tussen benodigd toezichtkapitaal en economisch kapitaal bij SNS Bank ontstaat doordat de bank voor haar goed gediversifieerde retailportefeuille veel minder kapitaal hoeft aan te houden volgens reële economische grondslagen, dan volgens de huidige kapitaaleisen van de toezichthouder. Voor SNS REAAL bestaat tevens een natuurlijke 'hedge' tussen de ALM-posities van de bank en de verzekeraar. Dit heeft een verlagende werking op het aan te houden economisch kapitaal op groepsniveau in vergelijking met het toezichtkapitaal, dat geen rekening houdt met diversificatie tussen bank en verzekeraar.

Om verder inzicht te geven in het risicoprofiel van de groep wordt in grafiek 16 een opsplitsing van het economisch kapitaal gegeven per risicotype.

Bij de berekening van economisch kapitaal is rekening gehouden met diversificatie-effecten, zowel tussen risicotypes als productgroepen. Deze diversificatie-effecten ontstaan doordat niet alle risico's perfect zijn gecorreleerd. Bij SNS Bank en REAAL Verzekeringen is geen rekening gehouden met diversificatie tussen bank en verzekeraar.

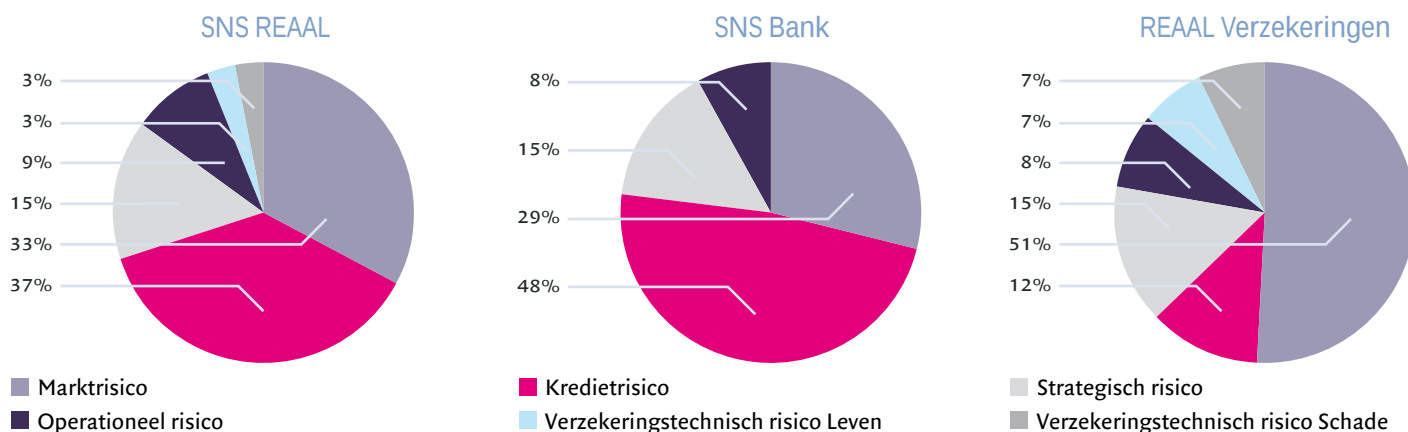
15 Benodigd versus vereist kapitaal (ultimo 2005)

Prijsstelling

SNS REAAL is van mening dat een gedisciplineerde, onderbouwde en uniforme tariefstelling naar de markt een belangrijk onderdeel is van het succes van de afgelopen jaren en een belangrijke pijler vormt voor de langetermijnwaardeontwikkeling. De verwachte risicokosten en de kosten van kapitalisatie zijn daarbij belangrijke bouwstenen. Voorbeelden van risico's die worden meegerekend in de klantenprijzen zijn het kredietrisico in hypotheek, het sterfterisico in een levensverzekering en onzekerheden over het gedrag van polishouders of hypotheekklanten.

16 Economisch kapitaal per risicotype (ultimo 2005)

Basel II en Solvency II

Basel II en Solvency II zijn de toezichtregimes die voor het bank- respectievelijk het verzekeringswezen in ontwikkeling zijn. Deze regimes zijn gebaseerd op risicogeorieëntoeerd toezicht en sluiten direct aan bij het economisch-kapitaalconcept zoals dat in de financiële wereld meer en meer wordt gebruikt. SNS REAAL bereidt zich voor op deze ontwikkelingen.

Basel II

Het kapitaal dat banken moeten aanhouden als buffer voor onverwachte verliezen is gebaseerd op het uit 1988 stammende kapitaalakkoord van Basel. In juni 2004 is de definitieve tekst van het nieuwe kapitaalakkoord – Basel II genoemd – gepresenteerd. Naar verwachting zal Basel II eind 2006 van kracht worden. In september 2005 heeft het Europese Parlement de ‘Capital Requirement Directive’ goedgekeurd, wat een vertaling is van het kapitaalakkoord van Basel naar Europese regelgeving. Dit vormt nu de basis voor de nationale wetgeving van de lidstaten.

Het nieuwe kapitaalakkoord beoogt tot meer risicogevoeelige kapitaaleisen te komen. Banken mogen daarbij onder strikte voorschriften gebruik maken van interne risicoboeoordelingssystemen voor de berekening van het aan te houden minimumkapitaal. SNS Bank bereidt zich actief voor op deze vernieuwde regelgeving. Het Comité Risicobeleid Bank is verantwoordelijk voor de implementatie van Basel II.

Met betrekking tot het kredietrisico heeft SNS Bank ervoor gekozen de ‘Internal Rating Based Approach’ toe te passen voor haar belangrijkste kredietportefeuilles: hypotheken, klein-zakelijke kredieten en consumptieve kredieten. Hiertoe ontwikkelt SNS Bank interne scoringsmodellen die behalve voor de berekening van het aan te houden minimale kapitaal ook worden ingezet bij de acceptatie, het beheer, de bewaking en de sturing van de kredieten en kredietportefeuilles. De betreffende systemen en procedures zijn hiervoor grotendeels aangepast.

Voor het operationele risico zal SNS Bank gebruik maken van de ‘standardised’ benadering. Een ‘Loss Data Base’ is geïmplementeerd waarmee gegevens worden verzameld over operationele incidenten die (bijna) tot verlies hebben geleid. Door het houden van ‘Risk Self Assessment’-sessies worden bedrijfsprocessen doorgelicht op eventuele operationele tekortkomingen en worden zo nodig verbeteringen doorgevoerd.

Naast de minimale kapitaalvereisten gebaseerd op voorgeschreven en door middel van modellen verkregen risicogewichten, dient SNS Bank ook de overige risico’s en haar interne besturing aan de Basel II-vereisten te laten voldoen. Hiertoe heeft SNS Bank een proces ingericht waarmee zij regelmatig de toereikendheid van haar kapitaal toetst.

Om tijdig in staat te zijn volgens de nieuwe voorschriften te rapporteren, implementeert SNS Bank een nieuw data- en rapportage-systeem. Uit de in het kader van de ‘Quantative Impact Study 5’ recent uitgevoerde berekeningen op basis van de door Basel II beschikbaar gestelde modellen en uit de resultaten van interne berekeningen blijkt dat het nieuwe akkoord recht doet aan het lage risicoprofiel van SNS Bank. Wij verwachten op de middellange termijn dan ook een duidelijke kapitaalverlichting.

Solvency II

Hoewel het uiteindelijke raamwerk van Solvency II nog niet duidelijk is, beginnen diverse aspecten van dit Europese solvabiliteitskader vorm te krijgen. Het belangrijkste aspect vormt het risicomanagement op basis van de marktwaarde van beleggingen en verplichtingen. SNS REAAL onderschrijft deze risicobeheersingsbenadering en hanteert voor het asset & liability-management en de waardebesturing reeds de marktwaardebenadering. Wij verwachten geen grote problemen bij het implementeren van de komende Solvency II-richtlijnen, gezien de huidige status van de interne economisch kapitaalmodellen en de ervaring met Basel II bij SNS Bank.

Doordat in de tarieven de verwachte risico’s en kapitalisatie- en organisatiekosten afzonderlijk zichtbaar zijn, kan achteraf, bij het analyseren van de winst, worden beoordeeld waar mee- en tegenvallers zijn ontstaan. Daardoor kunnen de klantenprijzen worden aangepast aan de laatste inzichten, wat het risico vermindert dat op lange termijn onrendabele producten worden gevoerd.

De feitelijke prijsstelling voor de klanten wordt bepaald op advies van de Prijsrisicocomités van bank en verzekeraar. Naast de theoretische prijs wordt ook rekening gehouden met marktverhoudingen, volumeambities, gewenste rentabiliteit en ruimte voor commerciële acties.

Portefeuillemanagement

Portefeuillemanagement is een belangrijk element om de langetermijnwaardeontwikkeling te bevorderen en de risico's te verminderen. Voortdurend wordt beoordeeld of de verschillende productlijnen en bedrijfsonderdelen voldoende rendement genereren, gegeven het gelopen risico en het kapitaal dat wordt gebonden. Ook worden de resultaten gekoppeld aan het economisch kapitaal en wordt per bedrijfsonderdeel de rendement-risico-verhouding beoordeeld. Vanuit het oogpunt van portefeuillesturing is de afgelopen jaren besloten de bedrijfsactiviteit SNS REAAL Invest te beëindigen.

Ook de ALM-positie van de bank en de verzekeraar wordt in deze context beoordeeld. Zo is voor REAAL Verzekeringen besloten tot het beperkt uitbreiden van de aandelenpositie, tegelijk met het terugbrengen van de rentepositie. Hierdoor wordt een gunstiger rendement-risicoprofiel voor de verzekeraar en SNS REAAL gecreëerd.

Risicobeheer

STRATEGISCH RISICO

Het strategische risico is het risico dat doelstellingen niet worden gehaald doordat op veranderingen in de omgevingsfactoren niet (in voldoende mate) wordt gereageerd. Het gaat dan bijvoorbeeld om het niet (voldoende) inspelen op verminderde vraag naar kernproducten, toenemende concurrentie of veranderde regelgeving.

SNS REAAL legt zijn strategie in een lange-termijnplan vast. Jaarlijks wordt deze strategie herijkt en worden de strategische risico's in beeld gebracht. De implementatie van de strategie wordt nauwlettend gevolgd in 'quarterly business reviews'. Een belangrijk hulpmiddel is de jaarlijkse Strategische Risico Analyse. Hierin identificeren en classificeren de Raad van Bestuur en de Hoofddirecties de strategische risico's samenhangend met de doelstellingen van de SNS REAAL. De risico's worden beoordeeld op hun mogelijke negatieve invloed op de strategie van de onderneming, waarna in de operationele plannen passende maatregelen worden genomen.

MARKTRISICO

Het marktrisico is het risico dat marktprijzen dusdanig veranderen dat negatieve gevolgen ontstaan voor het resultaat en/of de vermogenspositie. In marktprijzen zijn rentes, aandelenkoersen en wisselkoersen begrepen.

Marktrisicoprofiel

Fluctuaties op financiële markten – in de rente, de koersen van aandelen en obligaties, vastgoedprijzen, wisselkoersen – hebben effect op het resultaat en de vermogenspositie van SNS REAAL. De mate van beweeglijkheid wordt gekwantificeerd binnen het Markt/ALM-risico.

Binnen het gematigde risicoprofiel van SNS REAAL neemt renterisico een belangrijke plaats in. Renterisico ontstaat door verschillen in rentegevoeligheid van activa en passiva op de balans van SNS REAAL. Zo hebben in de regel de activa op de bankbalans een langere duration dan de passiva, terwijl zich op de verzekeringsbalans het omgekeerde voordoet. SNS Bank heeft gegeven die balansstructuur normaliter baat bij een rentedaling en REAAL Verzekeringen bij een rentestijging. Daarmee is er sprake van een natuurlijke 'hedge' binnen SNS REAAL.

Marktrisico – bankboek SNS Bank

Het renterisico in de portefeuille van de bank wordt gemeten, bewaakt en gestuurd aan de hand van duration-, Value-at-Risk-, Earnings-at-Risk- en gapping-analyses (zie het kader op pagina 59). Hierbij wordt een afweging gemaakt tussen het risico en het verwachte rendement op de rentepositie.

De duration van het eigen vermogen is de belangrijkste indicator van het renterisico. De maatstaf kent een bandbreedte van 3 tot 8. Deze bandbreedte wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld door het ALCO Groep. Sturing binnen de bandbreedte vindt plaats op basis rendement-risico-overwegingen en de korte- en middellangetermijnvisie op renteontwikkelingen. In 2005 heeft de duration van het eigen vermogen voornamelijk aan de bovenkant van de bandbreedte gelegen, gezien de verwachte en ook gerealiseerde verdere rentedalingen gedurende

6 Gevoeligheidstest SNS Bank (ultimo 2005)

Bedragen in miljoenen euro's	Marktwaaarde Eigen Vermogen	Resultaat	IFRS Eigen Vermogen	DNB Solvabiliteit
Verandering				
Rente +1%	-141	-6	-43	-0,02%-punt
Rente -1%	+153	+6	+43	+0,02%-punt
Aandelen +10%	+2	0	+1	0,00%-punt
Aandelen -10%	-2	0	-1	0,00%-punt

Indicatoren marktrisico

Duration van het eigen vermogen

De marktwaarde van het eigen vermogen is het verschil tussen de marktwaarde van de activa en de marktwaarde van de passiva op de balans. De duration van het eigen vermogen geeft aan (voor kleine rentebewegingen) welk effect een parallelle verschuiving van de rentecurve heeft op de marktwaarde van het eigen vermogen. Bijvoorbeeld bij een duration van 2 stijgt (daalt) de marktwaarde van het eigen vermogen bij benadering met 2% bij een parallelle daling (stijging) van de rentecurve met 1%-punt.

'Value-at-Risk' (VaR)

VaR meet, met een betrouwbaarheidsniveau van 99%, de maximale verliezen die zich in de marktwaarde van het eigen vermogen in een vast tijdsbestek kunnen voordoen ten gevolge van fluctuaties in risicofactoren, zoals rentebewegingen en schommelingen in aandelen-, vastgoed- en wisselkoersen. Voor SNS Bank wordt de VaR berekend met een horizon van een jaar, waarbij wordt aangenomen dat het risicoprofiel van SNS Bank binnen dat jaar niet verandert. Voor REAAL Verzekeringen wordt geen VaR berekend, maar komen de risico's in beeld via de risico-indicatoren 'economisch kapitaal' en 'duration van het eigen vermogen'.

'Earnings-at-Risk' (EaR)

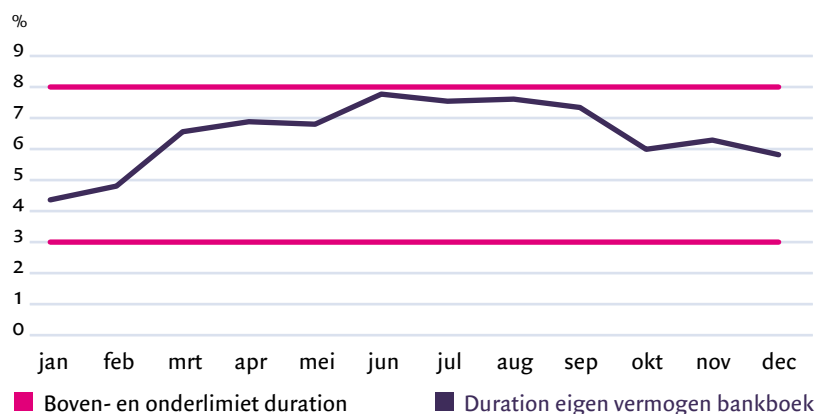
EaR meet, met een betrouwbaarheidsniveau van 99%, het maximale verlies in de brutorentemarge van SNS Bank over een periode van een jaar, ten gevolge van fluctuaties in de rentestanden. Voor REAAL Verzekeringen wordt nog geen EaR gemeten, maar wel de impact van vaste scenario's op het resultaat (zie bij 'Marktrisico - REAAL Verzekeringen').

Zowel VaR als EaR wordt met scenarioanalyses bepaald. Bijvoorbeeld veranderingen in de marktwaarde van het eigen vermogen en veranderingen in de nettorentemarge worden bepaald bij 10.000 scenario's voor de onderliggende risicofactoren. Bij een betrouwbaarheidsniveau van 99% is de VaR respectievelijk de EaR gelijk aan de 1% slechtste uitkomst van verandering in de marktwaarde eigen vermogen en verandering in de nettorentemarge.

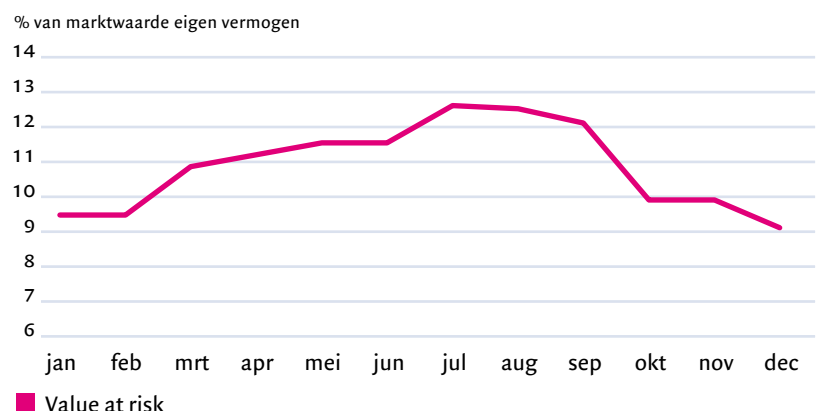
Rentetypische gaps

Naast sturing op duration eigen vermogen, VaR en EaR, wordt ook gestuurd op netto (activa minus passiva) vervallende nominale bedragen per rentelooptijd in een 'gap-profiel'.

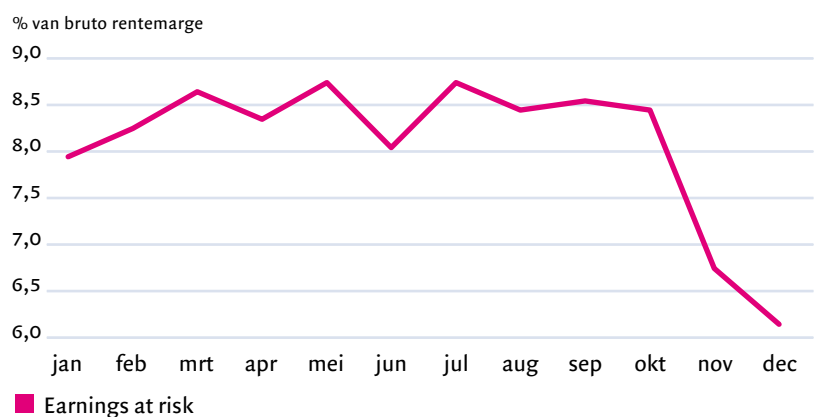
Duration eigen vermogen SNS Bank (2005)

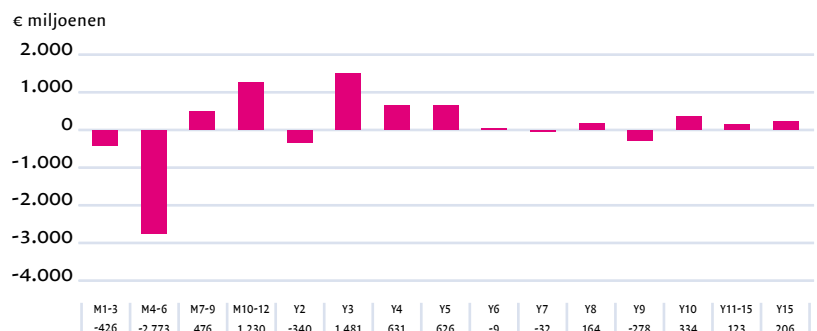
Value-at-Risk SNS Bank (2005)

Earnings-at-Risk SNS Bank (2005)

Rentetypische gaps SNS Bank (december 2005)

het jaar. Het einde van 2005 laat een afnemende duration van het eigen vermogen zien, in verband met de oplopende lange rente. Deze ontwikkeling vloeide voort uit onze verwachting van stijgende rentes in 2006 en de vlakke rentecurve eind 2005.

SNS Bank onderzoekt tevens periodiek de gevoeligheid van het resultaat en het vermogen voor veranderingen in rentes en aandelenkoersen. Zie tabel 6 pagina 58.

De 'Value-at-Risk' is gedurende 2005 niet boven de 12,5% van de marktwaarde van het eigen vermogen uitgekomen. De 'Earnings-at-Risk' bedroeg gedurende 2005 maximaal 8,7% van het gebudgetteerde brutorenteresultaat op jaarbasis. Er zijn gedurende 2005 geen additionele acties nodig geweest om op basis van de 'Value-at-Risk' en de 'Earnings-at-Risk' de positie bij te sturen.

Het offerterisico is het risico dat de bank een lagere rente moet aanbieden indien de rente daalt tussen het moment van offrenen en passeren. Dit risico wordt separaat gemanaged. Maandelijks wordt de keuze voor wel of niet indekken gemaakt op basis van de kosten en het risico. In 2005 is er steeds voor gekozen het offerterisico niet in te dekken.

Alle valutapositionen van SNS Bank worden maandelijks gemeten en direct structureel afgedekt.

Marktrisico – handelsportefeuille SNS Bank

SNS Bank loopt in de handelsportefeuille slechts een beperkt marktrisico, dat op dagelijkse basis wordt berekend en via een stelsel van limieten wordt beheerd. Het gehanteerde raamwerk van Value-at-Risk en stresslimieten voor extreme omstandigheden heeft ook in 2005 goed gefunctioneerd (zie tabel 7 en 8). De 'benuttingsgraad' voor beide limieten was gedurende 2005 laag. De Value-at-Risk-methodiek bestaat uit scenarioanalyses (Monte Carlo) en stresstests. De onderliggende scenario's worden geijkt aan de hand van historische data.

Het economisch kapitaal behorende bij de handelsportefeuille bedroeg in 2005 minder dan 1% van totale economisch kapitaalconsumptie van SNS REAAL.

Marktrisico – REAAL Verzekeringen

Het marktrisico van REAAL Verzekeringen ontstaat doordat bij veranderingen in de financiële markten de waardeveranderingen van de beleggingen

7 Value-at-Risk (99% op dagbasis)

Desk (in duizenden euro's)	Limiet
FX/Corporate desk	50
Geldmarktdesk	700
Kapitaalmarktdesk	150
Off balance-desk	200
Aandelendesk	500
Deviratendesk	100
Obligatiedesk	300
Totaal	2.000

8 Stresstest

Desk (in duizenden euro's)	Limiet
FX/Corporate desk	150
Geldmarktdesk	2.100
Kapitaalmarktdesk	450
Off balance-desk	600
Aandelendesk	1.500
Deviratendesk	300
Obligatiedesk	900
Totaal	6.000

(aandelen, vastgoed, vastrentend) niet gelijklopen met die van de verplichtingen. Het risico wordt op kwartaalbasis gerapporteerd aan het ALCO Verzekeringen, waar ook de beheersing van de risico's plaatsvindt en rendement-risico-gerelateerde beslissingen worden genomen. De belangrijkste kwantificering van het risico vindt plaats door middel van berekening van het ALM/economisch kapitaal, scenarioanalyses en duration-analyses.

Beleggingsbeleid

Zowel bij SNS REAAL, SNS Bank als REAAL Verzekeringen neemt het marktrisico een groot deel voor zijn rekening in het totale economisch kapitaal. Vertrekpunt voor het beleid van REAAL Verzekeringen betreffende dit risico is het beleggingsplan, waarin op basis van een ALM-studie het strategische beleggingsbeleid voor de komende jaren is uitgezet. In deze ALM-studie wordt een balans gezocht tussen risico en rendement binnen randvoorwaarden betreffende de solvabiliteit, de score in het Standard & Poor's-ratingmodel (CAR-ratio) en de beleggingsopbrengsten. Het vastrentende gedeelte van de beleggingsportefeuille wordt qua looptijd binnen een vooraf gedefinieerde bandbreedte met de verplichtingen

gehouden. Bovendien wordt de portefeuille goed gespreid over regio's, sectoren en ondernemingen.

Een belangrijk gevolg van de ALM-studie is de strategische toename van de post aandelen in de beleggingsportefeuille. In november en december 2005 groeide dit belang tot 10%.

De beleggingsmix van REAAL Verzekeringen had ultimo 2005 het volgende beeld (zie tabel 9). Beleggingen voor rekening en risico van de polishouder (beleggingsverzekeringen) worden hier buiten beschouwing gelaten.

In 2005 vormde de lage rente een vast agendapunt voor het ALCO Verzekeringen. Tot 1 januari 2005 werd de ALM-positie van REAAL Verzekeringen gestuurd op de duration van de vastrentende portefeuille, terwijl sindsdien de duration van de marktwaarde van het eigen vermogen de belangrijkste stuurvariabele voor de ALM-positie is. Aan het begin van het jaar is een ingroeipad voor de duration van het eigen vermogen afgesproken (zie onderste rechte lijn in grafiek 17). Tijdens 2005 is de duration van het eigen vermogen driemaal onder het ingroeipad gedaald, maar zijn er acties genomen om de duration van het eigen vermogen in een opwaartse trend te laten bewegen. De reden van de daling onder het ingroeipad is dat de duration van het eigen vermogen zeer gevoelig is voor veranderingen in de rente bij een laag renteniveau. Dit wordt veroorzaakt doordat de marktwaarde en de duration van de garanties in de verplichtingen sterk veranderen met bewegingen in de rente. De duration van de vastrentende beleggingen verandert in veel mindere mate bij dezelfde rente-bewegingen. ALCO Groep heeft begin 2006 besloten om het ingroeipad voor duration als evaluatie-trigger te hanteren en daarnaast een limietsysteem op basis van Value-at-Risk (VaR) te introduceren. De reden om voor VaR als leidende risicomaatstaf te kiezen is dat rente- en aandelenrisico dan simultaan gemeten worden. Dit is belangrijk geworden na de uitbreiding van het belang aandelen in de beleggingsportefeuille van REAAL Verzekeringen eind 2005.

Met behulp van een gevoeligheidstest wordt periodiek het effect onderzocht van veranderingen op de rente- en/of de aandelenmarkten op het resultaat, het vermogen en de solvabiliteit. Zie tabel 10 voor de uitkomsten van de gevoeligheidstest ultimo 2005 (bedragen in miljoenen euro's).

9 Beleggingsmix REAAL Verzekeringen

Ultimo 2005	2005	
Vastrentend:	76%	
- Staat		34%
- AAA/AA		16%
- A/BBB		13%
- High Yield		1%
- Hypotheken		12%
Aandelen	10%	
Vastgoed	4%	
Overige	10%	

10 Gevoeligheidstest REAAL Verzekeringen (ultimo 2005)

Bedragen in miljoenen euro's	Marktwaarde Eigen Vermogen	Resultaat	IFRS Eigen Vermogen	DNB Solvabiliteit
Verandering				
Rente +1%	+19	+2	-203	0%-punt
Rente -1%	-185	-2	+203	0%-punt
Aandelen +10%	+112	0	+77	+15%-punt
Aandelen -10%	-112	-49	-77	-15%-punt

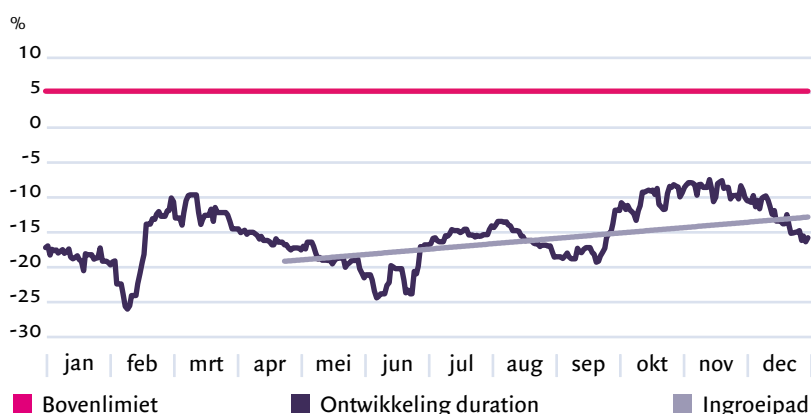
KREDIETRISICO

Het kredietrisico is het risico dat een debiteur geheel of gedeeltelijk in gebreke blijft of dat diens positie verslechtert, waardoor het resultaat of de vermogenspositie negatieve gevolgen ondervindt.

Kredietrisicoprofiel SNS REAAL

SNS REAAL kent verschillende verschijningsvormen van kredietrisico. Hiervan is de hypothecaire financiering, met een aandeel van 78% qua uitstaand bedrag, verreweg het belangrijkste (zie tabel 11 op pagina 62). Gezien de goede dekking en

17 Duration eigen vermogen REAAL Verzekeringen

lage kansen op wanbetaling van deze financieringen is het risicoprofiel van de totale kredietportefeuille zeer laag.

Per type kredietrisico zijn taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor functionarissen en comités bepaald met getrapte beslissings-bevoegdheden. Deze zijn vastgelegd in de beleidsdocumenten voor het desbetreffende kredietrisicotype.

Kredietbeheer hypotheek en overige particuliere kredietverlening SNS Bank

⊙ Ontwikkeling huizenprijzen

De belangrijkste factor voor kredietverliezen op hypotheek is de ontwikkeling van de huizenprijzen. De reden is dat bij een stijging van de huizenprijzen de schade voor de bank bij gedwongen verkoop zeer beperkt is, terwijl bij een daling van de prijzen de verliezen significant kunnen zijn. De gerealiseerde en verwachte huizenprijsstijging wordt daarom nauwgezet gevolgd door SNS Bank en indien nodig worden de acceptatievoorwaarden, vooruitlopend op de huizenprijsontwikkeling, aangepast.

Voor de komende jaren verwacht de bank stabiele tot licht stijgende huizenprijzen. Opwaartse druk ontstaat door de beperkte en tegenvallende groei van het woningaanbod, terwijl groei van het aantal eenpersoonshuishoudens en de stijging van inkomen en vermogen de vraag blijven stimuleren. Negatieve factoren zijn de zeer geleidelijke vermindering van de aftrekbaarheid van de hypotheekrente en de relatief hoge huizenprijzen. De verwachtingen voor de prijsontwikkeling voor de komende jaren vormen geen aanleiding om de acceptatievoorwaarden aan te passen.

⊙ Financiering eigen woning

In Nederland is de financiering van de eigen woning aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Hierdoor is het aantrekkelijk relatief veel te lenen. De Nederlandse markt kent daarom in internationaal perspectief relatief hoge bevoorschottingspercentages. Het kredietrisico wordt echter belangrijk gemitigeerd, omdat er veelal extra zekerheden zijn in de vorm van verpande levensverzekeringen of spaar- of beleggingsdepots. De feitelijke gerealiseerde en de verwachte kredietrisicoverliezen zijn hierdoor uitermate beperkt. In 2005 heeft de bank onderzocht in hoeverre de portefeuille marktconform is. De conclusie was dat de portefeuille voor vrijwel alle risico-indicatoren vergelijkbaar is met de markt.

11 Verdeling kredietportefeuille SNS REAAL (ultimo 2005)

In € miljoen	2005
Hypothecaire kredietverlening SNS Bank	42.601
Zakelijke kredietverlening SNS Bank	2.176
Consumptieve kredietverlening SNS Bank	615
Hypothecaire kredietverlening REAAL Verzekeringen (exclusief spaardelen)	988
Vastrentende beleggingsportefeuille REAAL Verzekeringen	2.884
Kredietverlening aan tussenpersonen REAAL Verzekeringen	50
Vorderingen op herverzekeraars	371
Bancaire tegenpartijen (inclusief derivaten)	5.033
Totaal	54.718

⊙ Kredietbeheer

Kredieten aan particuliere relaties bestaande uit hypothecaire leningen of consumptieve kredieten worden op basis van een uitgebreid stelsel van acceptatienormen en beleidsregels door hiervoor bevoegde functionarissen geaccepteerd. De mede in het kader van Basel II ontwikkelde acceptatiescoremodellen spelen hierbij een ondersteunende rol.

Het kredietbeheer van bestaande klanten vindt op klantniveau plaats door een actieve bewaking en opvolging van betalingsachterstanden. Met behulp van het 'Portefeuille Management Proces' worden de kredietrisico's op portefeuilleniveau doeltreffend beheerd en worden concentratierisico's tegengegaan. Dit proces bestaat uit drie onderdelen: het definiëren van een doelportefeuille, het maandelijks monitoren van de portefeuille (inclusief rapportage) en het bijsturen van de portefeuille.

De instrumenten voor bijsturing bestaan uit het prijsbeleid, het acceptatie- en beheerbeleid, specifieke (marketing)acties en productontwikkeling.

⊙ Infectiegraad en bevoorschotting

De besluitvorming over de bijsturingsacties vindt plaats in het Prijsrisicocomité Bank. Dit comité stuurt de portefeuille op basis van een aantal risico-indicatoren, zoals de 'infectiegraad' en de 'Loan to Foreclosure Value' (LtFV).

De infectiegraad is het aantal klanten dat in behandeling is bij Bijzonder Beheer, als percentage van de totale portefeuille. Eind 2003 was de infectiegraad nog 2,93%, maar deze daalde via 1,87% ultimo 2004 tot 1,46% ultimo 2005.

De LtFV geeft de 'bevoorschotting' weer, door de uitstaande lening te nemen als percentage van de

executiewaarde van het onderpand. Bij de 'Loan to Market Value' gaat het om de marktwaarde van het onderpand.

Wat de hypotheekportefeuille van SNS Bank betreft is de gewogen gemiddelde LtFV 92% (op basis van geïndexeerde LtFV 81%). De gewogen gemiddelde 'Loan to Market Value' is 80% (geïndexeerd 71%). Het relatief hoge percentage wordt veroorzaakt door het fiscale regime in ons land. Voor 60% van de hypotheeken geldt dat de bevoorschotting minder dan 100% bedraagt.

⊙ Verliezen op hypotheeken

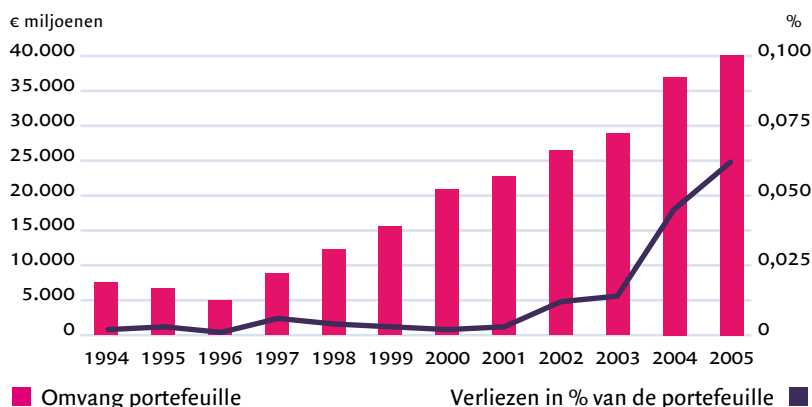
In de jaren negentig bevonden de gerealiseerde verliezen op de hypotheekportefeuille zich ruim onder 0,01% (zie grafiek 18). Dit laat zich verklaren door economische groei, relatief lage werkloosheid en voortdurend stijgende huizenprijzen in dat decennium. SNS REAAL ziet als oorzaak van de toename aan verliezen sinds 2003 de negatieve economische ontwikkeling, waardoor de inkomensituatie van huishoudingen verslechterde en de huizenprijzen minder snel stegen. SNS REAAL acht het onwaarschijnlijk dat het huidige niveau aan verliezen – 0,062% – in de komende periode belangrijk toeneemt. Redenen hiervoor zijn onder meer de verdere stijging van de huizenprijzen in 2005 en de verbeterde procedures ten aanzien van het achterstandenbeheer (zie kader rechtsonder). Bovendien brengt SNS Bank het acceptatieproces bij een centrale 'mid office' onder, ten behoeve van het gehele distributienetwerk.

⊙ Stresstests

SNS Bank onderwerpt haar hypotheekportefeuille tweemaal per jaar aan een stresstest. Door hierbij scenario's met extreme marktomstandigheden te gebruiken, ontstaat een beeld van de gevolgen hiervan voor de inkomsten en het vermogen van de bank.

Een van die scenario's is gebaseerd op het afschaffen van de fiscale aftrekbaarheid van hypotheekrente. De verwachting is dat een dergelijke maatregel op zichzelf beschouwd leidt tot dalende huizenprijzen en verlies van koopkracht. Toegepast op de interne kredietrisicomodellen van SNS Bank levert dit scenario op dat zowel de kans op niet-betalen als het verlies door niet-betalen toeneemt. Op basis van het huidige LtFV-profiel van de hypotheekportefeuille van de bank wordt echter niet verwacht dat het vermogen van de bank in belangrijke mate wordt beïnvloed door een dergelijke wetswijziging.

18 Kredietverliezen op particuliere hypotheeken SNS Bank

Kredietbeheer zakelijke kredietportefeuilles

Bij de zakelijke kredietverlening heeft de Hoofdirectie van SNS Bank het kredietverleningsproces gedelegeerd via een stelsel van bevoegdheden. De Kredietcommissie is bevoegd kredieten boven € 2 miljoen te fiatteuren. De fiatting voor kredieten tot dat bedrag vindt plaats door daartoe aangewezen functionarissen op basis van het 'vier ogen'-principe, conform de fiattingmatrix. Hierin zijn de fiattingsbevoegdheden – afhankelijk van het kredietbedrag en de kredietklasse – toegekend aan de betreffende functionarissen. Kredietaanvragen boven € 750.000 worden door de afdeling Kredietanalyse geanalyseerd en met een advies aan de betreffende fiatteur of de Kredietcommissie voorgelegd. Zakelijke kredieten boven € 750.000 worden jaarlijks geactualiseerd, waarbij de kredietwaardigheid van de klant aan de hand van recente jaarcijfers opnieuw wordt beoordeeld. Voor kredieten onder € 750.000 vindt een jaarlijkse

Optimalisatie achterstandenbeheer hypotheekportefeuilles SNS Bank

In het kader van een verdere verbetering van het risico-beheer van haar hypotheekportefeuilles heeft SNS Bank het programma 'Risiko Beheersing Hypotheken' gestart. Een onderdeel hiervan is de optimalisatie van het achterstandenbeheer en het Bijzonder Beheer. SNS Bank realiseert hierdoor in 2006 de volgende verbeteringen:

- ⊙ Centraliseren en concentreren van het achterstandenbeheer waardoor de kennis gebundeld wordt en echt risicovolle posten sneller worden herkend.
- ⊙ Uniformeren en professionaliseren van de behandelingswijze van achterstandsposten en bijzonder-beheerposten (o.a. door middel van een prioriteringsinstrument).
- ⊙ Sneller uitwinnen als klanten niet aan betalingsverplichtingen blijken te kunnen voldoen.

revisie plaats afhankelijk van de risicoklasse waarin het betreffende krediet is ingedeeld.

Kredietbewaking op klantniveau vindt plaats aan de hand van het 'Management Informatie Systeem Krediet Risico Management' (MIS KRM), dat op dagelijkse basis aan de hand van een aantal risico-indicatoren eventuele problemen vroegtijdig signaleert. Op portefeuilleniveau worden de risico's op kwartaalbasis gevolgd aan de hand van een uitgebreide rapportage van de ontwikkelingen binnen de zakelijke kredietportefeuille. Naast de infectiegraad wordt ook de verdeling over de diverse branches in deze rapportage gevolgd en zo nodig bijgestuurd. De infectiegraad heeft in het afgelopen jaar een stijgende trend laten zien. Dit is een weerspiegeling van de economische situatie in de segmenten van het midden- en kleinbedrijf waarin SNS Bank actief is.

Tabel 12 laat de spreiding zien van de zakelijke portefeuille over de bedrijfstakken. De 'Verhuur en handel onroerend goed' maakt het grootste deel uit van de categorie 'Dienstverlenende bedrijven'. Het betreft overwegend hypothecair gedekte financieringen van commercieel onroerend goed.

De top 10 zakelijke klanten heeft een aandeel van 13% in de portefeuille (zie tabel 13). De top 10 'non performing loans' neemt 2,25% van de portefeuille in (zie tabel 14).

Bijzonder Beheer

Een essentieel onderdeel van het retail- en zakelijke-risicobeleid vormt de tijdige inzet van de afdeling Bijzonder Beheer. Indien wordt gesignaleerd dat een kredietnemer niet meer aan zijn verplichtingen tegenover de bank voldoet of dat de financiële positie van een kredietnemer zodanig is verslechterd dat verwacht wordt dat deze in de nabije toekomst niet aan zijn verplichtingen zal voldoen, wordt hij overgedragen aan de afdeling Bijzonder Beheer. Deze afdeling, onderdeel van KRM, treft afhankelijk van de ernst van het probleem maatregelen ter minimalisering van het risico voor de bank. Daarnaast bepaalt de afdeling per kwartaal de hoogte van de te treffen voorzieningen en doet hiertoe een voorstel aan de Kredietcommissie van SNS Bank.

Voorzieningenbeleid

SNS Bank heeft haar voorzieningenbeleid in 2005 ingericht conform de richtlijnen van IFRS. De voorzieningen voor de retailportefeuilles – hypothecaire leningen en consumptieve kredieten – bestaan uit

12 Zakelijke portefeuille (ultimo 2005)

Bedrijfstak	Verdeling
Overheid	16,8%
Land- en tuinbouw, bosbouw en visserij	0,7%
Nijverheid	2,9%
Dienstverlenende bedrijven	40,3%
Financiële instellingen	16,9%
Overig	22,4%
Totaal	100%

een collectieve voorziening voor leningen die een betalingsachterstand hebben ('impairmentvoorziening') en een voorziening op die onderdelen van de kredietportefeuille waar objectieve aanwijzingen er op duiden dat er waarschijnlijk verliezen in schuilen. De hoogte van de collectieve impairmentvoorziening is afhankelijk van de achterstandstermijn. Bij de bepaling van de hoogte van de voorziening wordt rekening gehouden met de contant gemaakte verwachte executiewaarde van het onderpand.

De voorziening voor de zakelijke kredieten bestaat eveneens uit een impairmentvoorziening en een voorziening op die onderdelen van de kredietportefeuille waar objectieve aanwijzingen er op duiden dat er waarschijnlijk verliezen in schuilen. Bij de bepaling van de impairmentvoorziening wordt een onderscheid gemaakt tussen kredieten met een obligo groter dan één miljoen euro en kredieten met een obligo onder dit bedrag. Voor de eerste categorie geldt dat de voorziening per individuele post wordt bepaald. Voor kredieten onder één

13 Top 10 zakelijke klanten op basis van limieten

In € miljoenen	Limieten	Debet-volume
Bedrijfstak		
1 Gezondheids- en welzijnszorg	70,1	49,7
2 Overige verhuurbedrijven	66,7	59,4
3 Overige verhuurbedrijven	57,7	30,6
4 Financiële instellingen	55,1	55,1
5 Verhuur en handel onroerend goed	51,8	47,0
6 Financiële instellingen	48,9	32,6
7 Verhuur en handel onroerend goed	47,0	45,6
8 Financiële instellingen	39,5	23,7
9 Gezondheids- en welzijnszorg	38,7	38,7
10 Handel en reparatie van consumentenartikelen	37,5	32,1
Totaal	513,0	414,5

miljoen euro wordt de voorziening collectief vastgesteld afhankelijk van de risicoklasse. Bij de bepaling van de voorzieningen van de zakelijke kredieten speelt de waarde van het contant gemaakte uitwinningresultaat van de zekerheden een rol (zie tabel 15).

Kredietbeheer bancaire tegenpartijen

SNS Financial Markets voert in het kader van het treasury- en het fundingbeleid geld- en kapitaalmarkttransacties uit met diverse bancaire tegenpartijen. Het betreft vooral korte uitzettingen en derivatentransacties gericht op het afdekken van rente en valutarisico's. Het beheer van deze tegenpartijrisico's is gebaseerd op een aantal beleidsuitgangspunten:

- ⊙ SNS Financial Markets kan slechts transacties waar kredietrisico uit voortvloeit aangaan met financiële tegenpartijen waarvoor een door de Kredietcommissie goedgekeurde limiet is ingeruimd.
- ⊙ Slechts bancaire tegenpartijen met minimaal een single A-rating komen voor een limiet in aanmerking. Daarnaast dient de hoofdvestiging van de tegenpartij gevestigd te zijn in een OECD-land.
- ⊙ De omvang van een limiet is gemaximeerd tot een vast percentage van het eigen vermogen van SNS Bank en van het eigen vermogen van de betreffende tegenpartij, waarbij de laagste waarde als maximum geldt.
- ⊙ SNS Financial Markets maakt gebruik van diverse risicomitigerende contracten zoals 'cash netting'-overeenkomsten, ISDA-contracten

14 Top 10 non performing loans op basis obligo

In € miljoenen	Obligo
Bedrijfstak	
1 Vastgoed	17,3
2 Burgerlijke en utiliteitsbouw	16,3
3 Vastgoed	10,3
4 Vastgoed	6,9
5 Verhuisvervoer	3,9
6 Betonindustrie	3,7
7 Transport	3,3
8 Horeca	3,2
9 Verhuurd onroerend goed	3,2
10 Verhuurd onroerend goed	3,1
Totaal	71,1

en 'Credit Support Annex'-contracten (CSA). Met deze laatste contracten worden krediet-obligo's beperkt door het onderling plaatsen van liquiditeiten als onderpand.

Kredietrisico hypotheken REAAL Verzekeringen

De hypotheekportefeuille van REAAL Verzekeringen bestaat voor een groot deel uit hypotheken waarvan de terugbetaling is gegarandeerd via de Nationale Hypotheek Garantie. Bovendien zijn de meeste woninghypotheken al enige jaren geleden verstrekt. De waardeinstijgingen van de afgelopen jaren hebben ertoe geleid dat de executiewaarden van de onderpanden sterk zijn toegenomen. In geval van wanbetaling door een debiteur zal de verzekeraar dan ook meestal zijn vordering volledig kunnen innen door verkoop van het onderpand.

15 Ontwikkeling van de voorzieningen voor verwachte verliezen op leningen SNS Bank (geconsolideerd)

In duizenden euro's	Stand begin jaar	Afboekingen	Dotatie	Vrijval	Stand jaarultimo	Voorziening in % van de risicogewogen activa
Jaar 2004						
Hypotheke	43.219	16.623	26.580	7.279	45.897	
Zakelijke leningen	57.117	26.050	45.430	12.869	63.627	
Consumentenkredieten	29.708	4.812	23.263	13.484	34.675	
Totaal	130.044	47.485	95.273	33.632	144.199	0,72%
Jaar 2005						
Hypotheke	50.504	24.613	18.856	1.254	43.493	
Zakelijke leningen	76.597	14.578	42.866	18.791	86.094	
Consumentenkredieten	34.675	8.427	17.662	6.606	37.304	
Totaal	161.776	47.618	79.384	26.651	166.891	0,80%

REAAL Verzekeringen loopt dan ook slechts een zeer beperkt kredietrisico op haar hypotheekportefeuille.

Kredietrisico tussenpersonen REAAL Verzekeringen

REAAL Verzekeringen beheerst het proces behorende bij kredietverlening aan tussenpersonen via een speciaal daarvoor ingestelde Kredietcommissie, met de CEO van de verzekeraar als voorzitter. De toetsingscriteria zijn in 2004 en in 2005 verscherpt en de 'exposure' is verminderd.

VERZEKERINGSTECHNISCH RISICO

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat de omvang en het tijdstip van uitgaande kasstromen in verband met materiële risico's zoals sterfte, invaliditeit, schadeclaims of verzekeringsgedrag, niet overeenstemmen met de verwachtingen. De portefeuille van REAAL Verzekeringen kent een laag risicoprofiel. De portefeuille is goed gespreid en zowel bij de levensverzekeringen als bij de schadeverzekeringen ligt de focus op de retailmarkt en het midden- en kleinbedrijf in Nederland.

Risicobeheer

REAAL Verzekeringen beperkt het verzekeringsrisico met een stelsel van strakke procedures en criteria voor productontwikkeling, acceptatie en reservering. Niet-passende risico's of risico's die vooraf gestelde grenzen overschrijden, worden – indien toch geaccepteerd – geplaatst bij een herverzekeraar.

De ontwikkeling van de portefeuille wordt maandelijks gevolgd door afgevaardigden van de Hoofd-directie en de afdelingen Financial Reporting & Information Management, Management Accounting en Actuarial. Hierbij wordt de ontwikkeling van premies en 'loss ratios' geanalyseerd per branche.

Verzekeringstechnisch risico – Levensverzekeringen

Samenstelling levensverzekeringsportefeuille

De levensverzekeringsportefeuille van REAAL Verzekeringen bevat individuele verzekeringen en collectieve verzekeringen. Beide verzekeringsvormen worden verkocht als verzekeringen met een uitkering in geld (de traditionele verzekeringen) en verzekeringen met een uitkering in units (beleggingsverzekeringen of 'unit linked'-verzekeringen).

Bij de traditionele verzekeringen heeft de polishouder geen onzekerheid over de hoogte van de uitkering van de verzekering. REAAL Verzekeringen keert, indien sprake is van een uitkering, een vooraf vastgesteld bedrag in euro's uit aan de polishouder. Bij de beleggingsverzekeringen loopt

de polishouder wel risico over de hoogte van de uitkering van de verzekering. Het verzekerde bedrag wordt immers bepaald door de waarde van de units en is afhankelijk van de waarde van de fondsen waarin de units zijn belegd. Bij beide soorten verzekeringen betaalt de polishouder een periodieke premie of een eenmalige premie (koopsom).

Binnen de individuele levensverzekeringsportefeuille ligt voor REAAL Verzekeringen de focus op hypotheekgerelateerde beleggingsverzekeringen en (pensioen)verzekeringen met een periodieke uitkering bij in leven zijn (de direct ingaande lijfrente).

Verzekeringstechnische risico's levensverzekeringsportefeuille

Een levensverzekering geeft recht op een uitkering bij overlijden van de verzekerde en/of een uitkering bij in leven zijn van de verzekerde.

Lang- en kortlevenrisico

Het belangrijkste risico van een levensverzekering is het sterfterisico. Het sterfterisico geeft bij een uitkering bij overlijden het risico weer dat een verzekerde eerder overlijdt. Indien er sprake is van een uitkering bij in leven zijn is het sterfterisico voor REAAL Verzekeringen dat de verzekerde later overlijdt. Het risico dat een verzekerde overlijdt, wordt voornamelijk gekwantificeerd door zijn of haar sterftkans. De sterftkansen van de Nederlandse bevolking worden onderzocht en gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). REAAL Verzekeringen doet daarnaast ook onderzoek naar de sterftkansen van de eigen verzekerden. De afgelopen jaren bleken de sterftkansen van de Nederlandse bevolking (en ook die van de verzekerdenpopulatie van REAAL Verzekeringen) te dalen en de verwachting is dat die trend zich zal voortzetten. Met andere woorden: de mensen blijven steeds langer leven. In risicoterminen wordt dit ook wel het langlevensrisico genoemd en dit is dus hoofdzakelijk een risico voor de verzekeringen met een uitkering bij in leven zijn.

De tegenhanger van het langlevensrisico is het kortlevenrisico, dat een rol speelt bij verzekeringen met een uitkering bij overlijden. REAAL Verzekeringen heeft aanzienlijk meer volume in producten met een kortlevenrisico.

Toereikendheidstoets DNB bij lage rente

Het belangrijkste risico voor een levensverzekeringsmaatschappij in de huidige lagerenteomgeving is het risico op ontoereikende reserves. Nederlandse verzekeraars worden door

DNB verplicht om jaarlijks een toereikendheidstoets uit te voeren. Hiermee wordt getest of een verzekeringsmaatschappij op basis van de huidige portefeuille kan voldoen aan al haar verplichtingen. Hierbij wordt rekening gehouden met toekomstige premies en uitkeringen op bestaande contracten. Toekomstige productie wordt niet meegenomen in de berekening. De belangrijkste aanname in deze toets is het rendement op te beleggen gelden in de toekomst. Ongerealiseerde koerswinsten op de huidige obligatieportefeuille worden meegenomen bij het projecteren van het toekomstige beleggingsinkomen. REAAL Verzekeringen gebruikt historische data uit haar eigen portefeuilles voor de schattingen betreffende sterfte en verval. Kosten worden volgens interne allocatiemethoden toegekend aan de producten. Hierbij wordt uitgegaan van een 'going concern'-situatie.

REAAL Verzekeringen heeft ultimo september 2005 een toereikendheidstoets uitgevoerd voor de gehele levenportefeuille. Voor de beleggingsrendementen zijn drie scenario's doorgerekend: 3%, 2,5% en 2%. Deze scenario's zijn strikter dan de scenario's die DNB eist in de officiële toets. Uitkomst van de toets is dat alleen in het 2%-scenario de reserves niet helemaal toereikend zijn. Opgemerkt wordt dat dit scenario zeer extreem is: de gehele rentecurve daalt meteen naar 2% en blijft op dit niveau totdat de laatste verplichting betaald is. Het tekort kan echter gemakkelijk vanuit het eigen vermogen gefinancierd worden zonder dat de sterke solvabiliteitspositie van REAAL Verzekeringen hieronder lijdt.

Gedrag polishouder

Andere verzekeringstechnische risico's van de levenportefeuille zijn risico's met betrekking tot

het verzekeringsgedrag van de polishouder, zoals onnatuurlijk verval (verzekerde beëindigt de polis voor de einddatum van de verzekering), premievrijmaking (de verzekerde beëindigt de periodieke premiebetaling voor de einddatum van de verzekering) en invalidering of revalidering (verzekerde raakt arbeidsongeschikt).

Catastroferisico

Extremen in de verzekeringstechnische risico's vormen een apart risico: het catastroferisico. Het catastroferisico is voor het sterfterisico bijvoorbeeld een wereldwijde griep epidemie. Voor het risico met betrekking tot het verzekeringsgedrag van de polishouder is dit bijvoorbeeld het risico dat een grote tussenpersoon zijn hele portefeuille onderbrengt bij een andere verzekeraar.

Beheersing risico's van de levensverzekeringsportefeuille

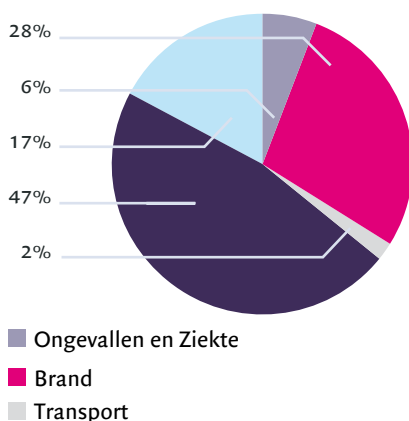
De ontwikkelingen in de verzekeringstechnische risico's worden periodiek onderzocht. De resultaten worden gebruikt voor de prijsbepaling, de acceptatievoorwaarden en de waarderingen van de levensverzekeringen.

Verzekeringstechnisch risico – Schade

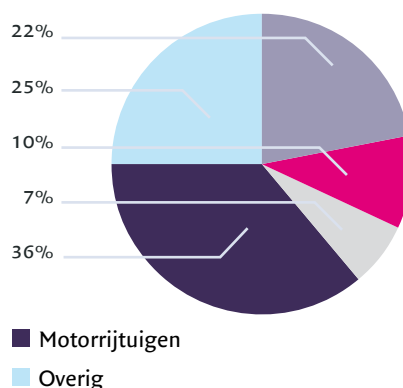
Binnen de schadeverzekeringsportefeuille van REAAL Verzekeringen ligt de nadruk op de vier hoofdbranches Ongevallen en Ziekte, Brand, Motorrijtuigen en Overig (Zie grafiek 19). Door de overname van de portefeuille van Nieuwe Hollandse Lloyd in september 2005 is ook het aantal dekkingen in de branche Transport aanzienlijk toegenomen, hoewel het aandeel in de totale portefeuille gering blijft.

19 Verdeling premie en schadevoorziening

Bruto geboekte premie (2005)

Brutoschadevoorziening (ultimo 2005)

Beheersing van het schadeverzekeringsrisico

Door de focus op de retailmarkt en het midden- en kleinbedrijf is een portefeuille ontstaan die enerzijds gekenmerkt wordt door diversificatie over verschillende (sub)branches en zich anderzijds onderscheidt door de gelijksoortigheid van de verzekerde risico's. De portefeuille kent hierdoor een relatief lage variabiliteit in het verzekeringstechnische resultaat.

Beheersing schade-uitloop

REAAL Verzekeringen beschikt over een gespecialiseerde afdeling voor (letsel)schade-behandeling. Deze afdeling behandelt schaden op 'post-voor-post'-basis, maakt inschattingen van de schadeomvang en bewaakt de voortgang van de schadeafhandeling. Opgetreden schaden kennen gewoonlijk een lange periode van afwikkeling. In de meeste gevallen zal de uitloop van schade vijf tot acht jaar in beslag nemen.

Catastrofe

Catastrofes schaden als gevolg van storm of terrorisme zijn door REAAL verzekerd (zie hieronder). Catastrofen als gevolg van geweldpleging, nucleaire incidenten of overstroming zijn uitgesloten onder de polisvoorwaarden.

Onrechtmatig claimgedrag

Onrechtmatig claimgedrag van polishouders heeft betrekking op het risico dat polishouders onterecht een schade claimen of de omvang van een schade overdrijven. Het toezicht op fraude is decentraal ondergebracht bij diverse afdelingen, waaronder Acceptatie, Schademelding en Schadebehandeling. In 2006 worden de inspanningen op het gebied van fraudepreventie en -opsporing geïntensiveerd, onder meer door een afzonderlijke operationele afdeling Fraude op te zetten.

Insurance risk – Herverzekering

Herverzekeringsbeleid

Voor zowel REAAL Leven als REAAL Schade wordt ieder jaar de herverzekering afgestemd op de 'risk appetite' van SNS REAAL. De herverzekeringsdekking wordt vormgegeven op basis van de uitkomsten van risicoanalyses op de diverse portefeuilles. Hierbij wordt gekeken naar het effect van herverzekering op de aanwezige solvabiliteit, het gewenste rendement en de winstgevendheid. Naast de reguliere bescherming van de portefeuilles beschikt REAAL Schade over een catastrofecontract voor gedekte natuurgevaren (storm, hagel) en cumulatie binnen de brandportefeuille (bijvoorbeeld

door de vuurwerkexplosie in Enschede). Het risico van terrorisme is herverzekerd via de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden (NHT).

Herverzekering REAAL Leven

De levensverzekeringsportefeuille van REAAL Verzekeringen heeft een aanzienlijke groei doorgemaakt, zowel in termen van premie-inkomen en verzekerd kapitaal, als in winstgevendheid. In 2005 zijn studies verricht naar het risicoprofiel van de verzekeringsportefeuille. Op basis daarvan is besloten het eigen behoud te verhogen. Dit moet zijn beslag krijgen in de plaatsing van een geheel nieuw herverzekeringsprogramma in 2006.

Herverzekering REAAL Schade

Het Schadebedrijf heeft de afgelopen jaren haar 'eigen behoud' onder de herverzekeringscontracten verhoogd naar een niveau dat recht doet aan de omvang van de diverse portefeuilles, de aard van de verzekeringstechnische risico's, de resultaten en haar financiële draagkracht (zie tabel 16).

REAAL Verzekeringen voert een actief beleid als het gaat om de plaatsing van haar herverzekeringscontracten. Er wordt een onderscheid gemaakt naar het palet van herverzekerders op het 'property'-programma (brand en catastrofe) en het 'casualty'-programma (auto, aansprakelijkheid en ongevallen). Vanwege het langetermijnkarakter van het laatstgenoemde programma door de schadeafwikkelingen, is continuïteit van het palet uitgangspunt bij de plaatsing.

De afgelopen jaren is voor de herverzekering van auto WA en de aansprakelijkheidsverzekeringen voor particulieren en bedrijven een palet gebruikt dat bestaat uit Münchener Rück (Duitsland), Swiss Re (Zwitserland), Partner Re (Bermuda), Hannover Re (Duitsland), GE Solutions (USA) en Secura (België). De minimale rating van dit palet is A+. Met bijna alle bovenstaande maatschappijen heeft REAAL Verzekeringen sinds het eind van de jaren tachtig een langdurige relatie.

Voor de herverzekering van brand en catastrofe geldt een minimale rating van A-. Hier speelt het prijsaspect een belangrijker rol.

LIQUIDITEITSRISICO

Het liquiditeitsrisico is het risico dat funding en liquide middelen niet (in voldoende mate) ter beschikking staan, waardoor de onderneming niet

op korte termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

SNS REAAL besteedt ruime aandacht aan het beheersen van dit risico, zodat de groep te allen tijde beschikt over adequate reserves en steeds aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

Het liquiditeitsrisico is het meest van belang voor SNS Bank, als grootste geldvrager binnen SNS REAAL (zie 'Funding', pagina 74). De bank beschikt over een brede beleggersbasis, een ruime keuze aan financieringsinstrumenten en brede toegang tot de internationale geld- en kapitaalmarkten. In 2005 heeft SNS Bank de goede toegang tot de financiële markten opnieuw gecombineerd met een stabiele lage 'credit spread'. De looptijd van de funding is in 2005 verlengd, waardoor de looptijd van activa en passiva beter op elkaar is afgestemd. Hierbij is geprofitteerd van het historisch lage niveau van 'credit spreads'. Binnen de groep van Europese 'single A'-banken is SNS Bank de partij met de laagste financieringskosten. Dit is een reflectie van het succesvol onderhouden van relaties met de markten en het door de markt als laag gepercipieerde risicoprofiel van SNS Bank.

Het liquiditeitsrisicobeleid van SNS Bank kent vier elementen:

- ⊙ Liquiditeitsbeheer uitgaande van een 'going concern'-situatie
- ⊙ Diversificatie in de fundingportefeuille
- ⊙ Liquiditeit van activa
- ⊙ Planning voor onvoorziene gebeurtenissen

In de eerste plaats wordt het fundament voor het liquiditeitsrisicomanagement van SNS Bank

gevormd door de samenstelling van de fundingportefeuille in een 'going concern'-omgeving. De dagelijkse cashmanagement-activiteiten van de centrale treasury liggen in het verlengde van de operationele behoefte van SNS Bank en vinden plaats volgens de richtlijnen van de toezichthouder op dit gebied. De afdeling BRM maakt maandelijks, als onderdeel van de ALM-rapportage, een liquiditeitsprognose met een twaalfmaandshorizon en adviseert het ALCO daarbij over sturing om de gewenste liquiditeit te waarborgen.

In de tweede plaats streeft SNS Bank naar diversificatie van de fundingportefeuille met betrekking tot looptijd, instrument, valuta en type belegger. Met het oog op verbetering van het liquiditeitsprofiel van de bank is in 2005 de looptijd van de funding verlengd.

In de derde plaats beschikt SNS Bank over een brede portefeuille snel liquide te maken activa, zoals staatsobligaties. Bovendien is SNS Bank in staat binnen een jaar een groot deel van de hypotheekportefeuille te securitiseren of te verkopen.

In de vierde plaats voert SNS Bank ieder half jaar bankbreed een stresstest uit, waarin de 'contingency planning', ofwel de planning voor onvoorziene gebeurtenissen, een belangrijke rol speelt. De tests betreffen verschillende risico's, met nadruk op het liquiditeitsrisico. Het op de uitkomsten gebaseerde plan bevat scenario's met alternatieven voor herfinanciering, wanneer zich plotselinge veranderingen voordoen in de bedrijfsactiviteiten of op de internationale financiële markten.

16 Eigen behoud REAAL Verzekeringen

In euro's	2003	2004	2005	2006
Schade				
Catastrofe	15.000.000	15.000.000	20.000.000	25.000.000
Brand	500.000	700.000	700.000	700.000
Auto WA	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
AVP/AVB	500.000	500.000	500.000	500.000
Ongevallen	150.000	300.000	300.000	300.000
Leven				
Overlijdensrisico (risicokapitaal)	400.000	400.000	400.000	1.000.000
Arbeidsongeschiktheidsrisico (REAAL Leven) (jaarrente)	20.000	20.000	20.000	35.000
Arbeidsongeschiktheidsrisico (REAAL Schade) (jaarrente)	7.800	7.800	7.800	35.000

OPERATIONEEL RISICO

Het operationele risico is het risico dat verliezen ontstaan door inadequate of falende interne processen of systemen, door ontoereikend, nalatig of crimineel gedrag, of door externe gebeurtenissen.

SNS REAAL ziet operationeel risico als een integraal onderdeel van de lijnverantwoordelijkheid van iedere manager die daarbij wordt ondersteund door gespecialiseerde afdelingen van de groep.

SNS REAAL heeft gekozen voor een groepsbrede invoer van methoden en technieken voor operationeel-ricisomanagement (ORM). Dit houdt in dat SNS Bank en REAAL Verzekeringen een uniforme ORM-aanpak volgen, begeleid door de operationele-ricisobeheer afdeling op groepsniveau. De definities en het kader voor operationeel-ricisobeheer zijn gebaseerd op de Basel II-richtlijnen voor organisaties die de 'standardized approach' hanteren voor de berekening van economisch kapitaal.

Het Comité Risicobeleid SNS REAAL is verantwoordelijk voor het vaststellen van het risicobeleid en het bepalen van kaders en instrumenten. Het toezicht op de uitvoering berust bij de Comité's Risicobeleid van de bank en de verzekeraar. Het beleid wordt voorbereid door de afdeling Balans-beheer & Risk Management, in samenwerking met ORM-gerelateerde expertisefuncties zoals Compliance, Information Security, Business Continuity Management, Personeel & Organisatie, Veiligheidszaken en Business Process Management. Wat de risicobeheersing betreft spelen voorts de afdelingen Administratieve Organisatie en Interne Controle een belangrijke rol. Administratieve Organisatie is verantwoordelijk voor een eenduidige vastlegging van de processen en adviseert het management over inrichtingsvraagstukken, terwijl Interne Controle de werking van de beheersings-maatregelen beoordeelt.

Ter ondersteuning van de risicomanagement-activiteiten zijn de volgende instrumenten en activiteiten ontwikkeld en (deels) geïmplementeerd:

- ⊙ 'Risk Self Assessments' aan de hand waarvan een bedrijfsonderdeel risico's identificeert, beoordeelt, prioriteert en – indien wenselijk – verbeteracties voor beheersing voorstelt
- ⊙ Vastlegging en analyse van incidenten met een (potentiële) schade van meer dan € 5.000
- ⊙ Indicatoren voor belangrijke risico's op corporate en businessniveau voor de tijdige signalering van mogelijke incidenten

Met het oog op de continuïteit van bedrijfsprocessen zijn de belangrijkste systemen en gegevens-bestanden dubbel uitgevoerd, terwijl de gegevens voortdurend worden gekopieerd naar twee fysiek gescheiden locaties. Dit verhoogt de kans dat SNS REAAL in staat is de dienstverlening bij een calamiteit voort te zetten.

GEDRAGSTYPISCH RISICO

Gedragstypisch risico is het risico dat wetten, regelgeving, interne normen of gedragsregels over onder meer integriteit en zorgplicht onvoldoende worden nageleefd.

Financiële instellingen hebben een belangrijke maatschappelijke positie en verantwoordelijkheid. De importantie van deze positie komt onder meer tot uitdrukking in de verwachtingen die bij het publiek bestaan over het gedrag van financiële instellingen en hun medewerkers en een toename van wet- en regelgeving op het gebied van zorgplicht en integriteit. Bovendien is er een toezichthouder bij gekomen, de Autoriteit Financiële Markten (AFM), die verantwoordelijk is voor handhaving van wet- en regelgeving op dit gebied.

SNS REAAL heeft maatregelen genomen om de op haar rustende verantwoordelijkheid te nemen en om het vertrouwen van het publiek in stand te houden. In dat kader heeft SNS REAAL specifieke maatregelen genomen om de risico's te beheersen die zijn verbonden aan het niet voldoen aan de voor haar geldende normen en waarden. Uitgangspunt van deze maatregelen is dat gedragstypische risico's niet uitsluitend beheerst kunnen worden door operationele maatregelen te treffen of door medewerkers reglementen en gedragscodes op te leggen. Beheersing van gedragstypische risico's dient ook te geschieden door voorbeeldgedrag van het management en het in stand houden en waarborgen van een cultuur waarin integriteit vanzelfsprekend gemeengoed is. Naast maatregelen van meer algemene aard heeft SNS REAAL specifieke maatregelen genomen die betrekking hebben op drie hoofdthema's: zorgplicht, integriteit en wet- en regelgeving.

Zorgplicht

De maatregelen in het kader van de zorgplicht hebben tot doel te waarborgen dat SNS REAAL voldoet aan wettelijke en ongeschreven normen die door een financiële instelling in acht genomen moeten worden bij de dienstverlening aan haar klanten. Actuele thema's zijn onder meer het 'ken uw

klant'-beginsel, het verbod tot overcreditering en transparantie over producteigenschappen en kosten.

SNS REAAL heeft een aantal relevante maatregelen genomen om aan de op haar rustende zorgplicht te voldoen. Zo worden in de fase waarin een product wordt ontwikkeld de belangrijkste zorgplichten die bij het desbetreffende product behoren in kaart gebracht en wordt de naleving van deze zorgplichten verankerd in de bedrijfsprocessen die betrekking hebben op de ontwikkeling, distributie en verkoop van een product. Hierdoor wordt naleving van de zorgplicht minder afhankelijk van de specifieke omstandigheden en de individuele capaciteiten of kwaliteiten van medewerkers.

Verder kent SNS REAAL een procedure die erin voorziet dat ontwikkelde producten en concept-reclame-uitingen en productvoorwaarden worden getoetst, onder meer door de afdeling Juridische Zaken, alvorens deze producten aan het publiek worden aangeboden.

Integriteit

Het integriteitbeleid van SNS REAAL is zowel gericht op de eigen integriteit als ook op de integriteit van haar klanten en zakenpartners.

De integriteit van bestuurders en medewerkers wordt gewaarborgd via een stelsel van maatregelen. Dit stelsel bestaat uit eisen die aan het gedrag van medewerkers worden gesteld, organisatorische en administratieve maatregelen, alsmede een handhavingsbeleid. Medewerkers worden alvorens zij in dienst treden getoetst op betrouwbaarheid. Bestuurders van SNS REAAL worden door de toezichthouders (De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten) op hun betrouwbaarheid en deskundigheid getoetst.

Iedere medewerker dient zich te houden aan specifieke gedragscodes en reglementen, die onder meer tot doel hebben om ongewenste verspreiding van vertrouwelijke en/of koersgevoelige informatie tegen te gaan, vermenging van zakelijke en privé-belangen te vermijden en om ander ongewenst gedrag te voorkomen. Zo dienen alle medewerkers die op grond van hun functie over koersgevoelige informatie kunnen beschikken, hun privé-beleggingstransacties uit te voeren via een centrale personeelsdesk waar deze transacties worden gecontroleerd. Verder houdt de afdeling Compliance een register bij van alle nevenfuncties van het hogere management. Voor het bekleden van

bepaalde categorieën nevenfuncties is voorafgaande toestemming vereist. Verder is SNS REAAL verplicht om ernstige incidenten binnen het eigen bedrijf te registreren en te melden aan haar toezichthouders.

Het beleid van SNS REAAL richt zich eveneens op de integriteit van zijn klanten en zakenpartners. Dit beleid heeft tot doel de integriteit van het financiële stelsel te waarborgen. Deze relationele integriteit bestaat onder meer uit het screenen van klanten ('Customer Due Diligence'), het monitoren van transacties van klanten (mede in het kader van de bestrijding van witwastransacties) en het niet aangaan van of verbreken van (commerciële) relaties met zakenpartners die niet over de vereiste vergunning beschikken om hun bedrijfsactiviteiten uit te oefenen.

Wet- en regelgeving

De financiële branche is in de afgelopen jaren geconfronteerd met een substantiële toename aan wet- en regelgeving en het is de verwachting dat deze toename de komende jaren zal aanhouden. Deze toename bestaat onder meer uit regelgeving ter implementatie van Europese regelgeving, de hervorming van de toezichtwetgeving in Nederland en wijzigingen in sociaal-economische regelgeving. Om deze nieuwe wet- en regelgeving tijdig en effectief te kunnen implementeren in de bedrijfsvoering, is een procedure van kracht die waarborgt dat toekomstige wet- en regelgeving tijdig door Juridische Zaken wordt gesignaleerd, waarna een lid van het hogere management wordt belast met de operationele verantwoordelijkheid voor de implementatie ervan. De Raad van Bestuur dan wel de desbetreffende Hoofddirectie van SNS Bank en/of REAAL Verzekeringen wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang van de implementatie en neemt zo nodig beleidsbeslissingen.

Voordat REAAL Verzekeringen en SNS Bank een samenwerkingsovereenkomst aangaan met een intermediair, dient deze aan te tonen dat hij is opgenomen in het AFM-register. Een aanvullende eis van REAAL Verzekeringen is dat de tussenpersoon is aangesloten bij het Klachteninstituut Verzekeringen. SNS Bank laat haar afdeling Veiligheidszaken een integriteitsonderzoek verrichten aan de hand van de verschillende registers. REAAL Verzekeringen doet een vergelijkbaar onderzoek. Bij een negatieve uitkomst wordt de tussenpersoon niet aangesteld. Periodiek wordt gecontroleerd of de tussenpersoon nog steeds bij de AFM staat geregistreerd.

Ten slotte is van belang dat SNS REAAL er structureel aan werkt om aspecten van zorgplicht en integriteit onder de aandacht van haar medewerkers te brengen, teneinde een bedrijfscultuur te

waarborgen waarin naleving van normen ten aanzien van zorg jegens klanten en integriteit gemeengoed is. Het hogere management heeft daarbij een (uit)dragende taak te vervullen.

Compliance

SNS REAAL hecht grote waarde aan haar integriteit, professionaliteit en goede reputatie. Het streven naar deze waarden is neergelegd in het ‘Compliance statement’ dat als volgt luidt: ‘SNS REAAL streeft naar kwalitatief hoogwaardige dienstverlening. Dit is alleen dan mogelijk indien SNS REAAL en haar medewerkers integer handelen. Integer handelen betekent niet alleen handelen in overeenstemming met wettelijke voorschriften, maar ook het behandelen van klanten met respect en het in stand houden van de reputatie van SNS REAAL als een betrouwbare partner.’

Ondernemingsprincipes

In een steeds veranderende en complexer wordende maatschappij waarin wet- en regelgeving voortdurend wordt aangescherpt speelt Compliance een belangrijke rol. Om haar missie verder kracht bij te zetten, heeft SNS REAAL ondernemingsprincipes geformuleerd die het uitgangspunt zijn bij het beleid en het dagelijks ‘denken en doen’. Zij hebben betrekking op de klantgerichtheid, de professionaliteit, het integere gedrag en de maatschappelijke betrokkenheid van de medewerkers van SNS REAAL.

Integriteitsbeleid

Het integriteitsbeleid van SNS REAAL omvat regels en procedures die zijn gebaseerd op eigen normen, wet- en regelgeving en gedragscodes in de bank- en verzekeringsbranche. Uitgangspunt is dat bestuurders, management en medewerkers zowel naar de letter als de geest ervan handelen. De afdeling Compliance stimuleert bewustwording ten aanzien van regels op integriteitsgebied, adviseert hierover aan medewerkers en management, ziet toe op de naleving daarvan en signaleert eventuele tekortkomingen.

Compliance Handleiding Hoger Kader

Meer specifiek geeft de ‘Compliance Handleiding Hoger Kader’ een voor het (top)management bedoeld overzicht van belangrijke integriteitsregels die gelden voor medewerkers van SNS REAAL. In de handleiding zijn tevens algemene gedragsnormen opgenomen zoals:

- ⊙ Iedere directie van een bedrijfsonderdeel heeft een voorbeeldfunctie en is verantwoordelijk voor het waarborgen van de integriteit van haar medewerkers binnen dat bedrijfsonderdeel.
- ⊙ De integriteit van iedere medewerker van SNS REAAL dient buiten elke twijfel te staan.
- ⊙ Medewerkers misbruiken hun positie of functie binnen SNS REAAL niet om persoonlijke (financiële) belangen na te streven.

Algemene Gedragscode Integriteit

Voorts is een ‘Algemene Gedragscode Integriteit’ van kracht voor alle medewerkers van SNS REAAL waarin gedragsregels zijn opgenomen betreffende het zorgvuldig omgaan met informatie, het goed bedienen van de klant, het in overeenstemming handelen met wet- en regelgeving en interne instructies, het vermijden van gelden afkomstig uit misdrijf, het vermijden van niet-toegestane rekeningconstructies alsmede het voorkomen van vermenging van zakelijke en privé-belangen, bijvoorbeeld bij het aannemen van relatiegeschenken of het uitoefenen van nevenactiviteiten.

‘Compliance awareness’

Om de ‘compliance awareness’ binnen SNS REAAL te vergroten, is bij de implementatie van wet- en regelgeving gekozen voor een nieuwe aanpak, waarbij het management en de bedrijfsonderdelen ‘tools’ krijgen aangeboden (onder andere in de vorm van handleidingen) en persoonlijke communicatie met betrokken bedrijfsonderdelen en medewerkers plaatsvindt.

Zo wordt nieuwe regelgeving eerst besproken met de directeuren van alle betrokken bedrijfsonderdelen binnen SNS REAAL. Tijdens deze gesprekken worden aandachtspunten en knelpunten geïnventariseerd die vervolgens in gezamenlijk overleg worden opgelost. Daarnaast worden in het kader van de invoering en communicatie bij de bedrijfsonderdelen (periodieke) presentaties en workshops verzorgd voor de medewerkers en het management. De interne website van Compliance voorziet in relevante en geactualiseerde documentatie.

Regelingen ten aanzien van koersgevoelige informatie

Een belangrijke mijlpaal in 2005 was de afronding van het project koersgevoelige informatie. Dit project betrof een groepsbrede invoering van, en communicatie over, alle (wettelijke) regelingen op het gebied van koersgevoelige informatie. In het kader van de nieuwe aanpak is een handleiding koersgevoelige informatie opgesteld waarin de verplichtingen uit hoofde van alle interne regelingen op een bondige en handzame wijze zijn samengevat en toegestuurd aan de betrokkenen en het hogere kader van SNS REAAL. In verband met inwerkingtreding van de nieuwe Wet Marktmisbruik per 1 oktober 2005 zijn de interne regelingen en handleiding geactualiseerd.

Incidentenmanagement

In het kader van een adequaat incidentenmanagement is een groepsbrede procedure voor het omgaan met incidenten doorgevoerd. Met incidenten wordt bedoeld op materiële voorvallen binnen SNS REAAL die een ernstig risico vormen voor de integere bedrijfsvoering, zoals fraudes of ernstige overtredingen van integriteitsregelingen met mogelijke negatieve publiciteit. De kern van de procedure is dat de afhandeling van incidenten zo spoedig mogelijk op een adequate manier wordt opgepakt. Voorts dienen incidenten te worden gemeld aan Compliance en worden bepaalde incidenten tevens doorgemeld aan de toezichthouder(s).

Klokkenluidersregeling

Op grond van de ‘best practice’-bepalingen van de Code Tabaksblad dient SNS REAAL ervoor te zorgen dat werknemers, zonder gevaar voor hun rechtspositie, de mogelijkheid hebben om te rapporteren over vermeende onregelmatigheden krachtens een zogenaamde Klokkenluidersregeling. De door de Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur goedgekeurde ‘Regeling omgaan met het vermoeden van een misstand’ voorziet hierin. De regeling is binnen SNS REAAL verspreid en op de interne en de externe website geplaatst. De regeling voorziet in een vertrouwenspersoon, namelijk de directeur Personeel & Organisatie. Voorts is een Commissie Misstanden opgericht waarin de secretaris van de Raad van Bestuur en het bedrijfshoofd van de afdeling Compliance zitting hebben.

‘Customer Due Diligence’

In 2005 is de projectgroep ‘Customer Due Diligence REAAL Verzekeringen’ bezig geweest met het verder invoeren van en communiceren over het vastgestelde beleid op het gebied van ‘Customer Due Diligence’ (‘ken uw klant principes’) voor verzekeraars. Het beleid heeft onder meer betrekking op acceptatie en identificatie van klanten, evenals de indeling van klanten en producten in risicocategorieën.

Bij SNS Bank zijn aan de hand van een uitgevoerde scan maatregelen genomen om de bewustwording ten aanzien van het vastgestelde en ingevoerde ‘Customer Due Diligence’-beleid verder te vergroten. In het kader van een betere risicobeheersing op ‘Customer Due Diligence’-gebied is tevens besloten om zowel bij bestaande als nieuwe klanten een meer adequate (digitale) archivering van legitimatiegegevens en sofinummers te hanteren. Met een gericht plan van aanpak wordt in 2006 een start gemaakt.

SNS Bank is een actieve speler op internationale kapitaalmarkten. De doelstelling van de funding-activiteiten op kapitaalmarkten is het financieren en kapitaliseren van de bank tegen minimale economische kosten onder beperking van de risico's. Sinds enkele jaren hanteert de bank een strategie die gebaseerd is op spreiding naar funding-instrument, type belegger en geografisch gebied. Deze strategie heeft de bank een ruime toegang tot kapitaalmarkten verschaft, waardoor de organisatie haar groei op concurrerende niveaus kan financieren.

Funding

Spreiding van funding-instrumenten

SNS Bank maakt gebruik van diverse funding-programma's (zie grafiek 20 onderaan en grafiek 21 op pagina 75). De bank heeft een € 20 miljard Euro Medium Term Note-programma (EMTN) tot haar beschikking, waaronder openbare en onderhandse leningen worden geëmitteerd. SNS Bank heeft zich ontwikkeld tot een flexibele uitgever van onderhandse leningen, zowel 'plain vanilla' als gestructureerde leningen. Gedurende 2005 heeft de bank voor € 2,6 miljard onderhandse leningen geplaatst in 180 transacties. Ultimo 2005 stond onder het EMTN-programma € 15,9 miljard uit. Verder maakt de bank gebruik van haar Australische A\$ 3 miljard MTN-programma. In 2005 is dit programma gebruikt om een publieke lening van A\$ 600 miljoen te emitteren.

Het € 4 miljard Euro Commercial Paper-programma en het € 4 miljard Franse Commercial Paper-programma worden onder de huidige markt-omstandigheden gebruikt voor cashmanagement. Het gemiddelde uitstaande bedrag in commercial paper in 2005 bedroeg € 1 miljard.

Securitisatie van hypotheek

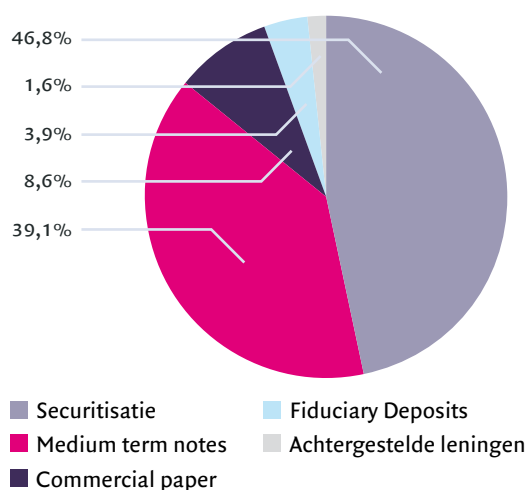
De bank continueert haar securitisatieactiviteiten van hypotheek. In februari heeft de bank haar gde Hermes-transactie geëmitteerd voor een portefeuille van € 1,5 miljard. De senior obligaties van deze transactie werden op dat moment uitgegeven op het laagste niveau ooit voor een Nederlandse RMBS ('Residential Mortgage Backed Securities'). In september werd een tweede portefeuille van € 1,5 miljard hypotheek gesecuritiseerd in 2005 onder

het Hermes-programma. Het Hermes-programma behoort tot de top 3 meest actieve securitisatie-programma's van woninghypotheken in Nederland en heeft een gevestigde naam in de markt. Securitatie vormt een integraal onderdeel van de financieringsactiviteiten van de bank. De gesecuritiseerde hypotheek worden on-balance gepresenteerd onder IFRS, terwijl onder Dutch Gaap deze hypotheek off-balance sheet werden gepresenteerd (zie pagina 162).

Benchmark-obligaties

Sinds een aantal jaren is het beleid van SNS Bank om een aantal publieke benchmark-obligaties, met een omvang van € 500 miljoen of meer, uit te hebben staan met verschillende looptijden. Deze obligaties worden actief verhandeld, wat beleggers

20 Verdeling instrumenten 2005

in staat stelt de looptijd van hun portefeuille aan te passen binnen de 'credit curve' van SNS Bank.

Uitstaande benchmark-obligaties SNS Bank

€ 500 miljoen FRN	feb 2005
€ 1.000 miljoen FRN	sep 2006
€ 1.000 miljoen 6,00%	okt 2007
\$ 1.000 miljoen FRN	jun 2008
€ 1.000 miljoen 6,125%	apr 2010
€ 800 miljoen FRN	okt 2011
€ 500 miljoen 5,625%	jun 2012
€ 900 miljoen 4,625%	feb 2014

Binnen de rating-categorie van de bank hebben de benchmark-obligaties van SNS Bank een constante 'outperformance' laten zien van de iBoxx A financial index en handelen zij rond de iBoxx index for AA financials (zie grafiek 22). De markt erkent het sterke kredietprofiel van de bank, wat resulteert in een sterke vraag naar schuld papier in SNS Bank.

Beheer liquiditeitsrisico

Als gevolg van de goed gespreide financieringsbronnen heeft SNS Bank een laag liquiditeitsrisico-profiel. In haar rating report van september 2005 vermeldt Moody's: 'The bank's vulnerability to a liquidity shock is low in our opinion, the bank has taken care to issue its debt with a good spread of maturities. It also has a demonstrated ability to securitise its own mortgages. It is therefore unlikely that a temporary interruption in the bank's ability to refinance maturing debt would compromise its ability to maintain its mortgage lending business.'

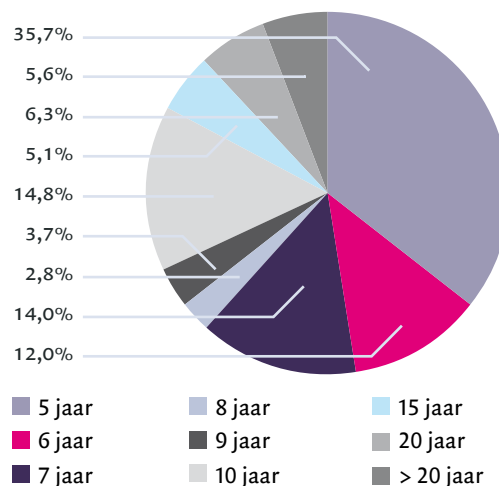
Ratings

Gedurende het boekjaar zijn de rating en de outlook van de drie rating agencies ongewijzigd gebleven. Ultimo 2005 staat de outlook voor de bank van Moody's meer dan twee jaar op 'positive'. In haar rating report van september 2005 herhaalt Moody's dat: 'The positive outlook on the A2/C+ ratings takes account of the trend towards increased efficiency and a more focused strategy.' De langetermijn-rating van Fitch Ratings met een 'stable outlook' is altijd al een 'notch' hoger geweest dan Moody's en S&P sinds de start in 1999.

Kapitaalmarktactiviteiten SNS REAAL

De activiteiten van SNS REAAL op holdingniveau op kapitaalmarkten zijn beperkt. De groep heeft een € 1 miljard MTN-programma tot haar beschikking, waaronder ultimo 2005 € 374 miljoen uitstaat. Verder maakt SNS REAAL gebruik van onderhands geplaatste leningen en depots.

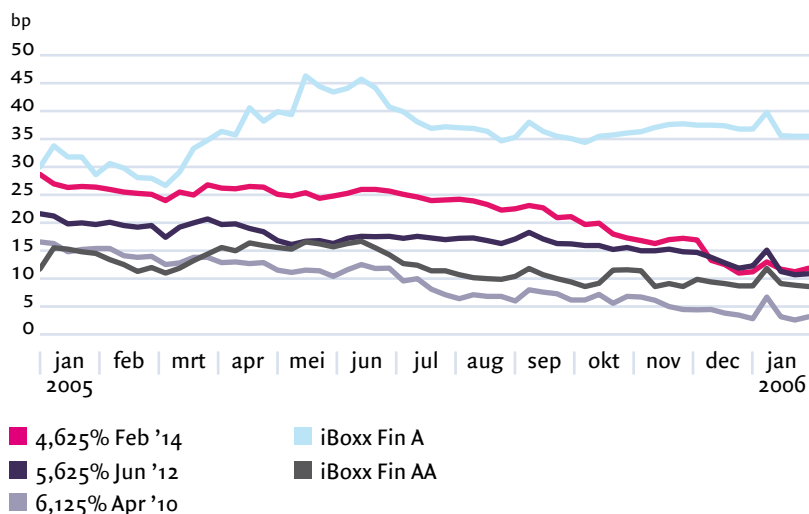
21 Looptijd funding 2005

SNS Bank	S&P	Moody's	Fitch
Korte termijn	A-1	P1	F1
Lange termijn	A	A2	A+
Verwachting	Stabiel	Positief	Stabiel

SNS REAAL	S&P	Moody's
Korte termijn	A-2	
Lange termijn	A-	A3
Verwachting	Stabiel	Stabiel

22 SNS Bank credit spreads

SNS REAAL hecht van oudsher veel belang aan maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en wil haar positie op dit terrein verder versterken. In het beleid van SNS REAAL neemt het bijdragen aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken een belangrijke plaats in. 'Meedenken en meedoen' begint in eigen huis.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

MVO versterkt de relatie met onze 'stakeholders' – aandeelhouders, klanten en medewerkers – en is een belangrijke voorwaarde om ons bestaan als bedrijf te rechtvaardigen en een optimaal bedrijfsresultaat te realiseren. In onze planningsprocessen speelt het MVO-aspect een steeds nadrukkelijker rol. De bedrijfsonderdelen dienen in hun operationele plannen expliciet aandacht te besteden aan MVO-aspecten en daar doelstellingen voor te formuleren, zodat MVO wordt verankerd in de bedrijfsvoering. Bij de praktische invulling en uitwerking van MVO is voor 2005 en komende jaren gekozen voor de MVO-thema's 'toegankelijk', 'transparant' en 'integer'.

Het eerste maatschappelijk jaarverslag gepubliceerd

In 2005 is voor de eerste maal het maatschappelijk jaarverslag van SNS REAAL verschenen, waarin een breed en gevarieerd beeld is gegeven van de vele raakpunten met MVO. Dit verslag kwam in een onderzoek van VBDO onder vijftig, merendeels beursgenoteerde, bedrijven binnen op plaats vijftien. Medio 2006 verschijnt het maatschappelijk verslag over 2005, waarin nader wordt ingegaan op wat in dit hoofdstuk in grote lijnen wordt beschreven.

Toegankelijk, transparant en integer

Wij streven ernaar onze klanten te helpen bij het realiseren van hun financiële doelstellingen. Onze producten en diensten moeten dus voor hen van nut zijn en al onze distributiekanaalen moeten voor hen toegankelijk zijn. Ook in figuurlijke zin willen

wij een open bedrijf zijn, dus open over wat wij zijn en wat wij willen, en openstaan voor ideeën van klanten.

SNS Bank heeft toegankelijkheid tot een van de speerpunten van haar MVO-beleid gemaakt door extra aandacht te schenken aan ouderen en mensen met een lichamelijke of verstandelijke handicap. In overleg met belangenverenigingen is bijvoorbeeld de website aangepast met meer kleuren en een betere navigatie en zoekfunctie. Internetbankieren bij SNS Bank is ook voor blinden toegankelijk gemaakt. Geldautomaten zijn met een pin-vertrager uitgerust, zodat het apparaat zich aanpast aan de snelheid van de gebruiker. Waar nodig worden kantoren en geldautomaten beter toegankelijk gemaakt voor rolstoelgebruikers.

REAAL Verzekeringen wil dat alle producten en diensten duidelijk zijn wat hun prijs, voorwaarden en risico's betreft: de klant moet niet voor verrassingen komen te staan. Hier geven wij invulling aan door alleen producten op de markt te brengen die echt toegevoegde waarde hebben voor de klant en door ervoor te zorgen dat de financiële bijsluiters consumentvriendelijk zijn, met helder taalgebruik en duidelijke voorwaarden. De prijsopbouw van complexe producten – zoals beleggingsverzekeringen – is inzichtelijk, waarbij de klant alleen betaalt voor wat hij of zij ook gebruikt. De pensioenoverzichten zijn aangepast en daardoor begrijpelijker geworden.

Klanten vertrouwen een groot deel van hun vermogen toe aan hun bank en verzekeraar. Dit vertrouwen mogen wij niet beschamen en dat houdt voor ons een voortdurende aandacht in voor het integer handelen door iedereen die aan onze onderneming is verbonden. Als SNS REAAL hebben wij in het kader van 'integriteit' niet alleen een groot aantal gedragsregels opgesteld, maar zorgen wij er ook voor dat medewerkers zich die eigen maken door opleiding en training. Niet voor niets behoort 'integer werken' tot de ondernemingsprincipes van SNS REAAL (zie verder 'Compliance').

SNS REAAL Waterfonds: investeren in duurzame waterprojecten

SNS REAAL heeft in 2005 de aanzet gegeven voor een fonds voor investeringsprojecten die duurzame ontwikkeling, ondernemerschap en innovatie op het gebied van waterbeheer en -management stimuleren. Concreet wil SNS REAAL Waterfonds de komende vijf jaar \$50 miljoen investeren in waterzuivering, irrigatie, drinkwater- en sanitaire voorzieningen in Afrika, Azië en Oost-Europa. Ook wordt geïnvesteerd in het Nederlandse midden- en kleinbedrijf dat zich richt op duurzame ontwikkelingen op watergebied. De te selecteren investeringen moeten voldoen aan de criteria van SNS REAAL, dus aansluiten bij de 'people, planet, profit'-benadering ('3P'). De oprichting van het Waterfonds past geheel in het streven van SNS REAAL maatschappelijke problemen te helpen oplossen en sluit aan bij een van de acht millenniumdoelen van de Verenigde Naties: het bevorderen van de toegang tot veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen.

Het streven is het SNS REAAL Waterfonds te ontwikkelen tot een toegankelijk kenniscentrum op het gebied van duurzaam investeren in water. Tussen overheidsgerelateerde partijen (zoals de VN) en private partijen die bij waterprojecten zijn betrokken, zal specifieke kennis ten aanzien van '3P' worden uitgewisseld. Een op te zetten 'stakeholder'-platform brengt belangstellenden bij elkaar voor technisch advies, identificatie van investeringsdoelen, ontwikkeling van rendabele projecten, projectmonitoring en netwerken.

SNS REAAL: bevorderen vrijwilligerswerk
'Meedenken en meedoen' begint in eigen huis, aan de basis. Aan duurzaamheid en MVO wordt dan ook van meet af aan, in de introductiecursus voor nieuwe medewerkers, aandacht besteed. Uiteraard geldt dat ook voor het totale opleidings- en

trainingsprogramma van SNS REAAL: MVO is steeds een belangrijk element van het programma.

In 2005 is een samenwerkingsverband opgericht tussen 'NetWerk', het platform van ruim 250 jonge, hoger opgeleide professionals binnen SNS REAAL, en de Stichting LaLuz, die vrijwilligers koppelt aan ideële organisaties. Door deze samenwerking wordt het onze 'netwerkers' gemakkelijker gemaakt om de vaak al aanwezige belangstelling voor vrijwilligerswerk om te zetten in daden. Zij vervullen bijvoorbeeld bestuursfuncties, adviseren over fondsenwerving of schrijven een businessplan. Zij gaan met andere woorden op hun eigen werkgebied aan de slag, doen ervaring op, verbreden hun horizon, breiden hun netwerk uit en ontwikkelen competenties die hun verdere ontplooiing binnen de eigen organisatie alleen maar ten goede kunnen komen. En ideële organisaties kunnen hun voordeel doen met goed opgeleide en gemotiveerde vrijwilligers.

In het kader van MVO is SNS REAAL in 2005 de samenwerking gestart met 'WorkMate', een website die medewerkers van bedrijven koppelt aan maatschappelijke organisaties die vrijwilligers nodig hebben. Het betreft hier vooral eenmalige en meestal kortdurende taken, die in principe door iedereen kunnen worden verricht. De vrijwilligers kunnen via de website aangeven op welk gebied – mens, dier, natuur & milieu – zij zich willen inzetten en vervolgens neemt een van de aangesloten ideële organisaties via de mail contact op.

Een andere manier om medewerkers te stimuleren zich maatschappelijk in te zetten, is door hen bijzonder verlof te verlenen. Dit geldt bijvoorbeeld voor medewerkers die ouderen, mindervaliden of jeugdgroepen een goede vakantie helpen bezorgen. Zij krijgen dan de helft van de geïnvesteerde vakantiedagen terug en het loon over die dagen wordt doorbetaald.

SNS REAAL Fonds: ondersteuning van sociale en ideële projecten

Het SNS REAAL Fonds ondersteunt projecten en activiteiten van algemeen maatschappelijk belang, met een sociale of ideële strekking. De belangrijkste aandachtsgebieden zijn cultuur & educatie, emancipatie en natuur & milieu. Door de steun aan honderden projecten, groot en klein, landelijk, regionaal en plaatselijk, wil SNS REAAL op een concrete manier uiting geven aan haar maatschap-

pelijke betrokkenheid. Een landelijk bekend project dat door het SNS REAAL Fonds wordt ondersteund is de 'Prix de Rome', die geldt als de belangrijkste Nederlandse prijs ter stimulering van jonge en talentvolle beeldende kunstenaars.

Ook intern milieubeleid in teken duurzaamheid

Het interne milieubeleid van SNS REAAL is erop gericht zorgvuldig om te gaan met schaarse grondstoffen en het zoveel mogelijk beperken van de gevolgen van ons handelen voor het milieu. De focus op duurzaamheid is vertaald in drie aandachtspunten: verantwoord kiezen, minder verbruiken en reststoffen verantwoord verwijderen.

Het 'verantwoord kiezen' houdt in dat producten en activiteiten getoetst worden op hun duurzame karakter. Bij kantoorartikelen bijvoorbeeld gaat het in snel toenemende mate om 'groene' producten en in de bedrijfskantines groeit het gebruik van biologische producten. Uitsluitend koffie en thee voorzien van het Max Havelaar- en het Eko-keurmerk worden ingekocht. Bij de schoonmaak van de kantoren worden chemische middelen vervangen door microvezeldoekjes. SNS REAAL laat in 2006 haar belangrijkste leveranciers de Duurzaamheidsverklaring ondertekenen.

In 'Duurzame Daadkracht' van SNS REAAL zijn doelstellingen opgenomen om het verbruik van grondstoffen en materialen terug te dringen. Zo zijn er maatregelen genomen ten aanzien van het papier-, energie- en waterverbruik. Ook nieuwe werkplekconcepten – bijvoorbeeld in de vorm van 'flexplekken' – behoren tot deze categorie, gezien de besparing op ruimte en energie. SNS REAAL gebruikt uitsluitend groene stroom. Het gebruik door medewerkers van het openbaar vervoer en de fiets wordt gestimuleerd. In het maatschappelijk jaarverslag wordt op deze aspecten uitvoerig ingegaan.

SNS REAAL streeft scheiding van bedrijfsafval na, waar dit redelijkerwijs haalbaar is. Met cateraars en aannemers worden hierover gedetailleerde afspraken gemaakt. Op de kantoren worden medewerkers gestimuleerd hun afval te scheiden. Niet in de laatste plaats: medewerkers worden regelmatig geïnformeerd over het duurzaamheidsbeleid en de positieve rol die zij daarin kunnen spelen.

ASN Bank: duurzaam bankieren in de lift

ASN Bank, die als missie heeft de duurzaamheid in de samenleving te bevorderen, is in de 45 jaren van haar bestaan uitgegroeid tot toonaangevende duurzame bank in ons land. Besparingen en beleggingen van klanten worden uitsluitend geïnvesteerd in bedrijven, instellingen en overheden die nadrukkelijk rekening houden met de belangen van mens, dier en milieu.

Om tot het 'beleggingsuniversum' van ASN Bank te worden toegelaten, moet aan strenge criteria worden voldaan op het gebied van onder meer milieu- en sociaal beleid en mensenrechten. In bepaalde activiteiten wordt in het geheel niet belegd, zoals nucleaire energie en wapenproductie of -handel.

Op de aandeelhoudersvergadering van ASN Beleggingsfondsen, die traditiegetrouw druk door klanten wordt bezocht, zijn de beleggingscriteria uitvoerig besproken. Dit heeft ertoe geleid dat de 'checklist' zowel langer als concreter is geworden, waardoor ASN Bank nu over de meest transparante, en toegankelijk geformuleerde, criteria in de financiële wereld beschikt. De duurzaamheidsanalyses worden uitgevoerd door SNS Asset Management. Uiteraard maken ook economische criteria deel uit van de selectieprocedure, zoals rendement.

De 'people, planet, profit'-benadering van ASN Bank spreekt een snelgroeiend deel van de bevolking aan. Het aantal klanten van ASN Bank nam in 2005 toe tot ruim een kwart miljoen en het beheerde vermogen groeide tot € 3 miljard. De groei van de spaartegoeden bedroeg € 374 miljoen (+23%); de beleggingsfondsen namen toe met € 304 miljoen (+45%).

Binnen de categorie spaar- en beleggingsproducten beschikt ASN Bank over een aantal op bijzondere sectoren gerichte mogelijkheden, zoals ASN Milieusparen, ASN Milieu & Waterfondsen, ASN Groenprojectenfonds en ASN-Novib Fonds. Beide laatstgenoemde fondsen bieden belastingvoordelen naast het rendement. Fondsen van ASN Bank worden ook actief door SNS Bank en CVB Bank verkocht. Ook via verzekeringsproducten van REAAL Verzekeringen kan worden belegd in fondsen van ASN Bank.

Samen met de ontwikkelingshulporganisatie Novib en NOTS, ondernemers in ontwikkelingshulp, gaat ASN Bank 'Triple Jump' oprichten. Dit is een maatschappelijke onderneming die beschikbaar westers kapitaal sneller wil inzetten in ontwikkelingslanden ter bestrijding van de armoede. 'Triple Jump' doet dat door plaatselijke microfinancieringsinstellingen (MFI's) met kennis, eigen vermogen en giften te helpen bij hun start en doorgroei. Deze MFI's helpen het armere deel van de bevolking door het verstrekken van kleine kredieten en door sparen en verzekeren mogelijk te maken. Nu hebben meer dan een half miljard arme mensen nog geen toegang tot deze kleinschalige financiële dienstverlening. 'Triple Jump' streeft ernaar een breed Nederlands publiek bij microfinancieringen te betrekken.

In 2005 heeft ASN Bank de samenwerking met Greenpeace en het Wereld Natuur Fonds geïntensiveerd. Met het Noordzee-project is een officieel partnerschap tussen Greenpeace en ASN Bank van start gegaan. Via sparenoordzee.nl kan men een rekening openen bij ASN Bank. Per nieuwe rekening gaat € 10 naar Greenpeace, terwijl het spaargeld wordt gebruikt in de strijd voor instelling van zeereservaten in de Noordzee. Dit zijn plaatsen waar het zeeleven zich kan herstellen van overbevissing en vervuiling.

Samen met het Wereld Natuur Fonds zet ASN Bank zich in om de bossen op Borneo te beschermen. De campagne 'Hart voor Borneo' heeft tot doel het aaneengesloten regenwoud in stand te houden, dat wordt bedreigd door houtkap, bosbranden en palmolieplantages.

Voor de zevende keer organiseerde ASN Bank de 'Dag van het Ethisch Beleggen', die deze keer was gewijd aan de vele wereldproblemen en mogelijke oplossingen daarvoor. Gastsprekers waren Jean-François Rischard, oud-directeur Europa van de Wereldbank, en Jane Goodall, bekend van haar onderzoek naar het gedrag van chimpansees. Uit een onderzoek dat ASN Bank heeft laten houden en op deze Dag presenteerde, kwam onder meer naar voren dat de meeste Nederlanders niet weten wat hun bank met ingelegde gelden doet, terwijl zij wel afkeuren dat die gelden worden geïnvesteerd in bedrijven en sectoren die bedreigend zijn voor mens, dier en milieu.

SNS Asset Management: marktleider op het gebied van duurzaam institutioneel beleggen

SNS Asset Management is een internationaal erkende specialist op het gebied van duurzaam vermogensbeheer. Pensioenfondsen, maatschappelijke instellingen en andere institutionele beleggers geven hun portefeuilles in beheer bij SNS Asset Management. Uiteraard is SNS Asset Management ook de vermogensbeheerder van SNS REAAL, het Pensioenfonds van SNS REAAL en van beleggingsfondsen van SNS Bank en ASN Bank. In totaal heeft SNS Asset Management voor ruim € 14 miljard aan vermogen onder beheer.

De belangstelling bij institutionele beleggers voor duurzaam beleggen neemt duidelijk toe. SNS Asset Management biedt hun de mogelijkheid blij te geven van hun maatschappelijke betrokkenheid door te beleggen in ondernemingen (en overheden) die het beste presteren op een veelvoud van duurzaamheidscriteria. In haar duurzaamheidsanalyses geeft SNS Asset Management per onderneming een totaal, samenhangend oordeel over de drie dimensies 'people, planet, profit', ofwel '3P'. De verschillende economische sectoren worden doorlopend onderzocht, zodat op ieder moment actuele informatie per bedrijfstak beschikbaar is. SNS Asset Management ontwikkelt zich tot HET kenniscentrum op het gebied van MVO voor Europese beursgenoteerde ondernemingen. Voor de Amerikaanse en Aziatische markten zijn samenwerkingsverbanden aangegaan met specialistische researchbureaus.

In april 2005 heeft een groep institutionele beleggers, waaronder SNS Asset Management, het Governance Platform opgericht. Hierin bundelen zij de krachten als gesprekspartner voor beursgenoteerde ondernemingen. SNS Asset Management geeft daarmee actief invulling aan de Nederlandse Corporate Governance Code, waarin wordt gesteld dat institutionele beleggers bereid (moeten) zijn een dialoog aan te gaan met de ondernemingen waarin zij aandeelhouder zijn. Door deelname aan dit Governance Platform geeft SNS Asset Management vorm aan haar betrokkenheid bij de ondernemingen waarin wordt belegd op alle gebieden. Het doel is blij te geven van 'engagement' op alle dimensies binnen de 3P-benadering en niet alleen op sociaal en milieugebied, waarop dit engagement al jaren plaatsvindt.

Het actief stemmen op aandeelhoudersvergaderingen is een belangrijke eerste stap voor SNS Asset Management om inhoud te geven aan corporate governance. De afgelopen twee jaren werd vooral het stemadvies van Déminor gevolgd of het stembeleid dat samen met de klant is geformuleerd.

Eind 2004 heeft SNS REAAL zich tevens aangesloten – met SNS Asset Management als representant – bij het ‘Enhanced Analytics Initiative’ (EAI), een internationale groep grote (institutionele) beleggers. Zij hebben in 2005 een deel van hun provisiestroom gestuurd richting brokers die in hun analyses ook niet-financiële en immateriële beleggingscriteria meenemen. Het EAI is in 2005 onderscheiden op het ‘Triple Bottom Line Investments’-congres. Tevens heeft SNS Asset Management zich in 2005 aangesloten bij het European Social Investment Forum (EUROSIF). Dit is een pan-Europees stakeholders-netwerk met als missie het stimuleren en ontwikkelen van maatschappelijk verantwoorde investeringen.

SNS Asset Management wil met de deelname aan bovenstaande initiatieven op gestructureerde, continue en hoogwaardige wijze invulling geven aan een actief duurzaam beleid. Een onderneming die de belangen van alle stakeholders zo behartigt dat zij aan het voortbestaan ervan kunnen en willen bijdragen, is volgens moderne inzichten de beter beheerde onderneming. SNS Asset Management zelf wil hierin koploper blijven.

Met het oog op de realisatie van de strategische doelstellingen is in 2005 veel aandacht besteed aan de verdere invulling van het P&O-beleid. Het succes van SNS REAAL is immers voor het grootste deel afhankelijk van onze medewerkers. Wij vinden het dan ook van essentieel belang dat SNS REAAL op tijd over de juiste mensen kan beschikken, die gemotiveerd zijn om bij ons te werken.

Personeel & Organisatie

Aantrekkelijke werkgever

In 2005 is SNS REAAL er wederom in geslaagd als bedrijf te klimmen op diverse ranglijsten van 'beste bedrijven om voor te werken'. Corporate Research Foundation, uitgever van het boek 'De 49 beste bedrijven om voor te werken', kende ons bedrijf – samen met vier andere – de hoogste waardering toe.

SNS REAAL manifesteert zich nadrukkelijker op de arbeidsmarkt. In ons streven om als onderneming te behoren bij de beste bedrijven om voor te werken, zijn in 2005 tal van initiatieven opgepakt. Eén van de initiatieven was om voor vacatures op HBO/WO-niveau SNS REAAL als groep in beeld te brengen, in plaats van de afzonderlijke bedrijfsonderdelen. De herkenbaarheid en zichtbaarheid van SNS REAAL als werkgever is hierdoor gestegen.

Daarnaast heeft SNS REAAL zich gepresenteerd tijdens de Nobiles-carrièredagen, een beurs waar ruim 11.000 potentiële werknemers op bezoek kwamen. Het benutten van carrièredagen om het bedrijf als werkgever te profileren en te positioneren, zal ook in 2006 zijn vervolg krijgen. In het afgelopen jaar is verder een start gemaakt om met HBO/WO-opleidingsinstellingen op een gestructureerde manier contacten te onderhouden. Deze instellingen vormen een belangrijke toeleverancier van (potentieel) nieuwe medewerkers.

Investeren in opleiding

SNS REAAL zoekt medewerkers die passen bij onze open organisatie en biedt hun vele doorgroeimogelijkheden binnen het concern. Wij geven veel aandacht aan de ontplooiing van onze medewerkers. Het uitgangspunt hierbij is dat ontwikkeling het gemeenschappelijke belang en de

gezamenlijke verantwoordelijkheid is van medewerker en bedrijf. SNS REAAL investeert circa 3% van de loonsom in opleiding van het personeel.

Management Development

De Raad van Bestuur heeft in 2005 besloten het Management Development-beleid (MD) aan te scherpen. Als gevolg hiervan richt MD zich op de personeelsplanning, opvolging en ontwikkeling van functionarissen ten behoeve van het derde echelon en hoger. Dit betreft alle functionarissen die op directeursniveau of hoger bij SNS REAAL werkzaam zijn, alsmede talentvolle medewerkers die versneld door kunnen groeien naar een dergelijke positie.

Talent Development

Behalve aan deze MD-doelgroep besteedt SNS REAAL gecoördineerde aandacht aan de ontwikkeling en (horizontale) mobiliteit van talentvolle medewerkers. Zij vormen de doelgroep Talent Development (TD). Met deze doelgroep, die zowel uit leidinggevendenden als uit niet-leidinggevendenden (specialisten) bestaat, willen we een verdere uitwisseling tussen de verschillende bedrijfsonderdelen binnen SNS REAAL bevorderen.

Leiderschapsontwikkeling

Medewerkers met managementcapaciteiten en/of doorgroeimogelijkheden als specialist krijgen de mogelijkheid om zich verder te ontwikkelen. De ontwikkelde programma's zijn afgestemd op de persoonlijke leerdoelen van de deelnemers en de wensen van de organisatie. Ze dragen bij tot de ontwikkeling van de beoogde cultuur binnen ons bedrijf (zie het kader op pagina 82).

Functiegerichte ontwikkeling

Het is van belang dat (nieuwe) medewerkers klanten zorgvuldig voorlichten over onze producten.

Voor functies en functiefamilies worden ‘opleidingsstraten’ ontwikkeld en uitgevoerd om medewerkers de benodigde kwalificaties te laten verwerven.

Prestatie- en competentiebeoordeling

In 2003 is gestart met een nieuw beoordelings-systeem: Prestatie en competentiebeoordeling. Op basis van de evaluaties bij managers en medewerkers is eind 2005 besloten om voor het totale bedrijf te gaan werken met twee generieke competenties, te weten professionaliteit en ambitie. Voor de verschillende functies worden hier de functiespecifieke competenties aan toegevoegd. Om gerichte aandacht te geven aan de competentieontwikkeling kan een Persoonlijk Ontwikkelplan worden opgesteld.

Arbeidsvoorwaarden en -verhoudingen

Nieuwe CAO

Met de vakorganisaties is wederom een nieuwe CAO afgesloten. Deze heeft een looptijd van 1 januari 2006 tot 1 juni 2007. Binnen deze CAO zijn loonsverhogingen van 2% structureel per 1 januari 2006 en 0,5% per 1 januari 2007 afgesproken.

Vanwege de wet VUT, Prepensioen en Levensloop is de huidige pensioenregeling aangepast. De opbouw van tijdelijk ouderdomspensioen (AOW-compensatie tussen 62 en 65 jaar) komt te vervallen, omdat dit fiscaal niet meer is toegestaan. Daarnaast blijft voor op te bouwen pensioenafspraken vanaf 1 januari 2006 de pensioenleeftijd rond 62 jaar. Voor medewerkers geboren voor 1 januari 1949 blijft de huidige pensioenregeling van kracht. Per 1 januari 2005 is het Pensioenfonds verzelfstandigd.

Verder is met de vakorganisaties afgesproken dat de duur van het op te nemen levensloopverlof in principe maximaal drie maanden is, tenzij het verlof direct voorafgaand aan pensionering wordt opgenomen.

Ten aanzien van de Basisverzekering Ziektekosten is voor de looptijd van de CAO voor iedere medewerker een bijdrage van € 15 bruto per maand afgesproken voor de aanvullende verzekeringen. Deze bijdrage komt naast de korting van 8% op de basisverzekering en de aanvullende verzekeringen die SNS REAAL met de uitvoerder van de collectieve verzekering is overeengekomen.

Tot slot zijn er ten aanzien van de WIA afspraken gemaakt waarbij onderscheid wordt gemaakt naar categorieën op basis van het arbeidsongeschikt-

Onze cultuur

Wat maakt het nou leuk om bij SNS REAAL te werken?

SNS REAAL is een Nederlandse werkgever in het bank- en verzekeringswezen met als voordeel dat wij een grote financiële instelling zijn onder de kleine en een kleine onder de grote. Met de kenmerken van een retailbedrijf: aantrekkelijke producten, snel inspeland op nieuwe mogelijkheden, inspirerend, vernieuwend, uitdagend en direct in haar berichtgeving.

SNS REAAL is een werkgever waar je de mogelijkheid krijgt kansen te benutten. Het verschil met grotere financiële instellingen is vooral gelegen in het feit dat je als medewerker eerder ‘komt bovendrijven’: je wordt eerder gespot en kunt daardoor sneller participeren in bedrijfsbrede projecten. Daarmee krijg je ook de kans om te netwerken in de volle breedte van SNS REAAL.

Daarnaast heeft SNS REAAL een informele cultuur: de hoogste echelons hebben persoonlijk contact met de medewerkers en vinden dat uitermate belangrijk. Verder zijn we – met ongeveer 6000 medewerkers – ook weer groot genoeg voor interessante (horizontale, verticale of diagonale) doorstroommogelijkheden, persoonlijke ontwikkelprogramma’s, enzovoorts.

SNS REAAL is een werkgever die medewerkerstevredenheid, innovativiteit en investeren in ‘human capital’ belangrijke aandachtsgebieden vindt en waar medewerkers ook invloed kunnen hebben op het te voeren beleid: ‘als medewerker heb je echt toegevoegde waarde.’

heidspercentage. SNS REAAL geeft voor de verschillende categorieën naast de wettelijke regelingen nog extra aanvullingen.

Nieuw ‘functiehuis’

In samenwerking met het lijnmanagement is een nieuw transparant ‘functiehuis’ ontwikkeld ten behoeve van de medewerkers op wie de CAO van toepassing is. Dit functiewaarderingssysteem is begin 2006 geïmplementeerd.

Winstdeling

Over 2005 was de winstontwikkeling, evenals over 2004, dusdanig positief dat het maximum ter grootte van 3,5% van het brutojaarsalaris wordt uitgekeerd.

Arbeidsomstandigheden

Het ziekteverzuim heeft zich in 2005 gestabiliseerd ten opzichte van het jaar ervoor en komt overeen met het branchegemiddelde van circa 4,5%.

Om het verzuim verder te reduceren, is de focus vanuit arbo-oogpunt verlegd naar preventie. Er is een start gemaakt met 'health check-ups', - die de medewerkers eenmaal in de drie jaar krijgen aangeboden. Liefst 32% van de in aanmerking komende medewerkers heeft hiervan gebruik gemaakt.

Om RSI tegen te gaan is een pauze-software-programma ingevoerd. Verder zijn de mogelijkheden voor bedrijfsmaatschappelijke ondersteuning verruimd om behandeling van psychosociale klachten te bespoedigen.

De goede resultaten die de afgelopen jaren op zowel financieel als commercieel gebied zijn gerealiseerd, geven ons de overtuiging dat wij met onze strategie de toekomst vol vertrouwen tegemoet kunnen zien.

Vooruitzichten

Met onze efficiënte en innovatieve organisatie beschikken we over een goede basis om verdere groei te realiseren, zowel langs autonome als niet-autonome weg. De waardetoevoeging die wij beogen, komt aan alle belanghebbenden ten goede: aandeelhouders, klanten, medewerkers en de samenleving.

De economische vooruitzichten lijken zich te verbeteren, doch het herstel is fragiel. Wellicht gaat van de aangekondigde koopkrachtverbetering een positieve invloed uit op de binnenlandse bestedingen, wat ook voor SNS REAAL een positieve ontwikkeling zou betekenen. Veel zal ook afhangen van de ontwikkelingen op de financiële markten, in het bijzonder van de renteontwikkeling.

Onze financiële verslaggeving is met ingang van 2005 gebaseerd op de 'International Financial Reporting Standards'. Een van de gevolgen daarvan is dat de volatiliteit in het resultaat toeneemt.

Wij spreken ons vertrouwen uit in de positieve winstontwikkeling van SNS REAAL op langere termijn. Wij onthouden ons echter op dit moment van het uitspreken van een concrete winstverwachting voor 2006.

Utrecht, 9 maart 2006

S. van Keulen
C.H. van den Bos
M.W.J. Hinssen
R.R. Latenstein van Voorst

Jaarrekening 2005

100	Geconsolideerde jaarrekening SNS REAAL
100	Geconsolideerde balans
101	Geconsolideerde winst- en verliesrekening
102	Geconsolideerd overzicht mutaties eigen vermogen
103	Geconsolideerd kasstroomoverzicht
104	Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening
104	Grondslagen voor de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening
122	Gesegmenteerde informatie
128	Risicobeheer SNS REAAL
149	Acquisities
150	Toelichting op de geconsolideerde balans
150	1 Goodwill en overige immateriële vaste activa
150	2 Materiële vaste activa
151	3 Geassocieerde deelnemingen
152	4 Vastgoedbeleggingen
153	5 Beleggingen
155	6 Beleggingen voor verzekeringsproducten voor rekening en risico van polishouders
156	7 Derivaten
157	8 Latente belastingvorderingen en -verplichtingen
157	9 Hypothecaire vorderingen op klanten
158	10 Overige vorderingen op klanten
160	11 Vorderingen op kredietinstellingen
160	12 Overige belastingvorderingen
160	13 Overige activa
160	14 Kas en kasequivalenten
161	15 Eigen vermogen
161	16 Participatiecertificaten en achtergestelde schulden
162	17 Schuldbewijzen
163	18 Verzekeringstechnische voorzieningen en herverzekeringscontracten
165	19 Voorziening voor personeelsverplichtingen
166	20 Overige voorzieningen
167	21 Spaargelden
167	22 Overige schulden aan klanten
167	23 Schulden aan kredietinstellingen
167	24 Overige belastingverplichtingen
167	25 Overige verplichtingen
167	Niet in de balans opgenomen verplichtingen
169	Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening
169	26 Rentemarge bancaire activiteiten
170	27 Nettopremie-inkomen
170	28 Nettoprovisie en beheervergoedingen
170	29 Resultaat uit beleggingen
171	30 Resultaat uit beleggingen voor verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders
171	31 Resultaat derivaten en overige financiële instrumenten
172	32 Overige operationele opbrengsten
173	33 Technische lasten op verzekeringscontracten
173	34 Lasten met betrekking tot verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders
173	35 Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten
174	36 Bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa
174	37 Personeelskosten
176	38 Overige operationele lasten

176	39	Overige rentelasten
176	40	Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen
176	41	Belastingen
177	42	Nettowinst per gewoon aandeel
178		Invoering IFRS
182		Vennootschappelijke jaarrekening SNS REAAL Groep N.V.
182		Vennootschappelijke balans
183		Vennootschappelijke winst- en verliesrekening
184		Toelichting op de vennootschappelijke balans
184	1	Deelnemingen in groepsmaatschappijen
184	2	Vorderingen op groepsmaatschappijen
185	3	Beleggingen
185	4	Derivaten
185	5	Kas en kasequivalenten
186	6	Eigen vermogen
187	7	Achtergestelde schulden
187	8	Schuldbewijzen
187	9	Overige schulden aan klanten
187	10	Schulden aan kredietinstellingen
188		Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening
188	11	Nettowinst per gewoon aandeel
189		Belangrijkste groepsmaatschappijen en overige kapitaalbelangen
189		Overzicht belangrijkste groepsmaatschappijen
189		Overzicht belangrijkste overige kapitaalbelangen
190		Overige gegevens
190		Statutaire regeling inzake de winstbestemming
190		Accountantsverklaring
191		Curricula vitae van de leden van de Raad van Commissarissen
192		Nevenfuncties van de leden van de Raad van Bestuur

Geconsolideerde balans

Voor winstverdeling en in miljoenen euro's	31-12-2005	31-12-2004
Activa		
Goodwill en overige immateriële vaste activa 1	559	369
Materiële vaste activa 2	302	300
Geassocieerde deelnemingen 3	126	51
Vastgoedbeleggingen 4	129	125
Beleggingen 5	9.211	8.233
Beleggingen voor verzekeringsproducten voor rekening en risico van polishouders 6	3.426	2.798
Derivaten 7	1.174	103
Latente belastingvorderingen 8	132	167
Herverzekeringscontracten 18	365	269
Hypothecaire vorderingen op klanten 9	43.544	39.924
Overige vorderingen op klanten 10	2.599	2.627
Vorderingen op kredietinstellingen 11	4.949	3.421
Overige belastingvorderingen 12	192	38
Overige activa 13	304	473
Kas en kasequivalenten 14	1.076	1.074
Totaal activa	68.088	59.972
Passiva		
Aandelenkapitaal	340	340
Overige reserves	1.865	1.252
Onverdeelde winst	323	288
Eigen vermogen 15	2.528	1.880
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden 16	1.616	1.443
Schuldbewijzen 17	25.654	23.464
Verzekeringstechnische voorzieningen 18	12.658	11.330
Voorziening voor personeelsverplichtingen 19	76	187
Overige voorzieningen 20	44	50
Derivaten 7	976	42
Latente belastingverplichtingen 8	324	82
Spaargelden 21	12.333	10.973
Overige schulden aan klanten 22	7.078	6.346
Schulden aan kredietinstellingen 23	3.419	2.442
Overige belastingverplichtingen 24	23	19
Overige verplichtingen 25	1.359	1.714
Totaal passiva	68.088	59.972

De bij de balansposten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting, beginnende op pagina 150.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

In miljoenen euro's	2005	2004
Baten		
Rentemarge bancaire activiteiten 26	622	593
Periodiek Leven	838	761
Koopsommen Leven	584	593
Premies Schade	323	296
Nettopremie-inkomen 27	1.745	1.650
Nettoprovisie en beheervergoedingen 28	129	115
Resultaat uit beleggingen 29	549	640
Resultaat uit beleggingen voor verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders 30	394	126
Resultaat derivaten en overige financiële instrumenten 31	31	-7
Overige operationele opbrengsten 32	1	13
Totaal baten	3.471	3.130
Lasten		
Technische lasten op verzekeringscontracten 33	1.313	1.406
Lasten met betrekking tot verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders 34	782	431
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten 35	167	122
Bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa 36	60	71
Personeelskosten 37	443	451
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa 2	38	42
Overige operationele lasten 38	201	218
Overige rentelasten 39	60	75
Totaal lasten	3.064	2.816
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen 40	9	44
Resultaat voor belastingen	416	358
Belastingen 41	93	70
Nettowinst	323	288
Nettowinst per gewoon aandeel 42	1,55	1,38

De bij de resultaatposten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting, beginnende op bladzijde 169.

Geconsolideerd overzicht mutaties eigen vermogen

In miljoenen euro's	Geplaatst kapitaal	Agio	Herwaarderings-reserve	Cash flow hedge-reserve	Reële-waarde-reserve	Winstdelings-reserve	Overige reserves	Onverdeelde winst	Totale vermogen
Stand per 1 januari 2004	340	15	36	--	--	--	1.198	--	1.589
Ongerealiseerde herwaarderungen	--	--	1	--	--	--	--	--	1
Overboeking herwaarderungen in verband met realisatie van herwaarderungen	--	--	-3	--	--	--	3	--	--
Nettowinst 2004	--	--	--	--	--	--	--	288	288
Overige mutaties	--	--	5	--	--	--	-3	--	2
Stand per 31 december 2004	340	15	39	--	--	--	1.198	288	1.880
Stelselwijziging IAS 32 en 39 en IFRS 4	--	--	--	52	113	49	-55	--	159
Overboeking nettowinst 2004	--	--	--	--	--	--	288	-288	--
Ongerealiseerde herwaarderungen uit hoofde van cash flow hedges	--	--	--	71	--	--	--	--	71
Uitgesteld renteresultaat uit hoofde van cash flow hedges	--	--	--	12	--	--	--	--	12
Ongerealiseerde herwaarderungen	--	--	3	--	123	--	--	--	126
Overboeking herwaarderungen in verband met realisatie van herwaarderungen	--	--	-1	--	--	--	1	--	--
Realisatie van herwaarderungen via de winst- en verliesrekening	--	--	--	--	-43	--	--	--	-43
Mutatie winstdelingsreserve	--	--	--	--	9	-11	2	--	--
Nettowinst 2005	--	--	--	--	--	--	--	323	323
Overige mutaties	--	--	-3	--	1	--	2	--	--
Stand per 31 december 2005	340	15	38	135	203	38	1.436	323	2.528

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het vennootschappelijk overzicht mutaties eigen vermogen in de toelichting op de vennootschappelijke balans van SNS REAAL (zie pagina 186).

De herwaarderingsreserve heeft betrekking op materiële vaste activa in eigen gebruik.

De cash flow hedge-reserve bestaat uit het effectieve deel van de cumulatieve nettomutatie in de reële waarde van kasstroomafdekkingsinstrumenten met betrekking tot afgedekte transacties die nog niet hebben plaatsgevonden.

De reële-waardereserve omvat de cumulatieve nettomutatie in de reële waarde van voor verkoop beschikbare beleggingen.

De winstdelingsreserve (beklemd vermogen) wordt aangehouden voor verzekeringscontracten met winstdelingsrechten en staat niet ter vrije beschikking van de aandeelhouders. Houders van deze verzekeringscontracten ontvangen een uitkering die mede afhankelijk is van het gerealiseerde resultaat van de verzekeraar. De Hoofddirectie van de verzekeraar bepaalt de omvang van en het tijdstip waarop de winstdelingsuitkering aan de houders van de verzekeringscontracten wordt uitgekeerd. De winstdelingsreserve heeft alleen betrekking op gerealiseerde en ongerealiseerde herwaarderungen op vastrentende waarden.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

In miljoenen euro's	2005	2004
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		
Winst over het boekjaar	323	288
Aanpassingen voor:		
Afschrijving materiële en immateriële vaste activa	38	43
Amortisatie Value of Business Acquired	3	-1
Amortisatie acquisitiekosten	48	35
Mutaties in voorzieningen en belastinglatenties	271	-81
Bijzondere waarderverminderingen op financiële instrumenten en overige activa	60	71
Niet uitgekeerd aandeel in winst van geassocieerde deelnemingen	-9	-44
Kasstroom uit operationele activiteiten voor mutaties in werkkapitaal en voorzieningen	734	311
Mutatie hypothecaire vorderingen op klanten	-3.620	-3.029
Mutatie vorderingen en schulden op klanten	760	198
Mutatie vorderingen en schulden op kredietinstellingen	-551	-1.217
Mutatie spaargelden	1.360	569
Mutatie verzekeringstechnische voorzieningen en pensioenverplichtingen personeel	1.121	68
Mutatie overige operationele activiteiten	-1.101	287
Nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten	-1.297	-2.813
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Ontvangsten uit de verkoop van immateriële vaste activa	--	2
Ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa	23	20
Ontvangsten uit de verkoop van dochterondernemingen	8	148
Ontvangsten uit de verkoop van vastgoedbeleggingen	2	6
Ontvangsten uit de verkoop en aflossingen van beleggingen en derivaten	5.504	7.115
Verwerving van immateriële vaste activa	-203	-112
Verwerving van materiële vaste activa	-44	-36
Verwerving van dochterondernemingen	-29	-3
Verwerving van vastgoedbeleggingen	--	-1
Verwerving van overige beleggingen en derivaten	-5.939	-6.313
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	-678	826
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit achtergestelde leningen	304	--
Ontvangsten uit schuldbewijzen	9.614	12.041
Aflossing van achtergestelde leningen	-121	-11
Aflossing van schuldbewijzen	-7.820	-9.769
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten	1.977	2.261
Geldmiddelen en kasequivalenten op 1 januari	1.074	800
Nettotoename van geldmiddelen en kasequivalenten	2	274
Geldmiddelen en kasequivalenten op 31 december	1.076	1.074

Grondslagen voor de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening

1 Algemene informatie

1.1 Groepsstructuur

SNS REAAL omvat SNS Bank N.V., REAAL Verzekeringen N.V. en SNS REAAL Invest N.V. en hun groepsmaatschappijen. De geconsolideerde jaarrekening van de Groep omvat de jaarrekeningen van alle maatschappijen waar SNS REAAL een overheersende zeggenschap in heeft en het belang van SNS REAAL in geassocieerde deelnemingen en entiteiten.

Een aantal stafafdelingen is gemeenschappelijk. De kosten van de concernstaf worden doorbelast op grond van verleende diensten, respectievelijk proportioneel toegerekend aan de dochterondernemingen van de groep. De kosten van de Raad van Bestuur en specifieke holdingkosten worden niet aan de groepsonderdelen toegerekend.

De voornaamste grondslagen van de financiële verslaggeving die zijn gehanteerd bij de opstelling van de geconsolideerde en de enkelvoudige financiële overzichten worden in dit hoofdstuk uiteengezet. Op grond van de geboden mogelijkheid in het Burgerlijk Wetboek 2, Titel 9 stelt SNS REAAL haar enkelvoudige financiële overzichten op volgens dezelfde grondslagen als die die worden gebruikt in de geconsolideerde overzichten.

1.2 Overeenstemmingverklaring toepassing IFRS

SNS REAAL heeft vanaf 1 januari 2005 de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de EU toegepast. De vergelijkende cijfers over het voorgaande boekjaar zijn aangepast. Bij de opstelling van deze jaarrekening is IFRS 1 Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards toegepast.

In overeenstemming met de geboden vrijstelling binnen de Europese regelgeving heeft SNS REAAL International Accounting Standard 32, Financiële instrumenten: informatievervalsing en presentatie (IAS 32), 39, Financiële instrumenten: opname en waardering (IAS 39) en International Financial Reporting Standard 4, Verzekeringscontracten (IFRS 4) toegepast met ingang van 1 januari 2005.

De verklaring van de invloed van de overgang naar IFRS op de gerapporteerde financiële positie, financiële resultaten en kasstromen van de groep is opgenomen op pagina 178 en volgende.

1.3 Gehanteerde grondslagen bij de opstelling van de financiële overzichten

De hierna uiteengezette grondslagen voor financiële verslaggeving zijn consistent toegepast voor alle gepresenteerde perioden in deze geconsolideerde jaarrekening, alsmede bij het opstellen van de IFRS-openingsbalans op 1 januari 2004 in het kader van de overgang naar IFRS. Echter in overeenstemming met de geboden vrijstelling binnen de Europese regelgeving heeft SNS REAAL IAS 32, IAS 39 en IFRS 4 toegepast met ingang van 1 januari 2005, zonder aanpassing van de vergelijkende cijfers.

De grondslagen voor financiële verslaggeving zijn door de tot de groep behorende entiteiten uniform gehanteerd.

De geconsolideerde financiële overzichten zijn opgesteld op basis van historische kosten, waarbij onroerend goed, voor verkoop beschikbare beleggingen in effecten, voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa en financiële verplichtingen en alle derivatencontracten worden geherwaardeerd op reële waarde. Behoudens de kasstroominformatie worden de financiële overzichten opgesteld op basis van het toerekeningsbeginsel.

De geconsolideerde financiële overzichten luiden in miljoenen euro's (€). De euro is de presentatievaluta van SNS REAAL.

1.4 Gebruik van schattingen en veronderstellingen bij de opstelling van de financiële overzichten

De opstelling van de geconsolideerde financiële overzichten vereist dat SNS REAAL schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde activa en verplichtingen, de voorwaardelijke activa en verplichtingen op de datum van de geconsolideerde jaarrekening en de gerapporteerde baten en lasten over de verslagperiode. Het betreft met name het vaststellen van de verzekeringstechnische voorzieningen en geactiveerde acquisitiekosten, het vaststellen van de voorziening op debiteuren, het bepalen van reële waarden van activa en passiva en het vaststellen van bijzondere waardeverminderingen. Hierbij worden de situaties beoordeeld, gebaseerd op beschikbare financiële gegevens en informatie. Hoewel deze schattingen met betrekking tot actuele gebeurtenissen en handelingen naar beste weten van het management worden gemaakt, kunnen de feitelijke uitkomsten afwijken van die schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Voor een nadere uiteenzetting van deze waarderingsgrondslagen wordt verwezen naar de betreffende toelichting op de geconsolideerde jaarrekening en naar de onderstaande informatie.

1.5 Grondslagen voor de consolidatie

1.5.1 Groepsmaatschappijen

Groepsmaatschappijen, dat wil zeggen de vennootschappen en andere entiteiten (met inbegrip van zogenoemde special purpose entities) waarvan SNS REAAL direct of indirect het financiële en operationele beleid kan bepalen, worden in de consolidatie betrokken. Hiervan is doorgaans sprake indien meer dan de helft van de stemrechten kan worden uitgeoefend, dan wel wanneer SNS REAAL op een andere wijze een overheersende zeggenschap heeft.

Groepsmaatschappijen worden integraal in de consolidatie betrokken vanaf het moment waarop SNS REAAL de zeggenschap krijgt, tot aan het moment waarop deze eindigt. De jaarrekeningen van deze groepsmaatschappijen worden integraal geconsolideerd, waarbij gebruik wordt gemaakt van uniforme grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. De belangen van derden worden afzonderlijk in de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening opgenomen.

1.5.2 Geassocieerde deelnemingen

Geassocieerde deelnemingen zijn entiteiten waarvan SNS REAAL over 20–50% van de stemrechten beschikt, of waarin SNS REAAL op een andere wijze invloed van betekenis maar geen overheersende zeggenschap heeft. Beleggingen in geassocieerde deelnemingen worden volgens de ‘nettovermogenswaarde’-methode gewaardeerd en bij eerste opname verwerkt tegen kostprijs (inclusief goodwill).

Volgens deze methode wordt de deelneming verwerkt als een actief en wordt het aandeel van SNS REAAL in het nettoresultaat van de geassocieerde deelnemingen vanaf de overname in de winst- en verliesrekening opgenomen. Het aandeel van SNS REAAL in de mutaties in het eigen vermogen van de deelneming, na overname, wordt in het eigen vermogen verwerkt. De kostprijs van het belang wordt aangepast voor de cumulatieve mutaties na overname.

De grondslagen van de financiële verslaggeving van geassocieerde deelnemingen zijn waar nodig aangepast teneinde consistentie te waarborgen met de grondslagen van SNS REAAL.

1.5.3 Securitatisaties

SNS REAAL Groep N.V. heeft hypotheekvorderingen gesecuritiseerd in ‘special purpose entities’ (SPE’s). Met deze transacties is het economische eigendom van deze hypotheekvorderingen overgedragen aan afzonderlijke entiteiten.

Deze SPE’s worden integraal door SNS REAAL in haar geconsolideerde jaarrekening opgenomen wanneer SNS REAAL op basis van de economische realiteit van de relatie tussen SNS REAAL en de SPE zeggenschap heeft over de SPE of wanneer SNS REAAL een belangrijk deel van de risico’s en voordelen behoudt.

1.5.4 Eliminatie van transacties bij consolidatie

Intragroepstransacties, -verhoudingen en niet-gerealiseerde resultaten op transacties tussen groepsmaatschappijen, worden geëlimineerd. Niet-gerealiseerde winsten op transacties tussen SNS REAAL en haar geassocieerde deelnemingen worden geëlimineerd voor het belang van SNS REAAL in de geassocieerde deelnemingen.

Niet-gerealiseerde verliezen worden op dezelfde wijze geëlimineerd als niet-gerealiseerde winsten, maar slechts voor zover er geen aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering.

1.6 Administratieve verwerking op basis van de transactiedatum en de afwikkelingsdatum

Alle volgens standaardmarktconventies afgewikkelde aankopen en verkopen van financiële activa en verplichtingen worden op de transactiedatum verwerkt, dat wil zeggen de datum waarop SNS REAAL zich verbindt om het actief of de verplichting te kopen of verkopen. Alle overige aankopen en verkopen worden tot de afwikkeling opgenomen als een termijntransactie (derivaat).

1.7 Saldering van financiële instrumenten

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd gepresenteerd in de balans wanneer er een juridisch afdwingbaar recht bestaat om de opgenomen bedragen te verrekenen en het voornemen bestaat op nettobasis af te wikkelen, of het actief en de verplichting simultaan af te wikkelen.

1.8 Verzekeringscontracten

Verzekeringscontracten zijn die verzekeringspolissen die een significant verzekeringsrisico dragen. Dergelijke contracten kunnen tevens een financieel risico dragen. Als een algemene richtlijn merkt SNS REAAL een verzekeringsrisico aan als significant indien de mogelijkheid bestaat dat zij naar aanleiding van het zich voordoen van een verzekerde gebeurtenis uitkeringen moet doen die ten minste 10% hoger liggen dan de verschuldigde uitkeringen indien de verzekerde gebeurtenis zich niet zou voordoen.

1.8.1 Levensverzekeringen

Met deze verzekeringscontracten worden gedurende een lange periode gebeurtenissen verzekerd die een uitkering in geld of beleggingseenheden geven in verband met het leven of het overlijden van verzekerden. De levensverzekeringscontracten van REAAL zijn in de productgroepen spaarhypotheken, lijfrenten, risicoverzekeringen, spaarverzekeringen, uitvaartverzekeringen en verzekeringen in beleggingseenheden onder te verdelen.

1.8.2 Schadeverzekeringen

De schadeverzekeringen zijn die verzekeringscontracten die niet in verband met het leven of overlijden van verzekerden een dekking geven. Deze contracten kennen grotendeels een kortere periode waarin gebeurtenissen zijn verzekerd. De schadeverzekeringscontracten van REAAL zijn in de productgroepen ziekte/ongevallen, motorrijtuigen, brand, transport en overige onder te verdelen.

Met aansprakelijkheidsverzekeringen verzekeren klanten van SNS REAAL zich tegen het risico dat zij als gevolg van hun rechtmatig handelen derden schade berokkenen. Met opstalverzekeringen verzekeren klanten van SNS REAAL zich voornamelijk tegen schade aan hun onroerende zaken of voor de waarde van onroerende zaken die verloren zijn gegaan. Tot de schadeverzekeringen behoren ook verzekeringscontracten waarmee klanten van SNS REAAL zich verzekeren tegen de gevolgen van arbeidsongeschiktheid die van invloed zou zijn op de mogelijkheid van de klant, of verzekerde personen, om zijn of hun huidige inkomensniveau te handhaven. Gegarandeerde uitkeringen die naar aanleiding van het optreden van de gespecificeerde verzekerde gebeurtenis worden gedaan, zijn ofwel vast of gekoppeld aan de omvang van de door de polishouder geleden economische schade. Er worden geen uitkeringen gedaan wanneer de verzekering vervalt of wordt afgekocht.

1.8.3 'Unit linked'-verzekeringen

Het kenmerkende van 'unit linked'-verzekeringen is de koppeling van de levensverzekering aan beleggingseenheden. De polishouder bepaalt hoe REAAL de betaalde premies, na aftrek van kosten en risicopremie, dient te beleggen. REAAL heeft voor dit doel veelal afzonderlijke beleggingsfondsen gecreëerd. Het economisch risico over de beleggingen wordt gelopen door de polishouders. Het beleggingsbeleid wordt bepaald door REAAL. Voor de polishouder is het mogelijk om naast de beleggingswijze ook de polis op ieder moment aan te passen aan zijn of haar persoonlijke en/of financiële situatie.

De uitkeringen uit hoofde van deze verzekeringscontracten zijn gekoppeld aan de beleggingen. Gezien deze koppeling worden de verzekeringstechnische verplichtingen voor deze verzekeringscontracten aangepast voor alle waardeveranderingen in deze beleggingen.

1.8.4 Verzekeringscontracten met discretionaire winstdelingsrechten

De verzekeringsportefeuille bevat ook verzekeringscontracten met discretionaire winstdelingen. Discretionaire winstdelingen houden verband met het contractuele recht van een polishouder op een additionele uitkering boven het verzekerde of gegarandeerde kapitaal. Het vaststellen van het bedrag en tijdstip van deze extra uitkeringen is naar discretie van SNS REAAL. Omwille van het discretionaire element van deze winstdelingsverplichtingen is een bedrag opgenomen in een bestemd deel van het eigen vermogen.

1.9 Omrekening vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden bij de eerste verwerking omgerekend naar euro's tegen de wisselkoers op de transactiedatum. Balansposten in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de contante koers per balansdatum. Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling van deze transacties dan wel bij de omrekening van monetaire balansposten in vreemde valuta worden verantwoord in de winst- en verliesrekening onder Resultaat uit beleggingen of Resultaat derivaten en overige financiële instrumenten, behalve als deze onderdeel uitmaken van cash flow hedge accounting, dan worden de koersverschillen verantwoord in het eigen vermogen. Voor niet-monetaire posten die worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij de waardemutaties in het resultaat worden verantwoord, worden de koersverschillen verantwoord als onderdeel van deze waardemutaties van het betreffende actief. Voor niet-monetaire balansposten waarbij waardemutaties in het eigen vermogen worden verantwoord, worden koersverschillen in de herwaarderingsreserve in het eigen vermogen verwerkt. Niet-monetaire posten die worden gewaardeerd tegen historische kostprijs worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum.

1.10 Gesegmenteerde informatie

Een segment is een duidelijk te onderscheiden onderdeel van SNS REAAL dat diensten verleent met een van andere segmenten afwijkend risico- of rendementsprofiel (bedrijfssegment) of dat die diensten verleent aan een bepaalde economische markt (marktsegment), dat een van andere segmenten afwijkend risico- en rendementsprofiel heeft.

De belangrijkste bedrijfssegmenten van SNS REAAL zijn het bankbedrijf, het levenbedrijf, het schadebedrijf en de groepsactiviteiten. Deze vormen de primaire segmentatiebasis. Het bankbedrijf wordt secundair gesegmenteerd naar het retailbedrijf en het zakelijk bankbedrijf.

2 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit bedrijfs-, investerings- en financieringsactiviteiten.

Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de gemiddelde koersen over het boekjaar.

Bij de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten wordt de nettowinst gecorrigeerd voor baten en lasten die niet hebben geresulteerd in ontvangsten en uitgaven in hetzelfde boekjaar en voor mutaties in voorzieningen en overlopende posten.

Bij investeringen in geconsolideerde deelnemingen worden de op acquisitiedatum aanwezige liquide middelen op de aankoop prijs in mindering gebracht.

In het kader van het kasstroomoverzicht bestaan kas en kasequivalenten uit kassaldi en saldi die binnen drie maanden kunnen worden omgezet in kasmiddelen, waaronder: bij banken aangehouden direct opvraagbare deposito's, geldmiddelen en saldi bij centrale banken, schatkistpapier, overige kortlopende, liquide beleggingen met een oorspronkelijke looptijd van maximaal drie maanden, voorschotten in rekening-courant en vorderingen op andere banken.

3 Balans

3.1 Goodwill en overige immateriële vaste activa

3.1.1 Goodwill

Acquisities van SNS REAAL worden verantwoord volgens de overnamemethode, waarbij de kostprijs van de acquisities wordt toegerekend aan de reële waarde van de verkregen activa, verplichtingen en niet in de balans opgenomen verplichtingen. Goodwill, zijnde het verschil tussen de kostprijs van de acquisitie en het aandeel van SNS REAAL in de reële waarde van de verkregen activa, verplichtingen en niet in de balans opgenomen verplichtingen op de acquisitiedatum, wordt geactiveerd als immaterieel vast actief.

Op de goodwill wordt niet afgeschreven. In plaats daarvan wordt jaarlijks, of zoveel vaker als er aanwijzingen zijn, beoordeeld of een bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden. Voor deze beoordeling wordt de goodwill toegerekend aan kasstroomgenererende eenheden. De boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid (inclusief goodwill) wordt vergeleken met de realiseerbare waarde.

De realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Eventuele badwill wordt direct in het resultaat opgenomen.

3.1.2 Software

Verworven softwarelicenties worden geactiveerd op basis van de verwervingskosten en de kosten om de specifieke software gebruiksklaar te maken. Op deze kosten wordt afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur met een maximum van drie jaar. Kosten die direct verband houden met de productie van identificeerbare en unieke softwareproducten waarover SNS REAAL de beschikkingsmacht heeft, en waarmee waarschijnlijk gedurende meer dan één jaar economische voordelen zullen worden gegenereerd die hoger liggen dan de kosten, worden geactiveerd als immaterieel actief. De directe kosten omvatten de aan softwareontwikkelingen direct toerekenbare personeelskosten. Alle overige kosten in verband met de ontwikkeling of het onderhoud van computersoftware worden als last opgenomen in de periode waarin deze worden gemaakt.

Op de geactiveerde ontwikkelingskosten voor computersoftware wordt lineair afgeschreven gedurende de gebruiksduur, met een maximum van drie jaar.

3.1.3 Geactiveerde acquisitiekosten uit hoofde van verzekeringsactiviteiten

Deze acquisitiekosten zijn de kosten die direct of indirect samenhangen met het afsluiten van levensverzekeringen. De post Geactiveerde acquisitiekosten omvat geactiveerde provisies en andere toe te rekenen directe en indirecte acquisitiekosten die afhankelijk zijn van en betrekking hebben op het verkrijgen van nieuwe contracten en de verlenging van bestaande contracten. De kosten worden geactiveerd voor zover zij kunnen worden terugverdiend uit toekomstige kostenopslagen in de premies of uit het verwachte brutoresultaat, afhankelijk van de aard van de polis.

De overlopende acquisitiekosten worden over een periode van maximaal twaalf jaar lineair (in lijn met de periode waarin de premies worden gerealiseerd of de verwachte periode waarin premie-inkomen wordt verdiend) afgeschreven. Deze afschrijvingen zijn bepaald met de best mogelijke schattingen door het management met betrekking tot toekomstige verwachtingen. Deze schattingen betreffen onder andere de opbrengsten uit obligaties en aandelen op de lange termijn, veronderstellingen ten aanzien van sterfte, invaliditeit en polisverval, doorlopende kosten en verwachte toekomstige inflatiecijfers.

Bewegingen in de aandelenmarkten kunnen een aanzienlijke invloed hebben op de fondswaarden van variabele producten en de beheervergoedingen daarover. Ten gevolge hiervan stijgen of dalen de geschatte toekomstige resultaten met deze bewegingen.

Evenzo hebben veranderingen in de rentemarge van vaste annuïteiten (bijgeschreven interest minus de verdiende interest) invloed op de veronderstellingen met betrekking tot de toekomstige bijdragen.

Jaarlijks vindt een beoordeling op bijzondere waardevermindering plaats op de geactiveerde acquisitiekosten, waarbij wordt vastgesteld dat de toekomstige bijdrage op alle grondslagen uit de verzekeringsproducten voldoende is om de periodieke afschrijvingskosten te kunnen dekken. Bij een negatieve terugverdien capaciteit wordt in het jaar van vaststelling een extra afschrijving als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

3.1.4 VOBA

Acquisities worden door SNS REAAL verwerkt aan de hand van de overnamemethode. Als gevolg van deze methode worden de aangekochte verzekeringsportefeuilles als een immaterieel vast actief in de balans opgenomen op basis van 'value of business acquired' (VOBA). De VOBA wordt bepaald op de netto contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen uit de lopende verzekeringscontracten op de overnamedatum. Bij het bepalen van deze netto contante waarde worden beste schattingen van actuariële aannames voor interest, sterfte en kosten gebruikt.

SNS REAAL amortiseert de VOBA op lineaire wijze gedurende de geschatte looptijd van de overgenomen contracten. De geschatte looptijd wordt periodiek opnieuw beoordeeld. Op iedere balansdatum wordt nagegaan of er sprake is van een bijzondere waardevermindering, waarbij wordt vastgesteld dat de toekomstige bijdrage uit de aangekochte verzekeringscontracten voldoende is om de periodieke afschrijvingskosten te kunnen dekken. Bij een negatieve terugverdiencapaciteit wordt in het jaar van vaststelling een extra afschrijving als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

3.2 Materiële vaste activa

3.2.1 Terreinen en gebouwen in eigen gebruik

Vastgoed in eigen gebruik bestaat voornamelijk uit kantoren (gebouwen en terreinen) en wordt gewaardeerd tegen de reële waarde gebaseerd op taxaties door onafhankelijke externe taxateurs, onder aftrek van afschrijvingen op gebouwen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Positieve herwaarderingsreserves als gevolg van deze taxaties worden toegevoegd aan de herwaarderingsreserve in het eigen vermogen, onder aftrek van latente belastingen. Positieve herwaarderingsreserves worden, voor zover deze resulteren in de terugname van eerdere afboekingen op hetzelfde actief, ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Negatieve herwaarderingsreserves worden, voor zover ze resulteren in de terugname van eerdere positieve herwaarderingsreserves van hetzelfde actief, ten laste van die herwaarderingsreserve gebracht. Alle overige afboekingen worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Op gebouwen wordt lineair afgeschreven gedurende de economische levensduur, met een maximum van 50 jaar, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Periodiek wordt beoordeeld of het onroerend goed een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

Reparatie- en onderhoudskosten worden opgenomen in de overige operationele lasten wanneer de uitgaven worden gedaan. Uitgaven die worden gedaan na verwerving van een actief die de toekomstige economische voordelen van vastgoed vergroten of verlengen ten opzichte van het oorspronkelijke gebruik worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven.

Bij verkoop wordt het deel van de herwaarderingsreserve dat gerelateerd is aan het verkochte onroerend goed overgeheveld naar de overige reserves.

3.2.2 Informatieverwerkende apparatuur en overige roerende bedrijfsmiddelen

Alle overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kosten onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en, indien van toepassing, cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De historische kosten omvatten de uitgaven die direct toerekenbaar zijn aan de verwerving van de activa.

De kostprijs van de overige materiële vaste activa wordt lineair afgeschreven gedurende de gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. De geschatte gebruiksduur bedraagt 3 tot 5 jaar.

Periodiek wordt beoordeeld of de overige materiële vaste activa een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Indien de boekwaarde van een materieel actief duurzaam hoger is dan de opbrengstwaarde, wordt deze onmiddellijk afgeboekt tot de opbrengstwaarde.

Reparatie- en onderhoudskosten worden opgenomen in de overige operationele lasten wanneer de uitgaven worden gedaan. Uitgaven die worden gedaan na verwerving van een actief die de toekomstige economische voordelen van overige materiële vaste activa vergroten of verlengen ten opzichte van het oorspronkelijke gebruik worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven.

Resultaten op de verkoop van materiële vaste activa worden bepaald als het saldo van opbrengstwaarde onder aftrek van transactiekosten en de boekwaarde. Deze resultaten worden als onderdeel van het resultaat uit operationele activiteiten verantwoord.

3.3 Geassocieerde deelnemingen

Geassocieerde deelnemingen zijn entiteiten waarin SNS REAAL in het algemeen tussen de 20% en 50% van de zeggenschap heeft, of waarin de groep op andere wijze invloed van betekenis kan uitoefenen, maar geen overheersende zeggenschap heeft.

Deelnemingen worden verantwoord volgens de vermogensmutatiemethode. In de post is ook de bij de acquisitie betaalde goodwill begrepen verminderd met eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Onder de vermogensmutatiemethode wordt het aandeel van SNS REAAL in de resultaten van de deelneming verantwoord in de winst- en verliesrekening van SNS REAAL als aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen. Het aandeel van SNS REAAL in wijzigingen in de reserves van de deelneming wordt verwerkt in de reserves van SNS REAAL. De waarde van de deelneming wordt aangepast voor deze resultaten en wijzigingen in reserves. Indien de waardering van de deelneming nihil is geworden, worden geen verdere verliezen meer verantwoord, tenzij de groep namens de deelneming verplichtingen is aangegaan of al betalingen voor de deelneming heeft verricht.

De grondslagen van de financiële verslaggeving van geassocieerde deelnemingen zijn waar nodig aangepast teneinde consistentie te waarborgen met de grondslagen van SNS REAAL.

Geassocieerde deelnemingen die worden gehouden om te verkopen, worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop.

Deze beleggingen worden gewaardeerd tegen de laagste van de boekwaarde of de verkoopprijs onder aftrek van verkoopkosten.

Het resultaat op de verkoop van een belegging in een geassocieerde deelneming wordt in de winst- en verliesrekening gepresenteerd als één bedrag, bestaande uit de verkoopprijs verminderd met de verkoopkosten en de boekwaarde van de deelneming.

3.4 Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen, bestaande uit winkel- en kantoorpanden en terreinen, worden aangehouden om langetermijnhuuropbrengsten te genereren. Indien onroerend goed deels dient als vastgoedbelegging en deels in eigen gebruik is, wordt het onroerend goed opgenomen onder materiële vaste activa, tenzij het gedeelte in eigen gebruik minder is dan 20% van het totale aantal vierkante meters. Vastgoedbeleggingen worden behandeld als langetermijnbelegging en gewaardeerd tegen reële waarde. Deze komt overeen met de marktwaarde die driejaarlijks wordt bepaald door onafhankelijke, externe taxateurs met voldoende vakbekwaamheden en ervaringen in de locaties en categorieën van vastgoed. In de tijd tussen de driejaarlijkse externe taxatie gebruikt SNS REAAL alternatieve waarderingsmethoden op basis van het totaal van de nettohuren op jaarbasis die de onroerende zaken opleveren en, waar relevant, de hiermee verbonden kosten.

Veranderingen in de reële waarde van de vastgoedbeleggingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen onder resultaat uit beleggingen.

Een vastgoedbelegging wordt bij eerste opname tegen kostprijs gewaardeerd inclusief transactiekosten.

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de bandbreedte van rendementsfactoren die voor iedere soort vastgoed wordt toegepast.

Pand	Locatie	Rendementsfactor
Winkels	A-locatie	6,50 – 7,50
Winkels	B-locatie	7,00 – 8,00
Kantoren	A-locatie	7,00 – 9,00
Kantoren	B-locatie	7,20 – 9,00

3.5 Beleggingen

3.5.1 Classificatie

SNS REAAL deelt haar beleggingen in een van de volgende categorieën in: (1) gehouden tot einde looptijd, (2) leningen en vorderingen, (3) voor verkoop beschikbaar en (4) tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening.

De indeling is afhankelijk van het doel waarvoor de beleggingen zijn verworven.

Het management bepaalt op het moment van verwerving van haar beleggingen in welke categorie deze worden ingedeeld en beoordeelt op iedere verslagdatum of deze indeling nog terecht is.

Beleggingen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde plus de transactiekosten.

3.5.2 Gehouden tot einde looptijd

Beleggingen met een vaste looptijd waarbij het management de intentie heeft, en in staat is, deze tot het einde van de looptijd aan te houden, worden geclassificeerd als gehouden tot einde looptijd.

Tot einde looptijd aangehouden beleggingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, op basis van de effectieve-rendementsmethode, eventueel verminderd met een voorziening voor bijzondere waardeverminderingen. De effectieve-rendementsmethode is gebaseerd op de verwachte stroom van kasontvangsten, waarbij rekening wordt gehouden met het risico van vervroegde aflossing van het onderliggende financiële instrument en de directe kosten en opbrengsten, zoals de in rekening gebrachte transactiekosten, bemiddelingsprovisies en disagio of agio.

3.5.3 Leningen en vorderingen

De post Leningen en vorderingen bevat niet-beursgenoteerde beleggingen met een vaste looptijd. Deze beleggingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, op basis van de effectieve-rendementsmethode, eventueel verminderd met een voorziening voor bijzondere waardeverminderingen.

3.5.4 Voor verkoop beschikbaar

Beleggingen die niet voldoen aan de door het management aangegeven criteria voor tot einde looptijd aangehouden beleggingen of tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening, worden geclassificeerd als voor verkoop beschikbaar.

Voor verkoop beschikbare beleggingen worden na de eerste opname in de balans geherwaardeerd tegen reële waarde. Niet-gerealiseerde winsten en verliezen die voortvloeien uit de reële-waardeveranderingen van voor verkoop beschikbare beleggingen worden, rekening houdend met latente belastingen, in het eigen vermogen verwerkt.

Beleggingen in de vorm van aandelen waarvan de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald, worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met bijzondere waardeverminderingen. Wanneer de beleggingen worden verkocht of een bijzondere waardevermindering ondergaan, worden hiermee verband houdende cumulatieve reële-waardeaanpassingen verwerkt in de winst- en verliesrekening als resultaat uit beleggingen.

3.5.5 Tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening

Beleggingen tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening zijn verworven met het oog op het profiteren van kortetermijnfluctuaties in de prijs of handelsmarge. Deze beleggingen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dat wil zeggen de reële waarde van de gegeven vergoeding, en worden na eerste opname geherwaardeerd op de reële waarde. Alle hiermee verband houdende gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen worden opgenomen in het resultaat uit beleggingen. De verdiende rente op aangehouden handelseffecten wordt opgenomen als rentebate onder de rentemarge bij SNS Bank en onder het resultaat uit beleggingen bij REAAL Verzekeringen. Ontvangen dividend wordt opgenomen onder het resultaat uit beleggingen.

3.5.6 Bijzondere waardevermindering

Het management beoordeelt op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen bestaan dat tot einde looptijd aangehouden en voor verkoop beschikbare beleggingen een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Impairmentverliezen worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord in de post Bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa. Een eventuele herwaardering in het eigen vermogen wordt afgeboekt.

Een belegging wordt geacht een bijzondere waardevermindering te hebben ondergaan indien de kostprijs de realiseerbare waarde duurzaam overtreft, dat wil zeggen dat de reële waarde langdurig of significant lager is dan de kostprijs. Voor de beleggingen in de vorm van niet-genoteerde aandelen wordt de realiseerbare waarde bepaald door toepassing van erkende waarderingstechnieken.

De standaardmethode die wordt toegepast, is gebaseerd op de verhouding in de markt tussen de winst en de waarde van vergelijkbare bedrijven. Voor genoteerde beleggingen wordt de realiseerbare waarde bepaald aan de hand van de marktprijs. Deze genoteerde beleggingen worden geacht een bijzondere waardevermindering te hebben ondergaan indien er objectieve aanwijzingen zijn dat de daling van de marktprijs zodanig is dat het niet redelijk is om te veronderstellen dat de waarde in de voorzienbare toekomst zal herstellen tot het niveau van de boekwaarde.

Indien in een periode daarna de bijzondere waardevermindering van tot einde looptijd aangehouden beleggingen of voor verkoop beschikbare beleggingen afneemt en de afname objectief kan worden toegeschreven aan een gebeurtenis die zich na de afwaardering heeft afgespeeld, wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen via de winst- en verliesrekening. Dit geldt niet voor beleggingen in aandelen, waarbij een waardevermeerdering na een duurzame waardevermindering als een herwaardering wordt behandeld.

3.6 Beleggingen voor verzekeringsproducten voor rekening en risico polishouders

Deze beleggingen worden gehouden voor rekening en risico van polishouders van levenverzekeringen en worden gewaardeerd tegen reële waarde. Bedragen die polishouders hiervoor verschuldigd zijn, worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als verzekeringspremies. Indien de baten uit beleggingen niet toereikend zijn om de verplichtingen als gevolg van minimumrendementen te dekken wordt een aanvullende voorziening getroffen ten laste van de winst- en verliesrekening. Waardeveranderingen van de beleggingen en boekresultaten op de verkoop van beleggingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als resultaat op beleggingen voor rekening en risico van polishouders. Verplichtingen met betrekking tot beleggingen voor rekening en risico van polishouders worden volgens dezelfde principes opgenomen als gebruikt voor de waardering van de overeenkomstige beleggingen. Veranderingen in de waarde van de verplichtingen die gerelateerd zijn aan de beleggingen voor rekening en risico van polishouders worden in de winst- en verliesrekening opgenomen onder technische lasten met betrekking tot verzekeringscontracten voor rekening en risico polishouders.

3.7 Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, waaronder valutacontracten, rentefutures, termijncontracten, valuta- en renteswaps, valuta- en renteopties (zowel geschreven als gekocht) en andere afgeleide financiële instrumenten, worden bij eerste opname in de balans tegen kostprijs (met inbegrip van transactiekosten) gewaardeerd en vervolgens geherwaardeerd op de reële waarde.

De reële waarde van openbaar verhandelde derivaten is gebaseerd op genoteerde biedprijzen voor gehouden activa of uit te geven verplichtingen, en actuele laatprijzen voor te verwerven activa of gehouden verplichtingen.

De reële waarde van niet-verhandelde derivaten is afhankelijk van het type instrument en wordt gebaseerd op een contantewaardemodel of een optiewaarderingsmodel. SNS REAAL neemt derivaten met een positieve waarde op als activa en derivaten met een negatieve waarde als verplichtingen.

Veranderingen in de reële waarde van voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten worden verwerkt in de resultatenrekening in het waarderingsresultaat uit hoofde van derivaten.

3.7.1 In contracten besloten derivaten

Bepaalde derivaten zijn besloten in andere financiële instrumenten, zoals de conversieoptie in een converteerbare obligatielening. Deze worden behandeld als afzonderlijke derivaten indien er geen nauw verband bestaat tussen de risico's en kenmerken van het derivaat en die van het basiscontract en het basiscontract niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd waarbij niet-gerealiseerde winsten en verliezen in het resultaat worden verwerkt.

3.7.2 Hedge accounting

SNS REAAL gebruikt derivaten als onderdeel van het balans- en risicobeheer. Deze instrumenten worden gebruikt voor het afdekken van interest- en valutarisico's, inclusief risico's uit hoofde van toekomstige transacties. Indien een transactie voldoet aan de voorwaarden die gelden voor hedge accounting, dan past SNS REAAL fair value hedge accounting of cash flow hedge accounting toe.

SNS REAAL kan bepaalde derivaten aanwijzen als hetzij (1) een afdekking van de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting (fair value hedge) of (2) een afdekking van een toekomstige kasstroom die is toe te rekenen aan een opgenomen actief of verplichting, een verwachte transactie of een vaststaande verplichting (cash flow hedge).

Hedge accounting wordt gebruikt voor derivaten die aldus zijn aangewezen mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. De voorwaarden van SNS REAAL voor een afgeleid instrument om voor verwerking als afdekkingsinstrument in aanmerking te komen, omvatten:

- ⊙ Formele documentatie over het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie, de afdekkingsdoelstelling, strategie en -relatie is opgesteld voordat hedge accounting wordt toegepast
- ⊙ Uit de documentatie van de afdekking blijkt dat deze naar verwachting effectief zal zijn in het compenseren van het risico in de afgedekte positie gedurende de gehele verslagperiode
- ⊙ De afdekking is gedurende de looptijd voortdurend effectief

Een afdekking wordt geacht effectief te zijn indien SNS REAAL, vanaf het begin en gedurende de looptijd, kan verwachten dat veranderingen van de reële waarde of de kasstromen van de afgedekte positie vrijwel volledig worden gecompenseerd door veranderingen van de reële waarde of kasstromen van het afdekkingsinstrument, voor zover deze het gehedgede risico betreffen, en de werkelijke uitkomsten hierop duiden, en de werkelijke effectiviteit binnen een bandbreedte van 80% tot 125% blijft.

SNS REAAL beëindigt de hedge accounting zodra wordt bepaald dat een derivaat niet langer effectief is als afdekking, dan wel wanneer het derivaat vervalt, wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend, wanneer de afgedekte positie vervalt, de afgedekte positie wordt verkocht of afgelost of wanneer een verwachte transactie niet langer zeer waarschijnlijk wordt geacht.

3.7.2.1 Fair value hedge accounting

Derivaten die worden aangewezen als afdekking van de reële waarde van opgenomen activa of verplichtingen of van een vaststaande verplichting, worden verwerkt als fair value hedge.

Veranderingen van de reële waarde van de derivaten die zijn aangewezen als afdekking worden rechtstreeks verwerkt in de winst- en verliesrekening onder de post die betrekking heeft op het afgedekte risico. De corresponderende verandering van de reële waarde van het afgedekte actief of de afgedekte verplichting die is toe te schrijven aan dat specifieke afgedekte risico, wordt op dezelfde regel verwerkt als de waardeverandering van het derivaat.

Indien de afdekking niet langer aan de voorwaarden voor hedge accounting voldoet, wordt een aanpassing van de boekwaarde van een afgedekt financieel instrument geamortiseerd ten laste of ten gunste van de winst- en verliesrekening gedurende de verwachte resterende looptijd van het instrument.

Indien het afgedekte instrument niet langer wordt opgenomen, dat wil zeggen dat het wordt verkocht of afgelost, wordt de niet-geamortiseerde reële-waardeaanpassing onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen.

3.7.2.2 Cash flow hedge accounting

Derivaten kunnen worden aangewezen als afdekking van het risico van toekomstige variabiliteit van de kasstromen van een opgenomen actief of verplichting of verwachte transactie. Veranderingen van de reële waarde van het effectieve deel van derivaten die zijn aangewezen als cash flow hedge en die voldoen aan de voorwaarden voor cash flow hedge accounting en die effectief blijken te zijn in relatie tot het afgedekte risico, worden opgenomen in de cash flow hedge-reserve als aparte component van het eigen vermogen. De onderliggende transactie, die is aangewezen als onderdeel van een cash flow hedge, ondergaat geen wijziging wat betreft de administratieve verwerking. Indien de verwachte transactie resulteert in de daadwerkelijke opname van een actief of een verplichting, worden de winsten en verliezen die voorheen in het eigen vermogen waren opgenomen overgeboekt naar de winst- en verliesrekening en gerubriceerd als bate of last in de perioden waarin de afgedekte transactie van invloed is op het resultaat.

Bij het bepalen van het deel van de reële-waardeverandering dat in de cash flow hedge-reserve wordt opgenomen, wordt het deel van de winst of het verlies op het afdekkingsinstrument dat als effectieve afdekking van het kasstroomrisico wordt beschouwd, in het eigen vermogen opgenomen, terwijl het ineffectieve deel in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Indien het afdekkingsinstrument zelf vervalt of wordt verkocht, wordt beëindigd of uitgeoefend, blijft de cumulatieve winst die (of het cumulatieve verlies dat) in het eigen vermogen was opgenomen, opgenomen in het eigen vermogen totdat de verwachte transactie daadwerkelijk plaatsvindt. Indien het afdekkingsinstrument niet langer aan de voorwaarden voor hedge accounting voldoet, blijft de cumulatieve winst die (of het cumulatieve verlies dat) in het eigen vermogen was opgenomen, opgenomen in het eigen vermogen totdat de verwachte transactie plaatsvindt. Indien de verwachte transactie naar verwachting niet meer zal plaatsvinden, wordt het in het eigen vermogen verwerkte cumulatieve resultaat onmiddellijk naar de winst- en verliesrekening overgeboekt.

3.8 Latente belastingvorderingen

Voor tijdelijke verschillen tussen de fiscale boekwaarde van activa en verplichtingen en de boekwaarde volgens deze jaarrekening worden latente belastingvorderingen en -verplichtingen gevormd. Hierbij wordt uitgegaan van de belastingtarieven die gelden per balansdatum en de tarieven die naar verwachting zullen gelden in de periode waarin de actieve belastinglatenties worden gerealiseerd of passieve belastinglatenties worden afgewikkeld. De latente belastingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Actieve belastinglatenties worden alleen opgenomen indien verwacht wordt dat in de nabije toekomst voldoende fiscale winsten zullen worden gerealiseerd ter compensatie van deze tijdelijke verschillen. Voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde en fiscale waarde van investeringen in groepsmaatschappijen en deelnemingen worden belastinglatenties opgenomen, behalve als de groep het tijdstip kan bepalen waarop deze tijdelijke verschillen aflopen en als het waarschijnlijk is dat deze verschillen niet zullen aflopen in de nabije toekomst. De belangrijkste tijdelijke verschillen vloeien voort uit de herwaardering van materiële vaste activa, bepaalde financiële activa en

verplichtingen waaronder derivatencontracten, voorzieningen voor pensioenen en overige personeelsregelingen na pensionering, technische voorzieningen, voorwaarts te verrekenen verliezen, en – met betrekking tot overnames – uit het verschil tussen (a) het saldo van de reële waarde van de overgenomen activa en aangegane verplichtingen en (b) de boekwaarde.

De over de winst verschuldigde belasting wordt opgenomen in de periode waarin de winsten ontstaan, gebaseerd op de geldende fiscale wetgeving. Latente belastingen met betrekking tot de herwaardering van voor verkoop beschikbare beleggingen en kasstroomafdekkingen, waarvan waardeveranderingen direct ten laste of ten gunste van het eigen vermogen worden gebracht, worden ook ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht en worden hierna samen met de uitgestelde waardeveranderingen opgenomen in de winst- en verliesrekening.

3.9 Herverzekeringscontracten

Door SNS REAAL afgesloten contracten met herverzekeraars uit hoofde waarvan SNS REAAL wordt gecompenseerd voor verliezen op een of meer door SNS REAAL uitgegeven verzekeringscontracten, worden aangemerkt als gegeven herverzekeringscontracten.

Door SNS REAAL afgesloten verzekeringscontracten waarbij de contracthouder een andere verzekeraar is, worden aangemerkt als ontvangen herverzekeringscontract en verantwoord als een verzekeringscontract.

Herverzekeringspremies, provisies, uitkeringen en schaden zowel als technische voorzieningen voor herverzekeringscontracten worden op dezelfde wijze verantwoord als de directe verzekeringen waarvoor de herverzekeringen zijn afgesloten. Het aandeel van herverzekeraars in de technische voorzieningen vanwege herverzekeringscontracten en de uitkeringen waartoe SNS REAAL uit hoofde van haar herverzekeringscontracten gerechtigd is, worden opgenomen als activa uit herverzekering. Deze activa bestaan uit kortlopende vorderingen op herverzekeraars (gepresenteerd onder overige activa) en vorderingen op langere termijn (gepresenteerd onder herverzekeringscontracten). Deze vorderingen zijn afhankelijk van de verwachte claims en uitkeringen die voortvloeien uit de desbetreffende herverzekerde verzekeringscontracten. De waardering van door en aan herverzekeraars verschuldigde bedragen geschiedt in overeenstemming met de voorwaarden van ieder herverzekeringscontract. Verplichtingen uit herverzekering betreffen voornamelijk te betalen premies voor herverzekeringscontracten. Deze premies worden als last opgenomen over de periode waarin zij verschuldigd zijn. De vorderingen uit hoofde van herverzekeringscontracten worden op de balansdatum beoordeeld op eventuele bijzondere waardeverminderingen.

3.10 Hypothecaire vorderingen op klanten

3.10.1 Hypothecaire vorderingen

Hieronder worden verstaan kredieten aan klanten met hypothecaire zekerheid. Deze kredieten worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rendementsmethode. De waardering van kredieten die na heronderhandeling of anderszins worden gewijzigd als gevolg van financiële herstructurering van de kredietnemer geschiedt op basis van de oorspronkelijke effectieve rente vóór de herziening van de voorwaarden.

Met betrekking tot de kredieten wordt een voorziening uit hoofde van bijzondere waardevermindering getroffen indien er objectieve aanwijzingen bestaan dat SNS REAAL niet in staat zal zijn om alle bedragen te incasseren die volgens de oorspronkelijke contractuele leningvoorwaarden zijn verschuldigd. Voor kredieten die individueel belangrijk zijn, is het bedrag van de voorziening gelijk aan het verschil tussen de boekwaarde van de totale positie en de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde is gelijk aan de contante waarde van de verwachte kasstromen, inclusief de bedragen die uit hoofde van garanties en onderpand worden gerealiseerd, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van de leningen.

Homogene kredieten met een kleinere omvang worden op collectieve basis getoetst op bijzondere waardevermindering. De voorziening op basis van de collectieve benadering wordt bepaald met behulp van diverse modelmatige instrumenten, waaronder 'risk rating models' voor homogene pools van consumenten- en bedrijfskredieten. De verliesfactoren die met behulp van dergelijke modellen worden ontwikkeld, zijn gebaseerd op historische verliesgegevens van SNS REAAL en worden aangepast op basis van actuele waarneembare gegevens die, naar het oordeel van het management, van invloed zijn op de inbaarheid van de portefeuille op de beoordelingsdatum. De voorziening voor waardeverminderingen dekt tevens verliezen in gevallen waar objectieve aanwijzingen erop duiden dat in onderdelen van de kredietportefeuille waarschijnlijke verliezen schuilen. Deze zijn geschat op basis van historische verliespatronen in ieder onderdeel en de kredietwaardigheid van de kredietnemers en zijn een afspiegeling van het actuele economische klimaat waarin de kredietnemers opereren.

Wanneer een krediet oninbaar is, wordt dit afgeschreven ten laste van de hiermee verband houdende voorziening voor bijzondere waardeverminderingen. Bedragen die daarna alsnog worden geïnd, worden in mindering gebracht op de dotatie aan de voorziening voor debiteurenverliezen in de winst- en verliesrekening.

Indien het bedrag van de bijzondere waardevermindering vervolgens daalt als gevolg van een gebeurtenis na de afboeking wordt de vrijval van de voorziening ten gunste gebracht van de winst- en verliesrekening.

3.10.2 Kredietgaranties

SNS REAAL heeft een kredietgarantie afgesloten voor het kredietrisico voor een deel van de hypotheekportefeuille. Hierdoor worden bijzondere waardeverminderingen van de betreffende hypotheekportefeuille verhaald op de garantieverstrekker. Bijzondere waardeverminderingen op hypotheekleningen worden opgenomen onder bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa. Ook de vordering uit hoofde van de garantie wordt op deze regel in het resultaat verwerkt.

3.11 Overige vorderingen op klanten

Hieronder wordt verstaan kredieten aan zakelijke en particuliere klanten zonder hypothecaire zekerheid. De waardering van kredieten die na heronderhandeling of anderszins worden gewijzigd als gevolg van financiële herstructurering van de kredietnemer geschiedt op basis van de oorspronkelijke effectieve rente vóór de herziening van de voorwaarden.

Met betrekking tot de leningen wordt een voorziening uit hoofde van bijzondere waardevermindering getroffen indien er objectieve aanwijzingen bestaan dat SNS REAAL niet in staat zal zijn om alle bedragen te incasseren die volgens de oorspronkelijke contractuele leningvoorwaarden zijn verschuldigd.

De criteria voor bijzondere waardevermindering worden toegepast op de gehele kredietportefeuille, behalve op homogene leningen met een kleinere omvang zoals consumentenleningen en creditcardleningen, die op collectieve basis worden getoetst op bijzondere waardevermindering. Kleinere bedrijfskredieten die op portefeuillebasis worden beheerd, worden ook op collectieve basis getoetst op bijzondere waardevermindering.

Voor kredieten die individueel belangrijk zijn, is het bedrag van de voorziening gelijk aan het verschil tussen de boekwaarde van de totale positie en de realiseerbare waarde.

De voorziening op basis van de collectieve benadering wordt bepaald met behulp van diverse modelmatige instrumenten, waaronder 'risk rating models' voor homogene pools van consumenten- en bedrijfskredieten. De verliesfactoren die met behulp van dergelijke modellen worden ontwikkeld zijn gebaseerd op historische verliesgegevens van SNS REAAL en worden aangepast op basis van actuele waarneembare gegevens die, naar het oordeel van het management, van invloed zijn op de inbaarheid van de portefeuille op de beoordelingsdatum.

De voorziening voor waardeverminderingen dekt tevens verliezen in gevallen waar objectieve aanwijzingen erop duiden dat in onderdelen van de leningportefeuille waarschijnlijke verliezen schuilen. Deze zijn geschat op basis van historische verliespatronen in ieder onderdeel en de kredietwaardigheid van de kredietnemers en zijn een afspiegeling van het actuele economische klimaat waarin de kredietnemers opereren.

Wanneer een krediet oninbaar is, wordt dit afgeschreven ten laste van de hiermee verband houdende voorziening voor bijzondere waardeverminderingen. Bedragen die daarna alsnog worden geïnd, worden in mindering gebracht op de dotatie aan de voorziening voor debiteurenverliezen in de winst- en verliesrekening.

Indien het bedrag van de bijzondere waardevermindering vervolgens daalt als gevolg van een gebeurtenis na de afboeking wordt de vrijval van de voorziening ten gunste gebracht van de winst- en verliesrekening.

3.12 Vorderingen op kredietinstellingen

De vorderingen op kredietinstellingen betreffen kredieten aan banken, voor zover niet in de vorm van rentedragende effecten.

De waardering van deze vorderingen geschiedt tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rendementsmethode.

3.13 Overige belastingvorderingen

De overige belastingvorderingen betreffen de te vorderen belasting met betrekking tot de belastbare winst. Eveneens worden vorderingen inzake loonbelasting, dividendbelasting en omzetbelasting hieronder verantwoord.

Actuele belastingvorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.14 Overige activa

De overige activa bestaan uit vorderingen uit directe verzekeringen, overige vorderingen en overlopende activa. Onder de overlopende activa zijn opgenomen de opgebouwde rente op financiële instrumenten die worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, alsmede de overlopende activa.

3.15 Kas en kasequivalenten

Onder kas en kasequivalenten zijn begrepen de direct opeisbare tegoeden bij De Nederlandsche Bank en tegoeden bij overige banken. Vorderingen van SNS Bank op banken zijn opgenomen onder Vorderingen op kredietinstellingen.

3.16 Eigen vermogen

3.16.1 Aandelenkapitaal

Het aandelenkapitaal bestaat uit het geplaatste volgestorte aandelenkapitaal. De kosten die direct zijn toe te rekenen aan de uitgifte van eigenvermogensinstrumenten worden, na belasting, in het eigen vermogen in mindering gebracht op de emissieopbrengst.

3.16.2 Dividend op gewone aandelen

De verwerking van dividend over een boekjaar, dat na de balansdatum wordt gedeclareerd, wordt behandeld in de toelichting op gebeurtenissen na balansdatum.

3.16.3 Herwaarderingsreserve

De herwaarderings van vastgoed voor eigen gebruik (zie 3.2.1) worden opgenomen in deze reserve.

3.16.4 Cash flow hedge-reserve

Veranderingen van de reële waarde van het effectieve deel van derivaten die zijn aangewezen als cash flow hedge en die voldoen aan de voorwaarden voor cash flow hedge accounting en die in hoge mate effectief blijken te zijn in relatie tot het afgedekte risico, worden opgenomen in de cash flow hedge-reserve (zie 3.7).

3.16.5 Reële-waarderreserve

Deze reserve heeft betrekking op de herwaarderings van voor verkoop beschikbare instrumenten (zie 3.5.3). Tevens worden valutakoersverschillen op niet-monetaire financiële activa die worden geclassificeerd als voor verkoop beschikbaar opgenomen in deze reserve (zie 1.10).

3.16.6 Overige reserves

De overige reserves bestaan uit de ingehouden winsten van SNS REAAL.

3.17 Participatiecertificaten en achtergestelde schulden

Participatiecertificaten worden door SNS Bank uitgegeven aan derden. De certificaten hebben een oneindige looptijd waarbij SNS Bank het recht heeft om na tien jaar – na toestemming van de toezichthouder – in zijn geheel vervroegd af te lossen. De hoogte van het dividend, in de vorm van een couponrente, wordt vastgesteld over een periode van tien jaar en is gelijk aan het CBS-rendement Staatsleningen 9-10 jaar verhoogd met een opslag. De uitkeringen op participatiecertificaten worden opgenomen onder de rentelasten bankactiviteiten. Deze certificaten worden in de jaarrekening geclassificeerd als vreemd vermogen. Voor de solvabiliteitsrapportages aan De Nederlandsche Bank door SNS Bank maakt deze post onderdeel uit van het Tier 1-vermogen. Participatiecertificaten worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Onder de achtergestelde leningen worden opgenomen de achtergestelde (obligatie)leningen die voor de solvabiliteitstoetsing door De Nederlandsche Bank bij SNS Bank in aanmerking worden genomen. Waardering vindt plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van effectieve rente.

De slotbonusrekening bij REAAL Verzekeringen betreft verplichtingen inzake slotbonussen uit hoofde van bepaalde levensverzekeringen. De aanspraak op een slotbonus bestaat uitsluitend voor bepaalde individuele polissen die door het verstrijken van de overeengekomen looptijd of als gevolg van het overlijden van de verzekerde tot uitkering komen. Bij afkoop van de polis vervalt het recht op een slotbonus. De aanspraken op nog niet uitgekeerde slotbonussen zijn achtergesteld bij alle andere schulden. Ook is bepaald dat de aanspraken op een slotbonus vervallen indien en voor zover de resultaten een zodanige invloed hebben op het aansprakelijk vermogen dat niet meer wordt voldaan, of dat dreigt dat niet meer zal worden voldaan, aan de wettelijk vereiste solvabiliteitsmarge. De slotbonusrekening wordt actuarieel bepaald op basis van dezelfde grondslagen zoals toegepast voor de bepaling van de winstbijschrijvingen, onderdeel van de verzekeringstechnische voorzieningen, waarbij bovendien rekening is gehouden met geschatte kansen op vervroegde opzegging van verzekeringen.

Jaarlijks wordt een gedeelte van de slotbonusrekening volgens een vaste methodiek omgezet in een onvoorwaardelijk recht van de polishouder en toegevoegd aan de verzekeringstechnische voorzieningen. Deze verplichtingen uit hoofde van de slotbonusregeling worden in de jaarrekening gekwalificeerd als vreemd vermogen. Voor de solvabiliteitsrapportage aan De Nederlandsche Bank door REAAL Verzekeringen maakt deze post onderdeel uit van het aanwezige vermogen.

3.18 Schuldbewijzen

Uitstaande schuldbewijzen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs, dat wil zeggen de emissieopbrengst (de reële waarde van de ontvangen vergoeding) onder aftrek van de gemaakte transactiekosten. Na eerste opname worden ze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De voorschriften ten aanzien van hedge accounting worden toegepast op uitstaande schuldbewijzen en overige geleende middelen die worden afgedekt door derivaten zoals beschreven in 3.7.

Wanneer SNS REAAL haar eigen schuldbewijzen aankoopt in het kader van marktonderhoud, worden deze schuldbewijzen van de balans verwijderd.

3.19 Verzekeringstechnische voorzieningen

3.19.1 Verzekeringscontracten – verplichtingen

3.19.1.1 Levensverzekeringen

Voor contractuele uitkeringen die naar verwachting in de toekomst worden gedaan, wordt een verplichting opgenomen wanneer de premies verschuldigd worden. De verplichtingen voor levensverzekeringen bestaan uit de contante waarde van de verwachte

contante toekomstige uitkeringen aan polishouders of andere begunstigden, inclusief toekomstige premies.

De voorziening is berekend met toepassing van actuariële methoden waarbij gebruik wordt gemaakt van veronderstellingen zoals schattingen van premies, sterfte, beleggingsresultaten, polisverval, afkopen en kosten. Deze veronderstellingen zijn oorspronkelijk gebaseerd op de best mogelijke schattingen van toekomstige werkelijke uitkomsten op het moment van afsluiten van de polis, waarbij in sommige gevallen rekening wordt gehouden met een marge voor negatieve ontwikkelingen. De gehanteerde veronderstellingen worden regelmatig getoetst met de werkelijke ontwikkelingen en, indien nodig, afhankelijk van het soort product, bijgesteld. De gemiddelde disconteringsvoet bedraagt 3% of 4% en is vast. De gemiddelde rekenrente bedraagt 4,2% (2004: 4,0%).

De grondslagen voor sterfte komen overeen met de tariefgrondslagen. Daar waar dit onvoldoende wordt geacht, vindt een aanpassing naar de meest recente grondslagen plaats. Bij de veronderstellingen wordt rekening gehouden met een marge voor ongunstige afwijkingen. De verplichtingen worden per iedere balansdatum berekend, waarbij wordt gebruikgemaakt van de veronderstellingen die bij de aanvang van het contract zijn gemaakt.

De premies bevatten opslagen voor dekking van de kosten. Wanneer de premies worden ontvangen of invorderbaar zijn geworden, vallen de opslagen vrij en zijn beschikbaar voor dekking van de werkelijke kosten, waaronder begrepen doorlopende kosten, niet-overlopende acquisitiekosten en afschrijving van de overlopende acquisitiekosten.

Door REAAL worden ook producten verkocht die minimumgaranties bevatten. In de technische voorziening levensverzekering zijn voorzieningen opgenomen voor gegarandeerde uitkeringen. In deze technische voorziening zijn ook de garanties opgenomen met betrekking tot polissen waarvan de polishouder het beleggingsrisico draagt.

De voorzieningen zijn opgenomen onder aftrek van geactiveerde rentekortingen. Afhankelijk van het type verzekeringscontract wordt de geactiveerde rentekorting geamortiseerd op actuariële basis of over een periode van acht jaar.

De toegekende maar nog niet uitgekeerde winstdeling en de winstkoopsommen voor het aankomende jaar worden opgenomen onder de voorziening voor winstdelingen, bonussen en kortingen, bepaald op actuariële grondslagen.

De verplichtingen voor uitvaartverzekeringen bestaan uit de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen aan polishouders of andere begunstigden, inclusief reeds toegekende winstaandelen en toekomstige beheerkosten die direct verband houden met het contract, verminderd met de verwachte contante waarde van de toekomstige batepremies.

Voor het recht van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en de arbeidsongeschiktheidsrentes geldt als premievoorziening minimaal twee keer de daarvoor ontvangen jaarpremie met uitzondering van de ingehouden premies bij beleggingsverzekeringen, waarvoor een premievoorziening van één keer de jaarpremie wordt aangehouden.

3.19.1.2 Schadeverzekeringen

De voorziening voor niet-verdiende premies wordt berekend naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicoterminen. De voorziening is gelijk aan de niet-verdiende brutopremies onder aftrek van vooruitbetaalde herverzekeringspremies. De betaalde provisie wordt op de brutopremie in mindering gebracht.

De voorziening voor lopende risico's wordt berekend op basis van de schades en de schadebehandelingskosten die zich na de balansdatum kunnen voordoen en die gedekt worden door vóór die datum gesloten overeenkomsten, voor zover het in dit verband geraamde bedrag de voorziening voor niet-verdiende premies en de in verband met deze overeenkomsten opeisbare premies te boven gaat.

REAAL Verzekeringen houdt coassurantiecontracten. Deze hebben met name betrekking op de transportbranche. Bij de berekening van de technische voorziening wordt rekening gehouden met alle ultimo boekjaar aangegane, maar nog niet gemelde risico's en geleden, maar nog niet gemelde schades. De verwachte standen voor de aangegane risico's en geleden schades worden bepaald volgens het tekenjarenbeginsel.

Schades en expertkosten worden ten laste van het resultaat gebracht wanneer ze worden gemaakt.

Voorzieningen voor niet-betaalde schades en expertkosten betreffen de geaccumuleerde schattingen van de uiteindelijke schades en omvatten een voorziening voor reeds voorgevallen, maar nog niet gemelde schades. De voorzieningen geven de schatting weer van de toekomstige uitkeringen voor gemelde en nog niet gemelde schadeclaims en de hiermee verbonden kosten met betrekking tot verzekerde gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan. Verwachte subrogatie wordt op de voorziening in mindering gebracht.

De voorziening voor te betalen schaden is bestemd voor de per balansdatum nog niet afgewikkelde schaden van het boekjaar en de voorgaande jaren. De vaststelling geschiedt stelselmatig post voor post, dan wel op basis van statistische gegevens, rekening houdend met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten. Transport- en luchtvaartverzekeringen kennen een andere methode. De berekening vindt plaats volgens het tekenjarenbeginsel. Hierbij worden de voorzieningen voor premies en schaden ongesplitst in een fonds opgenomen.

Het vaststellen van een voorziening gaat gepaard met onzekerheden, waarbij onderbouwde schattingen en beoordelingen moeten worden gemaakt. De schadevoorzieningen, met uitzondering van die voor claims uit hoofde van arbeidsongeschiktheid, worden, conform hetgeen gebruikelijk is in de branche, door SNS REAAL niet contant gemaakt. Wijzigingen in schattingen worden in het resultaat opgenomen in de periode waarin de schattingen zijn aangepast.

Verplichtingen voor niet-betaalde schades worden in het geval van individuele gevallen die bij SNS REAAL zijn gemeld, geschat aan de hand van de schadevaststelling. In het geval van reeds voorgevallen maar nog niet gemelde schades, worden de verplichtingen geschat op basis van statistische analyses. Statistische analyses worden ook gebruikt om de uiteindelijk verwachte kosten te schatten van complexere claims die door zowel in- als externe factoren (zoals schadebehandelingsprocedures, inflatie, veranderingen in wet- en regelgeving, gerechtelijke uitspraken, historie en trends) kunnen worden beïnvloed. Uitkeringen worden als last opgenomen wanneer ze worden gedaan.

3.19.1.3 'Unit linked'-contracten

Deze contracten betreffen voornamelijk levensverzekeringen waarbij het beleggingsrisico door de polishouders wordt gedragen. De technische voorzieningen voor verzekeringen waarbij polishouders het beleggingsrisico dragen, worden gewaardeerd op de balanswaarde van de daarmee samenhangende beleggingen. Deze technische voorzieningen worden daarmee gewaardeerd op reële waarde via de winst- en verliesrekening. Transactiekosten en provisies worden niet meegenomen in de eerste waardering maar als last verantwoord op het moment dat deze plaatsvinden.

Voor verzekeringen in beleggingseenheden, waarvan de premies belegd worden in een vastrentend fonds, zijn garanties gegeven. De garantie is dat op de ingelegde spaarpremie 3% of 4% interest per jaar wordt gegarandeerd en geldt alleen op de einddatum van de verzekering.

Uitkeringen worden als last opgenomen wanneer ze worden gedaan.

3.19.1.4 Herververzekeringen

Herververzekeringen en andere verhaalsmogelijkheden worden separaat onder de activa verantwoord en worden op eenzelfde wijze beoordeeld en verantwoord als de daaraan gerelateerde technische voorzieningen.

3.19.1.5 Discretionaire winstdelingsverplichtingen

De verzekeringsportefeuille bevat contracten met discretionaire winstdeling. Deze winstdeling wordt jaarlijks toegekend op basis van voornamelijk de in het jaar boekhoudkundig gerealiseerde overrente op vastrentende waarden in de bestaande portefeuille verminderd met de gerelateerde kosten en een beperkt aandeel in het technische resultaat op sterfte. Bij de winsttoekenning wordt tevens rekening gehouden met verwachtingen van rendementen in de toekomst en andere factoren, die invloed kunnen hebben op de beleggingsrendementen. De boekhoudkundige realisatie van overrente is niet gelijk aan de beleggingsresultaten onder de gebruikte grondslagen in deze jaarrekening.

Met betrekking tot de verschillen tussen de berekening van de winsttoekenning en de grondslagen in deze jaarrekening, worden de (niet-)gerealiseerde winsten en verliezen die voortvloeien uit vastrentende waarden die (pro rata) dienen ter dekking van deze contracten en die overeenkomstig de grondslagen in deze jaarrekening zijn verantwoord in het eigen vermogen, geacht beschikbaar te zijn voor toekomstige winstdeling aan polishouders. Voor zover dit van toepassing is, wordt dit toegelicht in het eigen vermogen.

3.19.2 Toereikendheidstoets voor verzekeringsverplichtingen

Hoewel de verzekeringsverplichtingen een getrouw beeld weergeven gebaseerd op de informatie die op de balansdatum aanwezig is, kunnen de uiteindelijke verplichtingen variëren als gevolg van gebeurtenissen of informatie na de balansdatum, hetgeen kan resulteren in significante veranderingen in de huidige waardering. Veranderingen in de waarderingen van voorgaande jaren worden verantwoord in het jaar dat deze aanpassingen worden uitgevoerd en worden indien materieel separaat toegelicht.

De gehanteerde methoden en veronderstellingen worden periodiek gedurende de verslaggevingsperiode getoetst.

Per iedere balansdatum wordt een toereikendheidstoets voor levensverzekeringsverplichtingen uitgevoerd om te waarborgen dat de contractverplichtingen onder aftrek van de hieraan gerelateerde overlopende acquisitiekosten en VOBAs toereikend zijn opgenomen. Bij de uitvoering van deze toets wordt gebruikgemaakt van de schattingen van toekomstige contractuele kasstromen en claimbehandelings- en beheerkosten, en baten uit beleggingen die dienen ter dekking van dergelijke verplichtingen. Een eventueel tekort wordt onmiddellijk ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht door in eerste instantie de overlopende acquisitiekosten of de VOBAs af te boeken en vervolgens voor zover noodzakelijk een voorziening te treffen uit hoofde van de toereikendheidstoets voor verzekeringsverplichtingen (de voorziening voor lopende risico's).

Zoals uiteengezet in deze toelichting worden levensverzekeringscontracten gewaardeerd op basis van veronderstellingen die bij aanvang van het contract zijn gemaakt. Wanneer de toereikendheidstoets voor verzekeringsverplichtingen aangeeft dat er nieuwe beste veronderstellingen moeten worden gemaakt, worden dergelijke veronderstellingen (zonder marge voor ongunstige afwijkingen) daarna gebruikt voor het bepalen van deze verplichtingen. Voor de disconteringsvoet is de toereikendheidstoets gebaseerd op een door De Nederlandsche Bank voorgeschreven rentepercentage.

Afboekingen op geactiveerde acquisitiekosten of de VOBAs als gevolg van deze toets kunnen in latere jaren niet meer worden teruggenomen.

Bij de toereikendheidstoets zijn de volgende toetsgrondslagen gehanteerd

⊗ Disconteringsvoet	3%
⊗ Winsttoekenning	Bij overrente boven 4,5%, overrentetranches uitlopend
⊗ Inflatie	2%
⊗ Efficiencyverbetering	2%
⊗ Verwachte sterfte	Ervaringstafels op basis van intern onderzoek
⊗ Onnatuurlijk verval	Ervaringstafels op basis van intern onderzoek
⊗ Salarisontwikkeling collectief	2,5%
⊗ Bestandstoename collectief	5%
⊗ Belastingpercentage	0%
⊗ Kosten vermogensbeslag	0

3.19.3 In verzekeringscontracten besloten derivaten

SNS REAAL neemt in verzekeringscontracten besloten derivaten, of opties tot afkoop van verzekeringscontracten tegen een vast bedrag, of een vast bedrag en een rentevoet en die daardoor nauw verbonden zijn met het basisverzekeringscontract, niet separaat op, maar verwerkt deze conform het hoofdcontract. De besloten derivaten worden gewaardeerd zodra deze definitief zijn geworden, de tijdswaarde van het derivaat wordt niet volledig meegenomen in de waardering van het contract.

3.20 Voorziening voor personeelsverplichtingen

3.20.1 Pensioenverplichtingen

SNS REAAL heeft diverse pensioenregelingen, voor het grootste gedeelte toegezegdebijdrageregelingen. Een toegezegde-bijdrageregeling is een pensioenregeling waarvoor SNS REAAL vaste bijdragen betaalt aan een afzonderlijke entiteit (een fonds). Voor dergelijke regelingen heeft SNS REAAL geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting om extra bijdragen te doen als het fonds over onvoldoende activa beschikt om alle uitkeringen te doen die verband houden met de werknemersprestaties in de verslagperiode en voorgaande perioden.

Voor de toegezegdebijdrageregelingen betaalt SNS REAAL bijdragen aan stichting pensioenfonds SNS REAAL. Nadat betaling van de bijdragen heeft plaatsgevonden, heeft SNS REAAL geen verdere betalingsverplichtingen. De reguliere bijdragen worden beschouwd als nettoperiodekosten voor het jaar waarin deze verschuldigd zijn en worden als zodanig opgenomen in de personeelskosten.

De werknemersbijdrage wordt in mindering gebracht op de nettoperiodekosten.

SNS REAAL heeft tevens enkele toegezegdpensioenregelingen. De nettoverplichting van de groep uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen wordt voor iedere regeling afzonderlijk berekend door een schatting te maken van de pensioenaanspraken die werknemers hebben opgebouwd in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorgaande perioden. Deze pensioenaanspraken worden gediscoteerd om de contante waarde te bepalen, en de reële waarde van de fondsbeleggingen wordt hierop in mindering gebracht. De disconteringsvoet is het rendement per balansdatum van obligaties met een waardering van de kredietwaardigheid van AAA waarvan de looptijd de termijn van de verplichtingen van de groep benadert.

Alle actuariële winsten en verliezen per 1 januari 2004, de overgangsdatum naar IFRS, zijn ten laste van het eigen vermogen gebracht. Met betrekking tot de actuariële winsten en verliezen die na 1 januari 2004 ontstaan bij het berekenen van de verplichting van de groep uit hoofde van een toegezegdpensioenregeling, voor zover eventuele niet-opgenomen cumulatieve actuariële winsten of verliezen meer bedragen dan 10% van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegdpensioenregeling, dan wel van de reële waarde van de fondsbeleggingen indien deze hoger is, wordt dat gedeelte in de winst- en verliesrekening opgenomen over de verwachte gemiddelde resterende diensttijd van de werknemers die aan de regeling deelnemen. Voor het overige wordt de actuariële winst of het actuariële verlies niet opgenomen.

Wanneer de berekening resulteert in een positief saldo voor de groep, wordt de opname van het actief beperkt tot een bedrag dat maximaal gelijk is aan het saldo van eventuele niet-opgenomen actuariële verliezen en pensioenkosten van verstreken diensttijd en de contante waarde van eventuele toekomstige terugstorting door het fonds of lagere toekomstige pensioenpremies.

3.20.2 Verplichtingen uit hoofde van overige vergoedingen na pensionering

Een aantal dochterondernemingen van SNS REAAL verschafft in beperkte mate vergoedingen voor ziektekosten en jubileumuitkeringen alsmede een korting op bepaalde financiële diensten van SNS REAAL en haar dochterondernemingen aan haar gepensioneerde medewerkers. Om aanspraak te maken op deze vergoedingen dient het dienstverband van de medewerkers normaliter tot aan de pensioengerechtigde leeftijd te hebben voortgeduurd en dient het dienstverband een bepaalde minimumperiode te hebben voortgeduurd. Voor de verwachte kosten van deze vergoedingen wordt gedurende het dienstverband een verplichting gevormd, volgens een methode die overeenkomt met die voor toegezegdpensioenregelingen. Deze verplichting wordt jaarlijks bepaald op basis van actuariële principes.

3.21 Overige voorzieningen

Voorzieningen worden door SNS REAAL getroffen wanneer er sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van de verplichting een uitstroom van economische middelen noodzakelijk is en een betrouwbare schatting van de omvang van de verplichting kan worden gemaakt. De voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen. Dotaties en eventuele latere vrijvallen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen.

3.21.1 Reorganisatievoorziening

De herstructureringsvoorziening bestaat uit de naar verwachting te betalen ontslagvergoedingen en andere kosten die direct zijn toe te rekenen aan herstructureringsprogramma's. Deze kosten worden opgenomen in de periode waarin SNS REAAL een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting tot betaling krijgt. Voor kosten die betrekking hebben op de voortgezette activiteiten van SNS REAAL wordt vooraf geen voorziening getroffen.

SNS REAAL neemt ontslagvergoedingen op wanneer de groep zich aantoonbaar heeft verbonden aan hetzij:

- ⊗ Beëindiging van het dienstverband van huidige werknemers volgens een gedetailleerd formeel plan zonder dat het plan kan worden ingetrokken
- ⊗ Uitkering van ontslagvergoedingen als gevolg van een aanbod ter aanmoediging van vrijwillig ontslag

Vergoedingen die na meer dan twaalf maanden na balansdatum verschuldigd zijn, worden contant gemaakt. Voor toekomstige bedrijfsverliezen wordt geen voorziening getroffen.

3.21.2 Juridische kosten

Voor gerechtelijke procedures wordt een voorziening opgenomen voor de geschatte verplichting op de balansdatum met betrekking tot lopende juridische procedures. De eisen tegen SNS REAAL in de juridische procedures worden betwist. Hoewel de afloop van deze geschillen niet met zekerheid kan worden voorspeld, wordt op grond van ingewonnen juridisch advies en ontvangen informatie ervan uitgegaan dat deze geen nadelige invloed van betekenis zullen hebben op de financiële positie van de SNS REAAL. De voorziening omvat een schatting van de juridische kosten en in de loop van de juridische procedures te verrichten betalingen.

3.22 Derivaten

Zie onderdeel 3.7 van deze toelichting.

3.23 Latente belastingverplichtingen

De latente belastingverplichtingen betreffen de belastingbedragen die in toekomstige perioden moeten worden betaald met betrekking tot belastbare tijdelijke verschillen. Zie 3.8 voor een uitgebreidere toelichting.

3.24 Spaargelden

Deze post bestaat uit saldi op spaarrekeningen, spaardeposito's en termijndeposito's van particuliere klanten. Overige toevertrouwde middelen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs, inclusief de gemaakte transactiekosten. Daarna worden leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Een verschil tussen de opbrengst en de aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rendementsmethode opgenomen in de winst-en-verliesrekening onder de rubriek Rentemarge bankactiviteiten gedurende de looptijd van de toevertrouwde middelen.

3.25 Overige schulden aan klanten

Schulden aan klanten hebben betrekking op niet-achtergestelde schulden aan niet-banken voor zover niet belichaamd in schuldbewijzen. Deze schulden worden bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs, inclusief gemaakte transactiekosten. Daarna worden ze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Een verschil tussen de opbrengst en de aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve-rendementsmethode opgenomen in de winst- en verliesrekening onder de rubriek Rentemarge bankactiviteiten gedurende de looptijd van deze schulden aan klanten.

3.26 Schulden aan kredietinstellingen

Deze post betreft schulden aan banken, voor zover niet in de vorm van rentedragende effecten. Deze schulden worden bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs, inclusief gemaakte transactiekosten. Daarna worden ze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Een verschil tussen de opbrengst en de aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve-rendementmethode opgenomen in de winst- en verliesrekening onder de rubriek Rentelasten gedurende de looptijd van deze schulden aan kredietinstellingen.

3.27 Overige belastingverplichtingen

De verschuldigde belastingen betreffen de verschuldigde belasting over de belastbare winst over de verslagperiode, uitgaande van de vastgestelde belastingtarieven of de tarieven waartoe op de balansdatum materieel was besloten. Tevens worden onder deze post de verschuldigde loonbelasting en omzetbelasting opgenomen.

3.28 Overige verplichtingen

De overige verplichtingen bestaan voornamelijk uit opgebouwde rente op financiële instrumenten die worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Deze post omvat tevens crediteuren en overlopende passiva.

4 Winst- en verliesrekening

4.1 Baten

De baten geven de reële waarde weer van de diensten, onder aftrek van omzetbelasting en na eliminatie van intragroepstransacties binnen SNS REAAL. De verantwoording van de baten geschiedt als volgt:

4.1.1 Rentemarge bancaire activiteiten

De rentemarge bancaire activiteiten is het verschil tussen de rentebaten bancaire activiteiten en de rentelasten bancaire activiteiten.

De rentebaten bancaire activiteiten omvatten de aan de periode toe te rekenen rente op monetaire financiële activa. Rente op financiële activa die niet worden geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening wordt opgenomen met behulp van de effectieve rendementsmethode gebaseerd op de werkelijke aankoopprijs.

De effectieve-rendementsmethode is gebaseerd op de verwachte stroom van kasontvangsten, waarbij rekening wordt gehouden met het risico van vervroegde aflossing van het onderliggende financiële instrument en de directe kosten en opbrengsten, zoals de in rekening gebrachte transactiekosten, bemiddelingsprovisies en disagio of agio. Indien het risico van vervroegde aflossing in onvoldoende mate betrouwbaar kan worden bepaald, gaat SNS REAAL uit van de kasstromen gedurende de gehele looptijd van de financiële instrumenten. Bereidstellingsprovisies, samen met de hiermee verband houdende directe kosten, worden uitgesteld en opgenomen als aanpassing van het effectieve rendement van een lening indien het waarschijnlijk is dat SNS REAAL een specifieke leningovereenkomst zal afsluiten. Indien de bereidstelling eindigt zonder dat SNS REAAL de lening verstrekt, wordt de provisie geboekt op het moment dat de bereidstellingsperiode eindigt. Indien het onwaarschijnlijk is dat een specifieke leningovereenkomst wordt aangegaan wordt de bereidstellingsprovisie pro rata als bate opgenomen gedurende de bereidstellingsperiode.

De rentebaten op monetaire financiële activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan en die zijn afgeschreven tot de geschatte realiseerbare waarde of reële waarde, worden daarna opgenomen op basis van de rentevoet die is gebruikt om middels discontering van de toekomstige kasstromen de realiseerbare waarde te bepalen.

De rentelasten bancaire activiteiten omvatten de rentelasten uit hoofde van financiële verplichtingen uit hoofde van het bankbedrijf. Financiële verplichtingen die niet worden geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening, worden verantwoord op basis van de effectieve rendementsmethode.

4.1.2 Nettopremie-inkomen

Het nettopremie-inkomen wordt onderverdeeld in Periodiek Leven, Koopsommen Leven en Premies Schade.

De brutopremies exclusief belastingen en andere heffingen uit hoofde van levensverzekeringscontracten worden als opbrengst opgenomen wanneer deze verschuldigd zijn door de polishouder. Voor koopsomcontracten en levensverzekeringen met beperkte premiebetaling wordt de premie opgenomen als bate wanneer deze verschuldigd is, waarbij de eventuele overwinst wordt uitgesteld en in het resultaat wordt opgenomen in een constante verhouding tot de lopende verzekering of, bij lijfrentes, naar rato van het bedrag van de uitkeringen.

De premie voor schadeverzekeringen, normaliter verzekeringscontracten met een maximale looptijd van twaalf maanden, wordt als opbrengst opgenomen gedurende de looptijd van het contract naar evenredigheid van het bedrag van de verstrekte verzekeringsdekking. De voorziening voor niet-verdiende premies geeft het deel van de geboekte premies weer dat betrekking heeft op de niet-verstreken risicotermijnen. Deze voorziening voor niet-verdiende premies wordt separaat voor ieder verzekeringscontract bepaald op basis van een dagelijkse pro-ratamethode, eventueel aangepast voor variaties in risico en claimfrequenties gedurende de looptijd van het verzekeringscontract. De wijziging in de voorziening voor niet-verdiende premies wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt zodat de opbrengsten worden opgenomen gedurende de risicotermijn.

Uitgaande herverzekeringspremies worden in mindering gebracht op het premie-inkomen en verantwoord als een last in overeenstemming met de vorm van herverzekeringsdekkingen die zijn ontvangen. Een gedeelte van de uitgaande herverzekeringspremies wordt opgenomen als een vooruitbetaling.

4.1.3 Nettoprovisie en beheervergoedingen

Provisie omvat de baten inzake opbrengsten uit hoofde van effectentransacties voor klanten, vermogensbeheer, provisie uit hoofde van het assurantiebedrijf en andere hieraan gerelateerde diensten die door SNS REAAL worden aangeboden. Deze worden opgenomen in de verslagperiode waarin de dienstverlening plaatsvindt. Provisies gerelateerd aan transacties met financiële instrumenten voor eigen rekening worden verwerkt in de geamortiseerde kostprijs van dit instrument, tenzij dit instrument is opgenomen in de categorie reële waarde via de winst- en verliesrekening, in welk geval de provisie wordt verantwoord in het waarderingsresultaat.

4.1.4 Resultaat uit beleggingen

Het resultaat uit beleggingen bestaat uit:

- ⊙ Rente
- ⊙ Dividend
- ⊙ Huur
- ⊙ Waardestijgingen en -dalingen

4.1.4.1 Rente

De post Rente omvat de rentemarge van de groep en rente-inkomsten op beleggingen op basis van het effectieve rendement. De rentemarge van de groep is het verschil tussen de rentebaten gerealiseerd door de groep en de rentelasten van de groep.

4.1.4.2 Dividend

Dividendbaten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen op het moment dat het recht van de entiteit op betaling wordt gevestigd. In geval van genoteerde effecten is dit de datum waarop het dividend wordt uitgekeerd.

4.1.4.3 Huur

De huur omvat de huuropbrengsten van beleggingen in vastgoed. Deze huuropbrengsten worden op lineaire basis over de looptijd van de huurovereenkomst als bate verantwoord.

4.1.4.5 Waardestijgingen en -dalingen

Waardestijgingen en -dalingen van beleggingen in de categorie Reële waarde via de winst- en verliesrekening en gerealiseerde waardestijgingen en -dalingen van de beleggingen in de overige categorieën worden onder deze post verantwoord. Gerealiseerde waardestijgingen betreffen het verschil tussen de verkoopprijs en de boekwaarde, ongerealiseerde waardestijgingen betreffen het verschil tussen de reële waarde en de boekwaarde.

4.1.5 Resultaat uit beleggingen voor verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders

Deze beleggingen worden gehouden voor rekening en risico van polishouders van levensverzekeringen en worden gewaardeerd tegen reële waarde. Waardestijgingen en -dalingen van de beleggingen en boekresultaten op de verkoop van beleggingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als resultaat op beleggingen voor rekening en risico van polishouders.

4.1.6 Resultaat derivaten en overige financiële instrumenten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde. De winst of het verlies uit herwaardering naar reële waarde wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen in de post Resultaat derivaten en overige financiële instrumenten. Indien derivaten echter voor hedge accounting in aanmerking komen, is de opname van een resulterende winst of een resulterend verlies afhankelijk van de aard van de post die wordt afgedekt. Het niet-effectieve deel van eventuele winsten of verliezen wordt opgenomen onder Resultaat derivaten en overige financiële instrumenten.

4.1.7 Overige operationele opbrengsten

De overige operationele opbrengsten omvatten alle baten die niet onder andere hoofden kunnen worden verantwoord.

4.2 Lasten

De lasten omvatten verliezen en lasten die zich voordoen bij de uitvoering van de normale bedrijfsactiviteiten van SNS REAAL. Lasten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord op basis van een rechtstreeks verband tussen de gemaakte kosten en de bijbehorende baten. Wanneer wordt verwacht dat economische voordelen verspreid over verschillende verslagperiodes zullen ontstaan, worden lasten in de winst- en verliesrekening verwerkt op basis van een systematische toerekeningsmethodiek. Een kostenpost wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt wanneer hij geen toekomstige economische voordelen genereert.

4.2.1 Technische lasten op verzekeringscontracten

Hieronder worden verantwoord de nettomutaties in de verzekeringstechnische voorziening. (Zie toelichting Verzekeringstechnische voorziening in hoofdstuk 3). Verder worden uitkeringen aan polishouders, herverzekeringspremies, schaden en schadebehandelingskosten onder deze post verantwoord.

4.2.2 Lasten met betrekking tot verzekeringscontracten voor rekening en risico polishouders

Hieronder worden verantwoord de mutaties in de 'unit linked'-voorzieningen. (Zie toelichting subparagraaf 'unit linked'-contracten in de toelichting Verzekeringstechnische voorziening in hoofdstuk 3). Tevens worden uitkeringen aan polishouders onder deze post verantwoord.

4.2.3 Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten

De acquisitiekosten zijn de kosten die direct of indirect te maken hebben met het sluiten van een verzekeringsovereenkomst en omvatten onder andere afsluitprovisie, kosten van medische keuring en administratiekosten voor het opnemen van posten in de portefeuille. De directe acquisitiekosten en een gedeelte van de indirecte acquisitiekosten worden afgeschreven op actuariële wijze, naarmate de te ontvangen kostenvergoedingen daadwerkelijk worden verdiend.

4.2.4 Bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa

Bijzondere waardeverminderingen betreffen duurzame waardeverminderingen van activa onder de boekwaarde. Goodwill en overige immateriële vaste activa, materiële vaste activa, beleggingen in geassocieerde deelnemingen, beleggingen, vorderingen en overige activa kunnen aan bijzondere waardeverminderingen onderhevig zijn. Zodra een bijzondere waardevermindering wordt geconstateerd, wordt

deze verwerkt in de winst- en verliesrekening. De specifieke grondslagen voor bijzondere waardeverminderingen worden verder toegelicht in hoofdstuk 3 bij de van toepassing zijnde posten.

4.2.5 Personeelskosten

Deze kosten betreffen alle op het personeel betrekking hebbende kosten. Hieronder vallen onder andere salarissen, sociale lasten, pensioenlasten en kortingen verstrekt aan personeel.

4.2.6 Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa

Deze post omvat alle afschrijvingen met betrekking tot materiële en immateriële vaste activa. De specifieke grondslagen voor de afschrijvingen worden verder toegelicht in hoofdstuk 3 bij de van toepassing zijnde posten.

4.2.7 Overige operationele lasten

Hieronder worden onder andere kantoor-, huisvestings- en andere bedrijfskosten verantwoord.

4.2.8 Overige rentelasten

De overige rentelasten omvatten de rentelasten van het verzekeringsbedrijf uit hoofde van financiële verplichtingen. De rentelasten worden op basis van de effectieve-rendementsmethode in de resultatenrekening verwerkt.

5 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen zijn verplichtingen die niet worden opgenomen in de balans, omdat het bestaan afhankelijk is van het zich in de toekomst al dan niet voordoen van een of meer onzekere gebeurtenissen zonder dat SNS REAAL daarop doorslaggevende invloed kan uitoefenen. Het is niet mogelijk om een betrouwbare schatting van de verplichting te maken.

Het maximale potentiële kredietrisico uit hoofde van deze voorwaardelijke verplichtingen van SNS REAAL wordt in de toelichting vermeld. Voor de bepaling van het maximale potentiële kredietrisico wordt verondersteld dat alle tegenpartijen hun contractuele verplichtingen niet meer nakomen en alle bestaande zekerheden geen waarde hebben.

Gesegmenteerde informatie

SNS REAAL is een retailbankverzekeraar die bancaire, beleggings- en verzekeringsproducten aanbiedt aan de Nederlandse particuliere en midden- en kleinzakelijke markt. De dienstverlening aan de particulieren en zakelijk relaties geschiedt vooral door de hoofdmerken SNS Bank en REAAL Verzekeringen en verloopt via verschillende distributiekkanalen.

Organisatorisch gezien worden de activiteiten van SNS REAAL onderverdeeld in vier primaire bedrijfssegmenten:

1 SNS Bank

Dit bedrijfssegment biedt bancaire producten aan op het gebied van hypotheek, vermogensvorming en –bescherming voor zowel de particuliere als zakelijke markt. Tot dit segment behoren naast SNS Bank ook de onderdelen ASN Bank, BLG Hypotheken, CVB Bank, SNS Securities, SNS Assurantiën en SNS Asset Management. Op secundair niveau wordt het bedrijfssegment SNS Bank organisatorisch opgesplitst in Retail en Zakelijk.

2 REAAL Verzekeringen Leven

Dit bedrijfssegment biedt leven- en pensioenverzekeringen aan voor de particuliere en zakelijke markt. Tot het segment REAAL Verzekeringen Leven behoren de onderdelen REAAL Leven, Proteq Leven en Nieuwe Hollandse Lloyd Leven.

3 REAAL Verzekeringen Schade

Dit bedrijfssegment biedt schadeverzekeringen aan ter bescherming van bezit en mobiliteit, en bij letsel, invaliditeit en arbeidsongeschiktheid. Tot het segment REAAL Verzekeringen Schade behoren de onderdelen REAAL Schade, Proteq Schade en Nieuwe Hollandse Lloyd Schade.

4 Groepsactiviteiten

Onder de groepsactiviteiten zijn de bedrijfsonderdelen opgenomen die direct vanuit de groep worden aangestuurd en waarvan de baten en lasten niet worden toegerekend aan de andere bedrijfssegmenten. Tot het segment groepsactiviteiten behoort ook SNS REAAL Invest.

Allocatie van concernkosten

Een aantal stafafdelingen wordt gemeenschappelijk gevoerd. De kosten van de concernstaf worden doorbelast op grond van verleende diensten respectievelijk proportioneel toegerekend aan de dochterondernemingen van de groep. De kosten van de Raad van Bestuur en specifieke holdingkosten worden niet aan de groepsonderdelen toegerekend.

Technische rekening REAAL Verzekeringen

In de technische rekening van REAAL Verzekeringen zijn alle beleggingsresultaten toebedeeld aan beleggingen eigen rekening, voor zover niet voor rekening en risico van polishouders. Beleggingslasten betreffen de rentelasten op aangehouden intercompany-leningen.

Balans

In miljoenen euro's	SNS Bank		REAAL Verzekeringen				Groeps-activiteiten		Consolidatie-aanpassingen		Totaal	
			Leven		Schade							
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Activa												
Goodwill en overige immateriële vaste activa	12	12	547	357	--	--	--	--	--	--	559	369
Materiële vaste activa	153	164	73	67	3	--	--	--	73	69	302	300
Geassocieerde deelnemingen	2	5	77	--	--	--	50	49	-3	-3	126	51
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	--	--	--	--	--	--	2.662	2.148	-2.662	-2.148	--	--
Vastgoedbeleggingen	1	2	201	192	--	--	--	--	-73	-69	129	125
Beleggingen	1.641	1.703	7.113	6.428	743	451	117	--	-403	-349	9.211	8.233
Beleggingen voor verzekeringsproducten voor rekening en risico van polishouders	--	--	3.426	2.798	--	--	--	--	--	--	3.426	2.798
Derivaten	915	70	237	41	--	--	22	-8	--	--	1.174	103
Latente belastingvorderingen	85	32	26	70	4	--	17	65	--	--	132	167
Herverzekeringscontracten	--	--	196	197	169	72	--	--	--	--	365	269
Hypothecaire vorderingen op klanten	42.558	38.937	986	987	--	--	--	--	--	--	43.544	39.924
Overige vorderingen op klanten	2.667	2.708	--	--	--	--	628	635	-696	-716	2.599	2.627
Vorderingen op kredietinstellingen	4.118	2.478	995	1.091	--	--	--	9	-164	-157	4.949	3.421
Overige belastingvorderingen	52	8	39	29	--	--	101	1	--	--	192	38
Overige activa	297	294	8	75	29	98	13	58	-43	-52	304	473
Kas en kasequivalenten	597	829	564	295	20	16	301	251	-406	-317	1.076	1.074
Totaal activa	53.098	47.242	14.488	12.627	968	637	3.911	3.208	-4.377	-3.742	68.088	59.972
Passiva												
Eigen vermogen	1.440	1.313	1.010	690	180	116	2.560	1.909	-2.662	-2.148	2.528	1.880
Belang van derden	--	--	3	3	--	--	--	--	-3	-3	--	--
Groepsvermogen	1.440	1.313	1.013	693	180	116	2.560	1.909	-2.665	-2.151	2.528	1.880
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	1.150	1.167	123	128	4	4	419	227	-80	-83	1.616	1.443
Schuldbewijzen	25.465	23.198	--	--	--	--	189	266	--	--	25.654	23.464
Verzekeringstechnische voorzieningen	--	--	11.953	10.840	741	490	--	--	-36	--	12.658	11.330
Voorziening voor personeelsverplichtingen	--	--	4	3	8	--	28	184	36	--	76	187
Overige voorzieningen	23	29	6	16	--	--	15	5	--	--	44	50
Derivaten	939	28	33	14	--	--	4	--	--	--	976	42
Latente belastingverplichtingen	119	3	192	79	7	--	6	--	--	--	324	82
Spaargelden	12.333	10.973	--	--	--	--	--	--	--	--	12.333	10.973
Overige schulden aan klanten	7.494	6.927	353	327	16	3	527	480	-1.312	-1.391	7.078	6.346
Schulden aan kredietinstellingen	3.103	2.295	417	129	8	--	108	77	-217	-59	3.419	2.442
Overige belastingverplichtingen	--	--	8	22	4	--	12	-3	-1	--	23	19
Overige verplichtingen	1.032	1.309	386	376	--	24	43	63	-102	-58	1.359	1.714
Totaal passiva	53.098	47.242	14.488	12.627	968	637	3.911	3.208	-4.377	-3.742	68.088	59.972

Winst- en verliesrekening

In miljoenen euro's	SNS Bank		REAAL Verzekeringen				Groeps-activiteiten		Consolidatie-aanpassingen		Totaal	
	2005	2004	Leven		Schade		2005	2004	2005	2004	2005	2004
			2005	2004	2005	2004						
Baten												
Rentemarge bancaire activiteiten	595	571	--	--	--	--	--	--	27	22	622	593
Nettopremie-inkomen	--	--	1.422	1.354	323	296	--	--	--	--	1.745	1.650
Nettoprovisie en beheervergoedingen	114	109	35	26	8	5	--	--	-28	-25	129	115
Resultaat uit beleggingen	26	21	516	589	29	29	34	71	-56	-70	549	640
Resultaat uit beleggingen voor rekening en risico van polishouders	--	--	394	126	--	--	--	--	--	--	394	126
Resultaat derivaten en overige financiële instrumenten	33	-7	-2	--	--	--	--	--	--	--	31	-7
Overige operationele opbrengsten	-4	2	2	8	3	2	--	2	--	-1	1	13
Totaal baten	764	696	2.367	2.103	363	332	34	73	-57	-74	3.471	3.130
Lasten												
Technische lasten op verzekeringscontracten	--	--	1.148	1.250	165	156	--	--	--	--	1.313	1.406
Lasten met betrekking tot verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders	--	--	782	431	--	--	--	--	--	--	782	431
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten	--	--	103	66	85	74	--	--	-21	-18	167	122
Bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa	50	59	7	9	--	--	3	3	--	--	60	71
Personeelskosten	258	251	83	114	44	37	58	49	--	--	443	451
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	27	28	11	14	--	--	--	--	--	--	38	42
Overige operationele lasten	172	160	42	44	27	16	-40	-2	--	--	201	218
Overige rentelasten	--	--	40	55	1	--	49	76	-30	-56	60	75
Totaal lasten	507	498	2.216	1.983	322	283	70	126	-51	-74	3.064	2.816
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen	1	-3	2	--	--	--	346	326	-340	-279	9	44
Resultaat voor belastingen	258	195	153	120	41	49	310	273	-346	-279	416	358
Belastingen	54	44	40	26	14	15	-13	-15	-2	--	93	70
Nettowinst	204	151	113	94	27	34	323	288	-344	-279	323	288

Aanvullende gesegmenteerde informatie

In miljoenen euro's	SNS Bank		REAAL Verzekeringen				Groeps-activiteiten		Consolidatie-aanpassingen		Totaal	
	2005	2004	Leven		Schade		2005	2004	2005	2004	2005	2004
			2005	2004	2005	2004						
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	-2.252	-2.925	938	22	261	29	-47	393	-197	-335	-1.297	-2.816
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	207	458	-666	194	-248	17	4	297	25	-137	-678	829
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	1.813	2.842	-3	-50	-8	-47	93	-639	82	155	1.977	2.261

Secundaire segmentatie SNS Bank

In miljoenen euro's	Retail		Zakelijk		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Activa	49.151	43.035	3.947	4.207	53.098	47.242
Baten	676	616	88	80	764	696
Rentemarge	561	534	34	37	595	571

Winst- en verliesrekening REAAL Verzekeringen

In miljoenen euro's	Leven		Schade	
	2005	2004	2005	2004
Technische rekening				
Premies eigen rekening:				
- Brutopremies	1.443	1.372	346	317
- Uitgaande herverzekeringspremies	21	18	23	21
	1.422	1.354	323	296
Wijziging technische voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's:				
- Bruto			-10	2
- Aandeel herverzekeraars			-4	--
			6	-2
Opbrengst beleggingen:				
- Beleggingen voor eigen rekening	516	589	29	29
- Beleggingen voor rekening en risico van polishouders	394	126	--	
	910	715	29	29
Uitkeringen/Schade:				
- Bruto	1.152	1.658	207	187
- Aandeel herverzekeraars	18	15	26	14
	-1.134	-1.643	-181	-173
Wijziging voorziening:				
- Bruto	719	-27	19	22
- Aandeel herverzekeraars	2	2	9	-1
	-717	25	10	21
Winstdeling en kortingen	-79	-63	--	-2
Bedrijfskosten	-210	-213	-147	-120
Beleggingslasten	-40	-55	-1	--
Resultaat technische rekening	152	120	39	49

In miljoenen euro's	Schade	
	2005	2004
Niet-technische rekening		
Technisch resultaat Leven	152	120
Technisch resultaat Schade	39	49
Totaal technisch resultaat	191	169
Overige baten	5	11
Overige lasten	-2	-2
Waardeveranderingen van vorderingen	--	-9
Resultaat voor belastingen	194	169
Belastingen	54	41
Nettowinst	140	128

Analyse premies levensverzekering

In miljoenen euro's		
	2005	2004
Periodieke premies		
Individueel	796	713
Collectief	63	66
	859	779
Premies ineens		
Individueel	542	544
Collectief	42	49
	584	593
Totale premies levensverzekering	1.443	1.372

Analyse technisch resultaat schadeverzekering

In miljoenen euro's	Totaal		Brand		Ziekte en ongevallen		Motorrijtuigen		Overige branches	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Verdiende brutopremies	356	315	101	90	22	16	166	162	67	47
Brutoschadelast	187	165	47	35	2	5	98	101	40	24
	169	150	54	55	20	11	68	61	27	23
Saldo herverzekering	-11	-8	-4	-4	-8	-3	1	--	--	-1
	158	142	50	51	12	8	69	61	27	22
Bedrijfskosten en winstverdeling	-148	-122	-45	-39	-5	-5	-68	-62	-30	-16
Bedrijfsresultaat	10	20	5	12	7	3	1	-1	-3	6
Opbrengst beleggingen	29	29	3	3	6	4	12	14	8	8
Technisch resultaat	39	49	8	15	13	7	13	13	5	14

1 Risicoprofiel

SNS REAAL streeft naar het handhaven van haar bescheiden risicoprofiel door een gezond evenwicht tussen risico en rendement. Dit risicoprofiel wordt bepaald door de volgende factoren:

- ⊗ De focus op retail(plus)klanten
- ⊗ De focus op drie kernproductgroepen
- ⊗ De diversificatie binnen de portefeuilles
- ⊗ De focus op Nederland
- ⊗ Het prudente herverzekeringsbeleid
- ⊗ Het bankverzekeringsmodel
- ⊗ De diversificatie binnen de distributiekkanalen
- ⊗ Het beperkte risico ten aanzien van de pensioenverplichtingen

SNS REAAL is van mening dat oriëntatie op de consumenten- en kleinzakelijke markt minder risicovol is dan bancaire en verzekeringsdienstverlening aan grote bedrijven. Verder bestaan de activa van SNS Bank vooral uit particuliere hypotheeklen, die in Nederland altijd gepaard zijn gegaan met zeer geringe kredietverliezen. De focus op een beperkt aantal kernproductgroepen - hypotheeklen, vermogensopbouw en verzekeringen – in combinatie met de focus op een beperkt aantal klantgroepen en standaardisatie van de producten, leidt ertoe dat de activiteiten minder risicovol zijn dan in het geval van een omvangrijker productenaanbod. Bovendien is sprake van een behoorlijke diversificatie van de hoofdactiviteiten, door het grote aantal beperkte ‘exposures’.

Daar komt bij dat Nederland een land is met een goed ontwikkelde economie, met een redelijk voorspelbare en stabiele groei. Dat het management van SNS REAAL zich altijd al mede op Nederland heeft georiënteerd, is een positieve factor. Het herverzekeringsbeleid van REAAL Verzekeringen beperkt de verliezen die voortvloeien uit calamiteiten tot niveaus die passen bij het gematigde risicoprofiel van SNS REAAL. Verder hebben renteschommelingen veelal een tegengesteld effect op de waardeontwikkeling van bank en verzekeraar. Het bankverzekeringsmodel leidt dan tot een zekere mate van natuurlijke ‘hedge’ op rentegebied.

In de financiële dienstverlening verandert veel op distributiegebied. Er komen nieuwe concurrenten bij op de retailmarkt, op distributiegebied vindt zowel horizontale als verticale integratie plaats en bedrijfsmodellen worden aangepast. SNS REAAL wordt hierdoor echter nauwelijks beïnvloed, omdat het over een breed scala aan distributiekkanalen en -strategieën beschikt. Bovendien is een van de sterke punten van de onderneming dat snel op veranderingen in de omgeving kan worden ingespeeld.

Tot slot is SNS REAAL van mening dat de verzelfstandiging van het SNS REAAL Pensioenfonds in 2005 het risicoprofiel van de onderneming ten goede is gekomen.

2 Risicobeheer Bank

2.1 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een debiteur geheel of gedeeltelijk in gebreke blijft, of dat diens positie verslechtert, waardoor het resultaat of de vermogenspositie negatieve gevolgen ondervindt.

Kredietrisicoprofiel SNS Bank

SNS Bank kent verschillende verschijningsvormen van kredietrisico. Hiervan is de hypothecaire woonhuisfinanciering, met een aandeel van 85% qua uitstaand bedrag, verreweg het belangrijkste. Gezien de goede dekking en lage kansen op wanbetaling van deze financieringen kan het risicoprofiel van de totale kredietportefeuille van SNS Bank zeer laag worden genoemd.

Verdeling kredietportefeuille SNS Bank (brutobedragen)

In miljoenen euro's	31 december 2005	31 december 2004
Hypothecaire kredietverlening SNS Bank	42.601	38.983
Zakelijke kredietportefeuille	2.176	2.188
Consumptieve kredietverlening	615	618
Bancaire tegenpartijen (inclusief derivaten)	5.033	2.548
Overige activa (geen kredietverlening)	2.673	2.906
Totaal	53.098	47.243

Kredietbeheer SNS Bank retailkredietportefeuille

Kredieten aan particuliere relaties bestaande uit hypothecaire leningen of consumptieve kredieten worden op basis van een uitgebreid stelsel van acceptatienormen en beleidsregels door hiervoor bevoegde functionarissen geaccepteerd. De mede in het kader van Basel II ontwikkelde acceptatiescoremodellen spelen hierbij een ondersteunende rol.

Het kredietbeheer van bestaande klanten vindt op klantniveau plaats door een actieve bewaking en opvolging van betalingsachterstanden. Met behulp van het 'Portefeuille Management Proces' worden de kredietrisico's op portefeuilleniveau doeltreffend beheerd en worden concentratierisico's tegengegaan. Dit proces bestaat uit drie onderdelen: het definiëren van een doelportefeuille (voor hypotheek), het maandelijks monitoren van de portefeuille (inclusief rapportage) en het bijsturen van de portefeuille.

De instrumenten voor bijsturing bestaan uit het prijsbeleid, het acceptatie- en beheerbeleid, specifieke (marketing)acties en productontwikkeling.

De besluitvorming over de bijsturingsacties vindt plaats in het Prijsrisicocomité. Dit comité stuurt de portefeuille op basis van een aantal risico-indicatoren, zoals de 'infectiegraad' (het aantal debiteuren of het leningvolume in Bijzonder Beheer als percentage van de totale portefeuille) en de 'Loan to Foreclosure Value' (geeft de 'bevoorschotting' weer, door de uitstaande lening te nemen als percentage van de executiewaarde van het onderpand).

De verdeling van de hypothecaire kredieten naar aard van zekerheden wordt als volgt gespecificeerd:

In miljoenen euro's	2005	2004
Woningen gelegen in Nederland:		
- Hypotheken $\leq$ 75% van executie waarde	21.990	21.422
- Hypotheken $>$ 75% van executie waarde	4.395	4.242
- Hypotheken met Nationale Hypotheek Garantie	6.518	5.835
Gesecuritiseerde hypotheek	7.585	5.517
Woningen gelegen in het buitenland	204	217
Overig onroerend goed gelegen in Nederland	1.909	1.750
Totaal	42.601	38.983

Kredietbeheer SNS Bank zakelijkkredietportefeuille

Kredietbewaking op klantniveau vindt plaats aan de hand van het 'Management Informatie Systeem Krediet Risico Management', dat op dagelijkse basis aan de hand van een aantal risico-indicatoren eventuele problemen vroegtijdig signaleert. Op portefeuilleniveau worden de risico's op kwartaalbasis gevolgd aan de hand van een uitgebreide rapportage van de ontwikkelingen binnen de zakelijke kredietportefeuille. Naast de infectiegraad wordt ook de verdeling over de diverse branches in deze rapportage gevolgd en zo nodig bijgestuurd.

De zakelijke portefeuille laat een goede spreiding zien over de bedrijfstakken. Het aandeel 'Verhuur en handel onroerend goed', wat een derde deel uitmaakt van de portefeuille, betreft overwegend hypothecair gedekte financiering van commercieel onroerend goed.

De verdeling van de zakelijke kredieten naar aard van de sector wordt als volgt gespecificeerd:

In miljoenen euro's	2005	2004
Overheid	468	313
Land- en tuinbouw, bosbouw en visserij	20	15
Nijverheid	80	204
Dienstverlenende bedrijven	1.124	1.367
Financiële instellingen	471	224
Overig (voornamelijk zakelijk-particulier)	628	683
Totaal	2.791	2.806

Kredietbeheer SNS Bank bancaire tegenpartijen

SNS Financial Markets voert ten behoeve van de treasury- en fundingactiviteiten geld- en kapitaalmarkttransacties uit met diverse bancaire tegenpartijen. Het betreft hier vooral korte uitzettingen en derivatentransacties gericht op het afdekken van rente- en valutarisico's.

Kredietrisico SNS Bank

De onderstaande tabel geeft een indicatie van het kredietrisico van SNS Bank, gebaseerd op het wegingspercentage dat wordt gebruikt voor de reguliere rapportage aan De Nederlandsche Bank (DNB). In het algemeen zijn deze percentages 0% voor vorderingen op of gegarandeerd door OECD-overheden, 20% voor vorderingen op of gegarandeerd door OECD-banken, 50% voor leningen die geheel en volledig zijn gedekt door hypotheek en 100% voor de overige vorderingen.

In miljoenen euro's	Notional amount	Risicogewogen bedrag
Kasmiddelen	462	--
Bankiers	4.253	459
Kredieten	45.225	18.521
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden ¹	295	--
Financiële activa voor verkoop beschikbaar	1.489	86
Overige financiële activa ¹	771	--
Deelnemingen	2	2
Immateriële activa	12	9
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	154	154
Belastingvorderingen	138	138
Overige activa	29	29
Overlopende activa	268	173
Subtotaal balansposten	53.098	19.571
Derivatencontracten ¹	--	379
Off-balance-producten ²	--	37
Solvabiliteitseisen marktrisico	--	188
Totaal activa	53.098	20.175

¹) In de activa zijn begrepen derivatencontracten van € 771 miljoen voor hedging en € 144 miljoen voor overige derivaten. Hiervan bedraagt de naar risico gewogen activa € 379 miljoen.

²) Betreft onherroepelijke faciliteiten en kredietvervangende garanties van € 2452 miljoen. Hiervan bedraagt het naar risico gewogen bedrag € 37 miljoen.

Bijzonder beheer SNS Bank

Een essentieel onderdeel van het retail- en zakelijke risicobeleid vormt de tijdige inzet van de afdeling Bijzonder Beheer. Indien wordt gesignaleerd dat een kredietnemer niet meer aan zijn verplichtingen tegenover de bank voldoet, of dat de financiële positie van een kredietnemer zodanig is verslechterd dat verwacht wordt dat deze in de nabije toekomst niet aan zijn verplichtingen zal voldoen, wordt hij overgedragen aan de afdeling Bijzonder Beheer. Deze afdeling, die onderdeel vormt van het Krediet Risico Management, zal afhankelijk van de ernst van het probleem maatregelen treffen gericht op het minimaliseren van het risico voor de bank. Daarnaast bepaalt de afdeling per kwartaal de hoogte van de te treffen voorzieningen en doet hiertoe een voorstel aan de Kredietcommissie van SNS Bank.

2.2 Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat marktprijzen dusdanig veranderen dat negatieve gevolgen ontstaan voor het resultaat en de vermogenspositie van SNS Bank. In marktprijzen zijn rentes, aandelenkoersen en wisselkoersen begrepen.

Fluctuaties op financiële markten - in de rente, de koersen van aandelen en obligaties, vastgoedprijzen, wisselkoersen - hebben effect op het resultaat en de vermogenspositie van SNS Bank.

Binnen het gematigde risicoprofiel van SNS Bank neemt renterisico een belangrijke plaats in. Renterisico ontstaat doordat er verschillen bestaan in rentegevoeligheid van de activa en passiva op de balans van SNS Bank. Zo hebben in de regel de activa op de bankbalans een langere duration dan de passiva. SNS Bank heeft gegeven deze balansstructuur normaliter baat bij een rentedaling. De duration van het eigen vermogen bewoog zich gedurende 2005 tussen de 4 en de 8. Het marktrisico in de handelsportefeuille van SNS Bank is als gevolg van de beperkte omvang van de portefeuille laag.

Marktrisico SNS Bank bankboek

Het renterisico in de portefeuille van de bank wordt gemeten, bewaakt en gestuurd aan de hand van duration-, Value-at-Risk-, Earnings-at-Risk- en gapping-analyses. Hierbij wordt een afweging gemaakt tussen het risico en het verwachte rendement op de rentepositie.

De duration van het eigen vermogen is de belangrijkste indicator van het renterisico. De maatstaf kent een bandbreedte van 3 tot 8. Deze bandbreedte wordt jaarlijks vastgesteld. Sturing binnen de bandbreedte vindt plaats op basis van rendement-risico-overwegingen en de korte- en middellangetermijnvisie op renteontwikkelingen.

De 'Value-at-Risk' (VaR) is gedurende 2005 niet boven de 12,5% van de marktwaarde van het eigen vermogen uitgekomen. De 'Earnings-at-Risk' (EaR) bedroeg gedurende 2005 maximaal 8,7% van het gebudgetteerde brutorenteresultaat op jaarbasis. Er zijn gedurende 2005 geen additionele acties nodig geweest om op basis van de 'Value-at-Risk' en de 'Earnings-at-Risk' de positie bij te sturen.

Het offerterisico is het risico dat de bank een lagere rente moet aanbieden indien de rente daalt tussen het moment van offren en verstrekken. Dit risico wordt separaat gemanaged. Maandelijks wordt de keuze voor wel of niet indekken gemaakt op basis van de kosten en het risico. In 2005 is er steeds voor gekozen om het offerterisico niet in te dekken.

Alle valutapositities van SNS Bank worden maandelijks gemeten en structureel afgedekt.

Zowel de VaR als de EaR wordt met scenarioanalyses bepaald. Veranderingen in de marktwaarde van het eigen vermogen en veranderingen in de nettorentemarge worden bepaald bij 10.000 scenario's voor de onderliggende risicofactoren. Bij een betrouwbaarheidsniveau van 99% is de VaR respectievelijk de EaR gelijk aan de 1% slechtste uitkomst van verandering in de marktwaarde eigen vermogen en verandering in de nettorentemarge.

Marktrisico SNS Bank handelsportefeuille

SNS Bank loopt in de handelsportefeuille slechts een beperkt marktrisico, als gevolg van de beperkte omvang van deze portefeuille, dat op dagelijkse basis wordt berekend en via een stelsel van limieten wordt beheerd.

Rentetypische vervalkalender SNS Bank

Naast sturing op de duration van het eigen vermogen, Value-at-Risk en Earnings-at-Risk, wordt ook gestuurd op netto (activa minus passiva) vervallende nominale bedragen per rentelooptijd in een 'gap-profiel'. In onderstaande tabel is de rentetypische vervalkalender van SNS Bank opgenomen gebaseerd op de contractuele looptijd.

In miljoenen euro's	≤ 1 maand	> 1 maand ≤ 3 maanden	> 3 maanden ≤ 1 jaar	> 1 jaar ≤ 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
31 december 2005						
Activa						
Kas en kasequivalenten	597	--	--	--	--	597
Vorderingen op kredietinstellingen	3.199	828	92	--	--	4.118
Vorderingen op klanten	12.626	1.942	8.168	12.908	9.747	45.392
Derivaten	182	278	138	203	114	915
Rentedragende waardepapieren	48	1	185	697	661	1.592
Niet-rentedragende activa	484	--	--	--	--	484
	17.136	3.049	8.583	13.808	10.522	53.098
Passiva						
Schulden aan kredietinstellingen	2.253	650	200	--	--	3.103
Schulden aan klanten	4.747	2.558	5.100	4.720	2.702	19.827
Derivaten	136	332	146	164	161	939
Schuldbewijzen	2.035	7.461	3.285	7.591	5.093	25.465
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	--	290	5	8	847	1.150
Eigen vermogen	1.440	--	--	--	--	1.440
Niet-rentedragende passiva	1.174	--	--	--	--	1.174
	11.785	11.291	8.736	12.483	8.803	53.098
Rentegevoeligheid gap (activa - passiva)	5.351	-8.242	-153	1.325	1.719	--

In miljoenen euro's	≤ 1 maand	> 1 maand ≤ 3 maanden	> 3 maanden ≤ 1 jaar	> 1 jaar ≤ 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
31 december 2004						
<i>Activa</i>						
Kas en kasequivalenten	829	--	--	--	--	829
Vorderingen op kredietinstellingen	1.655	611	212	--	--	2.478
Vorderingen op klanten	11.525	1.806	7.825	13.513	7.120	41.789
Derivaten	14	19	10	15	12	70
Rentedragende waardepapieren	31	4	27	1.139	404	1.605
Niet-rentedragende activa	472	--	--	--	--	471
	14.526	2.440	8.074	14.667	7.536	47.242
<i>Passiva</i>						
Schulden aan kredietinstellingen	1.425	541	330			2.295
Schulden aan klanten	4.349	2.164	4.529	4.706	2.152	17.900
Derivaten	4	9	5	6	4	28
Schuldbewijzen	2.626	5.953	2.935	6.052	5.632	23.198
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	50	240	5	8	864	1.167
Eigen vermogen	1.313	--	--	--	--	1.313
Niet-rentedragende passiva	1.341	--	--	--	--	1.341
	11.108	8.907	7.804	10.772	8.652	47.242
Rentegevoeligheid gap (activa - passiva)	3.418	-6.467	270	3.895	-1.116	--

Effectieve interest SNS Bank

Onderstaande tabel geeft een indicatie van de gemiddelde effectieve interestpercentages van SNS Bank inzake monetaire financiële instrumenten welke niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening.

In procenten	31 december 2005	31 december 2004
<i>Activa</i>		
Beleggingen aangehouden voor verkoop	4,0%	5,3%
Hypothecaire kredietverlening	4,2%	5,2%
Consumptieve kredietverlening	9,2%	9,1%
Zakelijke kredietverlening	7,5%	6,7%
Vorderingen op kredietinstellingen	1,5%	1,6%
<i>Passiva</i>		
Spaargelden	3,1%	3,3%
Overige schulden aan klanten	3,5%	3,4%
Schulden aan kredietinstellingen	1,5%	1,4%
Schuldbewijzen	3,1%	3,9%
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	5,0%	5,2%

Onderstaande tabel geeft een indicatie van de vreemdevalutapositie van SNS Bank.

In miljoenen euro's	Balans debet	Balans credit	Netto	Derivaten
Amerikaanse dollar	247	1.589	-1.342	1.338
Japanse yen	74	140	-66	66
Engelse pond	553	493	60	-60
Zwitserse frank	32	--	32	-32
Canadese dollar	5	65	-60	65
Australische dollar	--	784	-784	784
Overige	450	742	-292	292
Totaal	1.361	3.813	-2.452	2.453

De looptijd van de afgedekte posities in het kader van de vreemde valuta is gelijk aan elkaar.

2.3 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat funding en liquide middelen niet (in voldoende mate) ter beschikking staan, waardoor de onderneming niet op korte termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

SNS Bank besteedt ruime aandacht aan het beheersen van dit risico, zodat de groep te allen tijde beschikt over adequate reserves en steeds aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

Het liquiditeitsrisicomanagement is zodanig ingericht dat de effecten van bankspecifieke stressfactoren – zoals spanningen op de geld- en kapitaalmarkten - kunnen worden opgevangen.

SNS Bank is de grootste geldvrager binnen SNS REAAL. De bank beschikt over een brede beleggersbasis, een ruime keuze aan financieringsinstrumenten en uitgebreide toegang tot de internationale geld- en kapitaalmarkten. De looptijd van de funding is in 2005 verlengd, waardoor de looptijd van activa en passiva beter op elkaar is afgestemd. Hierbij is geprofitteerd van het historisch lage niveau van 'credit spreads'.

Het liquiditeitsrisicobeleid van SNS Bank kent vier elementen:

- 1 Liquiditeitsbeheer uitgaande van een 'going concern'-situatie
- 2 Diversificatie in de fundingportefeuille
- 3 Liquiditeit van activa
- 4 Planning voor onvoorziene gebeurtenissen

In de eerste plaats wordt het fundament voor het liquiditeitsrisicomanagement van de SNS Bank gevormd door de samenstelling van de fundingportefeuille in een 'going concern'-omgeving. De dagelijkse cashmanagement-activiteiten van de centrale treasury liggen in het verlengde van de operationele behoefte van SNS Bank en vinden plaats volgens de richtlijnen van de toezichthouder op dit gebied.

In de tweede plaats streeft SNS Bank naar diversificatie van de fundingportefeuille met betrekking tot looptijd, instrument, valuta en type belegger.

In de derde plaats beschikt SNS Bank over een brede portefeuille snel liquide te maken activa, zoals staatsobligaties. Bovendien is SNS Bank in staat binnen een jaar een groot deel van de hypotheekportefeuille te securitiseren of te verkopen.

In de vierde plaats voert SNS Bank ieder half jaar bankbreed een stresstest uit, waarin de 'contingency planning', ofwel de planning voor onvoorziene gebeurtenissen, een belangrijke rol speelt. De testen betreffen verschillende risico's, met nadruk op het liquiditeitsrisico. Het op de uitkomsten gebaseerde plan bevat scenario's met alternatieven voor herfinanciering, wanneer zich plotselinge veranderingen voordoen in de bedrijfsactiviteiten of op de internationale financiële markten.

Beheer van het liquiditeitsrisico

De liquiditeitsrisico's worden ook gestuurd op netto (activa minus passiva) vervallende nominale bedragen per looptijd in een zogenaamd gap-profiel. In de onderstaande tabel staat het gap-profiel van SNS Bank ultimo december 2004 en 2005 weergegeven.

In miljoenen euro's	≤ 1 maand	> 1 maand ≤ 3 maanden	> 3 maanden ≤ 1 jaar	> 1 jaar ≤ 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
31 december 2005						
<i>Activa</i>						
Vorderingen op kredietinstellingen	3.663	338	88	22	7	4.118
Hypothecaire vorderingen op klanten	--	1.109	29	344	41.119	42.601
Overige vorderingen op klanten	1.347	46	171	522	705	2.791
Derivaten	11	32	126	370	376	915
Rentedragende waardepapieren	127	7	22	684	752	1.592
Niet-rentedragende activa	1.081	--	--	--	--	1.081
	6.229	1.532	436	1.942	42.959	53.098
<i>Passiva</i>						
Schulden aan kredietinstellingen	462	252	205	662	1.522	3.103
Spaargelden	10.894	80	140	432	787	12.333
Overige schulden aan klanten	6.280	94	93	367	660	7.494
Derivaten	79	24	73	444	319	939
Schuldbewijzen	--	8.964	1.697	10.524	4.280	25.465
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	--	--	--	137	1.013	1.150
Eigen vermogen	1.440	--	--	--	--	1.440
Niet-rentedragende passiva	1.174	--	--	--	--	1.174
	20.329	9.414	2.208	12.566	8.581	53.098
Netto liquiditeitstypische gap	-14.100	-7.882	-1.772	-10.624	34.378	--
31 december 2004						
<i>Activa</i>						
Vorderingen op kredietinstellingen	1.938	273	229	30	8	2.478
Hypothecaire vorderingen op klanten	--	774	28	340	37.841	38.983
Overige vorderingen op klanten	1.446	68	189	516	587	2.806
Derivaten	70	--	--	--	--	70
Rentedragende waardepapieren	--	74	4	546	981	1.605
Niet-rentedragende activa	1.300	--	--	--	--	1.300
	4.754	1.189	450	1.432	39.417	47.242
<i>Passiva</i>						
Schulden aan kredietinstellingen	137	384	271	809	694	2.295
Spaargelden	9.180	155	243	550	845	10.973
Overige schulden aan klanten	3.752	291	174	329	2.381	6.927
Derivaten	28	--	--	--	--	28
Schuldbewijzen	--	7.525	1.249	9.559	4.865	23.198
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	--	--	--	144	1.023	1.167
Eigen vermogen	1.313	--	--	--	--	1.313
Niet-rentedragende passiva	1.341	--	--	--	--	1.341
	15.751	8.355	1.937	11.391	9.808	47.242
Netto liquiditeitstypische gap	-10.997	-7.166	-1.487	-9.959	29.609	--

3 Risicobeheer verzekeraar

3.1 Verzekeringsrisico

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat de omvang en het tijdstip van uitgaande kasstromen in verband met materiële risico's zoals sterfte, invaliditeit, schadeclaims of verzekeringsgedrag niet overeenstemmen met de verwachtingen.

De portefeuille van REAAL Verzekeringen kent een laag risicoprofiel. De portefeuille is goed gespreid en zowel bij de levensverzekeringen als bij de schadeverzekeringen ligt de focus op de retailmarkt en het midden- en kleinbedrijf in Nederland.

Risicobeleid

REAAL Verzekeringen beperkt het verzekeringsrisico met een stelsel van procedures en criteria voor productontwikkeling, acceptatie en reservering. Niet-passende risico's of risico's die vooraf gestelde grenzen overschrijden, worden – indien toch geaccepteerd – geplaatst bij een herverzekeraar.

De ontwikkeling van de portefeuille wordt periodiek gevolgd door een panel dat bestaat uit afgevaardigden van Hoofddirectie en de afdelingen Management Accounting en Actuariaal. Hierbij wordt de ontwikkeling van premies en 'loss ratios' geanalyseerd per branche.

Uitgangspunten bij de bepaling van het verzekeringsrisico

De voorziening voor het levensrisico zijn gebaseerd op tariefgrondslagen rekening houdend met marktspecifieke Nederlandse veronderstellingen en het kostenniveau van de verzekeraar. Indien de tariefgrondslagen niet toereikend zijn, wordt een opslag doorgevoerd op de betreffende voorzieningen.

3.1.1 Verzekeringsrisico Leven

Samenstelling levensverzekeringsportefeuille

De levensverzekeringsportefeuille van REAAL Verzekeringen bevat individuele en collectieve verzekeringen. Beide verzekeringsvormen worden verkocht als verzekeringen met een uitkering in geld (de traditionele verzekeringen) en verzekeringen met een uitkering in units (beleggingsverzekeringen of 'unit linked'-verzekeringen). Binnen de individuele levensverzekeringsportefeuille ligt voor REAAL Verzekeringen de focus op 'unit linked'-verzekeringen, hypotheekgerelateerde kapitaalverzekeringen en de pensioen- en lijfrente-verzekeringen met een periodieke uitkering bij in leven zijn.

Coassurantie

Door REAAL Levensverzekeringen is een aantal contracten afgesloten in coassurantie met één of meerdere verzekeraars. In het algemeen zijn de risico-inschattingen gebaseerd op de gegevens die door de administrerende maatschappij worden aangeleverd. Extra risico wordt gelopen doordat de coassuradeuren ieder hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de totale verplichtingen. Indien een coassuradeur wegvalt zullen de verplichtingen overgaan naar de resterende coassuradeuren.

Beleggingsrisico en rentegaranties

Bij de traditionele verzekeringen loopt de verzekeraar beleggingsrisico over de hoogte van de uitkering van de verzekering. REAAL Verzekeringen keert, indien er sprake is van een uitkering, een vooraf vastgesteld bedrag in euro's uit aan de polishouder. Dit is tegenstelling tot bij de beleggingsverzekeringen, waar de verzekeraar geen risico loopt over de hoogte van de verzekerde uitkering. Deze wordt immers bepaald door de waarde van de units en is afhankelijk van de waarde van de fondsen waarin de units zijn belegd. Bij beide soorten verzekeringen betaalt de polishouder een periodieke premie en/of een eenmalige premie (koopsom).

Bij een aantal beleggingsverzekeringen zijn rentegaranties afgegeven. Voor de individuele beleggingsverzekeringen met garantie geldt een gegarandeerd rendement op de einddatum. Tussentijds is de technische voorziening minimaal gelijk aan de met het garantiepercentage opgerente inleg, na aftrek van de onttrekkingen voor kosten en risicopremies.

Bij de collectieve gesepareerde depots is het beleggingsrisico in beginsel voor de contractant. Echter op de einddatum van het contract dient minimaal een voorziening aanwezig te zijn voor opgebouwde rechten op basis van de contractgrondslagen. Om beleggingsverliezen (tot een bepaalde hoogte) te kunnen compenseren is voor een aantal contracten een egalisatievoorziening gevormd uit premie-opslagen.

In miljoenen euro's	Premie ¹	Verzekerd kapitaal	Verzekerde rente	Voorziening verzekerings- verplichtingen	Risico- kapitaal
Portefeuille REAAL Levensverzekeringen					
Individuele verzekeringen in geld	418	32.413	287	7.376	26.796
Spaarhypotheken	213	11.151	7	2.225	8.961
Lijfrente	6	--	250	1.506	239
Risico	64	13.794	14	187	13.606
Traditioneel Spaar	92	5.018	16	2.637	2.269
Uitvaart	43	2.448	0	821	1.722
Individuele verzekeringen in beleggingseenheden	464	18.684	8	2.935	20.011
Collectieve verzekeringen in geld	47	486	362	1.203	2.877
Collectieve verzekeringen in beleggingseenheden	22	19	228	526	1.128
Herverzekering Risico	-4	--	--	--	-1.344
Herverzekering Evenredig	-14	-635	-3	-196	-681
Totaal	933	50.967	882	11.844	48.787

¹) Standpremies plus 10% van de koopsommen (op jaarbasis geëxtrapoleerd).

Verzekeringstechnische risico's levensverzekeringsportefeuille

Een levensverzekering geeft recht op een uitkering bij overlijden van de verzekerde en/of een uitkering bij in leven zijn van de verzekerde.

Een belangrijk risico van een levensverzekering is het sterfterisico. Het sterfterisico geeft bij een uitkering bij overlijden het risico weer dat een verzekerde overlijdt (kortlevenrisico). Indien er sprake is van een uitkering bij in leven zijn is het sterfterisico voor REAAL Verzekeringen dat de verzekerde niet overlijdt (langlevenrisico).

Andere verzekeringstechnische risico's van de levenportefeuille zijn risico's met betrekking tot het verzekeringsgedrag van de polishouder, zoals onnatuurlijk verval (verzekerde beëindigt de polis voor de einddatum van de verzekering), premievrijmaking (de verzekerde beëindigt de periodieke premiebetaling voor de einddatum van de verzekering) en invalidering of revalidering (verzekerde raakt arbeidsongeschikt).

Concentraties van risico's komen bij levensverzekeringen voor bij collectieve contracten. De deelnemers onder een collectief contract zijn vaak werkzaam op dezelfde locatie of ondernemen gezamenlijk activiteiten. Dergelijke concentraties van risico's zijn in 2006 deels afgedekt door herverzekering. De schade van één gebeurtenis die groter is dan € 15 mln. en die betrekking heeft op meer dan drie personen is tot € 15 mln. herverzekerd. Zie voor meer informatie paragraaf 3.1.3 'Verzekeringsrisico herverzekering'.

Beheersing risico's van de levensverzekeringsportefeuille

De ontwikkelingen in de verzekeringstechnische risico's sterfte en verval worden periodiek onderzocht. De resultaten worden gebruikt voor de prijsbepaling, de acceptatievoorwaarden en de waarderingen van de levensverzekeringen. Op rapportagemomenten wordt de toereikendheid van de technische voorziening vastgesteld in overeenstemming met de eisen van IFRS en de richtlijnen van De Nederlandsche Bank.

Voor een toelichting op de beheersing van het beleggings- en renterisico zie paragraaf 3.2 'Marktrisico'.

Toereikendheidstoets

Opgemerkt wordt dat de technische voorziening voor verzekeringsverplichtingen (VTV) gebaseerd is op de tariefgrondslagen voor rente en sterfte. De omvang van deze voorziening volgt dus niet de werkelijke ontwikkelingen in deze grondslagen. Door het periodiek uitvoeren van een toereikendheidstoets bewaakt REAAL Verzekeringen de toereikendheid van de VTV. De uitkomsten van de toereikendheidstoets zijn te zien als een minimumvoorziening. Op dit moment ligt de VTV ruim boven de minimumvoorziening berekend door de toereikendheidstoets. Bij de toereikendheidstoets wordt uitgegaan van 'current estimates' van contractual cashflows. De hoogte van de toereikendheidstoets is vooral gevoelig voor wijzigingen in de disconteringsvoet. De toereikendheidstoets is daarom uitgevoerd op een vaste rekenrente van 3% alsmede op de door DNB voorgeschreven 3% resp. 4%. Ook bij een rekenrente van 3% ligt de VTV nog ruim boven de voorziening. Aangezien het langlevenrisico een veel lager aandeel in de portefeuille heeft dan het kortlevenrisico is de gevoeligheid voor sterfte en verval niet verder gekwantificeerd.

3.1.2 Verzekeringsrisico Schade

Samenstelling schadeverzekeringsportefeuille

Binnen de schadeverzekeringsportefeuille van REAAL Verzekeringen ligt de nadruk op de vier hoofdbranches Ongevallen en Ziekte, Brand, Motorrijtuigen en Overig. Door de overname van de portefeuille van Nieuwe Hollandse Lloyd (NHL) in september 2005 is het aantal dekkingen in de branche Transport aanzienlijk toegenomen, hoewel het aandeel in de totale portefeuille gering blijft.

Coassurantie

Met de overname van NHL is REAAL toegetreden tot de coassurantiemarkt. NHL tekent risico's op de Rotterdamse Assurantiebeurs binnen de branches Brand, Transport (waaronder Marine) en Varia. REAAL heeft besloten de coassurantieportefeuille actief voort te blijven zetten.

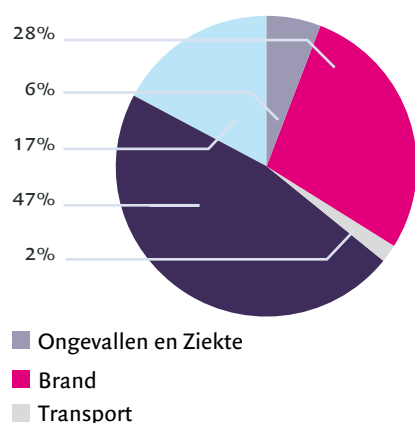
Catastrofe

Catastrofeschaaden als gevolg van storm of terrorisme zijn door REAAL herverzekerd (zie paragraaf 3.1.3 'Verzekeringsrisico herverzekering'). Catastrofen als gevolg van geweldpleging, nucleaire incidenten of overstrooming zijn uitgesloten onder de polisvoorwaarden.

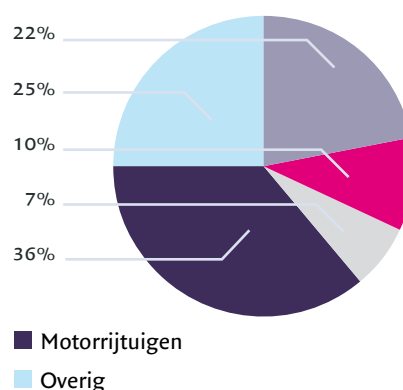
Premie en schadevoorziening

De totale bruto geboekte premie van REAAL Schadeverzekeringen (inclusief Proteq) in 2005 bedraagt € 347 miljoen (2004: € 317 miljoen). Genoemde premie over 2005 is inclusief de premie NHL in de periode 20 september tot en met 31 december 2005 ten bedrage van € 21 miljoen. In 2005 is € 24 miljoen aan herverzekeringspremie afgedragen. Dit is 6,8% van de bruto geboekte premie (2005, exclusief NHL: 6,5%, 2004: 6,6%). De brutoschadevoorziening ultimo 2005 bedraagt € 513 miljoen (ultimo 2004: € 327 miljoen). De hier genoemde bedragen zijn steeds vóór herverzekering en exclusief het inkomende herverzekeringscontract 'IPAP'. Voor meer informatie over het IPAP-contract en over eigen behoud en aandelen herverzekering per branche: zie paragraaf 3.1.3 'Verzekeringsrisico herverzekering'.

Bruto geboekte premie 2005

Brutoschadevoorziening ultimo 2005

Bovenstaande diagrammen illustreren de verdeling van de brutopremie en de brutoschadevoorzieningen over de verschillende branches. Het premievolume en de schadevoorziening voor de kleinste branche, Transport, zijn vrijwel geheel afkomstig uit de per september 2005 geacquireerde NHL-portefeuille. De diagrammen illustreren duidelijk de langdurige schadeverplichtingen van arbeidsongeschiktheidsverzekeringen: tegenover het beperkte aandeel dat de branche Ongevallen en Ziekte heeft in de totale premie staat verhoudingsgewijs een grote schadevoorziening. Het omgekeerde geldt voor de branche Brand. Door de snelle afhandeling van brandschaden vertegenwoordigt deze branche, die goed is voor ruim een kwart van het premie-inkomen, slechts een klein deel van de totale schadevoorziening.

Verzekeringstechnische risico's schadeverzekeringsportefeuille

Het verzekeringstechnische risico voor de schadeportefeuille van REAAL Verzekeringen is vooral geconcentreerd rond de dekkingen voor het risico voor WA-letselschaden, aansprakelijkheidsschaden, catastrofeschaaden en arbeidsongeschiktheidsschaden.

○ Auto WA letsel

Auto WA letsel is de verzekeringsdekking voor wettelijke aansprakelijkheid voor lichamelijk letsel als gevolg van een verkeersongeval. REAAL Verzekeringen verkoopt deze producten via al haar distributiekkanalen.

○ Aansprakelijkheid

REAAL Verzekeringen voert zowel aansprakelijkheidsverzekeringen voor particulieren als voor bedrijven; de laatste kan samengaan met een beroepsaansprakelijkheidsdekking. REAAL Verzekeringen verkoopt deze producten via al zijn distributiekkanalen.

○ Arbeidsongeschiktheid

De arbeidsongeschiktheidsdekkingen in de portefeuille van REAAL Verzekeringen bestaat zowel uit dekkingen voor zelfstandigen (eerstejaars- en na-eerstejaarsrisico's) als dekkingen voor werknemers. De laatste groep betreft voornamelijk aanvullende dekkingen op de WAO en de (toekomstige) WIA.

⊙ Brand en andere schade aan goederen

De brandverzekeringen van REAAL Verzekeringen geven de polishouder financiële bescherming tegen schade aan zijn eigendommen en de materiële gevolgen van bedrijfsonderbreking als gevolg van geleden schade.

Frauderisico's schadeverzekeringsportefeuille

Onrechtmatig claimgedrag van polishouders heeft betrekking op het risico dat polishouders onterecht een schade claimen of de omvang van een schade overdrijven. Het toezicht op fraude is decentraal ondergebracht bij diverse afdelingen, waaronder Acceptatie, Schademelding en Schadebehandeling. In 2006 worden de inspanningen op het gebied van fraudepreventie en -opsporing geïntensiveerd, onder meer door een afzonderlijke operationele afdeling 'Fraude' op te zetten.

Beheersing risico's van de schadeverzekeringsportefeuille

Door de focus op de retailmarkt en het midden- en kleinbedrijf is een portefeuille ontstaan die enerzijds gekenmerkt wordt door diversificatie over verschillende (sub)branches en zich anderzijds onderscheidt door de gelijkaardigheid van de verzekerde risico's. De portefeuille kent hierdoor een relatief lage variabiliteit in het verzekeringstechnische resultaat. Het risico van de schadeportefeuille van REAAL Verzekeringen is geografisch geconcentreerd in Nederland.

Gerealiseerde schaden met een uitloop groter dan één jaar

Ten behoeve van de uitloop van gerealiseerde schaden beschikt REAAL Verzekeringen over gespecialiseerde afdelingen voor (letsel)schadebehandeling. De experts op deze afdelingen behandelen schaden op post-voor-postbasis, maken inschattingen van de schadeomvang en bewaken de voortgang van de schadeafhandeling. Schaden die zich kenmerken door een uitloop langer dan één jaar zijn arbeidsongeschiktheidsschaden, letselschaden en aansprakelijkheidsschaden.

REAAL Schadeverzekeringen kent ingegane arbeidsongeschiktheidsuitkeringen uit de individuele en de collectieve portefeuille. Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de kengetallen bij de voorziening periodieke arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ultimo 2005. Vanwege de met Ergo overeengekomen earn-out-regeling zijn in onderstaande tabel de voorzieningen van de voormalige NHL-portefeuille niet meegenomen.

Kenmerken Voorziening Periodieke Uitkeringen AOV

In duizenden euro's	Individueel	Semi-Collectief	Totaal
REAAL Schadeverzekeringen (exclusief NHL)			
Voorziening Periodieke Uitkeringen	7.563	4.477	12.040
Aantal ingegane renten	125	149	274
Gemiddelde verzekerde jaarrente	11,0	2,5	6,4
Gemiddelde leeftijd (jaren)	51	50	50
Gemiddelde verwachte resterende uitkeringsduur (jaren)	7,8	13,0	10,7
Maximale duur uitloop ingegane AO-renten (jaren)	35	36	36

De overige schaden met een uitloop langer dan één jaar betreffen letsel - en aansprakelijkheidsschaden. Deze risico's zijn veel meer divers dan de arbeidsongeschiktheidsrisico's, dit geldt ook voor de verwachte uitkeringsduur van de opgetreden schaden. Sinds 2004 is het beleid van REAAL Schadeverzekeringen ten aanzien van de afwikkeling van deze schaden aangescherpt en stelt zich nu ten doel schaden binnen vijf jaar af te wikkelen. In 2005 is er een aanvang gemaakt met het 'versneld' afhandelen van schaden in oude schadejaren tot en met 1997. Dit heeft geresulteerd in het afwikkelen van een groot aantal reeds lange tijd openstaande dossiers. Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de verzekerde schaden met een ontstaansdatum in de schadejaren 1998 tot ultimo 2005.

Kenmerken schadevoorziening overige schaden met uitloop langer dan een jaar

In duizenden euro's	Schadejaren 1998 - 2005			Totaal
	Motorrijtuigen- letsel	Aansprakelijkheids- verzekeringen bedrijven	Aansprakelijkheids- verzekeringen particulieren	
Provinciale portefeuille (assurantietussenpersonen), REAAL Schadeverzekeringen (exclusief NHL)				
Schadebetalingen	72.457	26.271	4.427	103.155
Schadevoorziening (dossier + IBNR)	48.369	5.568	4.233	58.170
Totale schadelast (bruto, inclusief IBNR-voorziening)	120.826	31.839	8.660	161.325
Gemiddelde schadelast (bruto, inclusief IBNR-voorziening)	12,1	0,5	2,5	2,2
Aantal claims	10.021	58.523	3.433	71.977

In duizenden euro's	Voorziening per 1-1-2005	Betalingen in 2005	Voorziening per 31-12-2005	Per saldo vrijval/uitloop
REAAL Schadeverzekeringen N.V. (na herverzekering, exclusief participaties in pools en fondsen, exclusief inkomende herverzekering) 2005 Schadejaren:				
- 2001 en eerder	73.209	12.868	53.496	6.845
- 2002	22.400	366	20.875	1.159
- 2003	25.577	4.473	19.513	1.591
- 2004	49.381	11.498	27.184	10.699
Totaal t/m 2004	170.567	29.205	121.068	20.294
Totaal 2005		101.125	47.591	
Totaal netto		130.330	168.659	
	Voorziening per 1-1-2004	Betalingen in 2004	Voorziening per 31-12-2004	Per saldo vrijval/uitloop
2004 Schadejaren:				
- 2000 en eerder	70.824	14.221	54.695	1.908
- 2001	23.673	3.184	18.172	2.317
- 2002	29.036	3.002	22.400	3.633
- 2003	62.429	17.460	25.165	19.804
Totaal t/m 2003	185.962	37.868	120.431	27.662
Totaal 2004		104.750	48.715	
Totaal netto		142.618	169.147	

Toereikendheid van de aangehouden schadevoorzieningen

Periodiek wordt door het actuariaat van REAAL Verzekeringen een kwantitatieve toets uitgevoerd op de toereikendheid van de gevormde schadevoorzieningen. Deze toets maakt gebruik van stochastische modellering, waarin ook inflatie en discontering worden betrokken. Ultimo 2005 zijn een gedeelte van de portefeuille van REAAL Schadeverzekeringen (de provinciale portefeuille) en de schadeportefeuille van Proteq op deze wijze getoetst.

Daarnaast wordt deze stochastische toetsing aangevuld met de beoordeling van de positieve uitloopresultaten en de effecten van het voorzieningenbeleid op de omvang van de voorziening. Uit de combinatie van deze toetsingselementen komt naar voren dat de schadevoorzieningen op een adequaat niveau liggen.

De Voorziening Periodieke Uitkeringen (VPU) voor de arbeidsongeschiktheidsschaden is gebaseerd op de tariefgrondslagen voor rente, revalidering en sterfte. De omvang van deze voorziening volgt dus niet de werkelijke ontwikkelingen in deze grondslagen. Door het periodiek uitvoeren van een toereikendheidstoets op actuele grondslagen bewaakt REAAL Verzekeringen de toereikendheid van de VPU. De uitkomsten van de toereikendheidstoets zijn te zien als een minimumvoorziening. Ultimo 2005 ligt de VPU boven de minimumvoorziening berekend door de toereikendheidstoets.

3.1.3 Verzekeringsrisico herverzekering

Herverzekeringsbeleid

Voor zowel REAAL Leven als REAAL Schade wordt ieder jaar de herverzekering afgestemd op de 'risk appetite' van SNS REAAL. De herverzekeringsdekking wordt vormgegeven op basis van de uitkomsten van risicoanalyses op de diverse portefeuilles. Hierbij wordt gekeken naar het effect van herverzekering op de aanwezige solvabiliteit, het gewenste rendement en de winstgevendheid.

Naast de reguliere bescherming van de portefeuilles beschikt REAAL Schade over een catastrofecontract voor gedekte natuurgevaren (storm, hagel) en cumulatie binnen de brandportefeuille (zoals bijvoorbeeld door de vuurwerkexplosie in Enschede). Het risico van terrorisme is herverzekerd via de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden (NHT).

Herverzekering REAAL Leven

De levensverzekeringsportefeuille van REAAL Verzekeringen heeft een aanzienlijke groei doorgemaakt, zowel in termen van premie-inkomen en verzekerd kapitaal als in winstgevendheid. In 2005 zijn studies verricht naar het risicoprofiel van de verzekeringsportefeuille. Op basis daarvan is besloten het eigen behoud te vergroten. Dit moet zijn beslag krijgen in de plaatsing van een geheel nieuw herverzekeringsprogramma in 2006.

Beheersing schade-uitloop

REAAL Verzekeringen beschikt over een gespecialiseerde afdeling voor (letsel)schadebehandeling. Deze afdeling behandelt schaden op post-voorpostbasis, maakt inschattingen van de schadeomvang en bewaakt de voortgang van de schadeafhandeling.

In duizenden euro's	2003	2004	2005	2006
Eigen behouden REAAL Levensverzekeringen				
Dekking:				
- Sterfte (risicokapitaal)	per risico	400	400	1.000
- Arbeidsongeschiktheid (jaarrente)	per risico	20	20	35
- Catastrofe	per gebeurtenis ¹	15.000	--	15.000

¹) Dekking catastroferisico in 2003 alleen eerste zes maanden.

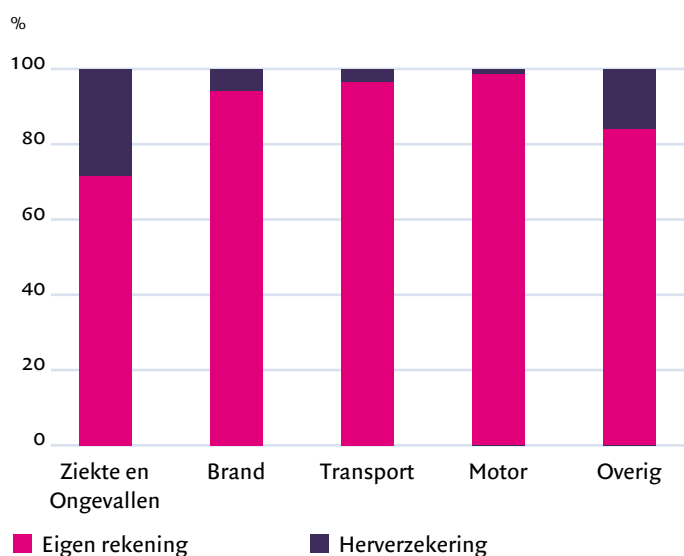
Herverzekering REAAL Schade

Het schadebedrijf heeft de afgelopen jaren zijn 'eigen behoud' onder de herverzekeringscontracten verhoogd naar een niveau dat recht doet aan de omvang van de diverse portefeuilles. De toegenomen omvang, de grotere financiële draagkracht en de gunstige ontwikkeling van het resultaat rechtvaardigen deze verruiming van de risicotolerantie.

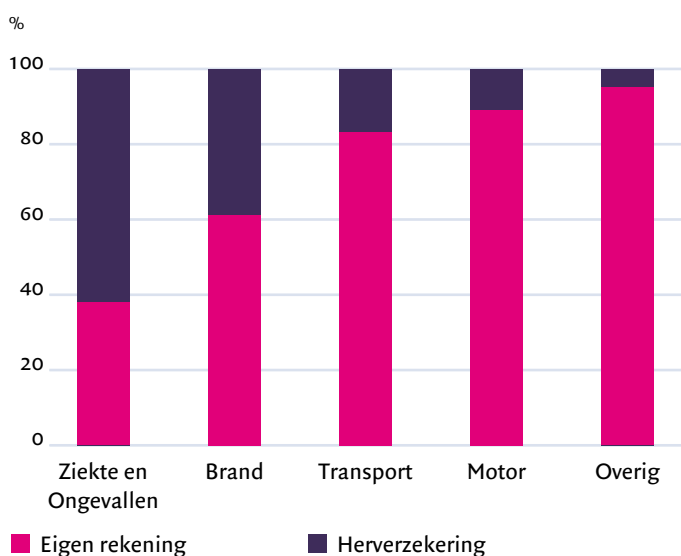
In duizenden euro's	2003	2004	2005	2006
Eigen behouden REAAL Schadeverzekeringen				
Dekking:				
Brand	per risico	500	700	700
Motor WA	per risico	1.200	1.200	1.200
AVP/AVB	per risico	500	500	500
Ongevallen	per risico	150	300	300
Arbeidsongeschiktheid (jaarrente)	per risico	8	8	35
Catastrofe	per gebeurtenis	15.000	15.000	20.000

Onderstaande grafieken illustreren het aandeel van de herverzekeringspremie in de totale geboekte premie in het boekjaar 2005 en het aandeel van de herverzekeringspremie in de geboekte brutoschadevoorziening ultimo 2005. De cijfers voor de branche 'Ziekte en Ongevallen' zijn exclusief het IPAP-contract. Het IPAP-contract wordt hieronder nader toegelicht.

Geboekte premie 2005 aandeel herverzekeraar

Schadevoorzieningen ultimo 2005 aandeel herverzekeraar

REAAL Schadeverzekeringen voert een actief beleid als het gaat om de plaatsing van zijn herverzekeringscontracten. Er wordt een onderscheid gemaakt naar het panel van herverzekeraars op het 'property'-programma (brand en catastrofe) en het 'casualty'-programma (auto, aansprakelijkheid en ongevallen). De schade-afwikkeling in het casualty-programma wordt gekenmerkt door een lange doorlooptijd. Vanwege dit langetermijnkarakter is de continuïteit van het panel het uitgangspunt bij de plaatsing van dit programma.

Inkomende herverzekering: IPAP-contract

Het IPAP-contract is een inkomend herverzekeringscontract voor WAO-gerelateerde arbeidsongeschiktheidsrenten. Proteq treedt hierbij op als herverzekeraar van Loyalis. Het contract is sinds 2004 niet verlengd en bevindt zich in een run-off-fase. De premie in 2005 is derhalve nihil. De brutoschadevoorziening ultimo 2005 bedraagt € 145,6 miljoen, na retrocessie bedraagt de voorziening € 56,2 miljoen.

3.2 Marktrisico

Het marktrisico van REAAL Verzekeringen ontstaat doordat bij veranderingen in de financiële markten de waardeveranderingen van de beleggingen (aandelen, vastgoed, vastrentend) niet gelijk lopen met die van de verplichtingen.

3.2.1 Renterisico

Binnen het marktrisicoprofiel van REAAL Verzekeringen neemt het renterisico een belangrijke plaats in, met name bij levensverzekeringen. Renterisico ontstaat indien de vastrentende activa en passiva niet volledig met elkaar gematcht zijn. Renterisico komt tot uiting in mutaties in het resultaat en/of vermogenspositie indien de marktrente schommelt.

Het niet-gematcht zijn van de vastrentende activa en passiva kent een tweetal belangrijke oorzaken:

- ⊙ Verschillen in looptijd tussen de beleggingen en de verplichtingen. De beleggingen van REAAL Verzekeringen hebben een looptijd van gemiddeld 12 jaar. De looptijd van de verplichtingen bedraagt gemiddeld echter 18 jaar. Dit verschil in looptijd introduceert een herbeleggingsrisico: aan het einde van de looptijd van de beleggingen dient herbelegd te worden tot aan het einde van de looptijd van de verplichtingen. Het rendement waartegen deze herbelegging in de toekomst gaat plaatsvinden is nu nog niet bekend, terwijl het aan de polishouder toegezegde rendement wel al tot aan het einde van de looptijd vast is gelegd.
- ⊙ Voorwaardelijke toezeggingen aan de polishouders zoals maatschappijwinstdeling en overrente. In sommige polissen keert REAAL Verzekeringen boven op het gegarandeerde rendement een extra rendement aan de polishouders uit dat afhankelijk is van de opbrengsten van een bepaalde beleggingsportefeuille. Tegenover dit soort verplichtingen staan op de balansdatum geen beleggingen waarvan de opbrengsten eenzelfde combinatie van gegarandeerd rendement en voorwaardelijk rendement bieden.

In miljarden euro's	2005
Verzekeringen voor rekening en risico REAAL Verzekeringen	
Met voorwaardelijke toezegging	3,4
Zonder voorwaardelijke toezegging	3,0

Dit is exclusief spaardelen ad € 2,2 miljard.

De belangrijkste kwantificering van het renterisico vindt plaats door middel van duration-analyses, scenario-analyses en economisch-kapitaalberekeningen.

Een belangrijke variabele bij de sturing van het renterisico is de duration van het eigen vermogen. Deze duration meet met hoeveel procent de marktwaarde van het eigen vermogen muteert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve van één basispunt. Bij zijn analyse laat REAAL Verzekeringen de beleggingen en verplichtingen die nagenoeg met elkaar gematcht zijn buiten beschouwing. Hieronder vallen de bij spaarhypotheeken opgebouwde spaarpolissen en het deel van de balans dat voor rekening en risico van polishouders wordt aangehouden. REAAL Verzekeringen past de duration van het eigen vermogen periodiek aan aan zijn rentevisie en risicobudget door middel van ruiltransacties binnen de vastrentende beleggingsportefeuille en met behulp van renteswaps.

Met behulp van een scenario-analyse wordt periodiek de invloed van veranderingen in de marktrente onderzocht op vermogen en solvabiliteit. Onderstaande tabel geeft de invloed van rentemutaties van 1% weer per balansdatum (indicatief).

In miljoenen euro's	Eigen vermogen	EU-solvabiliteit	Reële waarde eigen vermogen
Rentegevoeligheid REAAL Verzekeringen per balansdatum			
Rente +1%	-200	geen	+19
Rente -1%	+200	geen	-185

Voor de definitie van de reële waarde wordt verwezen naar paragraaf 4.

De invloed van bovenstaande renteveranderingen op het resultaat is vrijwel nihil.

Het volgende overzicht toont op de balansdatum de effectieve boekhoudkundige rentepercentages van de financiële activa en passiva van REAAL Verzekeringen.

In procenten	2005	2004
Financiële activa (niet gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening)		
Beleggingen voor eigen rekening en risico:		
- Aangehouden tot einde looptijd	4,4%	4,3%
- Beschikbaar voor verkoop (exclusief aandelen)	5,5%	3,4%
- Leningen en vorderingen	6,5%	6,6%
Vorderingen op klanten en kredietinstellingen	0,0%	0,0%
Kasmiddelen en kasequivalenten	0,1%	0,5%
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs		
Achtergestelde schulden	5,6%	7,9%
Verzekeringstechnische voorziening voor eigen rekening en risico	4,2%	4,0%
Schulden aan klanten en kredietinstellingen	0,0%	0,0%
Schuldbewijzen	0,0%	0,0%

Verzekeringen voor rekening en risico polishouders

Voor verzekeringen waarbij polishouders het beleggingsrisico dragen bestaat bij de verzekeraar in principe geen rente-, prijs-, valuta- of kredietrisico. De omvang van deze categorie verzekeringen bedraagt € 3,4 miljard. De verzekeraar heeft echter in een aantal gevallen minimumgaranties afgegeven waardoor ook bij deze contracten sprake is van rente-, prijs- en valutarisico's die voor rekening en risico komen van de verzekeraar. Van de hier genoemde voorziening van € 3,4 miljard heeft circa € 702 miljoen betrekking op polissen waarbij REAAL Verzekeringen enige vorm van garantie heeft afgegeven. Daar waar REAAL Verzekeringen deze garanties gestand moet doen laat zij de daarmee samenhangende lasten via de resultatenrekening lopen.

In miljarden euro's	2005
Verzekeringen voor rekening en risico polishouders	
Zonder garantie	2,8
Met garantie	0,7

3.2.2 Aandelen- en vastgoedrisico

De aandelenbeleggingen van REAAL Verzekeringen hebben ultimo 2005 een waarde van € 1.118 miljoen. Deze aandelenbeleggingen zijn gespreid over de regio's Europa, Amerika en het Verre Oosten.

REAAL Verzekeringen onderzoekt periodiek het effect van veranderingen op de aandelen- en vastgoedmarkten op vermogen en solvabiliteit. Onderstaande tabel geeft de resultaten van deze analyse per balansdatum weer (indicatief).

In miljoenen euro's	IFRS-Eigen vermogen	EU-solvabiliteit
Resultaten scenario-analyse van aandelen- en vastgoedmutaties		
Aandelen +10%	+76,5	+15%
Aandelen -10%	-76,5	-15%
Vastgoed +10%	+13,8	+3%
Vastgoed -10%	-13,8	-3%

3.2.3 Valutarisico

Het valutarisico van REAAL Verzekeringen ontstaat door een combinatie van beleggingen en verplichtingen in vreemde valuta die niet op nul saldeert.

Met betrekking tot de vastrentende beleggingen hanteert REAAL Verzekeringen het beleid dat hier geen valutarisico mag worden gelopen. Het valutarisico op vastrentende waarden die in een vreemde valuta luiden wordt dan ook op microniveau (= op het niveau van individuele obligaties) afgedekt met behulp van valutaswaps.

Valutarisico manifesteert zich ook in de aandelenbeleggingen van REAAL Verzekeringen. Van dit valutarisico wordt 75% structureel gehedged met behulp van valutatermijncontracten.

Onderstaande tabel geeft een indicatie van de vreemdevalutapositie van REAAL Verzekeringen per balansdatum.

In miljoenen euro's	Balans debet	Balans credit	Netto	Derivaten
Valutaposities van REAAL Verzekeringen				
Amerikaanse dollar	471	36	435	-368
Japanse yen	57	--	57	-41
Engelse pond	179	7	172	-125
Zwitserse frank	19	--	19	--
Australische dollar	--	13	-13	--
Overige	35	12	23	--
Totaal	761	68	693	-534

Met behulp van scenario-analyses wordt periodiek het effect van veranderingen op de valutamarkten onderzocht op het vermogen en de solvabiliteit. Onderstaande tabel geeft de resultaten van deze analyses per balansdatum weer (indicatief).

In miljoenen euro's	Eigen vermogen	EU-solvabiliteit
Valuta +10%	+9,5	+2%
Valuta -10%	-9,5	-2%

3.3 Kredietrisico

REAAL Verzekeringen kent verschillende verschijningsvormen van kredietrisico. Het kredietrisico in de beleggingsportefeuille en in de leningenportefeuille aan tussenpersonen zijn hiervan de belangrijkste. De hypothecaire uitzettingen van REAAL Verzekeringen hebben een goede dekking en een relatief hoge ouderdom. Als gevolg hiervan is er sprake van lage kansen op wanbetaling, ten gevolge waarvan het risicoprofiel van de hypotheekportefeuille van REAAL Verzekeringen zeer laag kan worden genoemd.

Per risicotype kredietrisico zijn taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor functionarissen en comités met getrapte beslissingsbevoegdheden. Deze zijn vastgelegd in de beleidsdocumenten voor het desbetreffende kredietrisicotype.

In miljoenen euro's	31 december 2005	31 december 2004
Verdeling kredietportefeuille REAAL Verzekeringen		
Vastrentende beleggingsportefeuille met kredietrisico	2.884	2.808
Leningen aan tussenpersonen	50	63
Hypothecaire kredietverlening (exclusief spaardelen)	986	987
Vorderingen op herverzekeraars	371	299
	4.291	4.157

Beheer van kredietrisico binnen de vastrentende beleggingsportefeuille van REAAL Verzekeringen

Het kredietrisico binnen de vastrentende beleggingsportefeuilles van REAAL Verzekeringen is het risico dat een emittent van een obligatie of een debiteur van een onderhandse lening niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. De strategische omvang van de diverse kredietwaardigheidscategorieën binnen de vastrentende portefeuille wordt in een ALM-context bepaald en vastgelegd in mandaten met de vermogensbeheerders. Periodiek wordt gecontroleerd en gerapporteerd of de vermogensbeheerders zich aan de mandaten conformeren.

De vastrentende beleggingsportefeuilles van REAAL Verzekeringen kennen alleen Europese en Noord-Amerikaanse debiteuren, waarbij geen enkele debiteur een belang van meer dan 10% in de vastrentende beleggingsportefeuille inneemt. Toegestane uitzonderingen op deze regel betreffen beleggingen in leningen aan door de markt als topkredietwaardig beschouwde staten.

Het volgende overzicht toont op de balansdatum de verdeling over de diverse kredietwaardigheidsklassen van de vastrentende beleggingen (exclusief hypotheek).

In miljoenen euro's	2005	2004
Kredietverdeling vastrentende beleggingen REAAL Verzekeringen		
Vastrentend AAA/AA	1.514	1.472
Vastrentend A/BBB	1.242	1.183
Vastrentend High Yield	128	153

Beheer van kredietrisico binnen de portefeuille met leningen aan tussenpersonen

REAAL Verzekeringen beheerst het proces behorende bij kredietverlening aan tussenpersonen door middel van een kredietcomité en het gebruik van scherpe toetsingscriteria bij acceptatie.

Beheer van kredietrisico binnen de hypotheekportefeuille

REAAL Verzekeringen loopt een beperkt kredietrisico op zijn hypotheekportefeuille. Van een groot deel van de hypotheekleningen is namelijk de aflossing gegarandeerd via de Nationale Hypotheek Garantie. Tevens hebben de waardeinstijgingen van de afgelopen jaren ertoe geleid dat de executiewaarden van de onderpanden sterk zijn toegenomen. In geval van wanbetaling door een debiteur zal de verzekeraar dan ook vrijwel altijd zijn vordering volledig kunnen innen door het onderpand te verkopen.

Beheer van kredietrisico met betrekking tot vorderingen op herverzekeraar

REAAL Verzekeringen maakt voor de herverzekering van auto WA en de aansprakelijkheidsverzekeringen voor particulieren en bedrijven gebruik van een palet dat bestaat uit een vaste groep gerenommeerde herverzekeraars met een minimale rating van A+. Voor de herverzekeringen van brand en catastrofe wordt gebruik gemaakt van herverzekeraars met een minimale rating van A-.

3.4 Liquiditeitsrisico

Reaal Verzekeringen dient voldoende kasmiddelen ter beschikking te hebben om claims te kunnen uitbetalen die voortvloeien uit de verzekeringsportefeuille. Het liquiditeitsrisico bij REAAL Verzekeringen is zeer beperkt, daar de nettokasstromen uit beleggingen en verzekeringsverplichtingen voor de komende tien jaar positief zijn.

4 Hedging en hedge accounting

Financiële instellingen maken gebruik van derivaten om ongewenste marktrisico's op economische basis in te dekken. Onder IFRS moeten derivaten gewaardeerd worden op marktwaarde op de balans en lopen de marktwaardeveranderingen door de winst - en verliesrekening ongeacht de waarderingmethode van de positie of het instrument dat gehedged wordt. Dit brengt potentieel volatiliteit van het IFRS-resultaat met zich mee. Hedge accounting wordt toegepast om deze volatiliteit voor een groot deel weer teniet te doen. Derivaten worden gekoppeld aan specifieke instrumenten (micro-hedge) of deelportefeuilles (macro-hedge). Deze instrumenten of deelportefeuilles worden dan ook op marktwaarde gewaardeerd zodat de waarderingmethode gelijk is aan die van de derivaten. SNS REAAL gebruikt verschillende hedgestrategieën om haar rente- en valutarisico's in te dekken. Daarbij wordt gebruikt gemaakt van onder meer valutaswaps, renteswaps en renteopties. SNS REAAL onderscheidt bij hedge accounting enerzijds de zogenaamde micro-hedges, waar risico's op afzonderlijke contracten wordt gehedged, en anderzijds de zogenaamde macro-hedges, waar het risico van een portefeuille van contracten wordt gehedged. Gedurende geheel 2005 zijn alle hedge-relaties effectief geweest en zijn er geen relaties noodgedwongen afgebroken. Over 2005 is een positief resultaat van € 2,6 miljoen verantwoord als gevolg van een ineffectieve positie binnen de hedge accounting.

4.1 Hedging SNS Bank

SNS Bank gebruikt renteswaps om het niet-optionele risico van het bankboek gedeeltelijk af te dekken. Het beleid daarbij is dat de duration van het rentedragend eigen vermogen tussen de 3 en 8 ligt. Daarnaast gebruikt SNS Bank rentederivaten om specifieke embedded opties in hypotheekleningen waarbij de rente niet boven een plafond kan stijgen of waarbij rentebewegingen gedempt worden doorberekend aan de klant in te dekken. Ten slotte gebruikt SNS Bank renteswaps om vastrentende funding en, in beperkte mate, vastrentende beleggingen om te zetten in een met variabele rente en valutaswaps om funding in een non-eurovaluta om te zetten in euro's.

De marktwaarde van de swaps ter dekking van het niet-optionele risico in het bankboek was op 31 december 2005 gelijk aan - € 392 miljoen en op 31 december 2004 gelijk aan - € 449 miljoen.

Bij de specifieke opties in hypotheekleningen gaat het om de producten Plafond-, Stabiel en Rentedemperhypotheekleningen. De nominale waarde van deze hypotheekleningen was eind 2005 respectievelijk € 3,8 miljard, € 1,8 miljard en € 956 miljoen. Eind 2004 was dat respectievelijk € 4,0 miljard, € 2,6 miljard en € 527 miljoen. Het beleid van SNS Bank is om 70 à 80% van deze embedded opties van de Plafondhypotheekleningen in te dekken met caps en die van de Stabiel - en Rentedemperhypotheekleningen met caps en floors. De marktwaarde van deze derivaten was op 31 december 2005 gelijk aan € 43 miljoen en op 31 december 2004 gelijk aan € 47 miljoen.

4.2 Hedge accounting SNS Bank

SNS Bank heeft voor de hierboven beschreven hedge-activiteiten de volgende hedge-relaties gedefinieerd.

Fair value hedge accounting voor de ALM-hedge in het bankboek (macro-hedge)

De portefeuille die wordt gehedged bestaat uit de rentevaste hypotheke van SNS Bank. Dit zijn hypotheke die als rentetype een rentevaste periode hebben variërend van minimaal 1 tot maximaal 20 jaar. De hedging-instrumenten zijn renteswaps die zijn aangegaan in het kader van renterisicosturing in het ALM-proces. Van deze swaps worden alleen de fixed legs meegenomen omdat die de feitelijke indekking geven. Het risico dat wordt gehedged is het risico van veranderingen van de marktwaarde van de verwachte kasstromen van de portefeuille als gevolg van veranderingen in de swapcurve.

Fair value hedge accounting voor embedded derivaten (macro)

De embedded caplets van alle door SNS verkochte Plafondhypotheke vormen de gehedged instrumenten in deze relatie. De hedge-instrumenten zijn alle caplets volgend uit de caps die zijn aangegaan om de embedded caplets in de Plafondhypotheke te hedgen. Het risico dat wordt gehedged is de volatiliteit van de (marktwaarde van de verwachte) rente-inkomsten bij veranderingen van de 1 maands-swaprente.

De Rentedemperhypotheek heeft een aantal embedded opties bestaande uit caps en floors. De caps en floors zijn opgebouwd uit afzonderlijke caplets en floorlets. Deze caplets en floorlets vormen de gehedged instrumenten. De hedge-instrumenten zijn alle caplets en floorlets volgend uit de caps en floors die zijn aangegaan om de embedded caplets in de Rentedemperhypotheke te hedgen. Het risico dat wordt gehedged is de volatiliteit van de (marktwaarde van de verwachte) rente-inkomsten als gevolg van de fluctuaties in de 6 maands-swaprente.

Fair value hedge accounting funding en beleggingen (micro)

SNS Bank gebruikt micro-hedges om vastrentende funding met renteswaps te swappen naar variabele rente. Indien het funding in vreemde valuta betreft, worden hierbij valutaswaps gehanteerd. Tevens hedged SNS Bank op beperkte schaal vastrentende beleggingen door ze met renteswaps naar variabele rente te swappen. Door middel van deze instrumenten wordt het rente- en valutarisico gehedged.

4.3 Hedging REAAL Verzekeringen

REAAL Verzekeringen gebruikt valutaswaps om het valutarisico op individuele vastrentende niet-eurobeleggingen te hedgen.

REAAL Verzekeringen maakt gebruik van renteswaps om de duration van het eigen vermogen te sturen. De marktwaarde van deze swaps bedroeg ultimo 2005 € 166,2 miljoen (2004: € 81,9 miljoen). Daarnaast dekt REAAL Verzekeringen het valutarisico binnen zijn aandelenportefeuille op macroniveau af met behulp van valutatermijncontracten.

4.4 Hedge accounting REAAL Verzekeringen

Ook REAAL Verzekeringen heeft voor bovenstaande hedge-activiteiten hedge-relaties gedefinieerd:

Cash flow hedge accounting

REAAL Verzekeringen heeft de effectieve looptijd van zijn beleggingsportefeuille op macroniveau verlengd met behulp van renteswaps. Hiermee bewerkstelligt hij dat de rente-opbrengsten voor langere tijd vast zijn gezet. Het risico dat hiermee wordt gehedged is de variabiliteit van de rente op het herbeleggingsmoment. De cash flow hedge bestaat uit een combinatie van een kortlopende swap o/g en een langlopende swap u/g. Op het herbeleggingsmoment (is einde looptijd van de kortlopende swap) wordt de langlopende swap verkocht en vindt er een herbelegging plaats in vastrentende waarden die voor wat betreft looptijd en coupondata in belangrijke mate correspondeert met de resterende looptijd van de langlopende swap.

De perioden waarin de kasstromen naar verwachting zullen plaatsvinden en wanneer hiermee naar verwachting rekening zal worden gehouden bij de bepaling van de winst of verlies, is ultimo 2005 als volgt.

In duizenden euro's	Notional amounts			
	Totaal	≤ 1 jaar	> 1 jaar ≤ 5 jaar	> 5 jaar
Renteswaps	1.570.000	200.000	905.000	465.000

Ultimo 2005 is geen sprake van toekomstige transacties waarop voordien hedge accounting werd toepast maar die naar verwachting niet zullen plaatsvinden.

Fair value hedge accounting

REAAL Verzekeringen heeft het valutarisico in zijn aandelenportefeuille op macroniveau afgedekt met behulp van valutatermijncontracten. Deze valutatermijncontracten staan in een fair value hedge-relatie met de aandelen waarvan zij het valutarisico hedgen.

4.5 Overzicht derivaten voor hedge-doeleinden

De in het onderstaande overzicht weergegeven gecontracteerde bedragen en notional amounts van de derivaten voor hedge-doeleinden (inclusief de splitsing naar resterende looptijd) weerspiegelen de mate waarin SNS REAAL op de desbetreffende markten actief is. De derivaten voor handelsdoeleinden zijn niet in dit overzicht opgenomen.

In duizenden euro's	Notional amounts				Reële waarde	
	Totaal	≤ 1 jaar	> 1 jaar ≤ 5 jaar	> 5 jaar	Positief	Negatief
Rentecontracten:						
- Swaps en FRA's	25.256.860	2.342.917	12.008.654	10.905.289	806.477	-670.062
- Ingekochte opties	2.599.234	--	1.972.234	627.000	30.290	-9.561
- Futures	--	--	--	--	--	--
Valutacontracten:						
- Swaps	3.391.905	345.527	2.757.593	288.785	84.770	-119.113
- Forwards	421.685	421.685	--	--	-6.653	--
Goederentermijncontracten:						
- Swaps	--	--	--	--	--	--
Totaal	31.669.684	3.110.129	16.738.481	11.821.074	914.884	-798.736

De notional amounts geven de rekeneenheden weer die met betrekking tot derivaten de verhouding weergeven met de onderliggende waarden van de primaire financiële instrumenten. Deze notional amounts geven geen indicatie van de omvang van de kasstromen en het aan de transacties verbonden prijsrisico en kredietrisico.

5 Reële waarde van financiële activa en passiva

De volgende tabel geeft bij benadering inzicht in de reële waarde van de financiële activa en passiva van SNS REAAL. Hierbij is in een aantal gevallen gebruik gemaakt van schattingen. De balansposten die niet in deze tabel zijn opgenomen voldoen niet aan de definitie van een financieel actief of passief. Het totaal van de hieronder weergegeven reële waarde geeft niet de onderliggende waarde van SNS REAAL weer en dient derhalve niet als zodanig te worden geïnterpreteerd.

In miljoenen euro's	SNS Bank	REAAL Verzekeringen	Groeps- activiteiten	Consolidatie- aanpassingen	Totaal
Activa					
Materiële vaste activa	--	44	--	--	44
Vastgoedbeleggingen	--	232	--	--	232
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	--	--	3.592	-3.592	--
Beleggingen	4.060	10.435	--	--	14.495
Beleggingen voor verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders	--	3.462	--	--	3.462
Beleggingen in geassocieerde deelnemingen	--	77	150	--	227
Derivaten	29.624	--	22	--	29.646
Hypothecaire vorderingen op klanten	42.462	--	--	--	42.462
Overige vorderingen op klanten	2.343	--	64	--	2.407
Overige activa	550	126	413	-402	687
Kas en kasequivalenten	2.982	631	269	--	3.882
Totaal	82.021	15.007	4.510	-3.994	97.544

In miljoenen euro's	SNS Bank	REAAL Verzekeringen	Groeps- activiteiten	Consolidatie- aanpassingen	Totaal
Passiva					
Eigen vermogen	2.704	888	3.483	-3.592	3.483
Belang derden	--	3	--	--	3
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	232	92	440	--	764
Schuldbewijzen	7.638	--	189	--	7.827
Verzekeringstechnische voorzieningen	--	12.526	--	--	12.526
Schulden aan klanten en kredietinstellingen	40.932	597	353	--	41.882
Derivaten en handelsschulden	29.731	33	--	--	29.764
Overige verplichtingen	784	868	45	-402	1.295
Totaal	82.021	15.007	4.510	-3.994	97.544

De reële waarden vertegenwoordigen de bedragen waarvoor de financiële instrumenten op de balansdatum op een reële economische basis tussen goed geïnformeerde en bereidwillige partijen hadden kunnen worden verhandeld ('at arm's length'). De reële waarde van financiële activa en passiva is gebaseerd op marktprijzen, voor zover deze beschikbaar zijn. Indien marktprijzen ontbreken dan zijn er diverse technieken ontwikkeld om de reële waarde van deze instrumenten te benaderen. Deze technieken zijn subjectief van aard en maken gebruik van diverse veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en het tijdstip en de omvang van de verwachte toekomstige kasstromen. Veranderingen in deze veronderstellingen kunnen de geschatte reële waarden significant beïnvloeden. Dit kan tot gevolg hebben dat de weergegeven reële waarden geen goede benadering zijn van de directe opbrengstwaarde. Daarnaast is de berekening van de geschatte reële waarde gebaseerd op de marktomstandigheden op een bepaald moment en daarom mogelijk geen goede benadering van de toekomstige reële waarden.

De volgende methoden en veronderstellingen zijn gebruikt om de reële waarde van de financiële instrumenten te bepalen.

Financiële activa

Beleggingen in geassocieerde deelnemingen

De reële waarden van deelnemingen zijn gebaseerd op beurskoersen van de aandelen in deze deelnemingen of, indien niet genoteerd, op geschatte marktwaarden gebaseerd op de beurskoersen van soortgelijke effecten. De reële waarden van de vorderingen op deelnemingen worden op dezelfde wijze bepaald als onderstaand voor nominale waarden is beschreven.

Beleggingen

De reële waarden van aandelen en converteerbare obligaties zijn gebaseerd op beurskoersen. De reële waarden van rentedragende waardepapieren, voor zover geen hypothecaire leningen, zijn eveneens gebaseerd op beurskoersen of - indien beurskoersen geen betrouwbare reële waarde opleveren - op de contante waarde van de verwachte toekomstige geldstromen. Deze contante waarden zijn gebaseerd op de vigerende marktrente zoals deze van toepassing is met inachtneming van de liquiditeit, de kredietwaardigheid en de looptijd van de betreffende belegging.

Derivaten

De reële waarde van derivaten is gebaseerd op beurskoersen of, indien niet genoteerd, op geschatte marktwaarden gebaseerd op de beurskoersen van soortgelijke effecten.

Hypothecaire vorderingen op klanten

De reële waarden van hypothecaire leningen zijn geschat door middel van het bepalen van de contante waarde van de verwachte toekomstige geldstromen, gebruik makend van de rentevoet die geldt voor soortgelijke leningen en rekening houdend met het effect van toekomstige vervroegde aflossingen.

Overige vorderingen op klanten

De reële waarden van kredieten zijn geschat op basis van de contante waarde van de toekomstige geldstromen, gebruik makend van de interestvoet die op dit moment van toepassing is op kredieten met vergelijkbare voorwaarden en kredietrisico's.

Overige activa

De boekwaarde van de overige vorderingen wordt geacht een redelijke benadering te zijn van de reële waarde.

Kas en kasequivalenten

De boekwaarde van de kas en kasequivalenten wordt geacht een redelijke benadering te zijn van de reële waarde.

Financiële passiva

Participatiecertificaten en achtergestelde schulden

De reële waarde van de participatiecertificaten en achtergestelde schulden is geschat op basis van de contante waarde van de geldstromen, gebruik makend van de interestvoet die geldt voor soortgelijke instrumenten.

Schuldbewijzen

De reële waarde van de schuldbewijzen is geschat op basis van de contante waarde van de geldstromen, gebruik makend van de rentevoet die geldt voor soortgelijke instrumenten.

Verzekeringstechnische voorzieningen

De reële waarden van de verzekeringstechnische voorzieningen zijn gebaseerd op de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen. Bij de berekening van de kasstromen is tevens rekening gehouden met het effect van winstdeling, overrente en overige voorwaardelijke uitkeringen aan de polishouders, de kosten die gemoeid gaan met het afwikkelen van de voorziening, alsmede met het effect van de mogelijke onzekerheid in de verzekeringstechnische parameters.

Schulden aan klanten en kredietinstellingen

De boekwaarden van de direct opvraagbare deposito's en deposito's zonder overeengekomen looptijden worden geacht een redelijke benadering te zijn van de reële waarde. De reële waarden van de deposito's met overeengekomen looptijden zijn geschat op basis van de verwachte contante waarde van de toekomstige geldstromen, gebruik makend van de interestvoet die op dit moment van toepassing is op deposito's met eenzelfde resterende looptijd.

De reële waarden van de schulden aan banken zijn geschat op basis van de contante waarde van de toekomstige geldstromen, gebruik makend van de interestvoet die op dit moment van toepassing is op schulden aan banken met vergelijkbare voorwaarden.

Overige verplichtingen

De boekwaarde van de overige verplichtingen wordt geacht een redelijke benadering te zijn van de reële waarde.

Rentevoet

De rentevoet gehanteerd bij bepaling van de reële waarde is gebaseerd op markrentecurves per balansdatum.

6 Wettelijke eisen met betrekking tot solvabiliteit

SNS Bank

Het vereiste kapitaal, in overeenstemming met de BIS-vereisten, is voor de bancaire activiteiten gelijk aan 8% van de naar risico gewogen activa, de niet in de balans opgenomen posten en het marktrisico van de handelsportefeuille (de zogenaamde BIS-standaard). Ultimo 2005 was het vereiste kapitaal gelijk aan € 1.618 miljoen (2004: € 1.694 miljoen).

In miljoenen euro's	2005	2004
Kernkapitaal (Tier 1)	1.753	1.747
Aanvullend kapitaal (Tier 2)	652	690
Aftrekposten (deelnemingen)	-4	-90
Toetsingsvermogen (exclusief Tier 3)	2.401	2.347
Naar risico gewogen activa	20.175	20.037
Tier 1-ratio	8,7%	8,7%
BIS-ratio	11,9%	11,7%

REAAL Verzekeringen

Europese richtlijnen vereisen dat verzekeringsmaatschappijen gevestigd in een van de lidstaten van de Europese Unie een minimale solvabiliteitsmarge aanhouden. Per 31 december 2005 was de aanwezige solvabiliteit met betrekking tot het Levenbedrijf 233% (2004: 192%) en tot het Schadebedrijf 275% (2004: 261%).

SNS REAAL rondt overname Nieuwe Hollandse Lloyd af

SNS REAAL en ERGO International AG hebben op 20 september 2005 de onderhandelingen over de overname van Nieuwe Hollandse Lloyd Verzekeringsgroep N.V. (NHL) afgerond. Op diezelfde datum heeft overdracht plaatsgevonden van alle aandelen Nieuwe Hollandse Lloyd. Deze acquisitie is voor SNS REAAL een belangrijke strategische stap. Voor SNS REAAL is de uitbreiding en versterking van haar schadeverzekeringsactiviteiten een strategische prioriteit. Door de overname van NHL, dat met name sterk is in de schademarkt, zal de schadeportefeuille van SNS REAAL uitbreiden met ongeveer 40%. De coassurantie-activiteiten van NHL worden door SNS REAAL voortgezet en verder uitgebreid. Daarmee geeft SNS REAAL een belangrijke impuls aan haar activiteiten op de zakelijke schademarkt. De overname zal leiden tot substantiële synergievoordelen en draagt direct bij aan het resultaat van SNS REAAL. Het feit dat zowel SNS REAAL als NHL zich op particuliere en zakelijke klanten richt en toegewijd is aan het intermediair zal de dienstverlening aan zowel klanten als intermediair na de overname verbeteren.

Nieuwe Hollandse Lloyd heeft voor een bedrag van € 3,4 miljoen bijgedragen aan het resultaat van de groep voor de periode van 20 september 2005 tot 31 december 2005. Indien NHL het gehele jaar door SNS REAAL zou zijn gehouden, zou de bijdrage aan het groepsresultaat € 9,4 miljoen zijn geweest. Bij de vaststelling van dit resultaat is rekening gehouden met het recht op het resultaat van de oude aandeelhouder en zijn de waarderinggrondslagen toegepast die NHL tot en met 31 december 2005 zelf ook heeft toegepast.

De specificatie van de reële waarde van de belangrijkste aangekochte activa en passiva is als volgt.

In miljoenen euro's	2005
Beleggingen	560,7
Herverzekeringscontracten	104,0
Vorderingen op klanten	53,2
Overige activa	57,9
Verzekeringstechnische voorziening	-669,4

De goodwill op de acquisitie bedraagt € 0,3 miljoen. De reële waarde van de aangekochte activa en passiva is gebaseerd op het model van de contante waarde van toekomstige kasstromen. Voor de aankoop van de deelneming zijn geen voorzieningen opgenomen.

Overname obligatieportefeuille Van der Hoop Bankiers

SNS Securities heeft op 28 december 2005 de obligatieportefeuille van Van der Hoop Bankiers overgenomen. Hiermee was een bedrag van € 79,6 miljoen gemoeid. In het kader van deze acquisitie zijn 19 medewerkers van Van der Hoop Bankiers in dienst getreden bij SNS Securities.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Activa

1 Goodwill en overige immateriële vaste activa

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Software	12	12	8	3	20	15
Geactiveerde acquisitiekosten uit hoofde van verzekeringsactiviteiten	--	--	421	233	421	233
Value of Business Acquired (VOBA)	--	--	118	121	118	121
Totaal	12	12	547	357	559	369

	Software		Geactiveerde acquisitiekosten		VOBA		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Cumulatieve aanschaffingswaarden	41	25	568	332	123	123	732	480
Cumulatieve amortisatie en bijzondere waardeverminderingen	-21	-10	-147	-99	-5	-2	-173	-111
Balanswaarde eind van het jaar	20	15	421	233	118	121	559	369
Balanswaarde begin van het jaar	15	15	233	169	121	117	369	301
Effect overgang naar IFRS 4	--	--	47	--	--	--	47	--
Investerings	14	10	189	99	--	3	203	112
Desinvesteringen	--	-2	--	--	--	--	--	-2
Amortisatie	-9	-8	-48	-35	-3	1	-60	-42
Balanswaarde eind van het jaar	20	15	421	233	118	121	559	369

De amortisatie van de immateriële vaste activa is in de winst- en verliesrekening opgenomen onder de rubriek Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa. De bijzondere waardeverminderingen van de immateriële vaste activa zijn in de winst- en verliesrekening opgenomen onder de rubriek Bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa.

2 Materiële vaste activa

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Terreinen en gebouwen in eigen gebruik	91	97	32	28	73	69	196	194
Informatieverwerkende apparatuur	24	25	11	9	--	--	35	34
Overige roerende bedrijfsmiddelen	38	42	33	30	--	--	71	72
Totaal	153	164	76	67	73	69	302	300

	Terreinen en gebouwen		Informatie-verwerkende apparatuur		Overige roerende bedrijfsmiddelen		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Cumulatieve aanschaffingswaarden	172	171	113	92	161	143	446	406
Cumulatieve herwaarderingen	54	51	--	--	--	--	54	51
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-30	-28	-78	-58	-90	-71	-198	-157
Balanswaarde eind van het jaar	196	194	35	34	71	72	302	300
Balanswaarde begin van het jaar	194	201	34	38	72	81	300	320
Herwaarderingen	4	-1	--	--	--	--	4	-1
Acquisities	6	--	--	--	--	--	6	--
Investerings	1	5	23	20	20	11	44	36
Desinvesteringen	-7	-9	-9	-9	-7	-2	-23	-20
Afschrijvingen	-2	-2	-13	-15	-14	-18	-29	-35
Balanswaarde eind van het jaar	196	194	35	34	71	72	302	300

De boekwaarde van de terreinen en gebouwen in eigen gebruik op basis van historische kostprijzen bedraagt € 142 miljoen (2004: € 143 miljoen).

Taxatie terreinen en gebouwen in eigen gebruik

De terreinen en gebouwen in eigen gebruik worden eens in de drie jaar door een externe taxateur getaxeerd. In 2004 is het gehele bestand getaxeerd door een externe taxateur.

Onderstaande tabel geeft de balanswaarde van de getaxeerde terreinen en gebouwen per bedrijfsonderdeel en in totalen. In de laatste kolom wordt de verhouding weergegeven tussen de balanswaarde van de getaxeerde terreinen en gebouwen ten opzichte van de balanswaarde van de terreinen en gebouwen in eigen gebruik.

	Bank	Verzekeraar	Groepsactiviteiten	Totaal	In procenten
2005	20	--	42	62	32%
2004	97	28	69	194	100%

3 Geassocieerde deelnemingen

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Groepsactiviteiten		Eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Balanswaarde kapitaalbelang	2	5	77	--	50	49	-3	-3	126	51
Marktwaaarde kapitaalbelang	2	5	77	--	50	49	-3	-3	126	51

Het verloop van de deelnemingen wordt als volgt gespecificeerd.

	2005	2004
Balanswaarde begin van het jaar	51	142
Aankopen en uitbreidingen	29	3
Verkopen en verminderingen	-8	-148
Reclassificaties	39	--
Resultaat deelnemingen	9	4
Resultaat bij verkoop van deelnemingen	--	40
Rechtstreekse vermogensmutaties	6	--
Herwaarderings	2	-1
Overige mutaties	-2	11
Balanswaarde eind van het jaar	126	51

Overzicht van de belangrijkste deelnemingen van SNS REAAL

	Land	Belang	Aandeel in eigen vermogen		Aandeel in het resultaat		Activa		Verplichtingen		Opbrengsten	
			2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Deelnemingen met invloed van betekenis												
Ducatus N.V.	NL	32%	75	--	2	--	233	346	--	51	24	35
LaSer-Lafayette Services Nederland B.V.	NL	40%	20	18	2	--	753	691	704	645	62	61
Parnassus Participatiefonds B.V.	NL	38%	8	8	-1	-1	19	19	--	--	--	--
Masterfleet N.V.	NL	40%	5	5	--	--	117	116	104	104	53	57
Overige	NL	20-50%	8	6	5	4	69	72	57	65	95	143
			116	37	8	3	1.191	1.244	865	865	234	296
Overige deelnemingen												
Life Science Partners II B.V.	NL	13%	5	5	-2	--	75	75	1	1	--	--
NeSBIC CTE Fund B.V.	NL	14%	1	2	--	--	1	1	3	3	2	1
NeSBIC CTE Fund II B.V.	NL	10%	1	1	4	--	7	9	--	--	23	--
Interpay Nederland B.V.	NL	3%	1	1	--	--	1.087	894	1.019	847	353	314
Overige	diverse	3%-14%	2	5	-1	1	14	17	25	27	30	29
			10	14	1	1	1.184	996	1.048	878	408	344

Door toename van het belang in Ducatus N.V. is dit belang in 2005 opgenomen onder de geassocieerde deelnemingen. In 2004 was dit belang verantwoord als belegging en is derhalve in de vergelijkende cijfers als zodanig opgenomen.

Aan de deelnemingen is een totaalbedrag van € 235 miljoen (2004: € 257 miljoen) aan leningen verstrekt. De leningen zijn opgenomen onder de Overige vorderingen op klanten.

4 Vastgoedbeleggingen

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Eliminaties		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Terreinen en gebouwen in gebruik door derden	1	2	201	192	-73	-69	129	125

Om aansluiting te houden met de gesegmenteerde informatie is het onroerend goed dat door de verzekeraar aan andere bedrijfsonderdelen wordt verhuurd, bij de verzekeraar als vastgoedbelegging verantwoord. Op groepsniveau is het betreffende onroerend goed verantwoord onder de materiële vaste activa en derhalve geëlimineerd uit de vastgoedbeleggingen.

Het verloop van de vastgoedbeleggingen wordt als volgt gespecificeerd.

	2005	2004
Balanswaarde begin van het jaar	125	130
Investerings	--	1
Desinvesteringen	-2	-6
Herwaarderingen	6	--
Balanswaarde eind van het jaar	129	125

5 Beleggingen

In miljoenen euro's	Reële waarde via de winst- en verlies- rekening	Voor verkoop beschikbaar	Gehouden tot einde looptijd	Leningen en vorderingen	Totaal	
	2005					2004
Bank	151	1.490	--	--	1.641	1.703
Verzekeraar	175	3.980	2.052	1.649	7.856	6.879
Groepsactiviteiten	--	117	--	--	117	--
Eliminaties	--	--	--	-403	-403	-349
Totaal	326	5.587	2.052	1.246	9.211	8.233
Verloop beleggingen						
Balanswaarde begin van het jaar	132	4.770	1.932	1.421	8.255	9.020
Reclassificaties	--	--	--	--	--	-615
Effect overgang naar IAS 32/39	--	107	--	15	122	--
Overboeking naar geassocieerde deelnemingen	--	-39	--	--	-39	--
Aankopen en verstrekkingen	--	5.042	111	64	5.217	5.836
Acquisities	--	314	--	2	316	--
Verkopen en aflossingen	--	-4.682	--	-287	-4.969	-5.991
Herwaarderingen	--	73	--	--	73	76
Bijzondere waardeverminderingen	--	--	--	-5	-5	--
Amortisatie	--	--	9	54	63	--
Mutatie handelsportefeuille	194	--	--	--	194	-107
Overige	--	2	--	1	3	36
Balanswaarde einde van het jaar	326	5.587	2.052	1.265	9.230	8.255
Verloop voorziening beleggingen						
Balanswaarde begin van het jaar	--	--	--	22	22	30
Acquisities	--	--	--	2	2	--
Ottrekking	--	--	--	-5	-5	-8
Balanswaarde einde van het jaar	--	--	--	19	19	22
Totaal beleggingen	326	5.587	2.052	1.246	9.211	8.233

	Voor verkoop beschikbaar	Gehouden tot einde looptijd	Leningen en vorderingen	Totaal	
	2005				2004
Samenstelling naar bedrijfstak					
Overheid	2.680	1.763	29	4.472	4.124
Financiële instellingen	1.312	273	1.099	2.684	2.584
Handel, industrie en overige dienstverlening	650	--	5	655	549
Beleggingsfondsen	718	--	127	845	394
Overig	227	16	5	248	472
Totaal	5.587	2.052	1.265	8.904	8.123

	Bank	Verzekeraar	Groeps-activiteiten	Totaal
	2005			
Beleggingen tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening				
Aandelen en vergelijkbare beleggingen:				
- Ter beurze genoteerd	33	--	--	33
Obligaties en vastrentende waarden:				
- Ter beurze genoteerd	118	46	--	164
- Niet ter beurze genoteerd	--	129	--	129
Totaal	151	175	--	326

	Bank	Verzekeraar	Groeps-activiteiten	Totaal
	2005			
Beleggingen voor verkoop beschikbaar				
Aandelen en vergelijkbare beleggingen:				
- Ter beurze genoteerd	13	994	117	1.124
- Niet ter beurze genoteerd	3	124	--	127
Obligaties en vastrentende waarden:				
- Ter beurze genoteerd	1.474	2.851	--	4.325
- Niet ter beurze genoteerd	--	11	--	11
Totaal	1.490	3.980	117	5.587

De herwaardering van de beleggingen beschikbaar voor verkoop is als volgt samengesteld.

	Aandelen en vergelijkbare beleggingen	Obligaties en vastrentende waarden
	2005	
Kostprijs/Geamortiseerde kostprijs	1.084	4.251
Ongerealiseerde waardeinstijgingen	167	85
Totaal	1.251	4.336

	Verzekeraar	Eliminatie	Totaal
	2005		
Beleggingen gehouden tot einde looptijd			
Obligaties en vastrentende waardepapieren:			
- Ter beurze genoteerd	2.052	--	2.052
Totaal	2.052	--	2.052

	Verzekeraar	Eliminatie	Totaal
	2005		
Leningen en vorderingen			
Leningen onder schuldbekentenis:			
- Niet ter beurze genoteerd	1.668	-403	1.265
	1.668	-403	1.265
Voorziening voor waardeverminderingen	19	--	19
Totaal	1.649	-403	1.246

6 Beleggingen voor verzekeringsproducten voor rekening en risico van polishouders

Onder beleggingen voor rekening en risico van polishouders zijn opgenomen gesepareerde depots voor rekening en risico van polishouders, beleggingen uit hoofde van 'unit linked'-verzekeringen en gesepareerde beleggingen ten behoeve van grote collectieve pensioencontracten.

In miljoenen euro's	Verzekeraar		Totaal	
	2005	2004	2005	2004
Aandelen en vergelijkbare beleggingen:				
- Ter beurze genoteerd	1.393	1.080	1.393	1.080
- Niet ter beurze genoteerd	1.337	1.036	1.337	1.036
Obligaties en vastrentende waarden:				
- Ter beurze genoteerd	362	355	362	355
- Niet ter beurze genoteerd	334	327	334	327
Totaal	3.426	2.798	3.426	2.798

	2005	2004
Balanswaarde begin van het jaar	2.798	2.972
Aankopen en verstrekkingen	602	477
Acquisitie NHL	256	--
Verkopen en aflossingen	-588	-1.124
Reclassificaties	--	363
Herwaarderings	353	101
Overige mutaties	5	9
Balanswaarde eind van het jaar	3.426	2.798

7 Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten of derivaten zijn financiële instrumenten belichaamd in contracten waarvan de waarde afhankelijk is van één of meer onderliggende primaire financiële instrumenten. Derivaten bevatten rechten en verplichtingen waardoor één of meer van de financiële risico's waaraan de onderliggende primaire financiële instrumenten onderhevig zijn, tussen partijen worden overgedragen. De transacties leiden niet tot overdracht van het onderliggende primaire financiële instrument bij het aangaan van de overeenkomst en overdracht behoeft ook niet plaats te vinden bij expiratie van de overeenkomst.

In miljoenen euro's	Positieve reële waarde	Negatieve reële waarde
	2005	
Overzicht derivaten		
Derivaten aangehouden voor cash flow hedging:		
- Niet ter beurse genoteerd	208	33
Derivaten aangehouden voor fair value hedging:		
- Niet ter beurse genoteerd	707	766
Derivaten aangehouden in het kader van balansbeheer die niet classificeren voor hedge accounting:		
- Niet ter beurse genoteerd	142	82
Overige derivaten:		
- Niet ter beurse genoteerd	117	95
Totaal	1.174	976

	Totaal
	2005
Verloop derivaten	
Balanswaarde begin van het jaar	61
Effect overgang naar IAS 32/39	-173
Reclassificaties overgang naar IAS 32/39	-370
Aankopen	120
Verkopen	53
Waardeveranderingen	245
Valutakoersverschillen	265
Overige	-3
Balanswaarde eind van het jaar	198

8 Latente belastingvorderingen en -verplichtingen

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Groepsactiviteiten		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Oorsprong van de latente belastingvorderingen								
Onroerende zaken	--	--	--	--	1	--	1	--
Beleggingen	--	--	8	--	--	--	8	--
Obligaties (gepassiveerde ruilwinsten)	--	--	--	31	--	--	--	31
Derivaten	16	--	--	--	--	--	16	--
Achtergestelde schulden	4	--	--	--	1	--	5	--
Schuldbewijzen	33	--	--	--	5	--	38	--
Verzekeringstechnische voorzieningen	--	--	10	32	--	--	10	32
Rentestandkorting	--	--	5	1	--	--	5	1
Voorziening voor personeelsverplichtingen	3	--	3	--	8	59	14	59
Reorganisatievoorziening	4	6	2	--	--	1	6	7
Overige voorzieningen	3	7	--	6	--	3	3	16
Overige schulden aan klanten	18	--	--	--	--	--	18	--
Fiscaal compensabele verliezen	2	--	--	--	2	2	4	2
Overige	2	19	2	--	--	--	4	19
Nettobelastingvordering	85	32	30	70	17	65	132	167
Oorsprong van de latente belastingverplichtingen								
Goodwill en overige immateriële vaste activa	--	--	19	--	--	--	19	--
Value of Business Acquired	--	--	17	--	--	--	17	--
Onroerende zaken	2	2	42	42	--	--	44	44
Beleggingen	16	--	63	32	--	--	79	32
Derivaten	--	--	51	--	6	--	57	--
Hypotheke	101	--	--	--	--	--	101	--
Egalisatiereserve	--	--	2	--	--	--	2	--
Overige	--	1	5	5	--	--	5	6
Nettobelastingverplichting	119	3	199	79	6	--	324	82

De fiscaal compensabele verliezen waarvoor een latente belastingvordering/-verplichting is gevormd, zijn als volgt tot stand gekomen.

	2005	2004
Totale fiscaal compensabele verliezen	14	6
Latente belastingvorderingen berekend over fiscaal compensabele verliezen	4	2
Gemiddeld belastingpercentage	29,6%	31,5%

9 Hypothecaire vorderingen op klanten

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Met (overheids)garantie	6.518	5.835	145	161	6.663	5.996
Overig	36.083	33.148	843	829	36.926	33.977
	42.601	38.983	988	990	43.589	39.973
Voorziening voor oninbaarheid	43	46	2	3	45	49
Totaal	42.558	38.937	986	987	43.544	39.924

De verdeling van de hypothecaire kredieten naar aard van zekerheid wordt als volgt gespecificeerd.

	2005	2004
Woningen gelegen in Nederland	41.476	38.006
Woningen gelegen in het buitenland	204	217
Overig onroerend goed gelegen in Nederland	1.909	1.750
Totaal	43.589	39.973

Het verloop van de hoofdsommen van de hypothecaire kredieten wordt als volgt gespecificeerd.

	2005	2004
Balanswaarde begin van het jaar	39.973	36.039
Effect overgang naar IAS 32 en 39	461	--
Verstrekkingsen	9.122	8.059
Aflossingen	-5.931	-4.140
Acquisities	47	--
Mutatie marktwaarde als gevolg van hedge accounting	-91	--
Overige mutaties	8	15
Balanswaarde eind van het jaar	43.589	39.973

Daarnaast heeft SNS REAAL een synthetische securitisatie in de vorm van kredietgaranties afgesloten, waarbij kredietrisicoprotectie is gekocht voor een hypotheekportefeuille van € 731 miljoen.

Het verloop van de voorziening voor waardeverminderingen van hypothecaire kredieten wordt als volgt gespecificeerd.

	Bank		Verzekeraar		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Balanswaarde begin van het jaar	46	43	3	2	49	45
Effect overgang naar IAS 32 en 39	5	--	--	--	5	--
Onttrekking	-26	-17	--	--	-26	-17
Toevoeging	19	27	--	1	19	28
Vrijval ten gunste van het resultaat	-1	-7	-1	--	-2	-7
Balanswaarde eind van het jaar	43	46	2	3	45	49

10 Overige vorderingen op klanten

In miljoenen euro's	Bank		Groepsactiviteiten		Eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Particuliere kredieten	615	618	--	38	--	--	615	656
Zakelijke kredieten	2.176	2.188	632	635	-696	-716	2.112	2.107
Leasecontracten	--	--	--	2	--	--	--	2
	2.791	2.806	632	675	-696	-716	2.727	2.765
Voorziening voor oninbaarheid	124	98	4	40	--	--	128	138
Totaal	2.667	2.708	628	635	-696	-716	2.599	2.627

De vorderingen op klanten worden naar type tegenpartij als volgt gespecificeerd.

	Bank		Groepsactiviteiten		Eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Overheid	468	313	--	--	--	--	468	313
Zakelijke private markt	445	266	632	675	-696	-716	381	225
Private markt	1.878	2.227	--	--	--	--	1.878	2.227
Totaal	2.791	2.806	632	675	-696	-716	2.727	2.765

Onder de overige vorderingen op klanten is een bedrag van € 11 miljoen (2004: € 11 miljoen) aan vorderingen opgenomen die een achtergesteld karakter hebben.

Voor de looptijd van de vorderingen op klanten wordt verwezen naar de toelichting op de liquiditeitsrisico's in het hoofdstuk Risicobeheer, pagina 128 en volgende.

De vorderingen op klanten worden naar bedrijfstak als volgt gespecificeerd.

	2005	2004
Overheid	468	313
Land- en tuinbouw, bosbouw en visserij	20	15
Nijverheid	80	204
Dienstverlenende bedrijven	1.124	1.367
Financiële instellingen	471	224
Overig (voornamelijk particulier)	564	642
Totaal	2.727	2.765

Het verloop van de overige vorderingen op klanten wordt als volgt gespecificeerd.

	2005	2004
Balanswaarde begin van het jaar	2.765	2.805
Effect overgang naar IAS 32/39	-1	--
Verstrekkingsen	365	586
Aflossingen	-282	-432
Overige	--	--
Mutatie rekeningen-courant	-120	-194
Balanswaarde eind van het jaar	2.727	2.765

Het kortlopende deel van de overige vorderingen op klanten betreft debetstanden, doorlopende kredieten en overbruggingskredieten.

Voorziening waardeverminderingen

Het verloop van de voorziening voor waardeverminderingen van vorderingen op klanten wordt als volgt gespecificeerd.

	Bank		Groepsactiviteiten		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Balanswaarde begin van het jaar	98	87	40	40	138	127
Effect overgang naar IAS 32/39	13	--	--	--	13	--
Onttrekking	-23	-31	-1	--	-24	-31
Toevoeging	61	68	2	--	63	68
Vrijval ten gunste van het resultaat	-25	-26	-37	--	-62	-26
Balanswaarde eind van het jaar	124	98	4	40	128	138

11 Vorderingen op kredietinstellingen

Betreffen vorderingen op banken, voor zover niet in de vorm van rentedragende waardepapieren, met een looptijd langer dan drie maanden.

12 Overige belastingvorderingen

Betreffen vorderingen uit hoofde van loonbelasting, sociale lasten, omzetbelasting en vennootschapsbelasting.

13 Overige activa

In miljoenen euro's	2005	2004
Vorderingen uit directe verzekering:		
- Verzekeringnemers	-60	39
- Tussenpersonen	27	19
- Herverzekeraars	3	16
Overige vorderingen	38	52
Overlopende activa:		
- Lopende rente	252	229
- Overige overlopende activa	44	118
Totaal	304	473

14 Kas en kasequivalenten

Onder kas en kasequivalenten zijn mede begrepen de direct opeisbare tegoeden bij De Nederlandsche Bank, tegoeden van REAAL Verzekeringen bij overige banken en vorderingen van SNS Bank op kredietinstellingen met een looptijd korter dan drie maanden.

De kas en kasequivalenten worden als volgt gespecificeerd.

In miljoenen euro's	2005	2004
Tegoeden bij de centrale bank	383	355
Kortlopende banktegoeden	615	632
Kasmiddelen	78	87
Totaal	1.076	1.074

15 Eigen vermogen

In miljoenen euro's	2005	2004
Groepsvermogen	2.528	1.880

Voor een nadere toelichting op het eigen vermogen wordt verwezen naar het geconsolideerde overzicht mutaties eigen vermogen.

16 Participatiecertificaten en achtergestelde schulden

In miljoenen euro's	2005	2004
Participatiecertificaten	298	298
Achtergestelde schulden	1.318	1.145
Balanswaarde eind van het jaar	1.616	1.443

Participatiecertificaten

Hieronder zijn opgenomen de door SNS Bank aan derden uitgegeven participatiecertificaten. De certificaten hebben een oneindige looptijd waarbij SNS Bank het recht heeft om na 10 jaar – na toestemming van De Nederlandsche Bank – in zijn geheel vervroegd af te lossen. Dividend in de vorm van een couponrente wordt vastgesteld over een periode van 10 jaar en is gelijk aan het CBS-rendement Staatsleningen 9-10 jaar met een opslag.

	2005	2004
Achtergestelde schulden		
Obligatieleningen	1.138	951
Onderhandse leningen	133	142
	1.271	1.093
Slotbonusrekening	47	52
Totaal	1.318	1.145

Obligatieleningen

			Balanswaarde	Nominale waarde	Nominale waarde
			2005		2004
SNS REAAL	7,250%	1996-2006	114	114	114
SNS Bank	6,250%	1997-2009	137	136	136
SNS Bank	5,125%	1999-2011	115	116	116
SNS Bank	4,000%	1999-2019	5	5	5
SNS Bank	Variabel	2000-2010	--	--	50
SNS Bank	Variabel	2000-2010	--	--	50
SNS Bank	Variabel	2001-2011	80	81	81
SNS Bank	7,625%	Perpetueel	80	80	80
SNS Bank	5,750%	Perpetueel	199	200	200
SNS Bank	Variabel	2003-2013	110	110	110
SNS REAAL	Variabel	2005-2012	198	200	--
SNS Bank	Variabel	2005-2015	100	100	--
Totaal			1.138	1.142	942

De twee hierboven genoemde achtergestelde perpetuele obligatieleningen hebben een looptijd die in principe oneindig is. Wel vindt er voor beide leningen na 10 jaar een herijking plaats, waarbij opnieuw het rentepercentage wordt vastgesteld. Ook kan op dat moment eventueel tot aflossing worden overgegaan.

Onderhandse leningen

De onderhandse leningen zijn aangegaan door SNS Bank N.V. en vormen een onderdeel van het toetsingsvermogen bij de beoordeling van de solvabiliteit van SNS Bank N.V. door DNB.

Het gemiddelde rentepercentage bedraagt 6,3% (2004: 6,3%).

Slotbonusrekening

De slotbonusrekeningverplichtingen zijn aangegaan door REAAL Verzekeringen N.V. en vormen een onderdeel van het toetsingsvermogen bij de beoordeling van de solvabiliteit van REAAL Verzekeringen N.V. door DNB.

De slotbonusrekening heeft overwegend een langlopend karakter.

17 Schuldbewijzen

Schuldbewijzen betreffen obligaties en andere schuldbewijzen met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente, voor zover niet achtergesteld.

De schuldbewijzen hebben een gemiddeld percentage van 3,1% (2004: 3,9%).

SNS REAAL heeft een deel van de hypothecaire vorderingen gesecuritiseerd. In deze securitisatietransacties onder het Hermes-programma is het economische eigendom van hypothecaire vorderingen overgedragen aan afzonderlijke vennootschappen. Deze vorderingen zijn overgedragen tegen nominale waarde plus een uitgestelde verkoopprijs. Een positief resultaat binnen de afzonderlijke vennootschap leidt tot het ontstaan van een positieve waarde van de uitgestelde verkoopprijs. SNS REAAL houdt hiermee een economisch belang in de Hermes-vennootschappen en heeft deze vennootschappen integraal in haar geconsolideerde jaarrekening opgenomen.

De Hermes-transacties vanaf Hermes III kennen een zogenaamde call + step-up-structuur. Dit houdt in dat vanaf een bepaalde datum de vennootschap het recht zal hebben om de obligaties vervroegd af te lossen. Tevens zal op deze datum de coupon op de obligaties een renteverhoging (step-up) kennen. Onder normale marktomstandigheden zal er hierdoor een economisch motief bestaan om de obligaties vervroegd af te lossen. De specificatie van de securitisaties onder het Hermes-programma is als volgt.

	Oorspronkelijke hoofdsom bij aanvang	Datum van securitisatie	Hoofdsom 31 dec 2005	Hoofdsom 31 dec 2004	Eerste calloptie- datum	Contractuele datum afloop
Per 31 december 2005 staan de volgende portefeuilles uit						
Hermes I	437	nov 1999	130	184	N.v.t.	jul 2009
Hermes II	665	nov 2000	237	336	N.v.t.	apr 2012
Hermes III	900	jun 2001	329	442	18 jul 2009	jun 2009
Hermes IV	800	nov 2001	305	402	18 jul 2009	okt 2033
Hermes V	1.100	nov 2002	561	742	18 jan 2011	okt 2034
Hermes VI	1.250	mei 2003	701	922	18 nov 2009	mei 2035
Hermes VII	1.250	sep 2003	1.172	1.255	18 feb 2010	nov 2037
Hermes VIII	1.250	mei 2004	1.209	1.234	18 nov 2013	mei 2038
Hermes IX	1.500	mei 2005	1.460	--	18 feb 2014	mei 2039
Hermes X	1.500	sep 2005	1.481	--	18 mrt 2015	sep 2039
Totaal	10.652		7.585	5.517		

Met uitzondering van een achtergestelde lening verstrekt aan Hermes I, met een uitstaande hoofdsom van € 4,1 miljoen ultimo 2005 (2004: € 4,8 miljoen), wordt binnen SNS REAAL geen schuld papier gehouden dat uitgegeven is door een Hermes-vennootschap.

18 Verzekeringstechnische voorzieningen en herverzekeringscontracten

In miljoenen euro's	Bruto		Herverzekering	
	2005	2004	2005	2004
Voorziening voor levensverzekeringsverplichtingen (a)	8.579	8.136	196	197
Nog af te schrijven rentestandkortingen (b)	-132	-150	--	--
Voorziening voor winstdeling, bonussen en kortingen (c)	9	9	--	--
Leven, voor eigen rekening en risico	8.456	7.995	196	197
Voorziening voor levensverzekeringsverplichtingen (d)	3.461	2.845	--	--
Leven, voor rekening en risico polishouders	3.461	2.845	--	--
Voorziening voor premietekorten en lopende risico's (e)	3	1	1	--
Voorziening voor niet-verdiende premies (f)	85	66	2	--
Voorziening voor te betalen schaden (g)	570	364	151	67
Voorziening niet-gemelde schaden (h)	83	59	15	5
Schade	741	490	169	72
Totaal	12.658	11.330	365	269

De verzekeringstechnische voorzieningen hebben overwegend een langlopend karakter.

	Winstdelend		Niet winstdelend		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
a Voorziening voor levensverzekeringsverplichtingen						
Bruto						
Balanswaarde begin van het jaar	2.086	2.004	6.050	5.675	8.136	7.679
Acquisities	38	--	93	194	131	194
Uitkeringen	-159	-252	-596	-671	-755	-923
Ontvangen premies	191	241	737	625	929	866
Rentetoevoeging	85	80	272	275	357	355
Technisch resultaat	-19	-18	-64	-18	-83	-36
Wijzigingen in andere veronderstellingen of uitgangspunten	--	--	--	30	--	30
Overige mutaties	-11	31	-124	-60	-136	-29
Balanswaarde eind van het jaar	2.211	2.086	6.368	6.050	8.579	8.136
Herverzekeringsdeel						
Balanswaarde begin van het jaar	--	--	197	220	197	220
Uitkeringen	--	--	-18	-15	-18	-15
Ontvangen premies	--	--	21	16	21	16
Rentetoevoeging	--	--	11	9	11	9
Technisch resultaat	--	--	-11	-3	-11	-3
Overige mutaties	--	--	-4	-30	-4	-30
Balanswaarde eind van het jaar	--	--	196	197	196	197

	Leven eigen risico	
	2005	2004
b Nog af te schrijven rentestandkortingen		
<i>Bruto</i>		
Balanswaarde begin van het jaar	150	145
In het boekjaar verleende kortingen	13	41
Afgeschreven ten laste van het resultaat	-31	-36
Balanswaarde eind van het jaar	132	150

	Leven eigen risico	
	2005	2004
c Voorziening voor winstdeling, bonussen en kortingen		
<i>Bruto</i>		
Balanswaarde begin van het jaar	9	10
In het boekjaar verleende winstdeling, bonussen en kortingen	--	-1
Balanswaarde eind van het jaar	9	9

	Bruto	
	2005	2004
d Technische voorzieningen voor verzekeringen voor rekening en risico van polishouders		
Balanswaarde begin van het jaar	2.845	3.143
Acquisities	255	--
Ontvangen premies	514	506
Uitkeringen	-397	-735
Rentetoevoeging	22	34
Koersverschillen	338	106
Technisch resultaat	-31	-29
Overige veranderingen	-85	-180
Balanswaarde eind van het jaar	3.461	2.845

De technische voorzieningen voor verzekeringen waarbij polishouders het beleggingsrisico dragen zijn gekoppeld aan de beleggingen voor verzekeringsproducten voor rekening en risico van polishouders.

	Bruto		Herverzekering	
	2005	2004	2005	2004
e Voorziening premietekorten en lopende risico's				
Balanswaarde begin van het jaar	1	1	--	--
Acquisities	2	--	1	--
Balanswaarde eind van het jaar	3	1	1	--

	Bruto		Herverzekering	
	2005	2004	2005	2004
f Voorziening voor niet-verdiende premies				
Balanswaarde begin van het jaar	66	60	--	--
Acquisities	31	--	7	--
Toevoegingen gedurende het jaar	57	65	--	--
Toegevoegd aan het resultaat	-69	-59	-5	--
Balanswaarde eind van het jaar	85	66	2	--

	Bruto		Herverzekering	
	2005	2004	2005	2004
g Voorziening voor te betalen schade				
Balanswaarde begin van het jaar	364	377	67	32
Acquisities	210	--	81	--
Gemelde schade, huidige periode	207	193	14	9
Gemelde schade, voorgaande perioden	-16	-24	-12	20
Uitgekeerde schade, huidige periode	-155	-131	-13	-7
Uitgekeerde schade, voorgaande perioden	-52	-51	-13	-1
Toegevoegd aan het resultaat	-6	-3	8	12
Rentetoevoeging	12	9	10	8
Overige veranderingen	6	-6	9	-6
Balanswaarde eind van het jaar	570	364	151	67

	Bruto		Herverzekering	
	2005	2004	2005	2004
h Voorziening voor niet-gemelde schade				
Balanswaarde begin van het jaar	59	68	5	4
Acquisities	33	--	11	--
Toevoegingen gedurende het jaar	15	14	3	2
Toegevoegd aan het resultaat	-24	-23	-4	-1
Balanswaarde eind van het jaar	83	59	15	5

19 Voorziening voor personeelsverplichtingen

In miljoenen euro's	2005	2004
Contante waarde pensioenaanspraken	86	1.446
Reële waarde van fondsbeleggingen	27	1.168
Contante waarde van nettoverplichtingen	59	278
Niet-opgenomen actuariële winsten en verliezen	-2	-111
Pensioenvoorziening voormalige Zurich-medewerkers	--	11
Verplichtingen uit hoofde van personeelskorting	16	9
Overige	3	--
Totaal	76	187

Per 1 januari 2005 is de toegezegde pensioenregeling (middelloon) voor de medewerkers, met uitzondering van de voormalige medewerkers van Zurich en NHL, omgezet naar een toegezegdebijdrageregeling. De groep betaalt onder deze regeling een vaste overeengekomen bijdrage. Omdat er verder geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting bestaat om extra bijdragen te doen, worden de pensioenaanspraken en de daaraan gerelateerde beleggingen niet langer in de balans opgenomen. Hetzelfde geldt voor de eind 2004 niet-opgenomen actuariële verliezen (€ 111 miljoen); deze komen niet meer ten laste van het resultaat of het vermogen van de groep.

	2005	2004
Verloop voorziening voor personeelsverplichtingen		
Nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten per 1 januari	187	303
Acquisities	12	--
Betaalde premies	-64	-173
Reclassificatie (technische voorziening)	34	--
Overdracht aan pensioenfondsen	-144	--
In winst- en verliesrekening opgenomen last	59	57
Vrijval ten gunste van het resultaat	-8	--
Totaal	76	187

Als gevolg van de omzetting naar een beschikbare premieregeling heeft een overdracht van € 144 miljoen plaatsgevonden aan Stichting Pensioenfondsen SNS REAAL.

Het resterende deel van de voorziening op basis van de middelloonregeling van € 6 miljoen is vrijgevallen.

	2005	2004
In winst- en verliesrekening opgenomen last		
Aan dienstjaar toegerekende pensioenkosten	50	48
Rente over de verplichting	1	60
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	--	-51
Totaal	51	57

20 Overige voorzieningen

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Groepsactiviteiten		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Reorganisatievoorziening	14	16	5	14	1	5	20	35
Overige voorzieningen	9	13	1	2	14	0	24	15
Totaal	23	29	6	16	15	5	44	50

Onder de overige voorzieningen is ultimo 2005 een bedrag van € 19 miljoen (2004: € 13 miljoen) opgenomen ten behoeve van juridische procedures en fiscale claims.

	Reorganisatievoorziening		Overige voorzieningen		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Balanswaarde begin van het jaar	35	54	15	5	50	59
Toevoeging	11	14	18	12	29	26
Onttrekking	-19	-21	-8	-4	-27	-25
Vrijval ten gunste van het resultaat	-7	-12	-1	--	-8	-12
Overige mutaties	--	--	--	2	--	2
Balanswaarde eind van het jaar	20	35	24	15	44	50

21 Spaargelden

Spaargelden betreffen saldi van spaarrekeningen, spaardeposito's en termijndeposito's van particulieren. Te betalen rente op spaargelden, voor zover contractueel is overeengekomen dat deze op de spaarrekening wordt bijgeschreven, is niet onder dit hoofd opgenomen.

22 Overige schulden aan klanten

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Groepsactiviteiten		Eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Langlopende schulden	2.295	1.996	369	330	67	101	-666	-568	2.065	1.859
Direct opvraagbare tegoeden	4.815	4.580	--	--	460	379	-646	-823	4.629	4.136
Hypotheekdepots	384	351	--	--	--	--	--	--	384	351
Totaal	7.494	6.927	369	330	527	480	-1.312	-1.391	7.078	6.346

23 Schulden aan kredietinstellingen

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Groepsactiviteiten		Eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Direct opvraagbaar	254	77	--	--	108	77	-26	-59	336	95
Deposito's en certificaten	2.849	2.218	--	--	--	--	--	--	2.849	2.218
Overig	--	--	425	129	--	--	-191	--	234	129
Totaal	3.103	2.295	425	129	108	77	-217	-59	3.419	2.442

24 Overige belastingverplichtingen

De overige belastingverplichtingen betreffen verplichtingen uit hoofde van loonbelasting, sociale lasten, omzetbelasting en vennootschapsbelasting.

25 Overige verplichtingen

In miljoenen euro's	2005	2004
Schulden uit directe verzekering	144	166
Schulden aan herverzekeraars	-7	18
Overige schulden	412	792
Overlopende passiva:		
- Lopende rente	721	678
- Overige overlopende passiva	89	60
Totaal	1.359	1.714

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

In miljoenen euro's	2005	2004
Voorwaardelijke verplichtingen		
Verplichtingen wegens verstrekte borgtochten en garanties	108	106
Verplichtingen uit hoofde van onherroepelijke faciliteiten	1.334	1.301

Om tegemoet te komen aan de wensen van haar klanten biedt SNS REAAL aan leningen gerelateerde producten aan, zoals borgtochten en garanties. De onderliggende waarden van deze producten worden niet als activa of passiva in de balans opgenomen. Voor deze producten geeft het hierboven genoemde bedrag het maximale potentiële kredietrisico van SNS REAAL aan, indien wordt verondersteld dat al haar tegenpartijen hun contractuele verplichtingen niet meer nakomen en alle bestaande zekerheden geen waarde zouden hebben.

Garanties betreffen zowel kredietvervangende als niet-kredietvervangende garanties. Naar verwachting zullen de meeste garanties aflopen zonder dat daarop aanspraak wordt gemaakt en zullen zij ook geen toekomstige kasstromen veroorzaken.

De onherroepelijke faciliteiten bestaan voornamelijk uit kredietfaciliteiten die zijn toegezegd aan klanten, maar waarop nog geen beroep is gedaan. Deze faciliteiten zijn toegezegd voor een vastgestelde tijdsduur en tegen een variabel rentepercentage. Voor het merendeel van de onherroepelijke kredietfaciliteiten waarop nog geen beroep is gedaan, zijn zekerheden gesteld.

Earn-out-regeling NHL

Uit hoofde van de acquisitie van NHL is contractueel bepaald dat een significant deel van zowel de positieve als negatieve uitloopresultaten van de portefeuille per 31 december 2004 voor rekening van de voormalige eigenaar komt over een periode van vijf jaar.

Huurverplichtingen

De toekomstige huurverplichtingen uit hoofde van operational-leasecontracten zijn per 31 december als volgt.

	2005	2004
2006	5	5
2007	3	3

Juridische procedures

SNS REAAL is betrokken bij rechtszaken. Hoewel het niet mogelijk is de uitkomst van lopende of dreigende juridische procedures te voorspellen, is de Raad van Bestuur van mening – op grond van informatie die thans beschikbaar is en na raadpleging van juridische adviseurs – dat het onwaarschijnlijk is dat de uitkomsten hiervan materieel nadelige gevolgen zullen hebben voor de financiële positie of bedrijfsresultaten van SNS REAAL.

Zonder afbreuk te doen aan hetgeen hierboven is vermeld, vestigen wij de aandacht op het volgende:

SNS Bank heeft leningen verstrekt aan een aantal klanten van een intermediair op het gebied van financiële diensten. Deze intermediair adviseerde zijn klanten om een deel van het geleende bedrag te investeren in, onder andere, beleggingsfondsen en effectenleaseproducten (beide niet van SNS REAAL). Toen de opbrengsten door het verslechterende beursklimaat lager bleken te zijn dan verwacht, zijn klanten procedures gestart tegen de intermediair en de financiële dienstverlener die de effectenleaseproducten aanbood. Sommige klanten vorderden een schadevergoeding van SNS Bank. De meeste van deze claims zijn geschikt. Het is echter niet zeker dat ook de resterende claims geschikt kunnen worden en er zouden mogelijk meer claims kunnen komen. In verband met dit risico heeft SNS Bank in 2005 een voorziening getroffen.

SNS Bank heeft in het verleden effectenleaseproducten aangeboden. Anders dan bij de meeste effectenleaseproducten van andere aanbieders ging het hierbij om garantieproducten. De garantie zit niet op de door de belegger te betalen rente voor het krediet en kosten. Sommige klanten vorderen daarvoor een schadevergoeding. Zij stellen dat de productinformatie op dit punt misleidend was. Verder beroept een aantal beleggers zich op het feit dat hun echtgenoot of echtgenote de overeenkomst niet heeft meegetekend en/of dat de Wet op het consumentenkrediet is overtreden. De meeste claims zijn geschikt. Enkele klanten zijn een procedure begonnen. Slechts in één rechtszaak is bepaald dat SNS Bank niet voldoende duidelijk heeft gemaakt dat niet alle door de belegger geïnvesteerde bedragen (zijnde rente van in totaal maximaal €6.000 per contract en kosten) onder de garantie vielen. Geoordeeld werd dat SNS Bank niet verplicht is om alle geleden schade te vergoeden omdat de klager 'eigen schuld' heeft door geen navraag te doen. SNS Bank werd veroordeeld een deel van het gevraagde bedrag te vergoeden. In verband met het risico dat SNS Bank beleggers moet compenseren heeft SNS Bank in 2005 een voorziening getroffen.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

Baten

26 Rentemarge bancaire activiteiten

In miljoenen euro's	2005	2004
Rentebaten bancaire activiteiten	1.996	2.111
Rentelasten bancaire activiteiten	1.374	1.518
Totaal	622	593

Rentebaten bancaire activiteiten

Onder rentebaten bancaire activiteiten zijn opgenomen opbrengsten die voortvloeien uit het uitlenen van gelden en daarmee samenhangende transacties, alsmede hiermee verband houdende provisies en andere baten die het karakter hebben van rente. Ook zijn hieronder verantwoord resultaten van financiële instrumenten voor zover deze dienen ter beperking van het renterisico.

	2005	2004
Hypothecaire vorderingen	1.723	1.774
Overige vorderingen op klanten	171	207
Vorderingen op kredietinstellingen	49	36
Beleggingen	52	72
Overig	1	22
Totaal	1.996	2.111

Rentelasten bancaire activiteiten

Onder rentelasten bancaire activiteiten zijn opgenomen kosten voortvloeiend uit het lenen van gelden en daarmee samenhangende transacties alsmede andere lasten die het karakter van rente hebben.

	2005	2004
Schuldbewijzen	675	849
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	58	60
Spaargelden	363	343
Schulden aan klanten	250	246
Schulden aan kredietinstellingen	28	20
Totaal	1.374	1.518

27 Nettopremie-inkomen

Het nettopremie-inkomen betreft de verzekeringspremies na aftrek van herverzekeringspremies.

In miljoenen euro's	Totaal	
	2005	2004
Periodieke premies Leven	859	780
Herverzekeringspremies Leven	21	19
	838	761
Koopsommen Leven	584	593
Herverzekeringspremies Leven	--	--
	584	593
Nettopremie-inkomen Leven	1.422	1.354
Schadeverzekering	346	317
Herverzekeringspremies Schade	23	21
Nettopremie-inkomen Schade	323	296
Totaal	1.745	1.650

28 Nettoprovisie en beheervergoedingen

Onder deze post zijn opgenomen de vergoedingen uit hoofde van verrichte dienstverlening, voor zover deze niet het karakter van rente hebben.

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Betalingsverkeer	22	22	--	--	--	--	22	22
Effectenbedrijf	18	12	--	--	-7	-8	11	4
Assurantiebedrijf	40	35	22	12	-21	-17	41	30
Beheervergoedingen	46	40	11	11	--	--	57	51
Overige activiteiten	12	12	10	8	--	--	22	20
	138	121	43	31	-28	-25	153	127
Verschuldigde provisie en beheervergoedingen	24	12	--	--	--	--	24	12
Totaal	114	109	43	31	-28	-25	129	115

29 Resultaat uit beleggingen

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Groepsactiviteiten		Eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Beleggingen tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening	18	21	1	--	--	--	--	--	19	21
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	8	--	188	328	--	-1	2	--	198	327
Beleggingen gehouden tot einde looptijd	--	--	88	--	--	--	--	--	88	--
Leningen en vorderingen	--	--	245	279	34	72	-54	-70	225	281
Vastgoedbeleggingen	--	--	23	11	--	--	-4	--	19	11
Totaal	26	21	545	618	34	71	-56	-70	549	640

In 2004 zijn de beleggingsopbrengsten uit vastrentende waarden niet uitgesplitst naar beschikbaar voor verkoop of gehouden tot einde looptijd, maar volledig toegerekend aan beschikbaar voor verkoop.

	Beleggingen tegen reële waarde via de winst- en verlies- rekening	Beleggingen voor verkoop beschik- baar	Beleggingen gehouden tot einde looptijd	Leningen en vorde- ringen	Vastgoedbeleg- gingen	Totaal	
	2005						2004
Samenstelling resultaat uit beleggingen							
Rente	6	103	88	219	--	416	473
Dividend	--	7	--	--	--	7	14
Huur	--	--	--	--	13	13	14
	6	110	88	219	13	436	501
Gerealiseerde waardeveranderingen	18	88	--	6	--	112	81
Ongerealiseerde waardeveranderingen	-5	--	--	--	6	1	58
	13	88	--	6	6	113	139
Totaal	19	198	88	225	19	549	640

Onder de huur uit hoofde van vastgoedbeleggingen zijn zowel de huuropbrengsten als de direct daaraan toewijsbare operationele lasten opgenomen. De operationele lasten bedragen € 5 miljoen (2004: € 5 miljoen).

30 Resultaat uit beleggingen voor verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders

In miljoenen euro's	Verzekeraar		Totaal	
	2005	2004	2005	2004
Rente	86	33	86	33
Dividend	26	29	26	29
	112	62	112	62
Waarestijgingen	282	64	282	64
Totaal	394	126	394	126

31 Resultaat derivaten en overige financiële instrumenten

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Resultaat valutatransacties	1	1	--	--	1	1
Resultaat derivaten	26	--	-2	--	24	--
Overige financiële instrumenten	6	-8	--	--	6	-8
Totaal	33	-7	-2	--	31	-7

32 Overige operationele opbrengsten

Hieronder zijn onder meer opgenomen opbrengsten uit effecten en deelnemingen, alsmede alle baten die niet onder andere hoofden kunnen worden verantwoord.

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Groepsactiviteiten		Eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Opbrengst uit effecten en deelnemingen	--	--	--	5	--	--	--	--	--	5
Overige baten	-4	2	5	5	--	2	--	-1	1	8
Totaal	-4	2	5	10	--	2	--	-1	1	13

Lasten

33 Technische lasten op verzekeringscontracten

Onder Technische lasten op verzekeringscontracten zijn opgenomen: herverzekeringspremies, vermeerderingen van verzekeringstechnische voorzieningen, uitkeringen, afkopen, schaden en schadebehandelingskosten. Verder zijn hierin begrepen winstdeling en kortingen.

In miljoenen euro's	2005	2004
Levensverzekeringslasten:		
- Uitkeringen voor eigen rekening	737	908
- Wijziging technische voorzieningen voor eigen rekening	356	288
- Winstdeling en kortingen	55	54
	1.148	1.250
Schadeverzekeringslasten:		
- Schaden voor eigen rekening	181	173
- Wijziging voorziening te betalen schaden	-10	-21
- Wijziging voorziening niet-verdiende premies	-6	2
- Winstdeling en kortingen	--	2
	165	156
Totaal	1.313	1.406

34 Lasten met betrekking tot verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders

Onder Lasten met betrekking tot verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders zijn opgenomen: herverzekeringspremies, vermeerderingen van verzekeringstechnische voorzieningen, uitkeringen, afkopen, schaden en schadebehandelingskosten. Verder zijn hierin begrepen winstdeling en kortingen.

In miljoenen euro's	2005	2004
Levensverzekeringslasten:		
- Uitkeringen voor rekening en risico van polishouders	397	735
- Wijziging technische voorzieningen voor rekening en risico van polishouders	361	-313
- Winstdeling en kortingen	24	9
Totaal	782	431

35 Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten

In miljoenen euro's	Verzekeraar		Eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Levensverzekering	103	66	-4	-4	99	62
Schadeverzekering	85	74	-17	-14	68	60
Totaal	188	140	-21	-18	167	122

Acquisitiekosten zijn inclusief afschrijvingen op geactiveerde acquisitiekosten tot een bedrag van € 48 miljoen (2004: € 35 miljoen).

36 Bijzondere waardeverminderingen op financiële instrumenten en overige activa

Hieronder zijn opgenomen waardecorrecties voor oninbaarheid van vorderingen en waardeveranderingen van vaste activa.

In miljoenen euro's	Waardeverminderingen		Terugnemingen		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Beleggingen	2	--	2	--	--	--
Vorderingen op klanten	60	71	--	--	60	71
Totaal	62	71	2	--	60	71

37 Personeelskosten

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Groepsactiviteiten		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Salarissen	153	155	77	83	36	29	266	267
Pensioenkosten	34	35	18	18	-1	4	51	57
Sociale lasten	18	18	9	9	3	2	30	29
Overige personeelskosten	53	43	23	41	20	14	96	98
Totaal	258	251	127	151	58	49	443	451

De verantwoorde pensioenkosten eigen medewerkers zijn als volgt samengesteld:

	2005	2004
- Pensioenpremies	59	--
- Rentelast	--	60
- Toename contante waarde aanspraken	3	50
- Deelnemersbijdrage	-3	-2
- Verwacht rendement beleggingen	--	-51
- Vrijval voorziening	-8	--
Totaal	51	57

Medewerkers

Het gemiddeld aantal medewerkers berekend op basis van fulltime-equivalenten:

	2005	2004
- SNS Bank	3.158	3.328
- REAAL Verzekeringen	1.732	1.749
- Holding/SNS REAAL Invest	446	306
Totaal	5.336	5.383

SNS REAAL heeft geen opties aan bestuurders en medewerkers uitgegeven.

Bezoldiging Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen

Algemeen beleid

Het beleid van SNS REAAL inzake de beloning van de leden van de Raad van Bestuur komt overeen met dat voor andere leidinggevende functionarissen binnen de groep. Het is gericht op het aantrekken en behouden van mensen van hoge kwaliteit en op het hen motiveren, in overeenstemming met de strategische en afgeleide financiële doelstellingen. De bezoldiging van de Raad van Bestuur wordt bepaald door de Raad van Commissarissen.

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de salarissen en bonussen van de individuele leden van de Raad van Bestuur.

In duizenden euro's	Periodieke beloningen	Beloning betaald op termijn	Uitkering beëindiging dienstverband	Winstdeling & bonussen	Totaal
<i>Bezoldiging Raad van Bestuur 2005</i>					
S. van Keulen	575	132	--	223	930
C.H. van den Bos	438	100	--	168	706
M.W.J. Hinssen	438	100	--	168	706
R.R. Latenstein van Voorst	438	100	--	156	694
Totaal	1.889	432	--	715	3.036
<i>Bezoldiging Raad van Bestuur 2004</i>					
S. van Keulen	563	189	--	193	945
C.H. van den Bos	428	127	--	145	700
M.W.J. Hinssen	428	96	--	145	669
R.R. Latenstein van Voorst	396	62	--	124	582
Totaal	1.815	474	--	607	2.896

In duizenden euro's	Als lid van de Raad	Als lid van een commissie	Totaal
<i>Bezoldiging Raad van Commissarissen 2005</i>			
J.L. Bouma	38	18	56
H.M. van de Kar	30	15	45
J.V.M. van Heeswijk	25	8	33
J. den Hoed	25	8	33
D. Huisman	25	8	33
S.C.J.J. Kortmann	25	8	33
H. Muller	25	11	36
Totaal	193	76	269
<i>Bezoldiging Raad van Commissarissen 2004</i>			
J.L. Bouma	37	6	43
H.M. van de Kar	30	6	36
J.V.M. van Heeswijk	25	10	35
J. den Hoed	25	5	30
D. Huisman	25	10	35
S.C.J.J. Kortmann	25	6	31
H. Muller	25	9	34
Totaal	192	52	244

In duizenden euro's	Gemiddeld rentepercentage	2005	2004
<i>Hypothecaire geldleningen aan bestuurders en commissarissen</i>			
S. van Keulen	5,5%	194	197
M.W.J. Hinssen	4,6%	558	567
H.M van de Kar	6,6%	120	120
J.V.M. van Heeswijk	4,0%	90	90
S.C.J.J. Kortmann	4,4%	117	113
H. Muller	6,7%	68	68
Totaal		1.147	1.155

38 Overige operationele lasten

In miljoenen euro's	Bank		Verzekeraar		Groepsactiviteiten		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Huisvestingskosten	29	30	7	5	6	5	42	40
Automatiseringskosten	21	20	--	--	9	7	30	27
Kosten marketing en public relations	29	25	12	18	2	2	43	45
Kosten externe adviseurs	7	7	4	4	14	18	25	29
Overige kosten	86	78	46	33	-71	-34	61	77
Totaal	172	160	69	60	-40	-2	201	218

39 Overige rentelasten

Hieronder zijn opgenomen aan het boekjaar toe te rekenen rentelasten die verband houden met niet-bancaire activiteiten.

In miljoenen euro's	Verzekeraar		Groepsactiviteiten		Eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Obligatieleningen	--	--	17	37	--	--	17	37
Onderhandse leningen	18	19	11	24	-17	-41	12	2
Rentedepot herverzekeraars	15	11	--	--	--	--	15	11
Overige rentelasten en kosten beleggingen	8	25	21	15	-13	-15	16	25
Totaal	41	55	49	76	-30	-56	60	75

40 Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen

Hieronder wordt het aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen opgenomen.

41 Belastingen

In miljoenen euro's	2005	2004
Verschuldigde winstbelasting:		
- Verslagjaar	103	80
- Correcties voorgaande jaren	-7	--
Latente belasting:		
- Ontstaan en afwikkeling van tijdelijke verschillen	-5	-19
- Verlaging belastingtarief	2	9
Totaal	93	70

In miljoenen euro's	2005	2004
Aansluiting tussen het nominale en effectieve belastingpercentage:		
- Resultaat voor belasting	416	357
- Nominaal belastingpercentage	31,5%	34,5%
Nominaal belastingbedrag	131	124
Effect deelnemingsvrijstelling	-30	-49
Herwaardering latente belastingen in verband met wijziging belastingpercentage	2	15
Correcties voorgaande jaren (inclusief vrijval belastingvoorziening)	-7	-19
Overige fiscale faciliteiten	-3	-1
Totaal	93	70
Effectief belastingpercentage	22,4%	19,6%

In de belastingplannen voor 2006 is aangekondigd dat het percentage vennootschapsbelasting zal worden verlaagd van 31,5% naar 29,6%. Als gevolg hiervan is de latente vennootschapsbelasting herberekend. De impact hiervan is verantwoord onder 'Herwaardering latente belastingen in verband met wijziging belastingpercentage'.

42 Nettowinst per gewoon aandeel

In miljoenen euro's	2005	2004
Nettowinst	323	288
Gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen (in miljoenen)	209	209
Verwateringseffect (in miljoenen)	--	--
Voor verwatering gecorrigeerd gemiddeld aantal gewone aandelen (in miljoenen)	209	209
Nettowinst per aandeel (in euro's)	1,55	1,38

Invoering IFRS

De jaarrekening 2005 van SNS REAAL is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de EU. De vergelijkende cijfers voor 2004 zijn aangepast, maar – zoals toegestaan – met uitzondering van IAS 32 en 39 en IFRS 4. Dat houdt in dat vergelijkende informatie ten aanzien van financiële instrumenten en verzekeringscontracten primair wordt opgesteld volgens de oude waarderingsgrondslagen van SNS REAAL. In dit overgangsjaar zijn cijfers hierdoor minder goed vergelijkbaar.

In onderstaande overzichten zijn de effecten van de invoering van IFRS per 1 januari 2004 en de toepassing van IAS 32 en 39 en IFRS 4 per 1 januari 2005 separaat weergegeven.

In miljoenen euro's	1 januari 2005	1 januari 2004
Reconciliatie eigen vermogen		
Eigen vermogen SNS REAAL GAAP	1.962	1.643
Vermogensaanpassingen door invoering IFRS		
Pensioenvoorziening	-111	-111
Fonds algemene risico's	70	70
Herwaardering panden	-14	-14
Participatiecertificaten belastingeffect	-6	--
Voorzieningen	1	1
	-60	-54
Resultaataanpassing 2004 door invoering IFRS	-22	
Vermogensaanpassingen door toepassing van IAS 32 en 39 en IFRS 4		
Beleggingsportefeuille	137	
Interne acquisitiekosten	32	
Funding	-40	
Hypotheke	24	
Kredietvoorzieningen	-15	
Derivaten	22	
Overige	-1	
	159	
Eigen vermogen IFRS	2.039	1.589

Veranderingen in waarderingsgrondslagen

SNS REAAL heeft IFRS met terugwerkende kracht geïmplementeerd met gebruikmaking van de volgende overgangsbepalingen:

- ⊙ Goodwill wordt alleen geactiveerd voor acquisities na 1 januari 2004. Goodwill op acquisities van voor die datum is ten laste van het vermogen gebracht en wordt niet aangepast.
- ⊙ Hedge accounting wordt toegepast op hedges die per 1 januari 2005 voldoen aan de hedge accounting-criteria van IAS 39.
- ⊙ Actuariële verliezen op pensioenen en overige personeelsregelingen die niet in het resultaat waren verwerkt worden per 1 januari 2004 ten laste van het eigen vermogen gebracht.

Verklaring van verschillen tussen IFRS en SNS REAAL GAAP

De verklaring van de verschillen tussen de waarderingsgrondslagen zoals toegepast in de jaarrekening 2004 (SR GAAP) en IFRS (zoals toegepast vanaf 2005) wordt hieronder weergegeven in de volgende paragrafen:

- ⊙ Verschillen tussen SNS REAAL GAAP en IFRS, exclusief IFRS 4, IAS 32 en IAS 39, welke vanaf 1 januari 2004 zijn toegepast in de vergelijkende cijfers over 2004.
- ⊙ Verschillen als gevolg van de implementatie van IFRS 4, IAS 32 en IAS 39 per 1 januari 2005.

Verschillen tussen SNS REAAL GAAP en IFRS exclusief IFRS 4, IAS 32 en IAS 39

Securitisatie

Met ingang van 2004 (invoering IFRS) wordt de gesecuritiseerde hypotheekportefeuille geconsolideerd.

Goodwill

Onder SR GAAP werd goodwill ten laste van het eigen vermogen gebracht. Goodwill die vóór 1 januari 2004 ten laste van het eigen vermogen is gebracht wordt niet aangepast. Onder IFRS wordt goodwill geactiveerd en aan een periodieke impairment-test onderworpen.

Onroerend goed – Beleggingen in onroerend goed

Onder IFRS worden beleggingen in onroerend goed gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardemutaties in het resultaat worden verantwoord. Onder SR GAAP werden beleggingen in onroerend goed ook gewaardeerd tegen reële waarde, maar werden waardemutaties ten laste of ten gunste van de herwaarderingsreserve in het eigen vermogen gebracht. Bij verkoop werd onder SR GAAP de cumulatieve herwaardering in het resultaat verantwoord.

Onroerend goed – Onroerend goed voor eigen gebruik

Zowel onder IFRS als onder SR GAAP wordt onroerend goed voor eigen gebruik gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij waardemutaties, rekening houdend met latente belastingen, ten laste of ten gunste van het eigen vermogen (herwaarderingsreserve) worden gebracht. Onder IFRS wordt bij panden voor eigen gebruik een afschrijvingslast op basis van economische levensduur en rekening houdend met een restwaarde in de winst- en verliesrekening verantwoord. Onder SR GAAP werd niet afgeschreven op de panden voor eigen gebruik bij REAAL Verzekeringen. Onroerend goed voor eigen gebruik was onder SR GAAP opgenomen onder beleggingen in onroerend goed. Bij verkoop werd onder SR GAAP het aan de verkoop gerelateerde deel van de herwaarderingsreserve verantwoord in het resultaat. Onder IFRS valt de herwaarderingsreserve vrij in de overige reserves.

Pensioenvoorziening personeel

De waarderingsgrondslagen voor pensioenen zijn onder IFRS gewijzigd. Onder IFRS wordt IAS 19 gevolgd, terwijl onder SR GAAP de RJ 271 werd toegepast. Tevens is de pensioenregeling per 1 januari 2005 omgezet van een 'defined benefit'-regeling naar een 'defined contribution'-regeling. Bij de overgang op IFRS zijn alle actuariële verliezen die nog niet in het resultaat waren verwerkt per 1 januari 2004 ten laste van het eigen vermogen gebracht.

Fonds voor algemene bankrisico's

Onder SR GAAP werd een fonds voor algemene bankrisico's aangehouden. Dit fonds is onder IFRS toegevoegd aan de overige reserves.

Rubricering eigenvermogen-instrumenten

Onder SR GAAP werden participatiecertificaten van SNS Bank gerubriceerd als eigen vermogen. Op geconsolideerd niveau betrof dit een belang van derden. Onder IFRS worden deze instrumenten als verplichtingen verantwoord. Uitkeringen aan houders van participatiecertificaten worden onder IFRS verantwoord als rente. Onder SR GAAP maakte deze deel uit van de winstuitkering. Als gevolg van deze wijziging zijn de vergelijkende cijfers van 2004 aangepast. Voor de solvabiliteit maakt deze post nog steeds onderdeel uit van het aanwezige toetsingsvermogen.

Belastingen

De latente belastingen zijn aangepast naar aanleiding van de bovenstaande verschillen tussen SR GAAP en IFRS.

Verschillen als gevolg van de implementatie van IFRS 4, IAS 32 en IAS 39 per 1 januari 2005

Per 1 januari 2005 zijn onder IFRS ook IAS 32 en 39 en IFRS 4 voor het eerst toegepast. Het cumulatieve effect hiervan is verwerkt in het eigen vermogen, rekening houdend met latente belastingen.

Participaties

Onder SR GAAP werden participaties gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Onder IFRS worden participaties waarbij SNS REAAL geen significante invloed heeft, gewaardeerd op reële waarde waarbij waardemutaties ten laste dan wel ten gunste van een herwaarderingsreserve in het eigen vermogen worden gebracht.

Beleggingen

Onder IFRS zijn beleggingen onder te verdelen in vier categorieën, te weten:

- Tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening. Tot deze subcategorie behoren de aangehouden handelsposities. De waardering onder IFRS is gelijk aan SR GAAP, namelijk de beurskoers op de laatste rapportagedag, echter de bepalingen van bijzondere waardeverminderingen zijn gebaseerd op een striktere methodologie. Verder werden onder SR GAAP bij REAAL Verzekeringen de ongerealiseerde en gerealiseerde waardeveranderingen op aandelen, rekening houdend met latente belastingen, in de herwaarderingsreserve verantwoord. Hieruit werd een bedrag in de winst- en verliesrekening opgenomen als aanvulling op het dividend (indirect-rendementmethode). Onder IFRS worden de gerealiseerde resultaten op aandelen direct in de winst- en verliesrekening verantwoord.

- ⊙ Voor verkoop beschikbaar. Tot deze subcategorie behoren de beursgenoteerde schuldbewijzen die geen deel uitmaken van de handelsportefeuille en die ook niet worden aangehouden tot het einde van de looptijd. Deze schuldbewijzen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Onder IFRS worden de waardemutaties, rekening houdend met latente belastingen, ten laste dan wel ten gunste van de herwaarderingsreserve in het eigen vermogen gebracht, terwijl gerealiseerde resultaten in de winst- en verliesrekening worden verantwoord. Onder SR GAAP werden deze instrumenten tegen de aflossingswaarde verantwoord. Het verschil tussen aflossingswaarde en verkrijgingsprijs (agio of disagio) werd opgenomen onder overlopende activa dan wel overlopende passiva en werd over de resterende looptijd van het schuldbewijs als rentebaten in de winst- en verliesrekening verantwoord. Gerealiseerde resultaten werden over de gewogen gemiddelde looptijd van de betreffende portefeuille als rentebaten in de winst- en verliesrekening verantwoord.
- ⊙ Aangehouden tot einde looptijd. Onder IFRS worden deze leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het saldo van kosten en provisies (uitbetaald en ontvangen) wordt geactiveerd en geamortiseerd middels de effectieverentemethode. Het management heeft een deel van de obligatieportefeuille van REAAL Verzekeringen aangewezen als 'gehouden tot einde looptijd'. Deze obligaties werden onder SR GAAP verantwoord tegen aflossingswaarde. Agio en disagio werden lineair over de looptijd in het resultaat verantwoord.
- ⊙ Leningen en vorderingen. Leningen en vorderingen worden onder IFRS gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Transactiekosten en provisies zijn een onderdeel van de eerste waardering en worden geamortiseerd via de effectieve rentemethode. Onder SNS REAAL GAAP werden deze posten gewaardeerd tegen aflossingswaarde.

Hypotheken

Hypotheken worden onder IFRS gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs en boeterente wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar van ontvangst en niet langer geamortiseerd.

Leningen, funding en hybride spaarproducten

Onder IFRS worden deze posten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Kosten en provisies worden geactiveerd en geamortiseerd. Onder SR GAAP werden leningen tegen de aflossingswaarde verantwoord. Het saldo van kosten en provisies (uitbetaald en ontvangen) werd grotendeels direct in het resultaat verantwoord (bijvoorbeeld afsluitprovisies). De amortisatie van agio en disagio is onder IFRS gebaseerd op de effectieve rentemethode, terwijl deze onder SR GAAP lineair in het resultaat werd verantwoord. Gerealiseerde resultaten worden onder IFRS in het resultaat verantwoord. Onder SR GAAP werden deze geamortiseerd over de resterende looptijd.

Derivaten en in contracten besloten derivaten

Derivaten worden onder IFRS gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief de derivaten die besloten zijn in andere contracten. Derivaten worden onder IFRS 'on balance' gepresenteerd. Zowel de gerealiseerde als de ongerealiseerde resultaten worden verantwoord in de winst- en verliesrekening, tenzij sprake is van hedge accounting voor kasstroomafdekkingen.

Hedge accounting

Voor derivaten die onderdeel uitmaken van een kasstroomafdekking worden onder IFRS de waardemutaties, rekening houdend met latente belastingen, in het vermogen verantwoord. Verantwoording in de winst- en verliesrekening van deze waardemutaties vindt bij realisatie plaats in dezelfde periode als die waarin het resultaat van het afgedekte instrument wordt verantwoord. Voor reële-waardeafdekkingen wordt het afgedekte actief of passief op reële waarde gewaardeerd voor zover dit het afgedekte risico betreft. De waardemutaties worden verantwoord in het resultaat.

Deze waardemutaties compenseren (deels) de waardemutaties opgenomen in de winst- en verliesrekening van het derivaat dat als afdekkingsinstrument dient.

Voorziening kredietrisico's

Onder IFRS worden specifieke voorzieningen voor dubieuze debiteuren gebaseerd op een striktere methodologie, waaronder de vorming van een voorziening voor nog niet geïdentificeerde dubieuze debiteuren in portefeuille (IBNR). Voor zakelijke leningen wordt post voor post de contante waarde bepaald op basis van de ingeschatte toekomstige kasstromen.

Activering eerste kosten

Onder SNS REAAL GAAP worden onder de geactiveerde acquisitiekosten de betaalde provisies voor meerjarige levensverzekeringscontracten opgenomen. Onder IFRS is besloten om, meer in lijn met het matchingprincipe, eveneens een deel van de interne acquisitiekosten te activeren. De kosten worden afgeschreven in lijn met de periode waarin de premies worden gerealiseerd met een maximum van 12 jaar. Het effect over 2004 is verwerkt in het vermogen per 1 januari 2005. Het cumulatieve effect van de jaren daarvoor is niet verwerkt aangezien dit praktisch onhaalbaar is gebleken. Door een vrijstelling bij de eerste toepassing van IFRS zijn de vergelijkende cijfers niet aangepast.

Impact van IFRS op het resultaat van SNS REAAL

Uit onderstaande tabel blijkt dat de nettowinst over 2004 op basis van de IFRS-grondslagen € 288 miljoen bedroeg, vergeleken met een nettowinst van € 310 miljoen op basis van de SNS REAAL-grondslagen. Deze afwijking is voornamelijk het gevolg van veranderingen in de verslaggeving inzake pensioenen.

In miljoenen euro's	2004
Reconciliatie geconsolideerde nettowinst	
Nettowinst SNS REAAL GAAP	310
Aanpassingen van de nettowinst door invoering IFRS	
Rentemarge	-18
Personeelskosten	-26
Resultaat uit beleggingen	-6
Belastingen	11
Minderheidsbelangen	18
Overige	-1
Totale resultaat aanpassing door invoering IFRS	-22
Nettowinst IFRS	288

Vennootschappelijke balans

In miljoenen euro's	2005	2004
Activa		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen 1	2.662	2.148
Vorderingen op groepsmaatschappijen 2	388	368
Beleggingen 3	117	--
Derivaten 4	22	--
Latente belastingvorderingen	17	64
Vorderingen op kredietinstellingen	--	9
Overige vorderingen en overlopende activa	95	41
Kas en kasequivalenten 5	269	225
Totaal activa	3.570	2.855
Passiva		
Eigen vermogen 6		
- Geplaatst aandelenkapitaal	340	340
- Agio	15	15
- Herwaarderingsreserve	38	39
- Cash flow hedge reserve	135	--
- Reële-waardereserve	203	--
- Winstdelingsreserve	38	--
- Wettelijke reserve	97	10
- Overige reserves	1.339	1.188
- Onverdeelde winst	323	288
	2.528	1.880
Achtergestelde schulden 7	419	227
Aansprakelijk vermogen	2.947	2.107
Schuldbewijzen 8	189	266
Voorziening voor personeelsverplichtingen	28	184
Overige voorzieningen	4	5
Derivaten 4	4	8
Latente belastingverplichtingen	6	--
Overige schulden aan klanten 9	245	151
Schulden aan kredietinstellingen 10	108	77
Overige belastingverplichtingen	--	18
Overige verplichtingen	39	39
Totaal passiva	3.570	2.855

De bij de balansposten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting beginnende op bladzijde 184.

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

In miljoenen euro's	2005	2004
Resultaat groepsmaatschappijen na belasting	345	317
Overige resultaten na belasting	-22	-29
Nettowinst	323	288
Nettowinst per gewoon aandeel (in euro's) 11	1,55	1,38

Het vermelde nummer verwijst naar de toelichting op bladzijde 188.

Toelichting op de vennootschappelijke balans

Algemeen

Voor de grondslagen van waardering en resultaatbepaling wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening op pagina 104 en verder. Voor zover posten in de vennootschappelijke balans niet zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

In overeenstemming met artikel 402, Boek 2 BW wordt in de winst- en verliesrekening slechts het resultaat uit deelnemingen na aftrek van de belastingen daarover als afzonderlijke post vermeld.

Activa

1 Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In miljoenen euro's	2005	2004
SNS Bank	1.440	1.313
REAAL Verzekeringen	1.190	806
Overig	32	29
Totaal	2.662	2.148
Balanswaarde begin van het jaar	2.148	1.949
Effect overgang naar IAS 32 en 39 en IFRS 4	152	--
Herwaarderingen	191	--
Vrijgekomen herwaarderingen	-46	--
Resultaat	345	317
Ontvangen dividend	-131	-143
Overige mutaties	3	25
Balanswaarde einde van het jaar	2.662	2.148

2 Vorderingen op groepsmaatschappijen

In miljoenen euro's	2005	2004
Vorderingen naar resterende looptijd:		
- Terstond opeisbaar	--	--
- > 1 maand ≤ 3 maanden	300	288
- > 3 maanden ≤ 1 jaar	--	--
- > 1 jaar ≤ 5 jaar	10	--
- > 5 jaar	78	80
Totaal	388	368

3 Beleggingen

In miljoenen euro's	2005	2004
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	117	--
Verloop beleggingen voor verkoop beschikbaar		
Balanswaarde begin van het jaar	--	--
Aankopen en verstrekkingen	117	--
Balanswaarde einde van het jaar	117	--

4 Derivaten

In miljoenen euro's	Debet	Credit
	2005	
Verloop derivaten		
Balanswaarde begin van het jaar	--	-8
Effect overgang naar IAS 32/39 en IFRS 4	13	--
Aankopen	--	3
Waardeveranderingen	8	--
Koersverschillen	1	1
Balanswaarde eind van het jaar	22	-4

5 Kas en kasequivalenten

Onder kas en kasequivalenten zijn begrepen de direct opeisbare tegoeden bij SNS Bank met een looptijd korter dan drie maanden.

Passiva

6 Eigen vermogen

In miljoenen euro's	Geplaatst kapitaal	Agio	Herwaarderings-reserve	Cash flow hedge-reserve	Reële-waarde-reserve	Winstdelings-reserve	Wettelijke reserves	Overige reserves	Onverdeelde winst	Totale vermogen
Stand per 1 januari 2004	340	15	36	--	--	--	15	940	243	1.589
Overboeking nettowinst 2003	--	--	--	--	--	--	--	243	-243	--
Ongerealiseerde herwaarderungen	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1
Overboeking herwaarderungen in verband met realisatie van herwaarderungen	--	--	-3	--	--	--	--	3	--	--
Nettowinst 2004	--	--	--	--	--	--	--	--	288	288
Overige mutaties	--	--	5	--	--	--	-5	2	--	2
Stand per 31 december 2004	340	15	39	--	--	--	10	1.188	288	1.880
Stelselwijziging IAS 32 en 39 en IFRS 4	--	--	--	52	113	49	47	-102	--	159
Overboeking nettowinst 2004	--	--	--	--	--	--	--	288	-288	--
Ongerealiseerde herwaarderungen uit hoofde van cash flow hedges	--	--	--	71	--	--	--	--	--	71
Uitgesteld renteresultaat uit hoofde van cash flow hedges	--	--	--	12	--	--	--	--	--	12
Ongerealiseerde herwaarderungen	--	--	3	--	123	--	--	--	--	126
Overboeking herwaarderungen in verband met realisatie van herwaarderungen	--	--	-1	--	--	--	--	1	--	--
Realisatie van herwaarderungen via de winst- en verliesrekening	--	--	--	--	-43	--	--	--	--	-43
Mutatie winstdelingsreserve	--	--	--	--	9	-11	--	2	--	--
Nettowinst 2005	--	--	--	--	--	--	--	--	323	323
Overige mutaties	--	--	-3	--	1	--	40	-38	--	--
Stand per 31 december 2005	340	15	38	135	203	38	97	1.339	323	2.528

De agioreserve is fiscaal erkend.

De wettelijke reserve is gevormd voor de in de balans geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling software en de geactiveerde interne acquisitiekosten.

In totaal zijn 208.801.030 aandelen geplaatst en volgestort. De nominale waarde van een aandeel bedraagt € 1,63.

7 Achtergestelde schulden

Dit betreft schulden die zijn achtergesteld bij de overige verplichtingen.

In miljoenen euro's	2005	2004
Obligatielening variabele rente 2005/2012	198	--
Obligatielening 7,25% 1996/2006	114	114
Onderhandse leningen	107	113
Totaal	419	227

Door groepsmaatschappijen worden achtergestelde obligaties gehouden tot een bedrag van € 4 miljoen (2004: € 5 miljoen).

Het saldo van de achtergestelde schulden met een looptijd langer dan vijf jaar bedraagt € 305 miljoen (2004: € 113 miljoen).

De onderhandse leningen hebben een gemiddeld rentepercentage van 6,3 %.

8 Schuldbewijzen

In miljoenen euro's	2005	2004
EMTN-leningen	189	266
Totaal	189	266

De Medium Term Notes hebben een looptijd korter dan vijf jaar. Het gemiddeld rentepercentage bedraagt 3,0%.

9 Overige schulden aan klanten

In miljoenen euro's	2005	2004
Onderhandse leningen	25	59
Direct opvraagbare tegoeden	220	92
Totaal	245	151

De onderhandse leningen hebben een gemiddeld rentepercentage van 4,5% (2004: 4,5%).

In miljoenen euro's	2005	2004
Onderhandse leningen naar resterende looptijd ultimo 2005:		
- Terstond opeisbaar	--	--
- > 1 maand ≤ 3 maanden	2	2
- > 3 maanden ≤ 1 jaar	5	32
- > 1 jaar ≤ 5 jaar	17	17
- > 5 jaar	1	8
Totaal	25	59

10 Schulden aan kredietinstellingen

Schulden aan kredietinstellingen betreffen schulden aan banken, voor zover niet in de vorm van schuldbewijzen, en zijn opvraagbaar binnen een jaar.

Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening

11 Nettowinst per gewoon aandeel

In miljoenen euro's	2005	2004
Nettowinst	323	288
Gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen (in miljoenen)	209	209
Verwateringseffect (in miljoenen)	--	--
Voor verwatering gecorrigeerd gemiddeld aantal gewone aandelen (in miljoenen)	209	209
Nettowinst per aandeel (in euro's)	1,55	1,38

Garanties

Voor de meeste dochtermaatschappijen van SNS Bank en SNS REAAL Invest zijn door SNS REAAL Groep N.V. garanties gesteld in de zin van artikel 403, Boek 2 BW. Voor de dochtermaatschappijen behorende tot REAAL Verzekeringen zijn dergelijke garanties, met enkele uitzonderingen, niet gesteld. SNS REAAL Groep N.V. heeft zich borg gesteld voor de nakoming door REAAL Schadeverzekeringen N.V. van de verplichtingen uit hoofde van bepaalde na 1 september 2000 afgesloten verzekeringsovereenkomsten.

SNS REAAL Groep N.V. vormt samen met een belangrijk deel van haar groepsmaatschappijen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Alle vennootschappen binnen deze fiscale eenheden zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de vennootschapsbelastingsschulden respectievelijk de omzetbelastingsschulden van de betreffende fiscale eenheden.

Utrecht, 9 maart 2006

Raad van Commissarissen

J.L. Bouma
H.M. van de Kar
J.V.M. van Heeswijk
J. den Hoed
D. Huisman
S.C.J.J. Kortmann
H. Muller

Raad van Bestuur

S. van Keulen
C.H. van den Bos
M.W.J. Hinssen
R.R. Latenstein van Voorst

Overzicht belangrijkste groepsmaatschappijen

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste groepsmaatschappijen vermeld, onderscheiden naar het bankbedrijf, het verzekeringsbedrijf en SNS REAAL Invest. Het deelnemingspercentage is 100, tenzij anders vermeld.

Bankbedrijf

SNS Bank N.V.	Utrecht
Algemene Spaarbank voor Nederland ASN N.V.	's-Gravenhage
CVB Bank N.V.	's-Hertogenbosch
BLG Hypotheekbank N.V.	Geleen
SNS Securities N.V.	Amsterdam
SNS Assurantiën B.V.	Maastricht
SNS Assuradeuren B.V.	Maastricht

Verzekeringsbedrijf

REAAL Verzekeringen N.V.	Utrecht
REAAL Levensverzekeringen N.V.	Alkmaar
REAAL Schadeverzekeringen N.V.	Zoetermeer
REAAL Reassurantie S.A.	Luxemburg
Proteq Levensverzekeringen N.V.	Alkmaar
Proteq Schadeverzekeringen N.V.	Alkmaar
Nieuwe Hollandse Lloyd Levensverzekeringmaatschappij N.V.	Woerden
Nieuwe Hollandse Lloyd Schadeverzekeringmaatschappij N.V.	Woerden
SNS Verzekeringen B.V.	Zoetermeer

SNS REAAL Invest

SNS Reaal Invest N.V.	's-Hertogenbosch
Foresta Investerings Maatschappij N.V.	's-Hertogenbosch

Overzicht belangrijkste overige kapitaalbelangen

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste overige kapitaalbelangen vermeld.

Deelnemingen SNS REAAL Invest

Masterfleet N.V.	(40%)	's-Hertogenbosch
LaSer-Lafayette Services Nederland B.V.	(40%)	's-Hertogenbosch
NeSBIC CTE Fund B.V.	(13,6%)	Utrecht
NeSBIC CTE Fund II B.V.	(10%)	Utrecht
Parnassus Participatiefonds B.V.	(38%)	Amsterdam
Life Sciences Partners II B.V.	(13,2%)	Amsterdam
Skala Home Electronics B.V.	(50%)	's-Hertogenbosch

Deelneming REAAL Verzekeringen

Ducatus N.V.	(32%)	's-Hertogenbosch
--------------	-------	------------------

Overig

Het overzicht als bedoeld in de artikelen 379 en 414, Boek 2 BW, is gedeponneerd bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht.

Statutaire regeling inzake de winstbestemming

Artikel 34

- 34.1 Van de winst zal de Raad van Bestuur, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, zoveel reserveren als hij nodig oordeelt. De algemene vergadering van aandeelhouders is bevoegd op het door de Raad van Commissarissen en de prioriteit goedgekeurde voorstel van de Raad van Bestuur een gedeelte van de winst te bestemmen voor maatschappelijke en culturele doeleinden. Voor zover de winst niet met toepassing van de vorige zinnen wordt gereserveerd of bestemd voor maatschappelijke en culturele doeleinden, staat zij ter beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders hetzij geheel of gedeeltelijk ter reservering hetzij geheel of gedeeltelijk ter uitkering aan de houders van gewone aandelen in verhouding van hun bezit aan gewone aandelen. Indien een uitkering uit de winst aan de aandeelhouders plaatsvindt, wordt op het prioriteitsaandeel uitgekeerd een percentage van het nominale bedrag, gelijk aan het percentage van de wettelijke rente per de laatste dag van het laatst verstreken boekjaar. Op het prioriteitsaandeel zal verder geen uitkering van de winst geschieden.
- 34.2 De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen, voor zover haar eigen vermogen groter is dan het geplaatste kapitaal, vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.
- 34.3 Uitkering van winst geschiedt slechts na vaststelling van de jaarrekening, waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.

Winst 2005: € 323 miljoen.

De winst is als onverdeelde winst geboekt, als onderdeel van het eigen vermogen.

Accountantsverklaring

Opdracht

Wij hebben de in dit verslag op pagina 97 tot en met pagina 188 opgenomen jaarrekening 2005 van SNS REAAL Groep N.V. te Utrecht gecontroleerd. De jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de leiding van de vennootschap. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die de leiding van de vennootschap daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel met betrekking tot de geconsolideerde jaarrekening

Wij zijn van oordeel dat de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2005 en van het resultaat en de kasstromen over 2005 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW voor zover van toepassing.

Tevens zijn wij nagegaan dat het jaarverslag voor zover wij dat kunnen beoordelen verenigbaar is met de geconsolideerde jaarrekening.

Oordeel met betrekking tot de enkelvoudige jaarrekening

Wij zijn van oordeel dat de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2005 en van het resultaat over 2005 in overeenstemming met in Nederland aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de enkelvoudige jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Tevens zijn wij nagegaan dat het jaarverslag voor zover wij dat kunnen beoordelen verenigbaar is met de enkelvoudige jaarrekening.

Amstelveen, 9 maart 2006

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

S.J. Kroon RA

Curricula vitae van de leden van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen van SNS REAAL telt op 1 januari 2006 zeven heren met de Nederlandse nationaliteit. Alle commissarissen zijn in 1997 benoemd bij de fusie van SNS Groep en REAAL Groep tot SNS REAAL, met uitzondering van de heer Den Hoed, die in mei 2003 is benoemd. Een aantal commissarissen was reeds commissaris bij rechtsvoorgangers van de fusiepartners.

Prof. dr. J.L. Bouma (71), voorzitter

Emeritus hoogleraar bedrijfseconomie Rijksuniversiteit Groningen; lid Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen; commissaris van Albron B.V., Burgfonds B.V., Eriks Group N.V., Intereffekt Investment Funds N.V., Koop Holding Europe B.V., Middle European Real Estate N.V., O. de Leeuw B.V., Raab Karcher Bouwstoffen B.V. en Versatel Telecom International N.V.

Drs. H.M. van de Kar (62), vice-voorzitter

Docent fiscaal-economisch departement Rijksuniversiteit Leiden; voorzitter bestuur Stichting Uitgeverij Aksant; voorzitter bestuur Stichting Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis; voorzitter Pensioenfonds voor het Nederlandse Theater; auditor International Institute of Public Finance; decaan opleiding Crisis and Disaster Management; voorzitter Stichting Sportfonds Leo van de Kar.

Drs. J.V.M. van Heeswijk (67)

Commissaris van Tref B.V., Mammoet Holding B.V.; voormalig algemeen directeur Geveke; voormalig voorzitter Raad van Commissarissen Calpam International Petroleum Company, SSM Coal, Merrem & La Porte en Sligro.

J. den Hoed RA (68)

Commissaris van Connexxion B.V. en ASMI N.V.; voorzitter Raad van Toezicht Ziekenhuis St. Jansdal; Plaatsvervangende Raad Ondernemingskamer; lid Raad van Toezicht Nederlands Vaccin Instituut; lid commissie Kapitaalmarkt van de AFM.

Drs. D. Huisman (70)

Voormalig voorzitter bestuur Kamer van Koophandel Friesland; voormalig vice-voorzitter van het Verbond van Verzekeraars; voormalig vice-voorzitter van de Raad van Bestuur Avéro-Centraal Beheergroep; voormalig voorzitter Raad van Toezicht MCL/Zorggroep Noorderbreedte; voormalig voorzitter Raad van Commissarissen Ophtec.

Prof. mr. S.C.J.J. Kortmann (55)

Hoogleraar burgerlijk recht Radboud Universiteit Nijmegen; voorzitter Onderzoekscentrum Onderneming & Recht (RU Nijmegen); voorzitter bestuur Stichting Grotius Academie; raadsheer-plaatsvervanger Gerechtshoven Arnhem en 's-Hertogenbosch; commissaris van Kropman B.V. en Dela Coöperatie; voorzitter dan wel lid van diverse besturen van administratiekantoren of beschermingsstichtingen van beursgenoteerde vennootschappen.

H. Muller (63)

Commissaris van ASN Beleggingsfondsen N.V.; voorzitter Nederlands Participatie Instituut; lid Raad van Toezicht SNV, Nederlandse Ontwikkelingsorganisatie; voorzitter Bestuur De Burcht (Nationaal Vakbondsmuseum en Henri Polak Instituut); voorzitter Nederlands Platform Ouderen en Europa; voormalig Federatiebestuurder en penningmeester van de FNV; voormalig lid Sociaal-Economische Raad en Stichting van de Arbeid.

Rooster van aftreden

2006	Drs. D. Huisman
2007	Drs. H.M. van de Kar Prof. mr. S.C.J.J. Kortmann J. den Hoed RA
2008	Drs. J.V.M. van Heeswijk Prof. dr. J.L. Bouma
2009	H. Muller

Nevenfuncties van de leden van de Raad van Bestuur

Drs. S. van Keulen, voorzitter (59)

Bestuurslid van Pharmaccess Inc.

Drs. C.H. van den Bos RA (53)

Bestuurslid Verbond van Verzekeraars; commissaris van NIBE/SVV en N.V. Trustinstelling Hoevelaken; voorzitter bestuur Stichting Verzekeringswetenschap.

Mr. M.W.J. Hinssen (49)

Bestuurslid Nederlandse Vereniging van Banken (NVB); voorzitter van de Beleidscommissie Betalingsverkeer (NVB)*; bestuurslid van de Stichting Bevorderen Efficiënt Betalen; lid van de Raad van Commissarissen Currence Holding BV*; bestuurslid European Savings Banks Group; bestuurslid World Savings Banks Institute.

R.R. Latenstein van Voorst MBA, Chief Financial Officer (41)

Commissaris van LaSer-Lafayette Services Nederland B.V.

*) Per 1 januari 2006 teruggetreden.

